

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

***Sprawozdanie z realizacji
Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki
za I półrocze 2015 r.***

Spis treści

I.	Informacje wstępne	3
II.	Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem	4
1.	Realizacja i analiza postępów	4
1.1.	Informacja na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego	4
1.2.	Informacje na temat postępu finansowego	6
1.3.	Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia w ramach PO KL	13
1.4.	Analiza jakościowa - realizacja poszczególnych Priorytetów PO KL	23
1.5.	Zmiany w dokumentach programowych PO KL.....	139
1.6.	Komitet Monitorujący PO KL	141
2.	Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych	143
3.	Oświadczenie instytucji zarządzającej o przestrzeganiu prawa wspólnotowego podczas realizacji programu	144
3.1.	Zgodność realizowanego programu z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych	144
3.2.	Zgodność programu z zasadami pomocy publicznej	144
4.	Informacja o realizacji dużych projektów.....	148
5.	Informacja nt. wykorzystania pomocy technicznej	148
6.	Wypełnianie zobowiązań w zakresie promocji i informacji.....	152
7.	Oświadczenie Instytucji Zarządzającej.....	153

I. Informacje wstępne

PROGRAM OPERACYJNY	Cel:	Cel 1 Konwergencja
	Kwalifikowany obszar:	Kraj
	Okres programowania:	2007-2013
	Numer programu (CCI):	CCI 2007 PL 051 PO 001
	Nazwa programu:	Program Operacyjny KAPITAŁ LUDZKI
SPRAWOZDANIE OKRESOWE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Numer sprawozdania:	I/2015/POKL
	Okres sprawozdawczy:	01.01.2015 r. – 30.06.2015 r.

II. Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

1. Realizacja i analiza postępów

1.1. Informacja na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego

Wg danych na koniec I półrocza 2015 r. cele w poszczególnych obszarach wsparcia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zostały już zrealizowane. Przede wszystkim warto wskazać na kontynuację wzrostu wykonania wskaźników w komponencie regionalnym PO KL, niemniej postęp w realizacji wskaźników w komponencie centralnym także jest wyraźny.

Realizacja **obszaru zatrudnienia** na szczeblu regionalnym PO KL przebiega sprawnie. Należy podkreślić, że na realizację Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* przeznaczono najwięcej środków EFS, co miało na celu poprawę trudnej sytuacji na rynku pracy przede wszystkim osób młodych. W projektach ukierunkowanych na aktywizację zawodową, wdrażanych regionalnie, udział w projektach zakończyło dotychczas ponad 1,3 mln osób, natomiast na poziomie centralnym blisko 299,6 tys. osób. Do końca I półrocza 2015 r. środki na podjęcie działalności gospodarczej (w formie dotacji i pożyczek) otrzymało ponad 245,7 tys. osób, co w pełni realizuje cel zaplanowany w Priorytecie VI. W stosunku do danych na koniec 2014 r., najwyższy wzrost zanotowano w przypadku liczby osób, które otrzymały pożyczki na założenie własnej firmy – z niespełna 1,6 tys. w 2014 r. do ponad 2,2 tys. na koniec czerwca 2015 r.

Warto wskazać na satysfakcjonujący poziom realizacji wsparcia **w obszarze ekonomii społecznej**. Do końca I półrocza 2015 r. utworzono 786 spółdzielni socjalnych. Jednocześnie, ze zwrotnego wsparcia finansowego wprowadzonego w wyniku przeglądu okresowego skorzystało już 225 z 250 planowanych podmiotów ekonomii społecznej. Zwiększyła się również liczba klientów instytucji pomocy społecznej (o 12%), którzy zakończyli udział w projektach dotyczących **aktywnej integracji** (do 417,5 tys.). Jednocześnie, po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka na rynek pracy powróciło blisko 8,5 tys. osób, co pozwoliło na zrealizowanie założonego celu.

W obszarze adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw na szczeblu regionalnym w Priorytecie VIII *Regionalne kadry gospodarki* najwyższy wzrost w porównaniu do końca grudnia 2014 r. odnotowano w przypadku wsparcia osób w projektach dotyczących outplacementu, tj. pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania (wzrost o 15%) oraz osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi (wzrost o 14%). Wsparcie w projektach szkoleniowych wdrażanych na poziomie regionalnym otrzymało blisko 215,5 tys. przedsiębiorstw oraz ponad 5 tys. firm uzyskało wsparcie w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą. Natomiast na poziomie centralnym już ponad 140 tys. firm objęto wsparciem w zakresie podniesienia adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw. Udział w projektach szkoleniowych na poziomie regionalnym zakończyło już ponad 1,06 mln pracujących osób dorosłych, w tym blisko 170 tys. osób w wieku powyżej 50 roku życia, co stanowi wzrost w porównaniu do końca grudnia 2014 r. odpowiednio o 3% i 6%. Ponadto, na poziomie centralnym w Priorytecie II *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących* ze szkoleń skorzystało blisko 540 tys. pracowników przedsiębiorstw, w tym blisko 87 tys. osób powyżej 50 roku życia (wzrost odpowiednio o 5% i 7% w stosunku do grudnia 2014 r.).

Natomiast w **obszarze zdrowia** zdecydowanie wzrosła liczba lekarzy deficytowych specjalizacji, którzy zakończyli cykl kursów w ramach specjalizacji – najbardziej w przypadku lekarzy medycyny pracy (wzrost o 24%, ogółem wspartych 414 lekarzy), nieco mniej – onkologów (wzrost o 21%, 855 wspartych lekarzy) i kardiologów (wzrost o 20%, 1,4 tys. wspartych lekarzy). Wszystkie wskaźniki realizacji celów dotyczących ochrony zdrowia zostały już wykonane z nadwyżką.

W obszarze **edukacji** w I półroczu 2015 r. odnotowano dalszy postęp w realizacji celów Priorytetu IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Do końca czerwca wsparciem objęto blisko 6,5 tys. ośrodków wychowania przedszkolnego, a niemal 173,5 tys. dzieci w wieku 3-5 lat na obszarach

wiejskich uczestniczyło w różnych formach edukacji przedszkolnej. Jednocześnie blisko 13,7 tys. szkół (podstawowych, gimnazjów, ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne) zrealizowało projekty rozwojowe, w tym 7,9 tys. szkół na obszarach wiejskich oraz 5,8 tys. szkół na obszarach miejskich (100% celu). Zrealizowano cele określone w Programie dla obszaru kształcenia zawodowego. Do końca I półrocza 2015 r. ponad 3,9 tys. szkół i placówek kształcenia zawodowego (pow. 100% celu) wdrożyło programy rozwojowe ukierunkowane na zmniejszenie dysproporcji w osiągnięciach uczniów oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia zawodowego. Spośród wdrażanych programów rozwojowych szkół zawodowych, ponad 2,7 tys. (pow. 100% celu) wdrożono we współpracy z przedsiębiorstwami. W zakresie celów Priorytetu III *Wysoka jakość systemu oświaty*, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, na uwagę zasługuje postęp rzeczowy w obszarze powiązania oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy. Do końca I półrocza 2015 r. opracowano i upowszechniono 203 innowacyjne programy nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych (ponad 100% celu). Ponadto, w ramach działań na rzecz doskonalenia nauczycieli, ponad 18 tys. nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu uczestniczyło w trwającym co najmniej dwa tygodnie doskonaleniu zawodowym w przedsiębiorstwach. Natomiast w ramach realizacji celu dot. opracowania Krajowych Ram Kwalifikacji, wstępnie przypisano 413 kwalifikacji do poziomów w Polskich Ramach Kwalifikacji.

Obszar **szkolnictwa wyższego** niezmiennie wyróżnia bardzo wysoka skala uczestnictwa w studiach na kierunkach zamawianych. Wsparciem w tym zakresie objęto blisko 94,7 tys. studentów I roku, co spowodowało, że poziom realizacji celu wyniósł już ponad 450%. Jednocześnie studia na kierunkach matematyczno-przyrodniczych i technicznych zakończyło już ponad 31,1 tys. studentów, co również przekroczyło założenia dotyczące ich liczby pod koniec realizacji Programu (173%). Z drugiej strony należy wskazać na problemy z realizacją celów związanych z poprawą jakości oferty edukacyjnej szkół wyższych oraz dostosowaniem kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy. W przypadku wdrażania modeli zarządzania jakością i kontroli jakości przez instytucje szkolnictwa wyższego do końca czerwca 2015 r. osiągnięto zaledwie 48,3% celu, natomiast liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki wspierane ze środków EFS stanowi dotychczas 47,1% planowanej wartości.

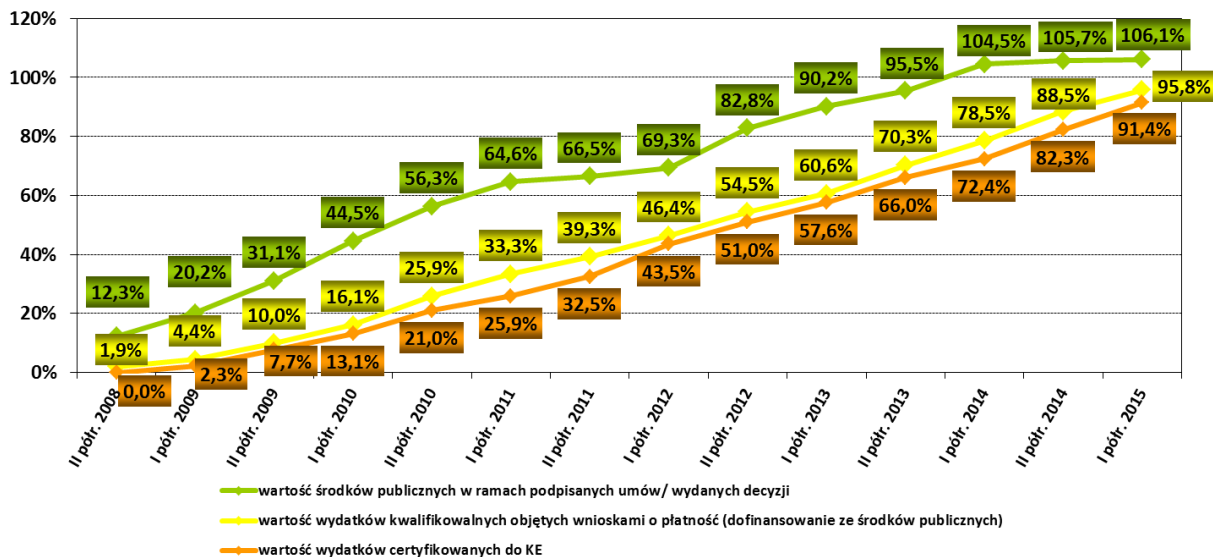
W obszarze **dobrego rządzenia** do końca I półrocza 2015 r. przeszkolono z zakresu poprawy zdolności regulacyjnych ponad 60,4 tys. pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz organów nadzoru nad jst i pracowników organów wyższego stopnia w rozumieniu KPA. Ponadto w ramach projektu utworzono lub wsparto 163 centra wsparcia organizacji pozarządowych. Jednocześnie przeprowadzono przy użyciu aktywnych narzędzi i technik 327 konsultacji społecznych, dotyczących regulacji prawnych i uzgadniania polityk publicznych. Wsparciem w zakresie budowania potencjału eksperckiego objęto ponad 18,2 tys. przedstawicieli organizacji partnerów społecznych, w tym 14,8 tys. przedstawicieli związków zawodowych i 3,4 tys. przedstawicieli organizacji pracodawców.

Opis postępów rzeczowych według priorytetów PO KL przedstawiono w części 1.4 *Analiza jakościowa – realizacja poszczególnych Priorytetów PO KL*.

1.2. Informacje na temat postępu finansowego

Analizując stan wdrażania PO KL od II półrocza 2008 r. widoczny jest systematyczny i dynamiczny postęp finansowy w zakresie kontraktowania, wydatkowania i certyfikowania wydatków do KE.

Rys. 1 Dynamika stanu wdrażania PO KL od II półrocza 2008 r. do końca czerwca 2015 r. (w %)

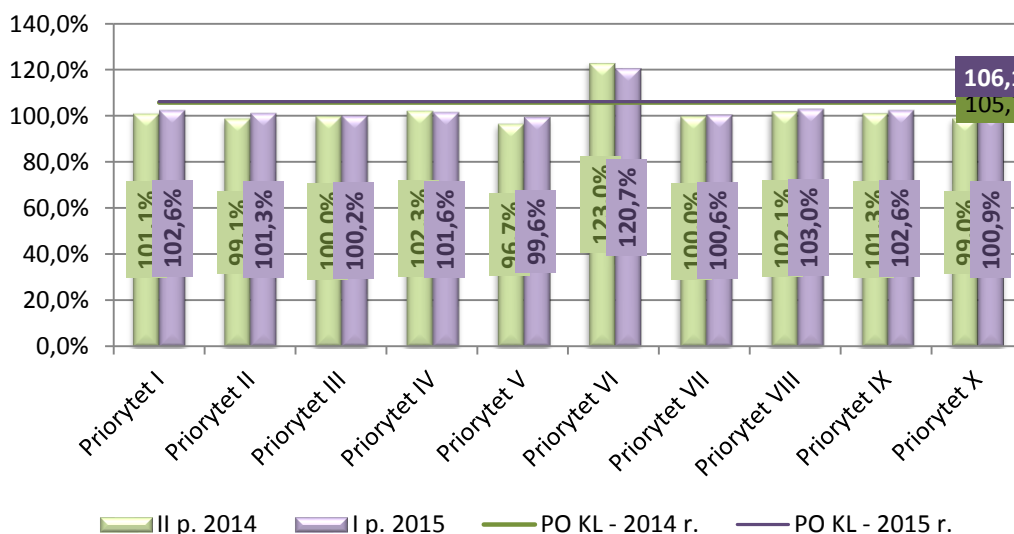

Źródło: Obliczenia własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Jak wskazuje powyższy wykres, w porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost wydatkowania środków i certyfikowania wydatków do KE na poziomie odpowiednio ok. 7 i 9 pkt. proc. Natomiast kontraktacja środków wzrosła o niespełna 0,5 pkt. proc.

Do końca czerwca 2015 r. pozytywną ocenę formalną w PO KL uzyskało ponad 184,3 tys. wniosków o dofinansowanie o wartości ogółem ponad 181,2 mld PLN (w tym wnioskowane dofinansowanie – blisko 164,8 mld PLN). Biorąc pod uwagę proces kontraktacji, do końca czerwca 2015 r. **zawarto blisko 47,8 tys. umów o dofinansowanie realizacji projektów o łącznej wartości środków publicznych blisko 50,6 mld PLN (w tym 44,2 mld PLN EFS), co przekracza alokację przeznaczoną na realizację PO KL.**

Rys. 2 Poziom zakontraktowanych środków w stosunku do alokacji 2007-2013 w ramach Programu (%)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Analizując postęp finansowy w **komponencie centralnym PO KL** (Priorytety I-V) do końca czerwca 2015 r. zawarto **ponad 4,3 tys. umów/decyzji o dofinansowanie na kwotę środków publicznych ponad 13,8 mld PLN** (w tym blisko 11,9 mld PLN EFS). **Stopień wykorzystania alokacji na lata 2007-2013 wyniósł tym samym 101,1%**. W porównaniu z 2014 r. zanotowano zatem wzrost wykorzystania alokacji o niespełna 1 pkt. proc.

Najwyższy poziom zakontraktowanych środków w odniesieniu do alokacji osiągnięto w Priorytecie I *Zatrudnienie i integracja społeczna* (102,6%), jednakże różnice w kontraktacji pomiędzy poszczególnymi Priorytetami są bardzo niewielkie. Podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, najniższy stopień wykonania alokacji odnotowano w Priorytecie V *Dobre rządzenie*, niemniej należy podkreślić, że wynosi on już niemal 100%.

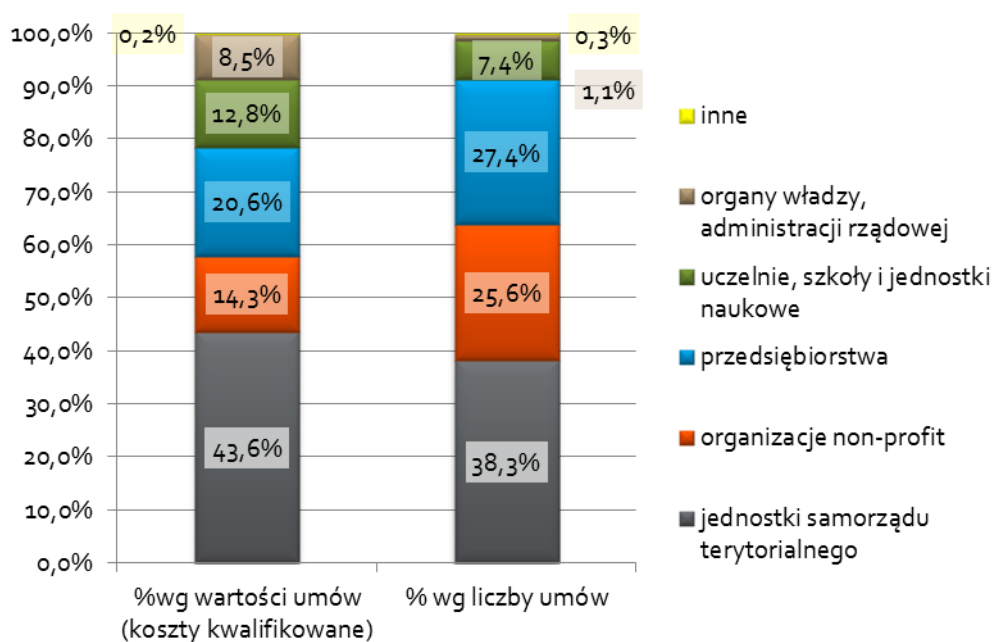
Biorąc pod uwagę **komponent regionalny (Priorytety VI-IX) do końca czerwca 2015 r. zawarto ponad 43,3 tys. umów o dofinansowanie realizacji projektów o łącznej wartości środków publicznych 35 mld PLN** (w tym 30,7 mld PLN EFS), **co pozwoliło na przekroczenie o ponad 8 pkt. proc. alokacji przeznaczanej na lata 2007-2013**. Wartość ta utrzymała się na podobnym poziomie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Analizując poszczególne priorytety komponentu regionalnego w dalszym ciągu najsprawniej przebiega kontraktacja w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, w ramach którego podpisano umowy na kwotę blisko 13,5 mld PLN dofinansowania ze środków publicznych (w tym blisko 11,7 mld PLN EFS), co znacznie przekracza cel wykorzystania alokacji na lata 2007-2013. W przypadku pozostałych Priorytetów poziom kontraktacji nieznacznie przekracza 100%.

W przypadku Priorytetu IV i VI odnotowano nieznaczny spadek poziomu kontraktacji w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, co wynika z oszczędności, które powstały w projektach zakończonych i rozliczonych w 2015 r.

Analiza struktury beneficjentów pod względem formy prawnej obrazuje udział głównych grup podmiotów w dotychczas udzielonym wsparciu. Najliczniej ze wsparcia Programu korzystały jednostki samorządu terytorialnego, które zawarły do 30 czerwca 2015 r. 43,6% wszystkich umów o dofinansowanie o wartości niemal 23,4 mld PLN (wydatki kwalifikowane). Innymi dużymi grupami, które sięgają po środki EFS są: organizacje non-profit, przedsiębiorstwa, uczelnie, szkoły i jednostki naukowe oraz organy władzy i administracji rządowej. Przedsiębiorstwa zawarły ponad ¼ umów, nieco mniej podpisały organizacje non-profit. Niemal 21% (11 mld PLN) środków EFS trafiło do firm. Stosunkowo najmniejszy udział we wsparciu zanotowano dla organów administracji rządowej, które do końca okresu sprawozdawczego podpisały 1,1% ogółu umów na kwotę 4,5 mld PLN.

Rys. 3 Struktura beneficjentów według głównych kategorii form prawnych na podstawie liczby i wartości podpisanych umów (%)

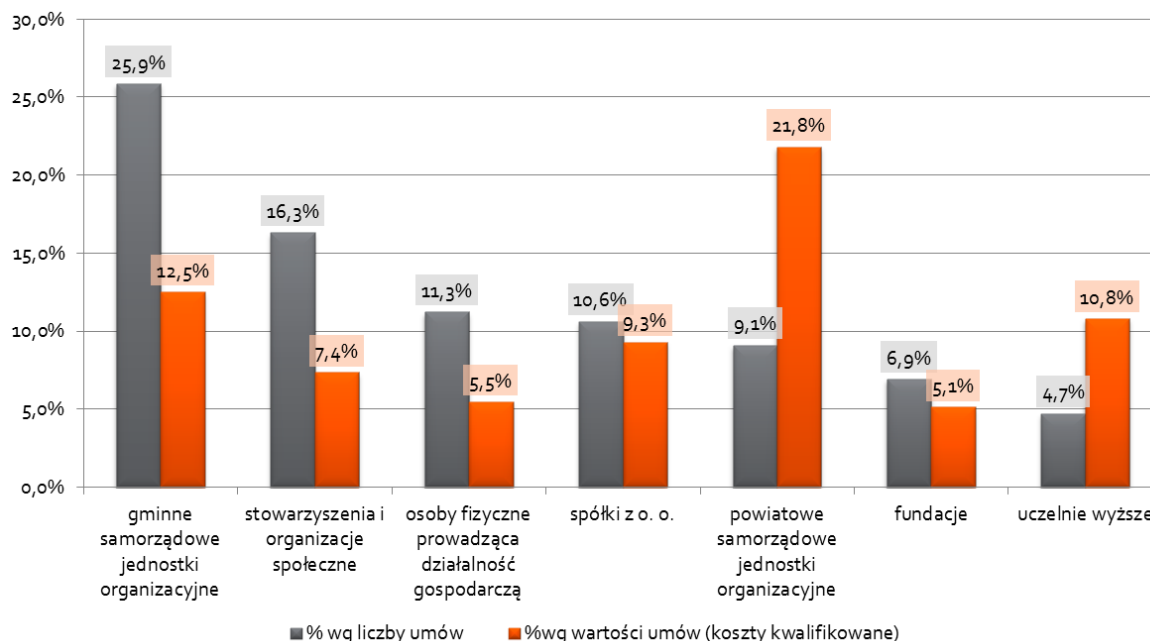
Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Biorąc pod uwagę uzyskane wsparcie ze środków PO KL przez podmioty wg ich form prawnych, najwyższy udział odnotowano w przypadku gminnych samorządowych jednostek organizacyjnych (25,9%). Ze wsparcia EFS w znacznym stopniu korzystały także stowarzyszenia i organizacje społeczne (16,3% umów), osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (11,3%) i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (10,6%). Najmniejszy udział w ogólnej liczbie beneficjentów posiadały uczelnie wyższe (4,7% umów).

Pod względem wartości podpisanych umów o dofinansowanie przez główne grupy beneficjentów, największy udział w ogólnej wartości zakontraktowanych środków w PO KL należy do powiatowych samorządowych jednostek organizacyjnych (21,8%, tj. 11,7 mld PLN). O blisko połowę niższy udział posiadają gminne samorządowe jednostki organizacyjne (12,5%, tj. 6,7 mld PLN). W dalszej kolejności pod względem udziału w ogólnej wartości umów znajdują się uczelnie wyższe (10,8%, tj. 5,8 mld PLN) i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (9,3%, tj. 4,9 mld PLN). Najmniejszy udział pod względem wartości podpisanych umów przypada na fundacje (5,1%, tj. 2,8 mld PLN) i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (5,5%, tj. 2,9 mld PLN).

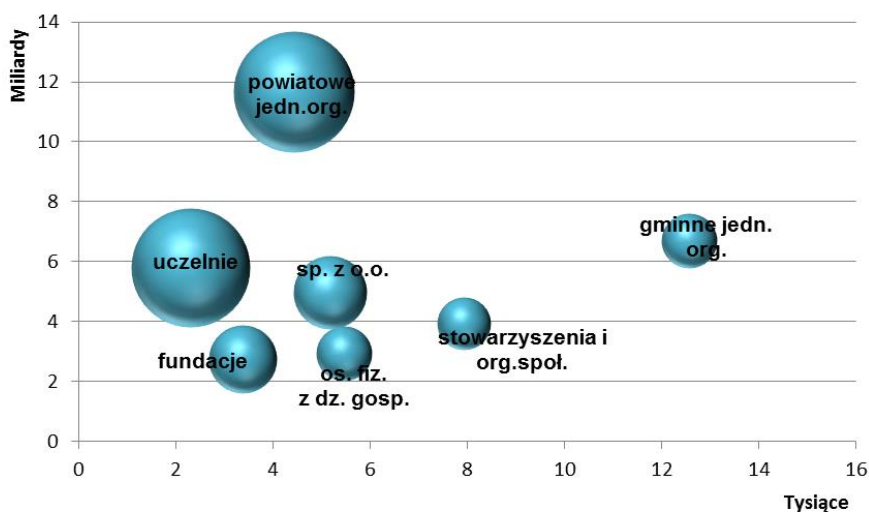
Rys. 4 Udział głównych grup beneficjentów w ogólnej liczbie beneficjentów oraz w ogólnej wartości umów o dofinansowanie według formy prawnej (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Analizując odsetki udziału w liczbie i wartości projektów poszczególnych grup podmiotów wg form prawnych widać również, że uczelnie wyższe realizują niewielką liczbę projektów, lecz o wysokiej wartości, zaś stowarzyszenia i organizacje społeczne, a także osoby fizyczne prowadzące działalność społeczną realizują dość znaczną liczbę projektów, lecz o stosunkowo niskiej wartości. Można również zauważyć, że powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne realizują projekty o dużej wartości, natomiast gminne samorządowe jednostki organizacyjne realizują dużo projektów o niskiej średniej wartości. Na poniższym wykresie przedstawiono informacje dotyczące liczby (w tysiącach) umów i ich łącznej wartości (w miliardach PLN) dla poszczególnych grup podmiotów wg form prawnych. Wielkość 'bąbla' pokazuje średnią wartość projektu realizowanego przez podmiot mający daną formę prawną – im większy 'bąbel' tym większa średnia wartość projektu.

Rys. 5 Zestawienie liczby (oś X, w tysiącach) i wartości (oś Y, w miliardach PLN) projektów wg form prawnych podmiotów, które je realizują

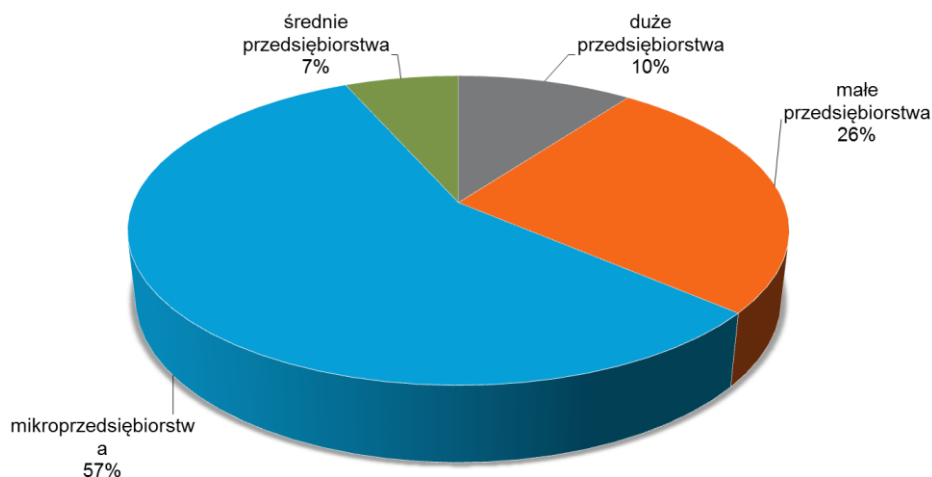

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Szczególną uwagę należy zwrócić na grupę przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia EFS. Do końca pierwszego półrocza 2015 r. z firmami zawarto 13,3 tys. umów o łącznej wartości blisko 11,2 mld PLN, co oznacza, że projekty przedsiębiorstw stanowią 27% łącznej liczby projektów w PO KL i zakontraktowano na ich realizację 21% środków w Programie.

Biorąc pod uwagę strukturę firm będących beneficjentami projektów, do 30 czerwca 2015 r. 57% umów zostało zawartych przez mikroprzedsiębiorstwa (7,6 tys. umów). O ponad połowę mniej umów o dofinansowanie podpisały małe przedsiębiorstwa (3,5 tys., tj. 26% zawartych umów), a udział dużych przedsiębiorstw wyniósł 10% (1,4 tys. umów). Najmniej umów (879, co odpowiada 7%) zostało podpisanych przez średnie firmy.

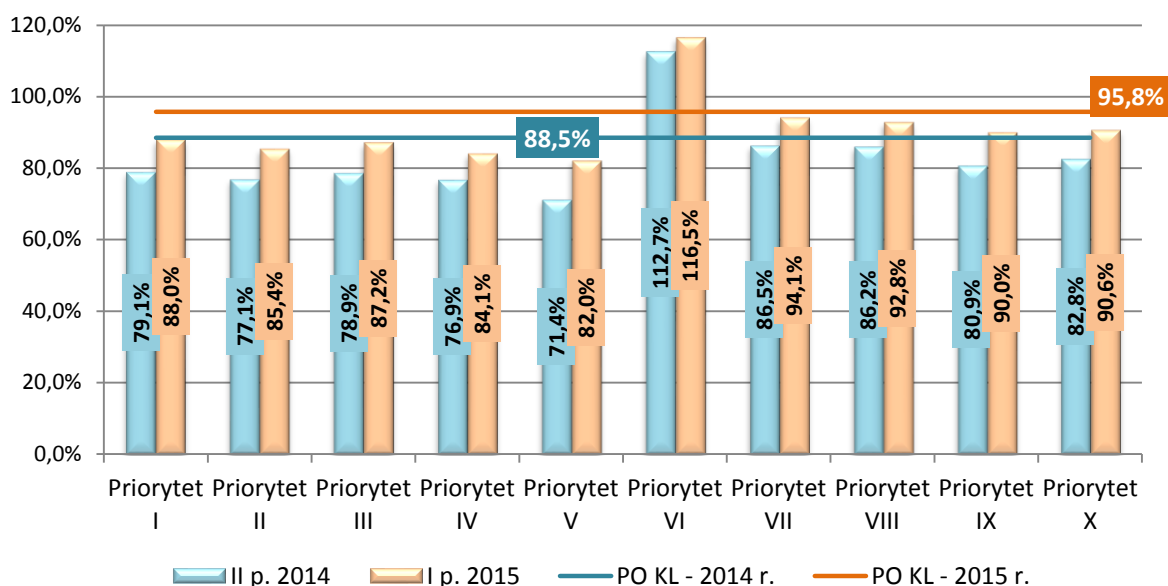
Rys. 6 Struktura beneficjentów – przedsiębiorstw, którzy podpisali umowy o dofinansowanie realizacji projektów w ramach PO KL wg liczby umów (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

W wyniku realizacji projektów do końca czerwca 2015 r. w ramach całego PO KL uznano za kwalifikowalne na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność wydatki o wartości ponad 45,6 mld PLN w części środków publicznych (w tym 39,9 mld PLN EFS). Tym samym poziom wykorzystania alokacji na lata 2007-2013 w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność w Programie wyniósł 95,8%. W porównaniu z 2014 r. zaobserwowano wzrost stopnia wydatkowanych środków w relacji do alokacji 2007-2013 o około 7 pkt. proc.

Rys. 7 Poziom wydatkowanych środków w stosunku do alokacji 2007-2013 w ramach Programu (%)

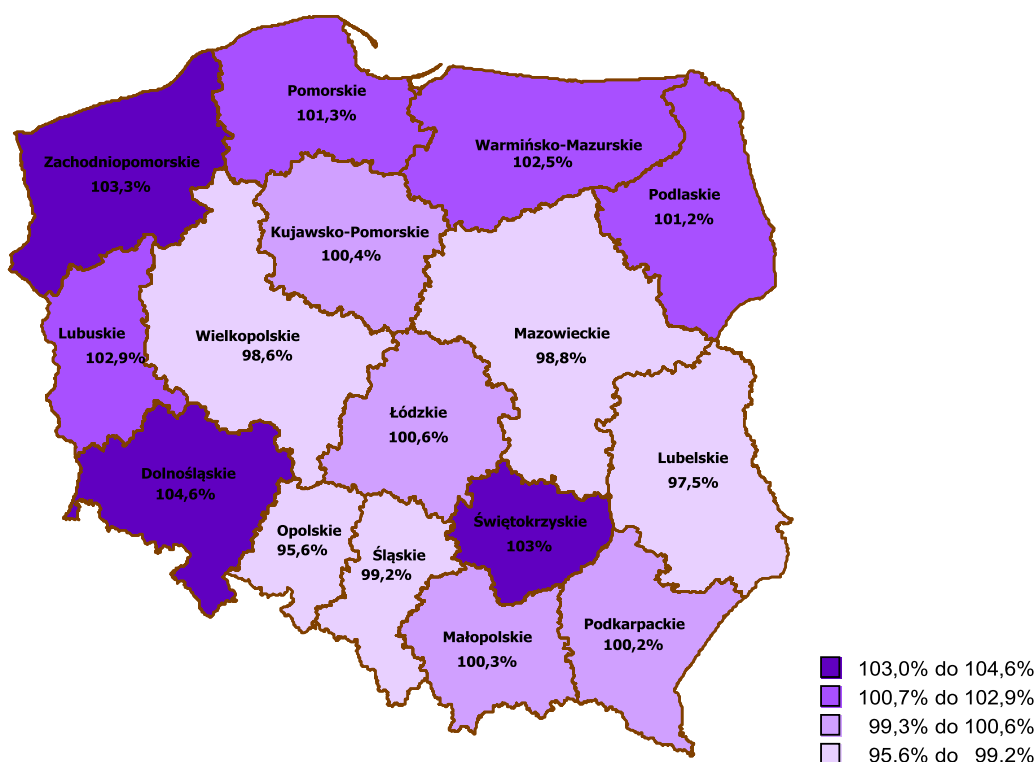

Źródło: Obliczenia własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

W ramach komponentu centralnego uznano za kwalifikowalne w części środków publicznych wydatki w wysokości blisko 11,7 mld PLN (w tym 10 mld PLN EFS), co stanowi 85,3% realizacji alokacji na lata 2007-2013 dla tego komponentu i oznacza wzrost o ok. 8 pkt. proc. w stosunku do 2014 r. Poziom wydatkowania środków EFS w komponentie centralnym wzrasta sukcesywnie wraz z zaawansowaniem realizacji wieloletnich projektów systemowych. Najwyższy stopień wykorzystania alokacji w komponentie centralnym odnotowano w Priorytecie I *Zatrudnienie i integracja społeczna* (88%), a najniższy w Priorytecie V *Dobre rządzenie* (82%). Warto jednocześnie podkreślić, iż w Priorytecie V odnotowano najwyższy wzrost stopnia wykorzystania alokacji w porównaniu z 2014 r. – o ok. 11 pkt. proc.

W komponentie regionalnym od początku realizacji Programu zatwierdzono wnioski o płatność na kwotę ponad 32,4 mld PLN dofinansowania ze środków publicznych (w tym 28,5 mld PLN EFS), co stanowi 100,4% alokacji 2007-2013. W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost wykorzystania alokacji na poziomie ok. 7 pkt. proc. Podobnie, jak w procesie kontraktacji środków, zdecydowanie najwyższy poziom wydatkowania osiągnięto w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* – 116,5% realizacji alokacji 2007-2013 (blisko 13 mld PLN w części środków publicznych, w tym 11,3 mld PLN EFS), najniższy zaś w Priorytecie IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* – 90% alokacji 2007-2013 (ponad 7,1 mld PLN w części środków publicznych, w tym 6,4 mld PLN EFS).

Rys. 8 Poziom wydatkowania w stosunku do alokacji 2007-2013 w ramach komponentu regionalnego Programu (%)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Do końca czerwca 2015 r. najwyższy stopień wykorzystania alokacji w zakresie wydatkowania środków odnotowano w województwach: dolnośląskim (104,6%), zachodniopomorskim (103,3%) i świętokrzyskim (103%). Natomiast najniższy poziom płatności wystąpił w województwach: opolskim (95,6%) i lubelskim (97,5%).

W pierwszym półroczu 2015 r. cel certyfikacji wyznaczony przez Radę Ministrów wynosił dla PO KL 3 999 mln PLN. **Do 30 czerwca 2015 r. Instytucja Zarządzająca PO KL przekazała do Instytucji Certyfikującej poświadczenia o łącznej wartości 4 055 mln PLN, co stanowi 101% wyznaczonego celu.** Poświadczenie środków w wysokości 4 055 mln PLN oznacza również **wykonanie celu rocznego (7 280 mln PLN) na poziomie 56%**. Wartość wydatków certyfikowanych do KE kumulatywnie, od początku uruchomienia Programu wynosi obecnie 45 492 mld PLN.

Wykonanie prognozy Rady Ministrów różni się w ramach poszczególnych komponentów: w komponencie centralnym wynosi 88% na I półrocze 2015 r., a w ramach komponentu regionalnego – 112%.

Niewykonanie celu w I półroczu 2015 r. dotyczy wszystkich osi priorytetowych, z uwagi na wydłużenie części projektów, co spowodowało zmianę harmonogramów płatności, opóźnienia w zatwierdzaniu końcowych wniosków o płatność oraz wstrzymanie weryfikacji wniosków o płatność w ramach projektów, dla których prowadzone są działania kontrolne.

Od początku okresu programowania, łączna kwota wypłaconych przez Komisję Europejską zaliczek wyniosła 873 645 840 EUR, z czego ostatnia wpłata została dokonana w kwietniu 2009 r.

W ramach przedłożonych do Komisji Europejskiej od początku programowania Poświadczeń i deklaracji wydatków, łączna kwota otrzymanych refundacji wyniosła 8 582 489 117,65 EUR, z czego 728 046 731,03 EUR wpłynęło na rachunek Programu w I połowie 2015 r.

W czerwcu br. IZ PO KL przygotowała ostatnią zmianę Programu. W 2013 r., mając na uwadze trudną sytuację na rynku pracy, w szczególności dotyczącą zatrudnienia osób młodych, Instytucja

Zarządzająca PO KL podjęła starania w celu zwiększenia kwoty środków, jakie mogą być przeznaczone na wsparcie tej grupy osób. Efektem działań było podjęcie, w porozumieniu z Ministrem Finansów, Ministrem Pracy i Polityki Społecznej oraz Instytucjami Pośredniczącymi, decyzji o nadkontraktacji środków w ramach osi VI PO KL *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* w wysokości (2,5 mld PLN). Wsparcie udzielone w ramach nadkontraktacji zostało skierowane do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Na podstawie wysokości oszczędności generujących się do momentu podjęcia ww. decyzji, Instytucja Zarządzająca PO KL założyła, że wszystkie oszczędności w ramach Programu, powstałe od 1 stycznia 2014 r., zostaną przeznaczone na pokrycie ww. nadkontraktacji. Dlatego też, na początku 2014 r. dokonano zmiany systemu zarządzania alokacją, wprowadzając ograniczenie wykorzystania generujących się oszczędności w ramach poszczególnych Działań/ Poddziałań. Instytucja Zarządzająca PO KL sukcesywnie realokuje powstające oszczędności do osi VI PO KL (zmiany zostały zgłoszone na Komitecie Monitorującym w czerwcu 2014 r. i grudniu 2014 r.).

Obecnie IZ PO KL podejmuje działania zmierzające do końcowego rozliczenia Programu. Aktualny poziom kontraktacji w PO KL wynosi 105% alokacji (w tym 120% w ramach osi VI PO KL). Zatem, niezbędne było dokonanie stosownych realokacji, aby umożliwić certyfikację wszystkich zakontraktowanych środków i aby mógł zostać wykorzystany mechanizm 10% elastyczności, o którym mowa w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

Zmiany zostały zaakceptowane przez Komitet Monitorujący PO KL w dniu 12 czerwca 2015 r. Zgłoszone zmiany oczekują obecnie na akceptację przez Radę Ministrów.

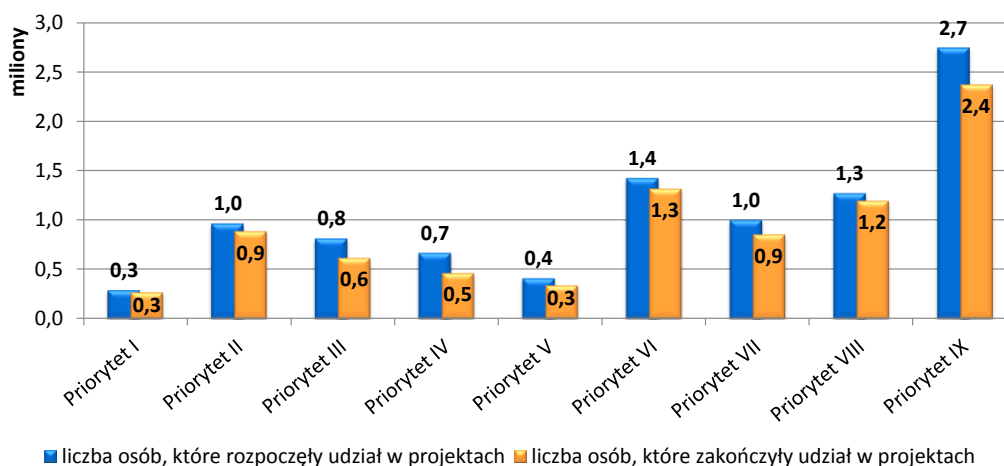
Szczegółowe dane dotyczące postępu finansowego zostały zaprezentowane w załączniku 2b.

1.3. Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia w ramach PO KL

Do końca czerwca 2015 r. **udział w projektach współfinansowanych ze środków EFS rozpoczęło blisko 9,6 mln osób**, z czego kobiety stanowiły 57% (tj. 5,5 mln osób). Zdecydowaną większość (67%, tj. ponad 6,4 mln osób) stanowiły osoby korzystające ze wsparcia w komponentie regionalnym. Natomiast uczestnicy komponentu centralnego stanowili mniej liczną grupę – 33% (tj. ponad 3,1 mln osób). **Od początku realizacji Programu udział w projektach PO KL zakończyło ponad 8,3 mln osób** (w tym 4,7 mln kobiet), co stanowi 87% osób dotychczas objętych wsparciem z EFS. Natomiast uczestnictwo w projektach kontynuowało ponad 931,9 tys. osób.

W I półroczu 2015 r. blisko 523,5 tys. osób (w tym 318 tys. kobiet) rozpoczęło udział w projektach PO KL, co stanowi 5% wszystkich uczestników objętych dotychczas wsparciem w Programie. W projektach komponentu centralnego uczestniczyło blisko 228,8 tys. osób, zaś w komponentie regionalnym – blisko 294,7 tys. Natomiast udział w projektach, w okresie od stycznia do czerwca 2015 r., zakończyło 702,1 tys. osób (w tym 411,1 tys. kobiet), tj. 8% łącznej liczby osób, których ścieżka uczestnictwa w PO KL dobiegła końca.

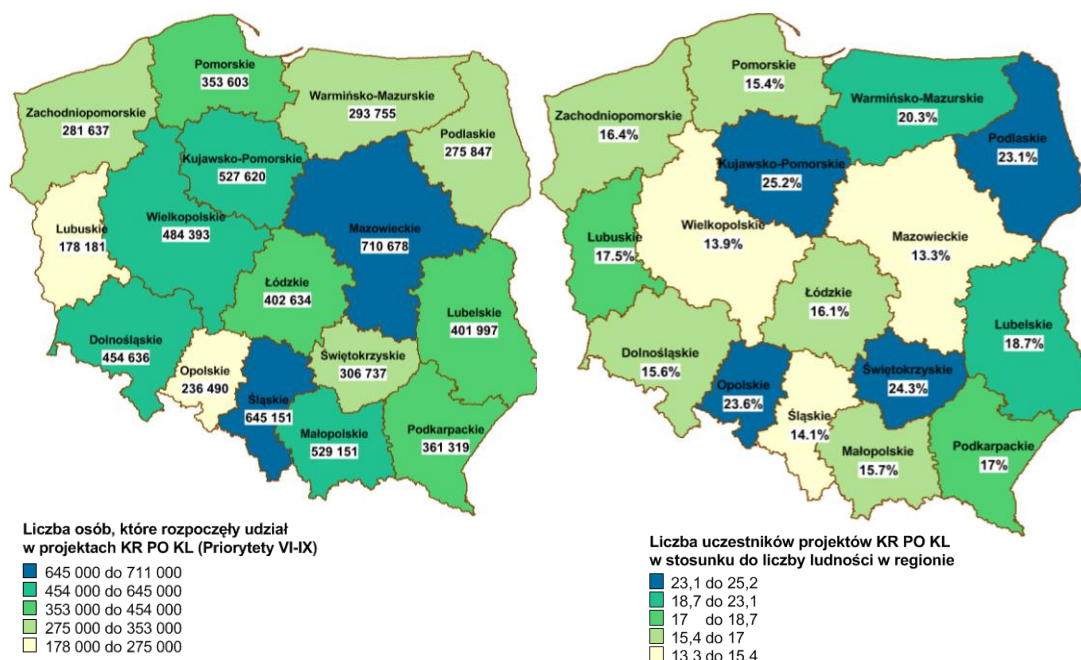
Rys. 9 Liczba osób, które rozpoczęły oraz zakończyły udział w projektach PO KL w podziale na osie priorytetowe (w mln osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Najwięcej osób rozpoczęło udział w projektach w Priorytecie IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* (ponad 2,7 mln osób, w tym 1,5 mln kobiet), a także w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (ponad 1,4 mln osób, w tym 829,1 tys. kobiet) i Priorytecie VIII *Regionalne kadry gospodarki* (blisko 1,3 mln uczestników, w tym 645,9 tys. kobiet). Natomiast najmniej liczną grupę stanowili uczestnicy dwóch priorytetów wdrażanych w komponente centralnym, tj.: Priorytetu I *Zatrudnienie i integracja społeczna* (blisko 288,8 tys. osób, w tym 142,3 tys. kobiet) i Priorytetu V *Dobre rządzenie* (ponad 409,8 tys. osób, w tym 281,2 tys. kobiet).

Rys. 10 Odsetek osób uczestniczących w projektach wdrażanych w komponente regionalnym PO KL (Priorytety VI-IX) w populacji poszczególnych województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15) oraz danych BDL GUS (dane za rok 2014)

Najwięcej osób uczestniczyło w projektach realizowanych na terenie województw: mazowieckiego (blisko 710,7 tys.) i śląskiego (blisko 645,2 tys.). Natomiast najmniej osób uczestniczyło w projektach PO KL wdrażanych na obszarze województw: lubuskiego (blisko 178,2 tys.) i opolskiego (blisko 236,5 tys.). Natomiast biorąc pod uwagę stosunek liczby uczestników do liczby ludności, najwyższy odsetek mieszkańców wspartych w PO KL w danym regionie charakteryzuje województwa: kujawsko-

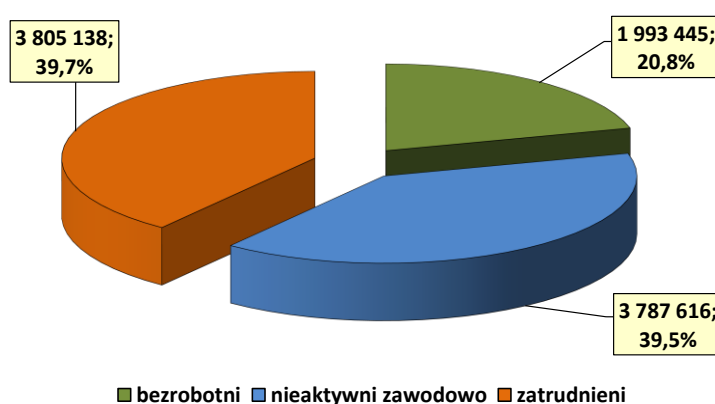
pomorskim (25,2%), świętokrzyskie (24,3%), opolskie (23,6%) i podlaskie (23,1%), zaś najniższy: mazowieckie (13,3%), wielkopolskie (13,9%) i śląskie (14,1%). Województwa o najniższym odsetku mieszkańców objętych wsparciem ze środków EFS należą do najbardziej zaludnionych. Z kolei województwa charakteryzujące się najwyższym odsetkiem osób, które rozpoczęły udział w projektach cechuje niska liczba ludności (z wyjątkiem kujawsko-pomorskiego).

Struktura beneficjentów według statusu na rynku pracy

Poniżej przedstawiono analizę liczby uczestników, którzy rozpoczęli udział w projektach PO KL wg statusu na rynku pracy – tj. osób: bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo oraz pracujących.

Najliczniejszą grupę uczestników projektów PO KL stanowiły osoby pracujące – 39,7% ogółu uczestników (ponad 3,8 mln osób, w tym 2,3 mln kobiet). **Równie licznie w projektach uczestniczyły osoby nieaktywne zawodowo – 39,5%** (blisko 3,8 mln osób, w tym 1,9 mln kobiet). Natomiast, **najmniej liczną grupę stanowiły osoby bezrobotne – 20,8% wszystkich uczestników PO KL** (blisko 2 mln osób, w tym 1,2 mln kobiet).

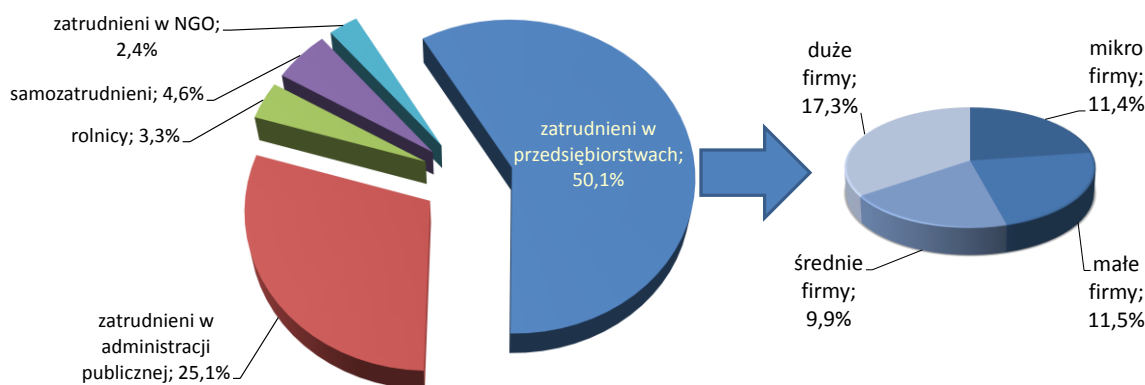
Rys. 11 Struktura osób rozpoczynających udział w projektach PO KL wg statusu na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Zatrudnieni najliczniej uczestniczyli w projektach realizowanych w Priorytecie VIII Regionalne kadry gospodarki (ponad 1,2 mln osób, w tym 608,7 tys. kobiet) i w Priorytecie II **Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących** (ponad 827,6 tys. osób, w tym 437,3 tys. kobiet). Oznacza to, że **ponad połowa (53%) osób należących do tej grupy docelowej** uczestniczyła w projektach realizowanych w obszarze adaptacyjności (łącznie ponad 2 mln osób, w tym 1 mln kobiet). Natomiast, Priorytet VI **Rynek pracy otwarty dla wszystkich** charakteryzuje najniższy odsetek uczestników posiadających status zatrudnionych – zaledwie 1% (42,8 tys. osób, w tym 29,5 tys. kobiet), z uwagi na fakt, iż wsparcie w tej osi priorytetowej skierowane jest głównie do osób pozostających bez zatrudnienia.

Rys. 12 Struktura osób zatrudnionych, które przystąpiły do projektów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Najliczniejszą grupę uczestników posiadających zatrudnienie stanowiły osoby pracujące w przedsiębiorstwach i administracji publicznej. Spośród osób pracujących, co druga była zatrudniona w mikro, małych lub dużych przedsiębiorstwach (ponad 1,9 mln osób, w tym 980,5 tys. kobiet), a co czwarta w administracji publicznej (ponad 954 tys. osób, w tym 715,9 tys. kobiet). Z kolei, najniższy odsetek uczestników ze statusem „pracujący” stanowiły osoby zatrudnione w organizacjach pozarządowych (NGO) – 2,4% (ponad 90,8 tys. osób, w tym 64,6 tys. kobiet), rolnicy – 3,3% (blisko 125,2 tys. osób, w tym 74,1 tys. kobiet) oraz samozatrudnieni – 4,6% (173,3 tys. osób, w tym 75,9 tys. kobiet).

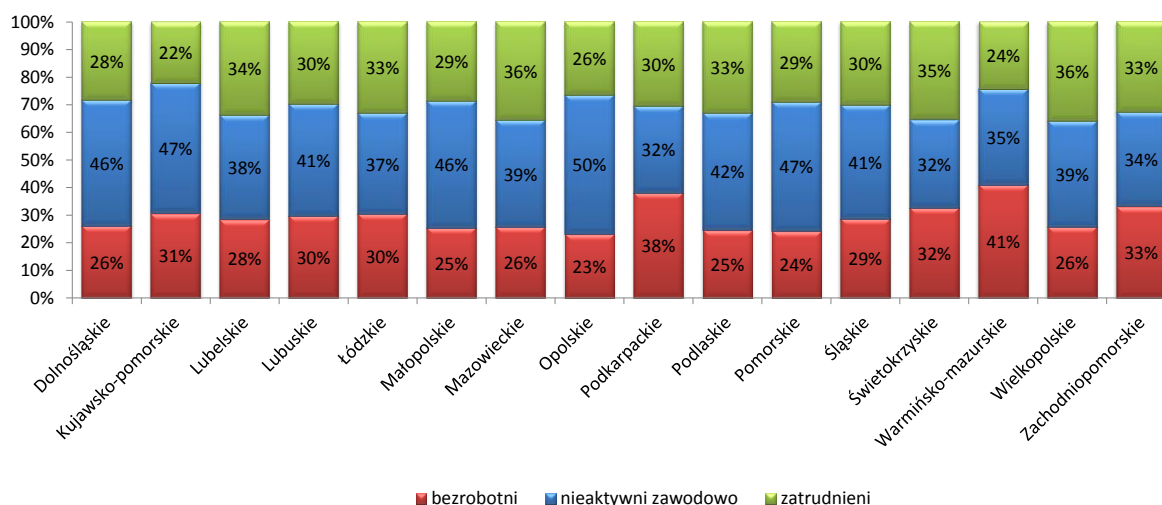
Z kolei osoby nieaktywne zawodowo najliczniej uczestniczą w projektach realizowanych w Priorytecie IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* (blisko 2,2 mln osób, w tym 1,1 mln kobiet), którego działania są skierowane przede wszystkim do osób będących w trakcie kształcenia. Oznacza to, że **ponad połowa (57%) osób z tej grupy docelowej otrzymała wsparcie w Priorytecie IX.** Natomiast najmniejszy udział osób nieaktywnych zawodowo w ogóle uczestników zanotowano w Priorytecie V *Dobre rządzenie* – 0,4% (ponad 13,8 tys. osób, w tym 9,1 tys. kobiet), który skierowany jest do osób zatrudnionych w administracji publicznej.

Zdecydowaną **większość nieaktywnych zawodowo uczestniczących w Programie stanowiły osoby uczące lub kształcące się – 85%** (ponad 3,2 mln osób, w tym 1,6 mln kobiet). Osoby te najliczniej uczestniczyły w Priorytecie IX i stanowiły ok. 64% osób będących w trakcie kształcenia (blisko 2,1 mln osób, w tym 1 mln kobiet). Natomiast w Priorytecie V odnotowano najniższy odsetek z tej grupy – 0,1% (ponad 4,3 tys. osób, w tym 2,6 tys. kobiet).

Osoby bezrobotne najliczniej uczestniczą w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* – 65% uczestników należących do omawianej grupy docelowej otrzymało wsparcie w tym Priorytecie (ponad 1,3 mln osób, w tym 748,6 tys. kobiet), którego działania skierowane są właśnie do osób pozostających bez zatrudnienia. Natomiast, najmniej bezrobotnych (ok. 0,1%) uczestniczyło w projektach wdrażanych w Priorytecie III *Wysoka jakość systemu oświaty* (blisko 1,8 tys. osób, w tym 1,5 tys. kobiet).

Spośród osób bezrobotnych, które dotychczas otrzymały wsparcie w Programie, ponad 1/3 (35%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (blisko 700,3 tys. osób, w tym 459,7 tys. kobiet). Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych otrzymało wsparcie w Priorytecie VI – ok. 64% uczestników należących do tej grupy (ponad 449 tys. osób, w tym 277,3 tys. kobiet), zaś najmniej w Priorytecie VIII – ok. 0,04% (blisko 300 osób, w tym 185 kobiet).

Rys. 13 Struktura osób rozpoczynających udział w projektach komponentu regionalnego PO KL wg statusu na rynku pracy wg województw (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji PO KL (wg stanu na 30/06/15)

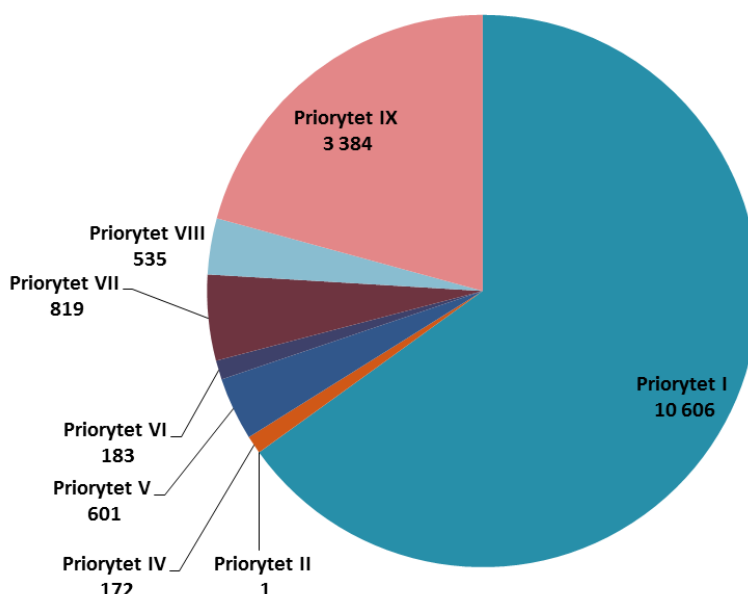

W komponencie regionalnym PO KL (Priorytety VI-IX) najliczniejszą grupę stanowią osoby nieaktywne zawodowo, stanowiące 41% wszystkich uczestników tego komponentu (ponad 2,6 mln osób, w tym 1,3 mln kobiet). Najwyższy odsetek osób nieaktywnych zawodowo charakteryzuje województwa: opolskie (50%), pomorskie (47%) i kujawsko-pomorskie (47%), zaś najniższy – podkarpackie (32%) i świętokrzyskie (32%). **Mniej liczną grupą w komponencie regionalnym były osoby zatrudnione – 31% ogółu uczestników Priorytetów VI-IX** (blisko 2 mln osób, w tym 1,2 mln kobiet). Osoby pracujące najczęściej uczestniczyły w projektach realizowanych w województwach: wielkopolskim (36%), mazowieckim (36%) i świętokrzyskim (35%), a najrzadziej – w kujawsko-pomorskim (22%) i warmińsko-mazurskim (24%). **Najmniej liczną grupę wspieraną w komponencie regionalnym stanowiły osoby bezrobotne – 29% uczestników projektów w Priorytetach VI-IX PO KL** (blisko 1,9 mln osób, w tym 1,1 mln kobiet). Najwięcej osób bezrobotnych uczestniczyło w projektach realizowanych w województwach: warmińsko-mazurskim (41%) i podkarpackim (38%), a najmniejszą – na Opolszczyźnie (23%) i Pomorzu (24%).

Struktura beneficjentów według grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

Do końca czerwca 2015 r. w ramach Programu wsparciem objęto **16,3 tys. osób** (8,9 tys. kobiet) należących do **mniejszości narodowych i etnicznych**. W okresie sprawozdawczym udział w projektach realizowanych w PO KL rozpoczęło ponad 1,4 tys. osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych. Ponad połowa tej grupy (65%) przystąpiła do projektów w ramach Priorytetu I *Zatrudnienie i integracja społeczna* (10,6 tys. osób). Jeśli chodzi o województwa, to najwięcej uczestników odnotowano w województwie podlaskim (ponad 1,5 tys. osób). Biorąc pod uwagę pozostałe obszary wsparcia, największy udział tej grupy docelowej występuje w komponencie regionalnym w Priorytecie IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*, gdzie liczba osób należących do mniejszości etnicznych i narodowych wyniosła blisko 3,4 tys. osób. Niemal 40% osób z tej grupy biorących udział w projektach w obszarze edukacji pochodziła z województwa podlaskiego (ponad 1,3 tys.). Najwięcej osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych rozpoczęło udział w projektach PO KL w pierwszym półroczu 2015 r. w ramach Priorytetu V – 561 osób, co stanowi 93,3% wszystkich osób z tej grupy objętych wsparciem w Priorytecie V oraz Priorytetu I – 556 osób (5,2% wszystkich osób należących do mniejszości wspartych w Priorytecie I PO KL).

Rys. 14 Liczba osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych w PO KL do 30 czerwca 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji priorytetów I-IX PO KL w I półroczu 2015 r. (wg stanu na 30/06/15)

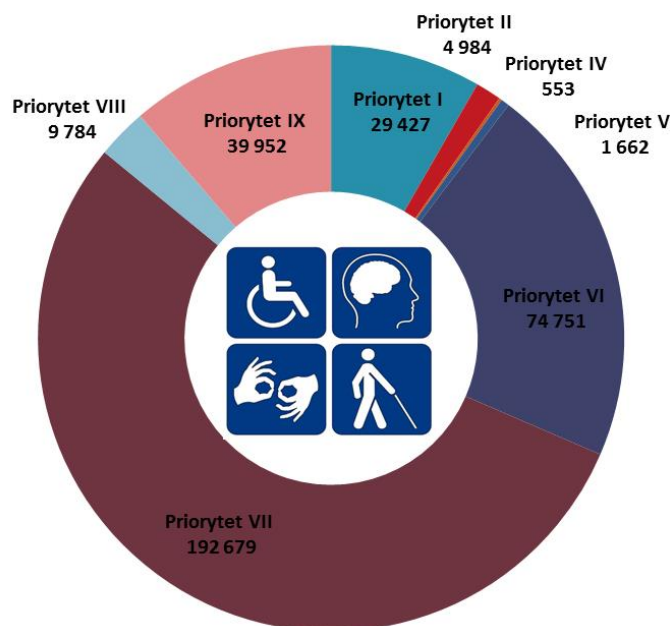
Jeśli chodzi o wsparcie udzielone **migrantom** w ramach PO KL, do końca I półroczu 2015 r. udział w projektach rozpoczęło blisko **2,1 tys. osób** z tej grupy (z czego 52% to kobiety), w tym najwięcej w Priorytecie VII *Promocja integracji społecznej* (ponad 1,1 tys. osób). W Priorytecie VII w okresie

sprawozdawczym również najwięcej migrantów rozpoczęło udział w projektach PO KL. Spośród wszystkich regionów, podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej migrantów uczestniczyło w projektach realizowanych w województwie mazowieckim (700 osób).

Z danych spisu ludności z 2011 r. wynika, że wśród mieszkańców Polski dominuje ludność o jednorodnej polskiej tożsamości narodowej (36,5 mln osób, co stanowi 94,8% populacji kraju). Osoby, które wskazały inną niż polską tożsamość narodowo-etniczną stanowiły zaledwie 3,8% populacji. Warto zauważyć, że 2,3% osób zadeklarowało zarówno polską, jak i inną niż polska tożsamość narodowo-etniczną. Do najliczniejszych innych niż polskie identyfikacji narodowo-etnicznych należy zaliczyć deklaracje śląskie i kaszubskie, a w dalszej kolejności niemieckie, ukraińskie i białoruskie. Najwięcej gmin, w których co najmniej 10% mieszkańców zadeklarowało inną niż polska przynależność etniczną znajduje się w województwie śląskim, pomorskim i opolskim.

Projekty realizowane w PO KL przewidują również działania ukierunkowane na osoby niepełnosprawne. Dotychczas udział w projektach PO KL rozpoczęło blisko **353,8 tys. osób niepełnosprawnych** (195,2 tys. kobiet, tj. 55,2%), co stanowi 3,7% uczestników. Większość osób niepełnosprawnych (89,6%) skorzystało ze wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego. W największym stopniu uczestnictwo osób niepełnosprawnych widoczne jest w obszarze integracji społecznej (Priorytet VII), co związane jest ze specyfiką oferowanego wsparcia skierowanego przede wszystkim do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Stosunkowo wysoki udział osób niepełnosprawnych występuje również w obszarze zatrudnienia (Priorytet VI), w którym realizowane są projekty aktywizujące zawodowo osoby bezrobotne i nieaktywne na rynku pracy.

Rys. 15 Liczba niepełnosprawnych uczestników projektów wg Priorytetów

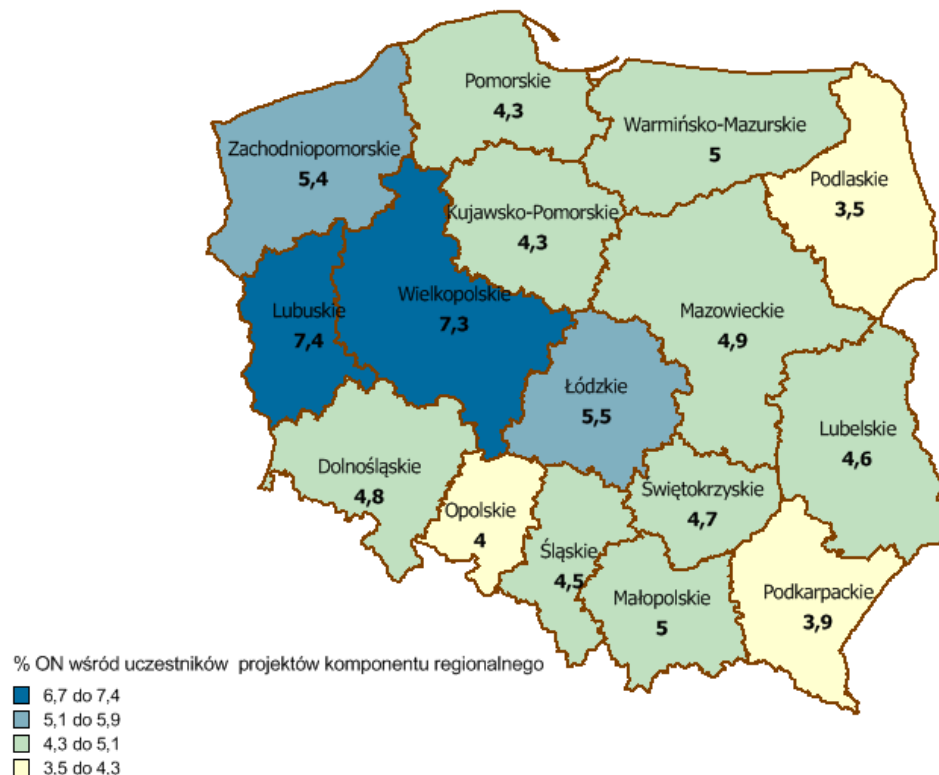

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji priorytetów I-IX PO KL w I półroczu 2015 r. (wg stanu na 30/06/15)

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku (NSP 2011 r.) liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła blisko 4,7 mln. Oznacza to, że osoby niepełnosprawne stanowiły 12,2% ludności kraju. Niepełnosprawność w nieznacznie większym stopniu dotyczyła kobiet, stanowiących 54% ogółu populacji. Należy zaznaczyć, że do omawianej populacji w NSP 2011 r. zaliczono osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz osoby niepełnosprawne biologicznie (tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku). Prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności posiadało 3,1 mln osób, tj. 8% ludności Polski.

Spośród województw w zakresie wsparcia niepełnosprawnych pozytywnie wyróżnia się wielkopolskie oraz lubuskie, gdzie udział osób niepełnosprawnych wśród uczestników przekroczył 7%. Biorąc pod uwagę powyższe dane, odsetek osób niepełnosprawnych w projektach współfinansowanych z EFS, należy uznać za satysfakcjonujący.

Rys. 16 Odsetek niepełnosprawnych uczestników projektów realizowanych w kompetencji regionalnym (%)

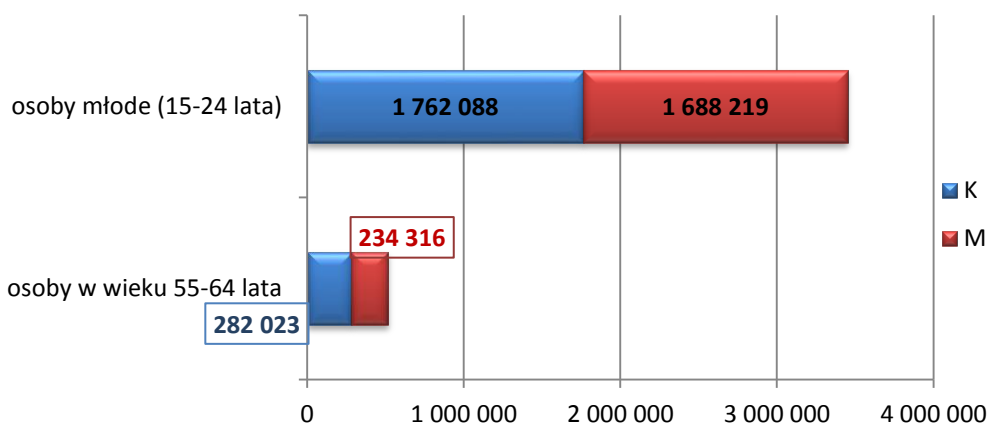
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji priorytetów I-IX PO KL w I półroczu 2015 r. (wg stanu na 30/06/15)

Do końca okresu sprawozdawczego **blisko 3,2 mln osób z terenów wiejskich** przystąpiło do udziału w projektach, co stanowi 33,1% wszystkich uczestników projektów. W grupie osób mieszkających na wsi, prawie połowa przystąpiła do projektów wdrażanych w ramach Priorytetu IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Natomiast biorąc pod uwagę poszczególne regiony, to spośród wszystkich uczestników projektów z terenów wiejskich, 11% pochodziło z województwa mazowieckiego, a 10,6% z małopolskiego.

Struktura beneficjentów według wieku

Podejmowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki działania są skierowane w szczególności do dwóch grup wiekowych: osób młodych w wieku 15-24 lata oraz osób w wieku 55-64 lata. Powyższe grupy zostały wskazane jako grupy **znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy**.

Rys. 17 Uczestnicy projektów PO KL wg grup wiekowych w podziale na płeć

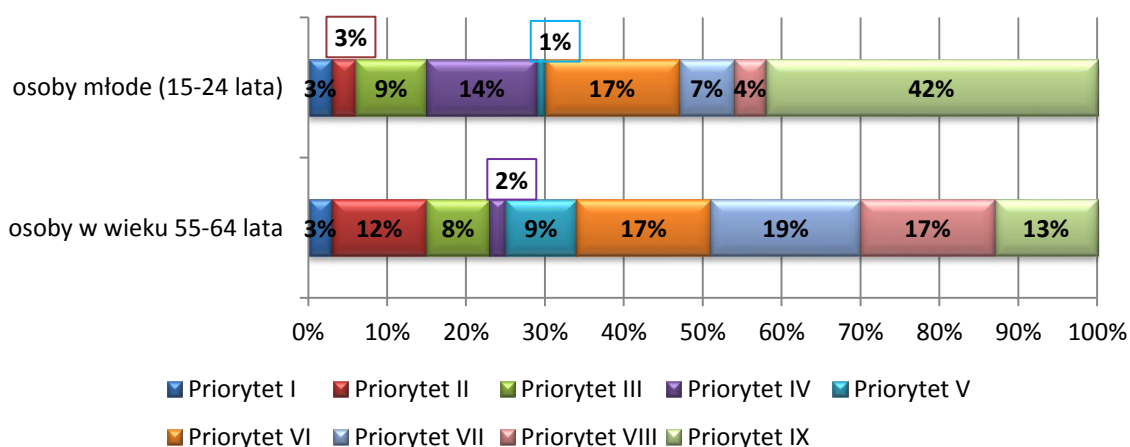

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP z realizacji priorytetów I-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Skierowane do osób młodych projekty, które realizowane są w ramach PO KL, służą m.in. podnoszeniu poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz aktywizacji zawodowej. Według stanu na koniec I półrocza 2015 r. **ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego skorzystało blisko 3,5 mln osób młodych w wieku 15-24 lata** (w tym ponad 1,76 mln kobiet, czyli 51,1% wszystkich uczestników), co stanowi 36% ogółu uczestników projektów. Z kolei **osoby w wieku 55-64 lata** stanowiły 5,4% wszystkich uczestników projektów. Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach rozpoczęło ponad 516,3 tys. osób w tym wieku, w tym 282 tys. kobiet. Warto dodać, że spośród wszystkich osób starszych objętych wsparciem ze środków EFS, **290,8 tys. osób (tj. 56%) stanowili pracownicy**.

Najwięcej osób młodych skorzystało ze wsparcia w obszarze edukacji, tj. w Priorytecie IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* (42% osób z tej grupy wiekowej) oraz w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (17%), najmniej zaś w Priorytecie V *Dobre rządzenie* (niepełna 1%). Najwięcej uczestników projektów w wieku 55-64 lata uzyskało wsparcie w Priorytecie VII *Promocja integracji społecznej* (19% przedstawicieli tej grupy) oraz w Priorytetach VIII *Regionalne kadry gospodarki* i VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (po 17%), najmniej zaś w Priorytecie IV *Szkolnictwo wyższe i nauka* (2%).

Rys. 18 Udział uczestników projektów z poszczególnych Priorytetów PO KL wg grup wiekowych

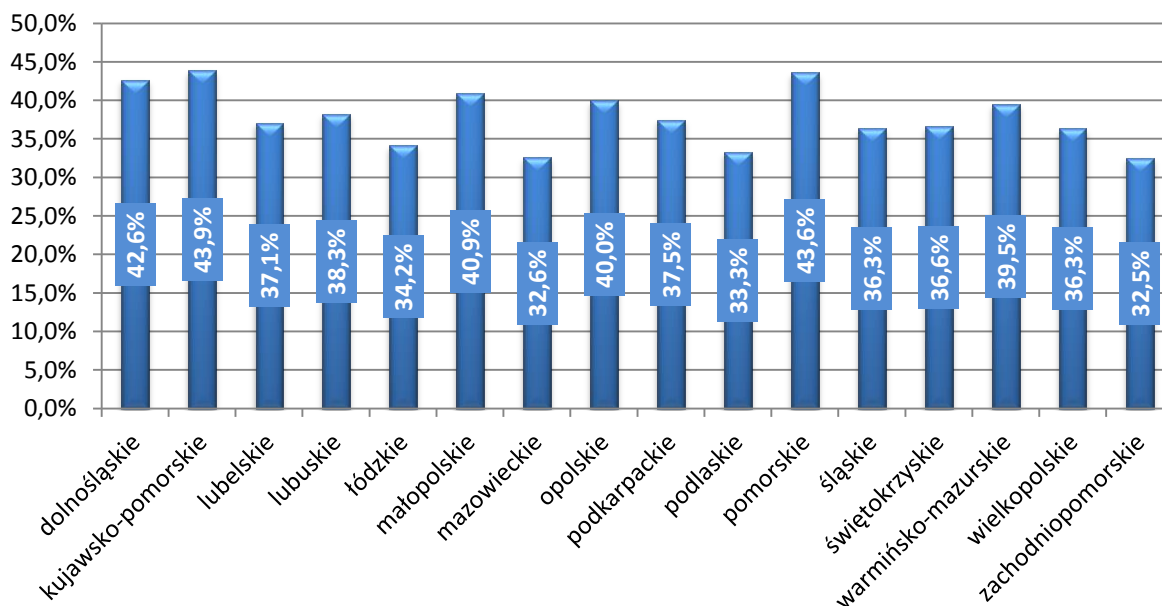

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP z realizacji priorytetów I-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Największy udział osób młodych w ogóle uczestników projektów w danym województwie w komponentcie regionalnym odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (43,9%)

i pomorskim (43,6%), natomiast najniższy w województwach: zachodniopomorskim (32,5%) oraz mazowieckim (32,6%).

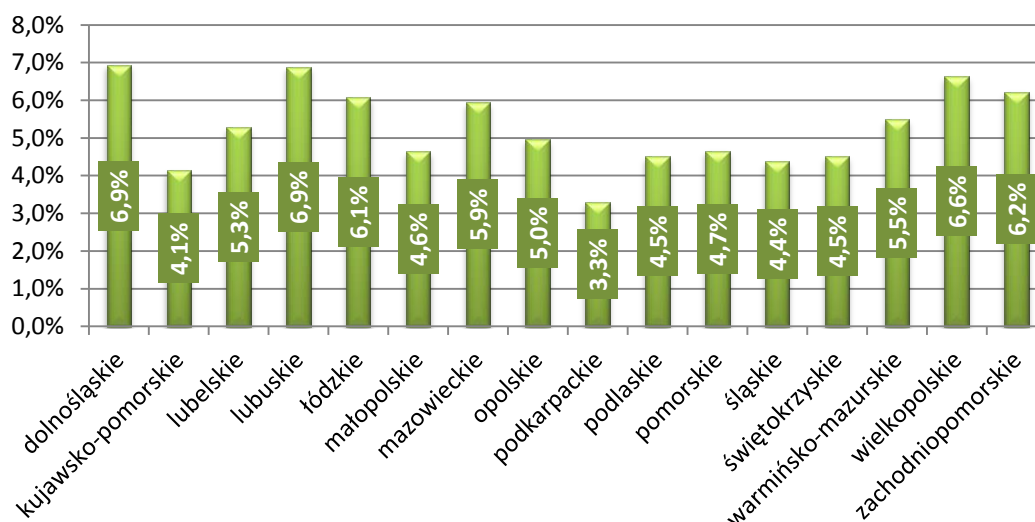
Rys. 19 Udział osób w wieku 15-24 lata w ogólnej liczbie uczestników projektów komponentu regionalnego PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP z realizacji priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Największy udział osób w wieku od 55 do 64 lat w ogóle uczestników projektów w danym województwie odnotowano natomiast w regionach: dolnośląskim i lubuskim (po 6,9%) oraz wielkopolskim (6,6%). Najniższą wartość odnotowano w województwie podkarpackim (3,3%).

Rys. 20 Udział osób w wieku 55-64 lata w ogólnej liczbie uczestników projektów komponentu regionalnego PO KL wg województw

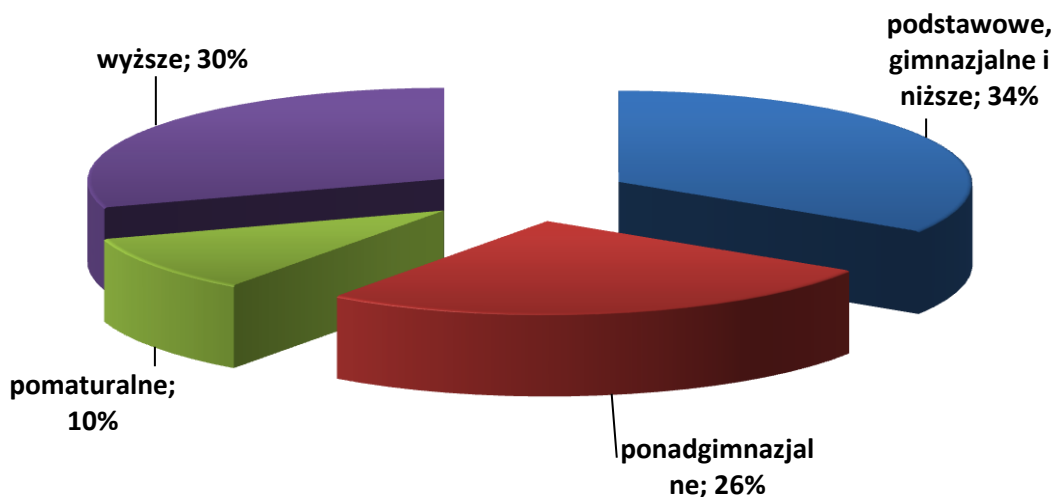
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP z realizacji priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Struktura beneficjentów według wykształcenia

Zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowiły **osoby posiadające wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub niższe – ponad 3,2 mln osób (w tym blisko 1,6 mln kobiet), co stanowi 34% wszystkich uczestników projektów.** Liczną grupę stanowiły również **osoby z wykształceniem**

wyższym – ok. 30% wszystkich osób, tj. blisko 2,9 mln uczestników (w tym ponad 1,9 mln kobiet) oraz z wykształceniem ponadgimnazjalnym – ok. 26% wszystkich uczestników – ponad 2,5 mln PLN (ok. 1,3 mln kobiet). Najmniej osób posiadało wykształcenie pomaturalne – niemal 945,8 tys. osób (w tym 586,7 tys. kobiet), co stanowi ok. 10% wszystkich uczestników projektów. Strukturę uczestników projektów PO KL wg wykształcenia przedstawia poniższy wykres.

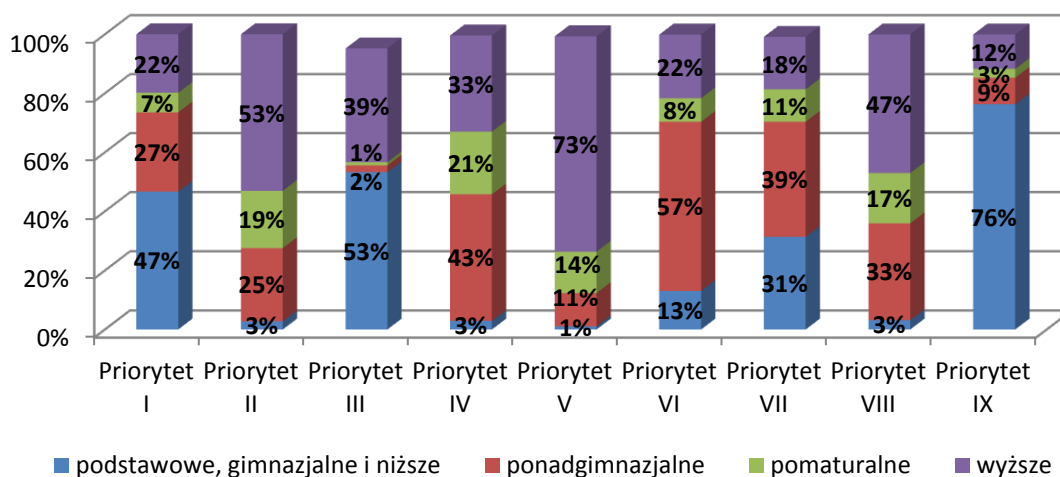
Rys. 21 Struktura uczestników projektów wg wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji priorytetów w I półroczu 2015 r. (wg stanu na 30/06/2015)

Jeśli chodzi o strukturę wykształcenia uczestników w poszczególnych Priorytetach, najliczniejszą grupę uczestników z wykształceniem **podstawowym, gimnazjalnym i niższym** odnotowano w Priorytecie III i IX (odpowiednio 53% i 76%). Z kolei najwięcej uczestników z wykształceniem wyższym (73%) wzięło udział w projektach wdrażanych w Priorytecie V PO KL. Zróżnicowanie poziomu wykształcenia uczestników w poszczególnych Priorytetach związane jest ze specyfiką realizowanych projektów. Strukturę wykształcenia uczestników w poszczególnych Priorytetach, zarówno komponentu centralnego jak i regionalnego, przedstawia poniższy wykres.

Rys. 22 Struktura uczestników projektów wg wykształcenia wg Priorytetów PO KL (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji priorytetów VI-IX PO KL w I półroczu 2015 r. (wg stanu na 30/06/2015)

1.4. Analiza jakościowa - realizacja poszczególnych Priorytetów PO KL

PRIORYTET I *Zatrudnienie i integracja społeczna*

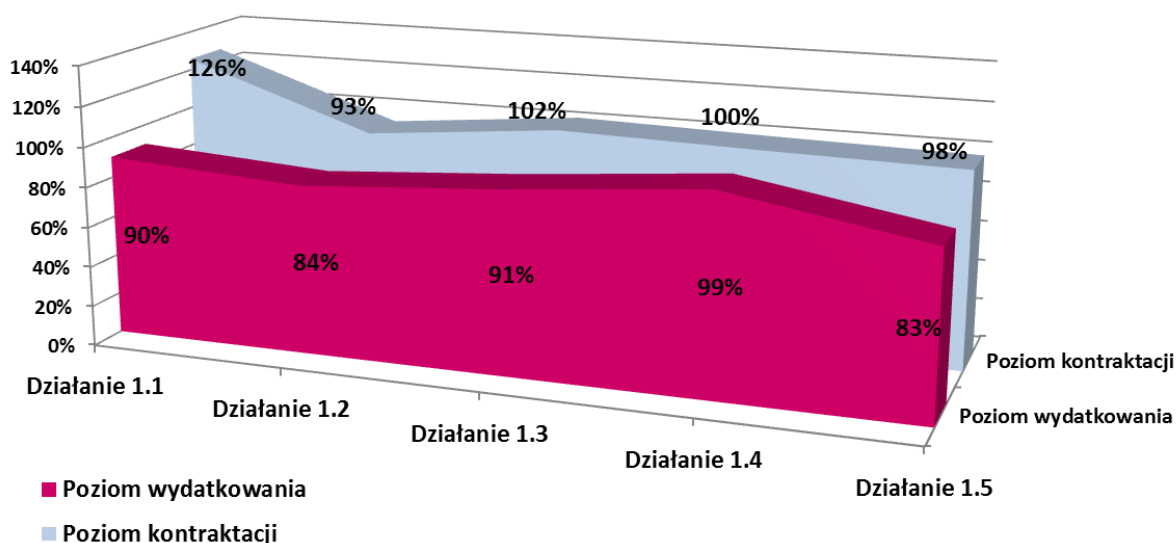
Wsparcie w Priorytecie I ma na celu wzmocnienie kadr publicznych służb zatrudnienia oraz instytucji systemu pomocy społecznej. Wysoko wykwalifikowane kadry mają realizować kompleksowe i skuteczne działania na rzecz osób wykluczonych społecznie posiadających ograniczony dostęp do rynku pracy. Celem aktywizacji zawodowej i społecznej połączono aktywne instrumenty rynku pracy oraz narzędzia wspomagające proces integracji społecznej. Od 2012 r. rozpoczęto również realizację przedsięwzięć na rzecz ekonomii społecznej poprzez wykorzystanie zwrotnych instrumentów finansowych (Działanie 1.4) oraz działań wspierających powrót na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dzieci poprzez m.in. wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków i klubów dziecięcych (Działanie 1.5). Priorytet I wdrażany jest ponadregionalnie, a wsparcie jest komplementarne wobec działań realizowanych w projektach regionalnych Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* oraz Priorytetu VII *Promocja integracji społecznej*. W Priorytecie I wyróżniono obszar zatrudnienia oraz obszar integracji społecznej, a działania realizowane są głównie poprzez projekty systemowe. Procedurę konkursową przewidziano wyłącznie w odniesieniu do tematyki równości szans kobiet i mężczyzn na polu zawodowym oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego (Poddziałanie 1.3.2 – wsparcie wygaszane od 2012 r., Działanie 1.5 – realizowane od 2012 r.), jak również w odniesieniu do działań na rzecz społeczności romskiej (Poddziałanie 1.3.1).

Na realizację Priorytetu I przeznaczono środki w wysokości 466,2 mln EUR (w tym 379,3 mln EUR stanowi wkład EFS). W kwietniu 2014 r. KE zaakceptowała decyzję Komitetu Monitorującego PO KL zmniejszającą alokację Priorytetu I o 20 mln EUR, natomiast w styczniu 2015 r. zmniejszającą o kolejne środki – 8,5 mln EUR. Ponadto w grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja na Priorytet I zmniejszyła się o 8,5 mln EUR. Ponadto, w czerwcu 2015 r. decyzją Komitetu Monitorującego środki na realizację Priorytetu I ponownie zostały pomniejszone - o 25,8 mln EUR. Tym samym alokacja na Priorytet I wynosi 402,9 mln EUR (w tym 342,5 mln EFS). Środki niewykorzystane w ramach Priorytetu I realokowano na realizację działań wdrażanych regionalnie w obszarze zatrudnienia.

Działania na rzecz polityki *Zatrudnienia* realizowane są poprzez projekty systemowe w ramach Działania 1.1 oraz konkursowe w Poddziałaniu 1.3.2 (wygaszane od 2011 r.) oraz Działaniu 1.5 (realizowane od 2012 r.). Natomiast działania na rzecz polityki *Integracji społecznej* realizowane są poprzez projekty systemowe w ramach Działania 1.2, Działania 1.4 oraz Poddziałania 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 1.3.6 i 1.3.7, oraz projekty konkursowe w Poddziałaniu 1.3.1.

Do końca okresu sprawozdawczego w ramach Priorytetu I podpisano 506 umów o dofinansowanie realizacji projektu na łączną kwotę środków publicznych ponad 1,8 mld PLN (w tym 1,6 mld PLN EFS), **co stanowi 102,6% realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013.** Poniżej przedstawiono wykorzystanie alokacji w poszczególnych działaniach. Należy w tym miejscu wyjaśnić, iż poziom kontraktacji w Działaniu 1.1 *Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy* wynika z ujęcia w umowie o dofinansowanie projektu pn. *Implementacja i rozwój systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia* nieprawidłowości w wysokości około 15,6 mln EUR ustalonej w ramach audytu KE (projekt został prawidłowo zamknięty i rozliczony, niemniej nie skorygowano w tym zakresie umowy). Aktualnie, po dokonaniu realokacji zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący w czerwcu br. pomniejszającej alokację Priorytetu I o 25,8 mln EUR, poziom wykorzystania środków w Priorytecie I nie budzi zastrzeżeń IZ PO KL.

Rys. 23 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu I (%)¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Jednocześnie, w ramach przyjętych do realizacji projektów rozliczono wydatki kwalifikowalne w wysokości blisko 1,6 mld PLN, w tym blisko 1,4 mld PLN EFS. **Tym samym poziom wydatkowania w ramach Priorytetu I na koniec I półrocza 2015 r. wynosi 88% alokacji na lata 2007-2013.** Najsprawniej wydatki rozliczane są w Działaniu 1.4 (99%), co wynika ze specyfiki projektu, w którym rozliczono już środki przekazane z funduszu powierniczego do funduszu pożyczkowego pośrednika finansowego, który będzie udzielał pożyczek podmiotom ekonomii społecznej oraz w Działaniu 1.3 (91%). Natomiast najniższy poziom wydatkowania charakteryzuje Działanie 1.5 i związany jest z relatywnie krótkim okresem realizacji Działania. Większość projektów wyłonionych w wyniku konkursów ogłoszonych w 2012 r. rozpoczęła się w drugiej połowie 2013 r. (do końca 2012 r. trwała ocena wniosków o dofinansowanie). Jednocześnie do stanu wydatkowania przyczyniły się liczne błędy we wnioskach o płatność, które skutkowały kierowaniem ich do korekty oraz zmianami harmonogramów płatności. IZ PO KL nie identyfikuje ryzyka niewykorzystania środków w tym Działaniu.

[Informacja na temat postępu rzeczowego](#)

ZATRUDNIENIE

Cel 1. Modernizacja Publicznych Służb Zatrudnienia

W ramach **celu 1. Modernizacja Publicznych Służb Zatrudnienia**, do końca okresu sprawozdawczego w wyniku udzielonego wsparcia **kwalifikacje podniosło 7,5 tys. kluczowych pracowników PSZ (ponad 100% celu), w tym 6,5 tys. kobiet.** Wysoki poziom realizacji celu związany jest ze wzrostem liczby kluczowych pracowników zatrudnionych w urzędach pracy w stosunku do początku okresu wdrażania PO KL (o ponad 100%). Grupa kluczowych pracowników instytucji rynku pracy zwiększa się rokrocznie. Tematyka prowadzonych szkoleń była różnorodna i dotyczyła zarówno umiejętności miękkich (np. komunikacja interpersonalna z trudnym klientem), jak i zagadnień specjalistycznych związanych np. ze stosowaniem standardów usług, obsługą imigrantów, czy współpracy z pracodawcami. Realizowane szkolenia związane były z zajmowanym stanowiskiem i wykonywanymi obowiązkami, np. doradcy zawodowi brali udział w szkoleniach dotyczących organizacji i zapewnienia jakości usług poradnictwa zawodowego, stosowania metod i narzędzi poradnictwa indywidualnego oraz grupowego.

¹ Wyczerpania opierają się na Szczegółowym Opisie Programu obowiązującym od 1 marca 2015 r., a więc nie uwzględniają realokacji zaakceptowanych przez KM w czerwcu 2015 r.

Drugim wskaźnikiem monitorującym wsparcie realizowane w celu 1. jest *liczba instytucji PSZ uczestniczących w projektach mających na celu wdrożenie standardów usług*, który do końca I półrocza 2015 r. zrealizowano na poziomie ponad 100% - 357 instytucji. Wdrożenie standardów realizowane było w ramach projektu pn. *Implementacja i rozwój systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia* (okres realizacji: 01.08.2008 – 30.06.2014, wartość: 155 mln PLN).

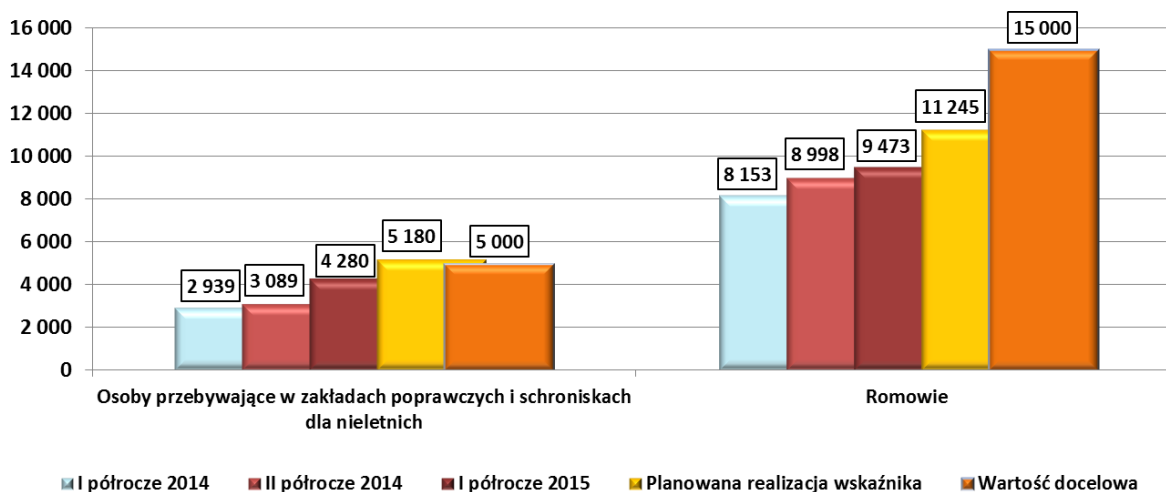
INTEGRACJA SPOŁECZNA

Cel 2. Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy

W celu szczegółowym 2. Zwiększenie zasięgu oddziaływania aktywnych polityk rynku pracy w wyniku realizacji działań wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego **zrealizowano cel** dotyczący wsparcia osób w powrocie na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem. Do końca I półrocza 2015 r. **blisko 8,5 tys. osób powróciło na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka**. Od 2012 r. projektodawcy mieli możliwość realizacji wsparcia wpływającego na osiągnięcie ww. celu poprzez tworzenie żłobków i klubów dziecięcych oraz wsparcie usług świadczonych przez dziennego opiekuna (zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*, Dz. U. Nr 45, poz. 235, z późn. zm.). Dofinansowanie mogły otrzymać również projekty mające na celu upowszechnianie idei równych szans, w tym m.in. poprzez organizowanie ogólnopolskich kampanii informacyjno-promocyjnych z wykorzystaniem dostępnych środków masowego przekazu oraz nowoczesnych metod komunikacji, identyfikację i promocję najlepszych praktyk oraz prowadzenie działalności informacyjno-doradczej w obszarze równego dostępu do zatrudnienia – kampanie informacyjno-promocyjne. W wyniku realizowanych projektów, do końca I półrocza 2015 r. **działalność rozpoczęło 300 żłobków, 31 klubów dziecięcych oraz 49 instytucji dziennego opiekuna**. Najwięcej form opieki nad dziećmi powstało na terenie województwa pomorskiego, mazowieckiego oraz małopolskiego. Z kolei, instytucja dziennego opiekuna wystąpiła jedynie w 6 województwach (małopolskim, dolnośląskim, mazowieckim, śląskim, warmińsko-mazurskim, pomorskim).

W odniesieniu do osób z grup wymagających szczególnego wsparcia, które zakończyły udział w projektach, **wsparcie otrzymało 299,6 tys. osób (powyżej 100% celu)**, w tym 67,5 tys. kobiet. **Dotychczas wartości docelowe osiągnięto** w przypadku działań aktywizujących **osoby pozbawione wolności, młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym oraz osoby niepełnosprawne**. Do końca 2015 r. udział w projektach zakończyło 22,7 tys. osób niepełnosprawnych, 74,5 tys. więźniów oraz 75,6 tys. osób młodych korzystających ze wsparcia ochotniczych hufców pracy.

Rys. 24 Realizacja wskaźników monitorowania celu szczegółowego nr 2 w Priorytecie I

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego z Priorytetu I (wg stanu na 30/06/15)

W wyniku działań aktywizujących oferowanych w ramach projektów Ministerstwa Sprawiedliwości (MS) udział w projektach zakończyło **4,3 tys. wychowanków zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich** (85,6% wartości docelowej). Na podstawie danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie realizacji projektów **szacuje się, iż zakładana wartość wskaźnika zostanie osiągnięta na koniec okresu programowania**. Jednakże należy zaznaczyć, iż w związku ze znacznym spadkiem liczby wychowanków przebywających w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, wskaźnik ten jest na bieżąco monitorowany przez IP. Zgodnie z informacjami MS w latach 2009-2014 do zakładów poprawczych skierowano blisko 1,7 tys. osób, a do schronisk dla nieletnich blisko 3,2 tys. osób, a wartość docelowa dla tej grupy osób w programie wynosi 5 tys. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż niemal wszyscy skierowani do zakładów poprawczych przebywali wcześniej w schroniskach dla nieletnich, gdzie mieli możliwość uczestniczenia w projektach realizowanych przez MS. Ponadto, schroniska dla nieletnich mają charakter środka tymczasowego, zatem w wielu przypadkach nieletni przebywali w placówce zbyt krótko, by wziąć udział w projektach. Realizowane działania mają na celu walkę z wykluczeniem społecznym osób młodych, które weszły w konflikt z prawem poprzez przygotowanie ich do zatrudnienia i integrację ze społeczeństwem.

W zakresie projektów wspierających społeczność romską, udział zakończyło **blisko 9,5 tys. Romów (63,2% wartości docelowej)**. W stosunku do 2014 r. wartość wskaźnika wzrosła o 5%. **Z analizy przedstawionych danych oraz informacji przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą wynika, że cel nie zostanie zrealizowany**. Analiza IP skali wsparcia realizowanego na rzecz społeczność romskiej pozwala oszacować możliwy stopień osiągnięcia celu na poziomie ok. 11 tys. osób, co stanowi ok. 74% zakładanej wartości wskaźnika. Przyczyny trudności w realizacji wskaźnika szczegółowo przedstawiono w sprawozdaniu za 2012 r.

Cel 3. Wzmocnienie instytucji pomocy społecznej i budowa partnerstwa na rzecz integracji społecznej

W ramach **celu 3. Wzmocnienie instytucji pomocy społecznej i budowa partnerstwa na rzecz integracji społecznej** wystąpił istotny wzrost w zakresie realizacji celu dot. finansowania podmiotów ekonomii społecznej opartego na zwrotnych instrumentach finansowych, który realizowany jest w trybie systemowym. Do końca 2015 r. **liczba podmiotów ekonomii społecznej, które skorzystały ze wsparcia finansowego w ramach Priorytetu** osiągnęła poziom 90% wartości docelowej - pożyczek udzielono 225 podmiotom ekonomii społecznej. Pośrednikiem finansowym udzielającym wsparcia podmiotom ekonomii społecznej jest Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A., w ramach projektu BGK. Wsparcie finansowe oraz doradcze oferowane w ramach projektu cieszy się dużym zainteresowaniem beneficjentów. Dalszego postępu w realizacji wskaźnika należy spodziewać się w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Do końca I półrocza 2015 r. **ponad 1,4 tys. (ok. 56% wartości docelowej) instytucji rozpoczęło udział w działaniach mających na celu wdrożenie standardów usług w instytucjach pomocy społecznej**. Realizacja działań dotyczących ww. wskaźnika rozpoczęła się w roku 2014 i będzie kontynuowana do końca okresu programowania. Wsparcie realizowane było w ramach projektu przewidzianego w Działaniu 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* pn. *Tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji pomocy i integracji społecznej* (wartość: 141,8 mln PLN, okres realizacji: 01.03.2009-31.12.2014). Wypracowane standardy usług pomocy i integracji społecznej (w zakresie standaryzacji usług oferowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, standaryzacji środowiskowej pracy socjalnej oraz standaryzacji pracy z osobami bezdomnymi), w końcowej fazie realizacji projektu zostały przetestowane, a następnie wdrożone w odniesieniu do wybranych grup odbiorców. Celem realizowanych działań było podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego poprzez wdrożenie standardów instytucji oraz usług pomocy i integracji społecznej. **W wyniku realizacji projektu przygotowano 4 projekty aktów prawnych dotyczące standaryzacji usług**. Zgodnie z złożeniami projektu, standardy zostaną wdrożone w 2015 r. poprzez wydanie rozporządzeń przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto, standardy zostaną wypracowane również w ramach projektów pn. *Podnoszenie kwalifikacji*

zawodowych pracowników pomocy i integracji społecznej (standard superwizji pracy socjalnej), Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym (standard KIS), Rewitalizacja społeczna (standard aktywnej integracji/model rewitalizacji), Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej (standard doradztwa biznesowego dla OWES, standardy działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej).

Ponadto **zrealizowano cel dot. wsparcia pracowników instytucji pomocy społecznej. W ramach działań na rzecz wzmocnienia potencjału instytucji pomocy społecznej przeszkolonych zostało ponad 12,3 tys. pracowników tych instytucji** (ponad 100% celu), w tym 11,1 tys. kobiet. W ramach realizowanych działań m.in. przeprowadzono szkolenia pilotażowe z zakresu stosowania nowatorskich metod pracy (np. tworzenie sieci współpracy na rzecz organizacji społeczności lokalnej, gminny standard wychodzenia z bezdomności). Ponadto, przeszkoleni pracownicy dowiedzieli się, jak organizować wolontariat w instytucjach pomocy społecznej oraz sprawnie wykorzystywać go w aktywizacji osób wykluczonych społecznie.

Poniższa tabela przedstawia postęp fizyczny w ramach Priorytetu I

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I		
PRIORYTET I																						
OBSZAR: ZATRUDNIENIE																						
Cel szczegółowy 1. Modernizacja Publicznych Służb Zatrudnienia																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba kluczowych pracowników publicznych służb zatrudnienia, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	627	783	1 250	1 679	6 277	6 184	7 527	7 527	7 527	7 527	7 527	7 527	7 527	
			K:	0	0	0	0	0	569	699	1 089	1 488	5 462	5 058	6 278	6 546	6 546	6 546	6 546	6 546	6 546	6 546
			M:	0	0	0	0	0	58	84	161	191	815	1 126	1 249	981	981	981	981	981	981	981
		Wartość docelowa	4200																			
		Wartość bazowa	0																			
Szacowana realizacja																		brak danych				
Liczba instytucji publicznych służb zatrudnienia, które uczestniczyły w projektach mających na celu wdrożenie standardów usług	instytucja	Realizacja	O:	0	0	0	0	16	102	131	318	0	341	341	357	357	357	357	357	357	357	
			K:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			M:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Wartość docelowa	355																			
		Wartość bazowa	0																			
Szacowana realizacja																		brak danych				
Cel szczegółowy 2. Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu (O/K/M), w tym: a) młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym, b) więźniowie,	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	4 419	14 343	17 031	52 938	54 061	64 634	89 188	97 347	135 533	159 340	182 520	190 428	299 578		
			K:	0	0	0	0	1 865	2 755	4 205	11 415	13 011	13 742	23 840	24 990	41 148	49 864	58 691	61 727	67 470		
			M:	0	0	0	0	2 554	11 588	12 826	41 523	41 050	50 892	65 348	72 357	94 385	109 476	123 829	128 701	232 108		
			O:	0	0	0	0	2 917	5 644	5 753	23 792	10 679	11 589	17 794	27 212	40 646	53 458	66 380	75 587	75 587		
			K:	0	0	0	0	1 314	2 421	2 485	8 147	5 027	5 544	8 916	14 333	21 740	28 379	34 711	38 973	38 973		
			M:	0	0	0	0	1 603	3 223	3 268	15 645	5 652	6 045	8 878	12 879	18 906	25 079	31 669	36 614	36 614		
			O:	0	0	0	0	614	7 678	8 840	21 743	29 222	38 880	46 062	51 888	61 143	68 407	74 357	74 469	74 469		
			K:	0	0	0	0	0	130	142	489	646	811	954	1 069	1 287	1 428	1 561	1 561	1 561		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I		
		Półrocze																		
			M:	0	0	0	0	614	7 548	8 698	21 254	28 576	38 069	45 108	50 819	59 856	66 979	72 796	72 908	72 908
c) osoby przebywające w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich,			O:	0	0	0	0	136	841	908	1 372	1 604	1 626	1 803	2 143	2 319	2 640	2 939	3 089	4 280
			K:	0	0	0	0	29	92	102	163	193	193	219	257	269	285	336	343	507
			M:	0	0	0	0	107	749	806	1 209	1 411	1 433	1 584	1 886	2 050	2 355	2 603	2 746	3 773
d) Romowie,			O:	0	0	0	0	0	5	70	1 282	2 290	2 842	3 140	3 364	6 020	7 274	8 153	8 998	9 473
			K:	0	0	0	0	0	0	30	584	1 235	1 507	1 662	1 779	3 183	3 881	4 334	4 770	5 042
			M:	0	0	0	0	0	5	40	698	1 055	1 335	1 478	1 585	2 837	3 393	3 819	4 228	4 431
e) osoby niepełnosprawne			O:	0	0	0	0	0	54	630	4 512	3 675	3 958	5 939	6 068	10 377	10 715	12 059	17 867	22 682
			K:	0	0	0	0	0	14	322	1 951	1 595	1 687	2 588	2 641	4 360	4 484	5 075	8 007	10 401
			M:	0	0	0	0	0	40	308	2 561	2 080	2 271	3 351	3 427	6 017	6 231	6 984	9 860	12 281
		Wartość docelowa		100 000																
				a) 27 000																
				b) 38 000																
				c) 5 000																
				d) 15 000																
				e) 15 000																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja		brak danych																
				a) b.d.																
				b) b.d.																
				c) 5180																
				d) 11245																
				e)24648																
Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka w wyniku udzielonego wsparcia w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	767	1728	4883	7 303	8 475
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	697	1573	4440	6 644	7688
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	70	155	443	659	12 281
		Wartość docelowa		6500																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja		brak danych																
OBSZAR: INTEGRACJA SPOŁECZNA																				

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie instytucji pomocy społecznej i budowa partnerstwa na rzecz integracji społecznej																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba instytucji pomocy społecznej, które uczestniczyły w projektach systemowych, mających na celu wdrożenie standardów usług	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 449	1 449
		Wartość docelowa		2600																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba kluczowych pracowników instytucji pomocy społecznej, którzy w wyniku udzielonego wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	1 801	1 801	4 446	2 853	3 879	3 698	4 469	5 432	6 581	8 788	12 302	12 894
			K:	0	0	0	0	0	1 736	1 736	4 070	2 700	3 636	3 474	4 166	5 007	6 010	7 831	11 141	11 681
			M:	0	0	0	0	0	65	65	376	153	243	224	303	425	571	957	1 161	1 213
		Wartość docelowa		12 000																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które skorzystały ze wsparcia finansowego w ramach Priorytetu	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	14	92	141	225
		Wartość docelowa		250																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		

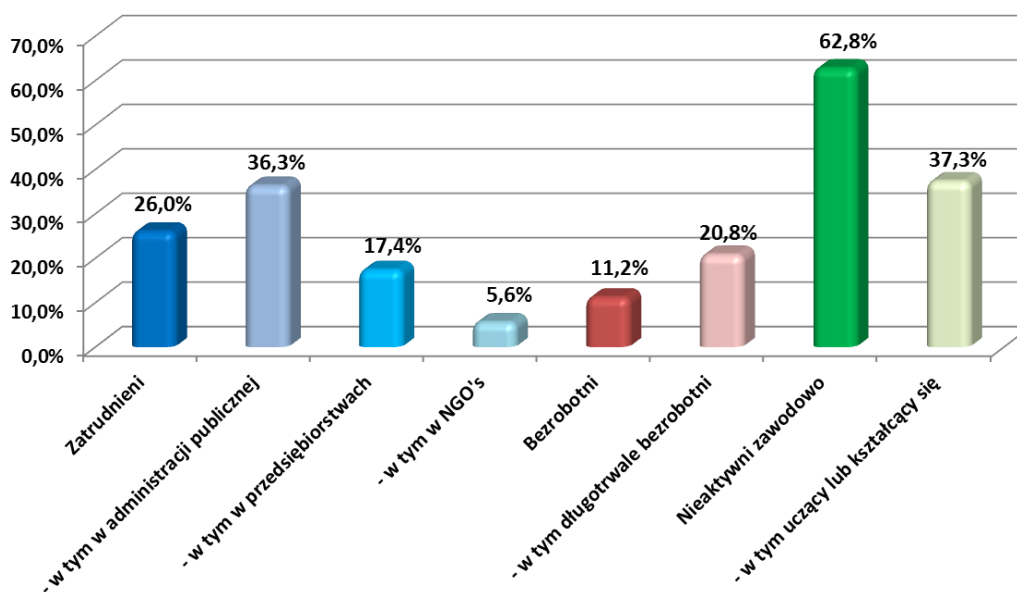
Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Działania podejmowane w ramach Priorytetu I z jednej strony skierowane są do osób wykluczonych społecznie, m.in. dotkniętych ubóstwem czy bezrobociem oraz dyskryminowanych na rynku pracy. Z drugiej strony celem pomocy ww. grupom wsparcie zostało skierowane również do kadr PSZ oraz instytucji pomocy społecznej, aby poprzez podniesienie kwalifikacji skuteczniej pomagać osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji.

Od początku realizacji Priorytetu I udział w projektach rozpoczęło 288,8 tys. osób, w tym 142,3 tys. kobiet. Uczestnictwo w projektach zakończyło 266,9 tys. osób (92% uczestników), w tym ponad 129,6 tys. kobiet. Natomiast w realizowanych projektach uczestnictwo przerwało 11,1 tys. osób (3,8%), w tym ponad 5 tys. kobiet. Udział w projektach kontynuuje 10,8 tys. osób (3,7%), w tym 7,6 tys. kobiet.

Większość uczestników projektów w Priorytecie I stanowiły osoby nieaktywne zawodowo (62,8% - 181,3 tys.). Wśród osób nieaktywnych 37,3% stanowiły osoby uczące lub kształcące się (67,7 tys.). Jednocześnie, 26% uczestników to osoby pracujące (75,2 tys.). Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni (32,3% - 26,5 tys.). Wśród grupy bezrobotnych było 6,7 tys. osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem (20,8%). Struktura osób, które rozpoczęły udział w projektach ze względu na status na rynku pracy wynika z zakresu realizowanego wsparcia, które dotyczy zarówno osób wykluczonych społecznie, a więc najczęściej posiadających status bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, oraz osób zatrudnionych (w znacznej części w instytucjach rynku pracy oraz pomocy społecznej – 36,3% zatrudnionych).

Rys. 25 Uczestnicy projektów w Priorytecie I PO KL wg statusu na rynku pracy (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu I PO KL w 2014 r. (wg stanu na 31/12/15)

Co dziesiąta osoba biorąca udział w projektach wdrażanych w Priorytecie I była osobą niepełnosprawną – 29,4 tys. Członkowie mniejszości narodowych i etnicznych stanowili 3,7% (10,6 tys.) osób biorących udział w projektach, a osoby zamieszkujące obszary wiejskie - 3,4% (9,9 tys.).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia beneficjentów należy wskazać, iż największa część posiadała wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe (46%; 134,6 tys.). Z kolei wykształcenie ponadgimnazjalne miało 26,9% uczestników projektu (tys.). Wykształcenie wyższe posiadał co czwarty uczestnik projektów (19,9%; 57,4 tys.). Zaś wykształcenie pomaturalne dotyczy 6,6% uczestników projektów (19,2 tys.).

Znaczna część uczestników należała do grupy osób w wieku 15-24 lata (41,5%; 119,8 tys.), co związane jest ze specyfiką projektów wdrażanych w Działaniu 1.3 *Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej*. Jednocześnie, w projektach udział rozpoczęło blisko 14,2 tys. osób w wieku 55-64 lata, co stanowi 4,9% wszystkich uczestników.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

Działania przewidziane w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej w Priorytecie I realizowane są od początku okresu wdrażania Programu z trudnościami, gdyż w części projektów występowały opóźnienia w realizacji założonych celów finansowych i rzeczowych, co zostało opisane w poprzednich sprawozdaniach. Należy podkreślić, iż pomimo wzrostu tempa wydatkowania środków w ramach Priorytetu I, poziom wykorzystania alokacji nie był wystarczający. W opinii IZ PO KL w Priorytecie I występowały problemy w zarządzaniu alokacją, w tym z wykonaniem planowanego budżetu na dany rok. W związku z powyższymi decyzjami KM PO KL środki niewykorzystane w ramach Priorytetu I realokowano na realizację działań regionalnych.

PRIORYTET II *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących*

Wsparcie w Priorytecie II ukierunkowane jest na **rozwój zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce oraz poprawę stanu zdrowia osób pracujących**. Ma ono na celu podnoszenie kompetencji pracowników i kadr przedsiębiorstw, dostosowanie systemu szkoleń do potrzeb krajowej gospodarki oraz wzrost jakości usług świadczonych firmom i osobom pracującym. W obszarze zdrowia działania podejmowane w niniejszym Priorytecie dążą do wzmocnienia potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawy funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

Na realizację Priorytetu II przeznaczono środki w wysokości ponad 732,3 mln EUR (w tym 622,5 mln EUR stanowi wkład EFS). W styczniu 2015 r. KE zaakceptowała decyzję Komitetu Monitorującego PO KL zmniejszającą alokację Priorytetu II o 19,7 mln EUR. W grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja na Priorytet II zmniejszyła się o 13 mln EUR, natomiast w czerwcu 2015 r. Komitet uchwalił pomniejszenie alokacji o kolejne 22 mln EUR.

Wartość podpisanych umów o dofinansowanie w Priorytecie II wyniosła do 30 czerwca 2015 r. prawie 3,1 mld PLN (w tym ponad 2,6 mld PLN EFS), co wykorzystuje alokację na okres 2007-13 w 101,3%.

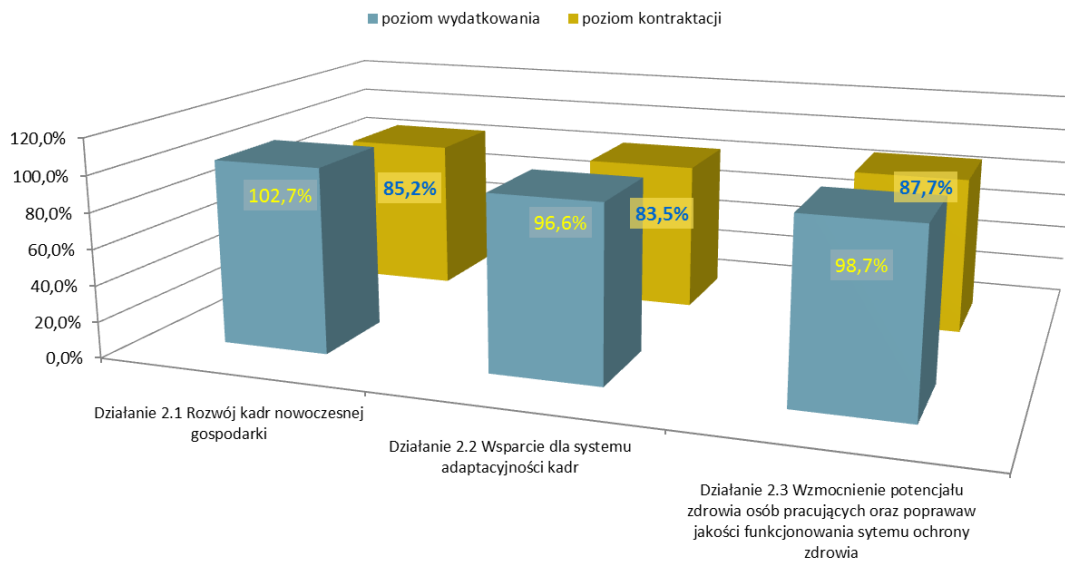
Poziom wykorzystania środków jest wysoki we wszystkich Działaniach Priorytetu II PO KL, a w jednym działaniu przekracza 100%. W Działaniu 2.1 *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki* był najwyższy i wyniósł 102,7%, tj. 2,2 mld PLN. W Działaniu 2.3 wspierającym wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawę jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia wykorzystano dotąd 98,7% alokacji, co przekłada się na 486,7 mln PLN. W Działaniu 2.2 *Wsparcie dla systemu adaptacyjności kadr* do końca czerwca 2015 r. podpisano umowy na 366,9 mln PLN, co stanowi 96,6% alokacji przewidzianej na to Działanie.

Tempo wydatkowania środków w Priorytecie II jest na przeciętnym poziomie w porównaniu do innych priorytetów komponentu centralnego. **Do końca czerwca 2015 r. zatwierdzono wnioski o płatność o łącznej wartości blisko 2,6 mld PLN (w tym ponad 2,2 mld PLN EFS), co odpowiada 85,4% alokacji na lata 2007-13.**

Najwięcej środków wydatkowano w Działaniu 2.3 PO KL – ponad 432,5 mln PLN, co stanowi 87,7% alokacji na Działanie. Natomiast w Działaniu 2.1 zatwierdzono wnioski o płatność na łączną kwotę ponad 1,8 mld PLN, co oznacza wykorzystanie alokacji w 85,2%. Najniższy poziom wydatkowania zanotowano w Działaniu 2.2, w ramach którego poziom płatności wyniósł 87,7% dla zatwierdzonych wniosków o wartości blisko 317,3 mln PLN.

Rys. 26 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu II (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Analizując przyrost wskaźników określonych dla Priorytetu II PO KL w okresie sprawozdawczym nie obserwuje się znacznego zagrożenia w realizacji planowanych efektów Priorytetu, należy jednak zaznaczyć, że ich realizacja pozostaje zróżnicowana w poszczególnych celach szczegółowych.

Cel 1. Rozwój MSP poprzez dostarczanie wysokiej jakości usług dla przedsiębiorstw i osób rozpoczynających działalność gospodarczą

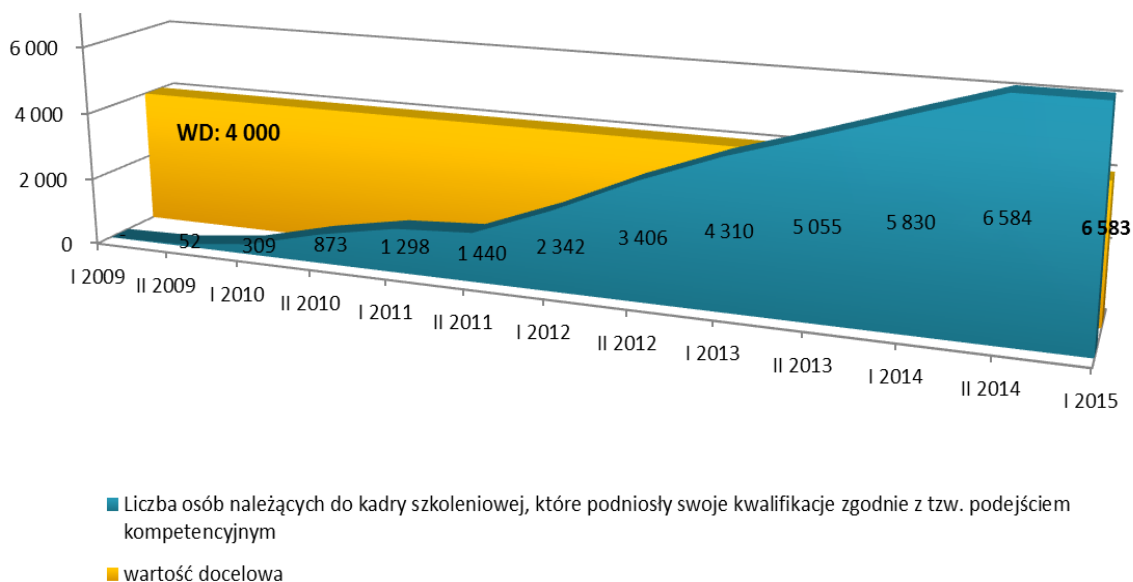
Do końca czerwca 2015 r. **objęto usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji 117 konsultantów świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach**, co stanowi zaledwie 7,3% zakładanej wartości. Od końca 2014 r. liczba konsultantów objętych wsparciem wzrosła jedynie o 4,5%, czyli 5 osób. Według danych z niezatwierdzonych do końca okresu sprawozdawczego wniosków o płatność liczba konsultantów objętych wsparciem wynosi 1596 osób, co stanowi blisko 100% celu. Od poprzedniego okresu sprawozdawczego wartość ta wzrosła o 61 osób. Nie ma zatem zagrożenia nieosiągnięcia założeń w znaczącym stopniu. Jak wykazywano w poprzednich sprawozdaniach, do wskaźnika wliczane są osoby biorące udział w różnych formach podnoszenia wiedzy i kompetencji, w tym w szkoleniach modułowych, składających się z kilku szkoleń, w związku z czym liczba osób, która zakończyła udział w pełnym cyklu szkoleń jest niższa od liczby osób, które zakończyły udział w szkoleniach w danym okresie sprawozdawczym.

W omawianym okresie **blisko 6,6 tys. osób należących do kadry szkoleniowej podniosło swoje kwalifikacje zgodnie z tzw. podejściem kompetencyjnym** (szkolenia dotyczą metodologii przygotowania programów nauczania oraz prowadzenia kursów i szkoleń dla trenerów pracujących z przedsiębiorcami), przekraczając zakładaną wartość o prawie 65%. Do jego osiągnięcia przyczynia się realizacja projektu systemowego z Poddziałania 2.2.2 *Podnoszenie kompetencji kadry szkoleniowej*, w którym udało się objąć wsparciem większą liczbę osób niż pierwotnie planowano. Podwyższenie wartości docelowej wynikało ze zidentyfikowanego wzrostu zapotrzebowania w zakresie rozwoju kompetencji trenerskich na przestrzeni 7 lat realizacji projektu.

Do końca czerwca 2015 r. **z usług świadczonych w akredytowanych instytucjach (tj. Punktach Konsultacyjnych KSU) skorzystało blisko 287,4 tys. przedsiębiorstw i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą** (blisko 96% celu), co stanowi wzrost o ok. 1,4 tys. osób, tj. 0,5% w porównaniu do końca 2014 r. Istnieje zagrożenie nieosiągnięcia planowanej wartości wskaźnika (300 tys.) ze względu na zmiany wprowadzone do projektu systemowego pn. *Zapewnienie*

usług z zakresu rozwoju firmy dla przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w formule one-stop-shop wymuszone wynikami audytu KE. W projekcie zaprzestano świadczenia usług informacyjnych, pozostały tylko usługi doradcze, przez co zmniejszono wartość wskaźnika dotyczącego firm i osób korzystających z usług w PK KSU. Instytucja Pośrednicząca podejmuje jednak działania w celu osiągnięcia wskaźnika – w 2014 r. uruchomiono dodatkowe działania w ramach dwóch projektów służących realizacji tego celu.

Rys. 27 Realizacja wskaźnika Liczba osób należących do kadry szkoleniowej, które podniosły swoje kwalifikacje zgodnie z tzw. podejściem kompetencyjnym od 2009 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Cel 2. Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej

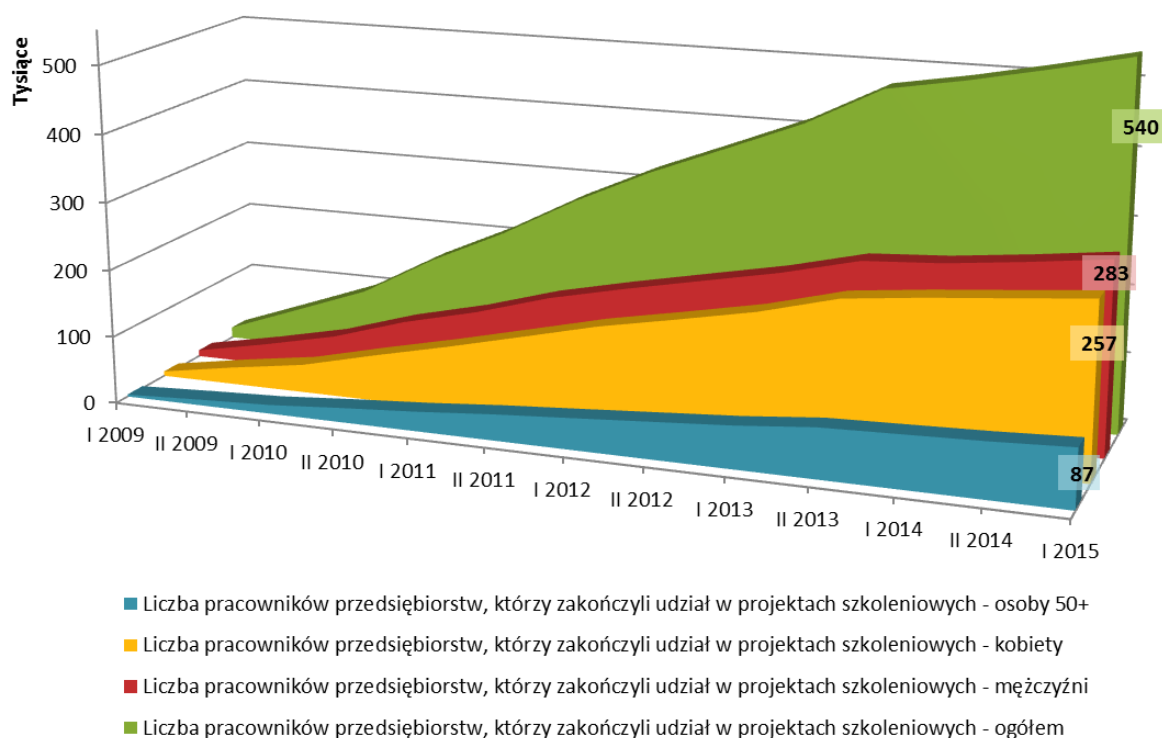
Założenia dotyczące **celu 2. Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej** zostały osiągnięte na poziomie przekraczającym planowane wartości.

Do końca czerwca 2015 r. wsparciem w Priorytecie II **w zakresie rozwoju zasobów ludzkich wsparto blisko 140,4 tys. przedsiębiorstw**, co oznacza, że wartość docelowa wskaźnika została przekroczona ponad dwukrotnie. W omawianym okresie liczba wspartych przedsiębiorstw wzrosła o ponad 13 tys., tj. 10,3%. Na jego wysoką wartość ma wpływ wzrost udziału mikro i małych przedsiębiorstw wśród przedsiębiorstw objętych wsparciem. Jest to skutek zastosowania kryterium dotyczącego 100% udziału pracowników mikro, małych i średnich firm w projektach Poddziałania 2.1.1, w efekcie którego zmniejszył się udział dużych firm w projektach w ramach Poddziałania.

Wzrost w omawianym okresie dotyczy również **pracowników przedsiębiorstw, którzy zakończyli udział w projektach szkoleniowych w liczbie ponad 539,7 tys. osób (w tym 47,6% kobiet)**, co stanowi przekroczenie zakładanej wartości wskaźnika o 54,2%. W I półroczu 2015 r. liczba ta wzrosła o 4,9% (25,2 tys. osób) w porównaniu do 2014 r. Wartość docelowa tego wskaźnika była szacowana na podstawie średniego kosztu przeszkolenia jednej osoby w odniesieniu do planowanej alokacji, jej przekroczenie wynika zatem z przeszacowania kosztu jednostkowego na etapie planowania interwencji.

O blisko 7% wzrosła też **liczba pracowników firm powyżej 50 r. życia, którzy zakończyli udział w projektach szkoleniowych, osiągając na koniec czerwca 2015 r. wartość 86,7 tys. osób**, co przekracza o blisko 24% planowaną liczbę. Wśród osób 50+ 43,5% uczestników projektów szkoleniowych stanowiły kobiety.

Rys. 28 Realizacja wskaźnika liczba pracowników przedsiębiorstw, którzy zakończyli udział w projektach od 2009 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Cel 3. Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą

Założenia dotyczące **poprawy funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą** zostały w pełni zrealizowane. Wartości docelowe obydwu wskaźników monitorujących ten cel zostały przekroczone o kilkaset procent.

Od początku wdrażania Programu **działaniami szybkiego reagowania objęto blisko 13 tys. pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji (zmiany gospodarczej)**, co stanowi nadwykonanie o ponad 460%. W I półroczu 2015 r. nie odnotowano zmiany tego wskaźnika. Działania szybkiego reagowania realizowane były w dwóch projektach systemowych: *Wsparcie dla pracowników sektora budownictwa okrętowego dotkniętych negatywnymi skutkami restrukturyzacji* (projekt zakończony) i *Instrument Szybkiego Reagowania*.

Do końca czerwca 2014 r. **objęto wsparciem w ramach Priorytetu II ponad 6,5 tys. przedstawicieli partnerów społecznych**, co również stanowi przekroczenie wartości docelowej, w tym przypadku o ponad 200%. W omawianym okresie wskaźnik ten wzrósł o 161 osób, czyli ok. 2,5%. Wysokie wykonanie tego wskaźnika jest związane z zastosowanym kryterium dostępu nakładającym obowiązek objęcia wsparciem przedstawicieli reprezentatywnych partnerów społecznych w projektach szkoleniowych.

Cel 4. Poprawa stanu zdrowia osób pracujących poprzez opracowywanie programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy

Do zrealizowania celu szczegółowego 4. **Poprawa stanu zdrowia osób pracujących poprzez opracowywanie programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy**, przyczyniło się opracowanie **12 programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy** (planowano pierwotnie opracowanie 10 programów). Od 2012 r. wskaźnik ten nie zmienił swojej wartości. Jak wykazano w sprawozdaniu rocznym za 2012 rok, w ramach projektu *Opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych* wyodrębniono dodatkowy program profilaktyczny dotyczący boreliozy, natomiast w projekcie pn. *Opracowanie i wdrożenie programu*

profilaktycznego w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów układu moczowo-płciowego u pracujących mężczyzn w wieku od 45 roku życia (45+) ukierunkowanego na przeciwdziałanie ich dezaktywacji zawodowej (w szczególności osób wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworów układu moczowo-płciowego) również wypracowano program profilaktyczny. W związku z tym ostatecznie liczba programów wzrosła z 10 do 12 programów.

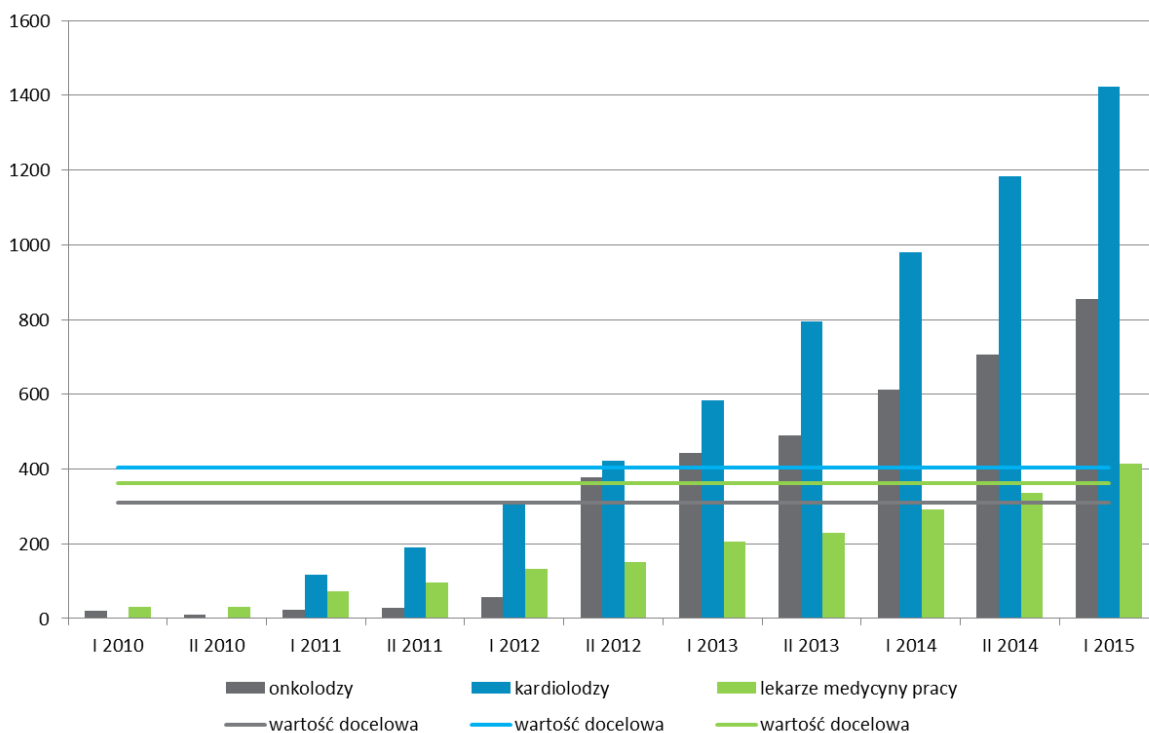
Cel 5. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego

W celu **5. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego** wszystkie założenia zostały zrealizowane zgodnie z Programem.

Do końca czerwca 2015 r. **ponad 38,2 tys. pielęgniarek i położnych ukończyło studia pomostowe w ramach Priorytetu II**, co stanowi blisko 160% realizacji celu. W I półroczu 2015 r. wskaźnik ten wzrósł o 9,4% (3,3 tys. pielęgniarek i położnych objętych wsparciem). W związku ze zwiększeniem liczby pielęgniarek i położnych biorących udział w projekcie pn. *Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych* przewiduje się, że wartość tego wskaźnika jeszcze się podwyższy. Wzrost liczby objętych wsparciem pielęgniarek i położnych wynikał z dużego zainteresowania studiami pomostowymi oraz oszczędnościami w projekcie.

Przekroczono również cel dotyczący **lekarzy deficytowych specjalności, którzy ukończyli cykl kursów w ramach realizacji programu specjalizacji w Priorytecie II – blisko 2,7 tys. lekarzy ukończyło dzięki PO KL cykl kursów (2,5-krotnie więcej niż zakładano)**. W I połowie 2015 r. 465 lekarzy zakończyło udział w cyklu kursów, tj. wartość wskaźnika zwiększyła się o 21%. Największy wzrost zanotowano dla lekarzy medycyny pracy (o 24%), następnie onkologów (o 21%), a nieco niższy dla kardiologów (20%). Przekroczono już planowaną liczbę wspartych w tym zakresie kardiologów (1,4 tys. osób, 352% celu), onkologów (855 osób, 275%), a nawet zakładanej liczby lekarzy medycyny pracy (414 osób, 114,4%). Ta ostatnia grupa była największym wyzwaniem dla projektodawcy i dopiero po podjęciu szeregu działań informujących i motywujących lekarzy do odbywania kursów specjalizacyjnych w zakresie medycyny pracy, udało się osiągnąć, a nawet przekroczyć, planowaną wartość wskaźnika w I półroczu 2015 r.

Rys. 29 Realizacja wskaźnika Liczba lekarzy deficytowych specjalizacji, którzy ukończyli w ramach Priorytetu cykl kursów w ramach realizacji programu specjalizacji od 2010 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Cel 6. Podniesienie jakości w jednostkach służby zdrowia

W ramach celu **6. Podniesienie jakości w jednostkach służby zdrowia** realizowane są projekty dotyczące wzmocnienia kompetencji kadry zarządzającej i dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia w zakresie zarządzania oraz nabywania przez jednostki służby zdrowia akredytacji Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Blisko 15,6 tys. przedstawicieli kadry zarządzającej i dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia zakończyło do końca czerwca 2015 r. szkolenia z zakresu zarządzania w ramach projektów realizowanych w Priorytecie II PO KL. Stanowi to ponad 10-krotne przekroczenie wartości docelowej. W pierwszej połowie 2015 r. wskaźnik ten wzrósł o 3,5%, co oznacza, że ponad 500 osób ukończyło w tym okresie szkolenia. Początkowo zakładano realizację jednego projektu systemowego, który miał realizować ten wskaźnik, jednak w wykonanym badaniu analizującym potrzeby szkoleniowe personelu medycznego i pracowników wykonujących zawody niemedyce w systemie opieki zdrowotnej, zidentyfikowano zapotrzebowanie na wiedzę i umiejętności związane z zarządzaniem w podmiotach leczniczych. W odpowiedzi na wyniki tego badania ogłoszono konkurs na realizację nowych projektów oraz zdecydowano o rozpoczęciu kolejnych projektów systemowych.

O blisko 15% od poprzedniego okresu sprawozdawczego wzrosła liczba jednostek **służby zdrowia, które uzyskały akredytacje Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w ramach Priorytetu**, która wg stanu na koniec czerwca 2015 r. wyniosła **219 jednostki**, co stanowi przekroczenie wartości docelowej wskaźnika o 16,5%.

Poniższa tabela przedstawia postęp rzeczowy w ramach Priorytetu II.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
PRIORYTET II																				
Cel szczegółowy 1. Rozwój i poprawa funkcjonowania systemowego wsparcia adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba konsultantów świadczących usługi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w akredytowanych instytucjach, którzy zostali objęci usługami doradczymi, szkoleniowymi lub innymi formami podwyższania kwalifikacji	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	0	19	19	75	62	84	85	98	97	112	112	117
			K:	0	0	0	0	0	0	11	11	42	39	56	57	64	64	70	70	75
			M:	0	0	0	0	0	0	8	8	33	23	28	28	34	33	42	42	42
		Wartość docelowa	1600																	
		Wartość bazowa	0																	
		Szacowana realizacja																		1600
Liczba osób należących do kadry szkoleniowej, które podniosły swoje kwalifikacje zgodnie z tzw. podejściem kompetencyjnym	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	52	309	873	1 298	1 440	2 342	3 406	4 310	5 055	5 830	6 584	6 583
			K:	0	0	0	0	0	30	192	549	855	948	1 519	2 234	2 794	3 238	3 726	4 193	4 192
			M:	0	0	0	0	0	22	117	324	443	492	823	1 172	1 516	1 817	2 104	2 391	2 391
		Wartość docelowa	4 000																	
		Wartość bazowa	0																	
		Szacowana realizacja																		5 800
Liczba przedsiębiorstw i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, którzy skorzystali z usług świadczonych w akredytowanych instytucjach	przedsiębiorstwo, osoba	Realizacja	0	0	0	0	30 607	58 751	89 195	121 392	143 597	171 453	189 822	218 835	247 452	274 555	287 922	286 018	287 433	
		Wartość docelowa	300 000																	
		Wartość bazowa	0																	
		Szacowana realizacja																		300 000
Cel szczegółowy 2. Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem	przedsiębiorstwo	Realizacja	0	0	0	0	8 234	22 385	33 151	46 444	60 847	72 225	81 240	97 384	105 276	109 678	114 629	127 305	140 374	
		Wartość docelowa	60 000																	
		Wartość bazowa	0																	

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I		
		Półrocze																				132 760
Liczba pracowników przedsiębiorstw, którzy zakończyli udział w projektach szkoleniowych, w tym:	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	16 033	56 521	97 367	158 538	210 544	270 511	322 765	367 571	413 133	471 469	491 204	514 521	539 736		
			K:	0	0	0	0	6 828	25 463	41 969	68 735	93 943	120 904	148 162	169 962	192 676	222 854	235 375	245 983	256 809		
			M:	0	0	0	0	9 205	31 058	55 398	89 803	116 601	149 607	174 603	197 609	220 457	248 615	255 829	268 538	282 927		
			O:	0	0	0	0	3 043	8 361	13 072	21 598	29 229	38 663	46 464	54 502	62 577	73 577	77 301	81 151	86 708		
			K:	0	0	0	0	1 376	3 549	4 675	7 749	11 285	15 254	19 079	22 238	26 142	31 626	33 915	35 423	37 690		
- liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia	osoba	Szacowana realizacja	M:	0	0	0	0	1 667	4 812	8 397	13 849	17 944	23 409	27 388	32 264	36 435	41 951	43 386	45 728	49 018		
			Wartość docelowa	350000																		
			Wartość bazowa	0																		
			Wartość docelowa	Ø 70000																		
Cel szczegółowy 3. Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji (zmiany gospodarczej), którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	571	2 295	7 515	7 515	7 515	6 918	6 918	6 918	6 918	12 559	12 964	12 964		
			K:	0	0	0	0	0	51	211	614	614	614	589	589	589	589	2 829	2 991	2 991		
			M:	0	0	0	0	0	520	2 084	6 901	6 901	6 901	6 329	6 329	6 329	6 329	9 730	9 973	9 973		
		Wartość docelowa	2300																			
		Wartość bazowa	0																			
Wartość docelowa																						
Wartość bazowa																						
Wartość docelowa																						
Wartość bazowa																						
Liczba przedstawicieli partnerów społecznych, którzy zostali objęci wsparciem w ramach Priorytetu	partner społeczny	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	690	964	1 133	1 606	2 268	3 535	4 344	5 257	5 998	6 212	6 372	6 533		
			K:	0	0	0	0	0	260	329	396	582	855	1 490	1 843	2 369	2 766	2 895	2 977	3 062		
			M:	0	0	0	0	0	430	635	737	1 024	1 413	2 045	2 501	2 888	3 232	3 317	3 395	3 471		
		Wartość docelowa	1800																			
		Wartość bazowa	0																			
Wartość docelowa																						
Wartość bazowa																						

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
		Półrocze																		
		Szacowana realizacja																		6 902
Cel szczegółowy 4. Poprawa stanu zdrowia osób pracujących poprzez opracowanie programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba programów profilaktycznych oraz programów wspierających powrót do pracy opracowanych w ramach Priorytetu	program	Realizacja		0	0	0	0	2	2	2	6	10	10	11	12	12	12	12	12	12
		Wartość docelowa		10																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		12
Cel szczegółowy 5. Podniesienie kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba pielęgniarek i położnych, które ukończyły studia pomostowe w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	590	2495	3808	8963	15949	17793	22914	24 724	29 657	30 573	34 920	38 214
			K:	0	0	0	0	0	572	2458	3745	8856	15762	17576	22628	24 413	29 272	30 152	34 453	37 696
			M:	0	0	0	0	0	18	37	63	107	187	217	286	311	385	421	467	518
		Wartość docelowa		24000																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		40 339
Liczba lekarzy deficytowych specjalizacji:	osoba	Realizacja																		
a) onkologia,			O:	0	0	0	0	0	0	20	11	24	29	58	379	443	491	612	707	855
			K:	0	0	0	0	0	0	9	8	20	25	44	146	183	203	259	310	391
			M:	0	0	0	0	0	0	11	3	4	4	14	233	260	288	353	397	464
b) kardiologia,			O:	0	0	0	0	0	0	3	3	118	191	314	422	585	796	980	1 184	1 422
			K:	0	0	0	0	0	0	1	1	44	75	128	186	261	364	445	551	674
			M:	0	0	0	0	0	0	2	2	74	116	186	236	324	432	535	633	748
c) medycyna pracy,			O:	0	0	0	0	0	0	30	30	74	96	133	150	205	230	293	335	414
			K:	0	0	0	0	0	0	19	19	48	61	87	96	126	141	184	209	255
	M:	0	0	0	0	0	0	11	11	26	35	46	54	79	89	109	126	159		
k którzy ukończyli w ramach		Wartość		a) 311																

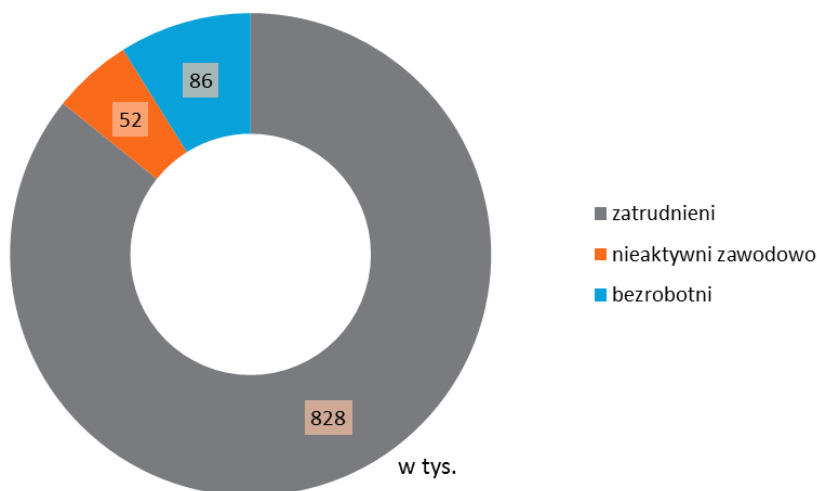
Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
Priorytetu cykl kursów w ramach realizacji programu specjalizacji		docelowa		b) 404																
				c) 362																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Cel szczegółowy 6. Podniesienie jakości w jednostkach służby zdrowia																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba przedstawicieli kadry zarządzającej oraz dysponentów środków publicznych w sektorze zdrowia, którzy zakończyli szkolenie z zakresu zarządzania w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	380	615	1367	1680	2030	2801	3959	5 166	9 006	10 890	15 048	15 572
			K:	0	0	0	0	0	195	299	827	1063	1326	1855	2716	3 651	6 815	8 397	11 917	12 350
			M:	0	0	0	0	0	185	316	540	617	704	946	1243	1 515	2 191	2 493	3 131	3 222
		Wartość docelowa		1500																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba jednostek służby zdrowia, które uzyskały akredytacje Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia w ramach Priorytetu	instytucja	Realizacja		0	62	0	62	78	77	93	99	106	77	96	110	126	150	162	191	219
		Wartość docelowa		188																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca czerwca 2015 r. w projektach realizowanych w Priorytecie II udział rozpoczęło 965,1 tys. osób, z czego połowę (52,5%) stanowiły kobiety. W I połowie 2015 r. nieco więcej kobiet niż mężczyzn rozpoczęło udział w projektach – 58,6% nowych uczestników to kobiety. Uczestnictwo w projektach zakończyło dotąd 887,1 tys. osób (52,3% kobiet). Natomiast 72,3 tys. osób kontynuuje udział w projektach (56,4% stanowią kobiety).

Zdecydowaną większość osób rozpoczynających udział w projektach stanowiły osoby zatrudnione – 827,6 tys. osób, co przekłada się na 86% uczestników. Jedynie niespełna 9% uczestników projektów, to osoby bezrobotne (85,7 tys. osób, w tym 12,5 tys. długotrwale bezrobotne), a 5,4% - nieaktywne zawodowo (51,7 tys. osób, w tym 22,5 tys. osób uczących lub kształcących się).

Rys. 30 Struktura osób uczestniczących w projektach w Priorytecie II PO KL (w tys. os.)

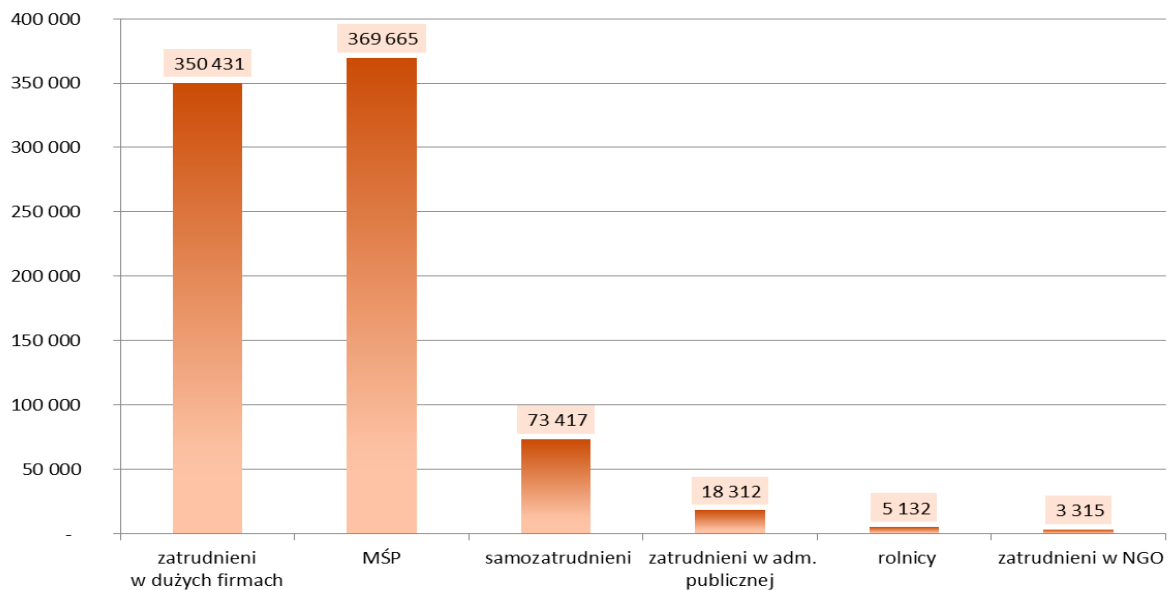

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Wśród zatrudnionych największą grupę stanowią osoby pracujące w firmach – 720,1 tys. osób (87% zatrudnionych), z czego 44,7% zatrudnionych (369,7 tys. osób) w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, a 42,3% (350,4 tys. osób) w dużych firmach. Niespełna 9% uczestników to osoby samozatrudnione, 2,2% - pracujące w administracji publicznej, a jedynie 0,6% to rolnicy i 0,4% – pracownicy organizacji pozarządowych.

Wśród zatrudnionych uczestników projektów blisko 53% stanowiły kobiety. Najwięcej pracujących kobiet, które rozpoczęły udział w projektach w Priorytecie II PO KL było wśród zatrudnionych w organizacjach pozarządowych (blisko 67,5%) oraz w administracji publicznej (66,1%). Najniższy odsetek pracujących uczestniczek zanotowano w grupie rolników (42,1% kobiet) i osób samozatrudnionych (43,5%).

Rys. 31 Struktura osób pracujących uczestniczących w projektach w Prioryecie II PO KL (%)

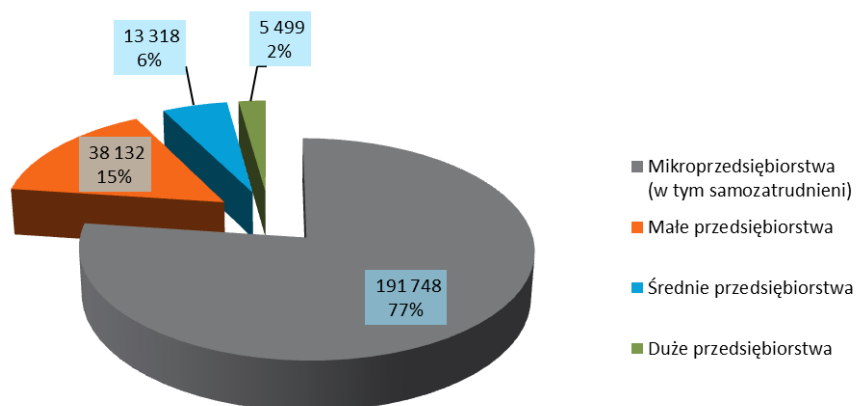
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Analiza populacji uczestników projektów w Prioryecie II PO KL pod względem wieku wykazała, że osoby młode (15-24 lata) stanowiły 10,8% rozpoczynających udział (104,5 tys. osób), a osoby starsze (55-64 lata) – 6,6%, tj. 64,1 tys. osób (natomiast odsetek pracowników w wieku 55-64 lata wyniósł 5,9% populacji uczestników). W grupie osób starszych przeważali mężczyźni (56,2% populacji w wieku 55-64 lata stanowili mężczyźni).

Ponad połowa uczestników projektów PO KL to osoby legitymujące się dyplomem studiów wyższych – ponad 512,3 tys. osób (53,1%), ¼ uczestników miała wykształcenie ponadgimnazjalne (239,1 tys. osób), blisko 1/5 – pomaturalne (186,9 tys. osób), a tylko niespełna 3% - podstawowe, gimnazjalne i niższe (26,7 tys. osób). W grupach z niższym wykształceniem przeważali mężczyźni (wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe oraz ponadgimnazjalne), natomiast wśród wspartych osób z wykształceniem pomaturalnym i wyższym większość stanowiły kobiety.

Do udziału w projektach w ramach Priorytetu II PO KL przystąpiło do końca czerwca 2015 r. łącznie blisko 250 tys. przedsiębiorstw, z czego zdecydowaną większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (w tym samozatrudnieni) – 191,7 tys. firm (77%). Ponadto w projektach uczestniczyło ponad 38 tys. małych firm, 13,3 tys. średnich przedsiębiorstw i prawie 5,5 tys. dużych firm.

Rys. 32 Struktura przedsiębiorstw objętych wsparciem w Priorytecie II PO KL (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu II PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu II.

PRIORYTET III Wysoka jakość systemu oświaty

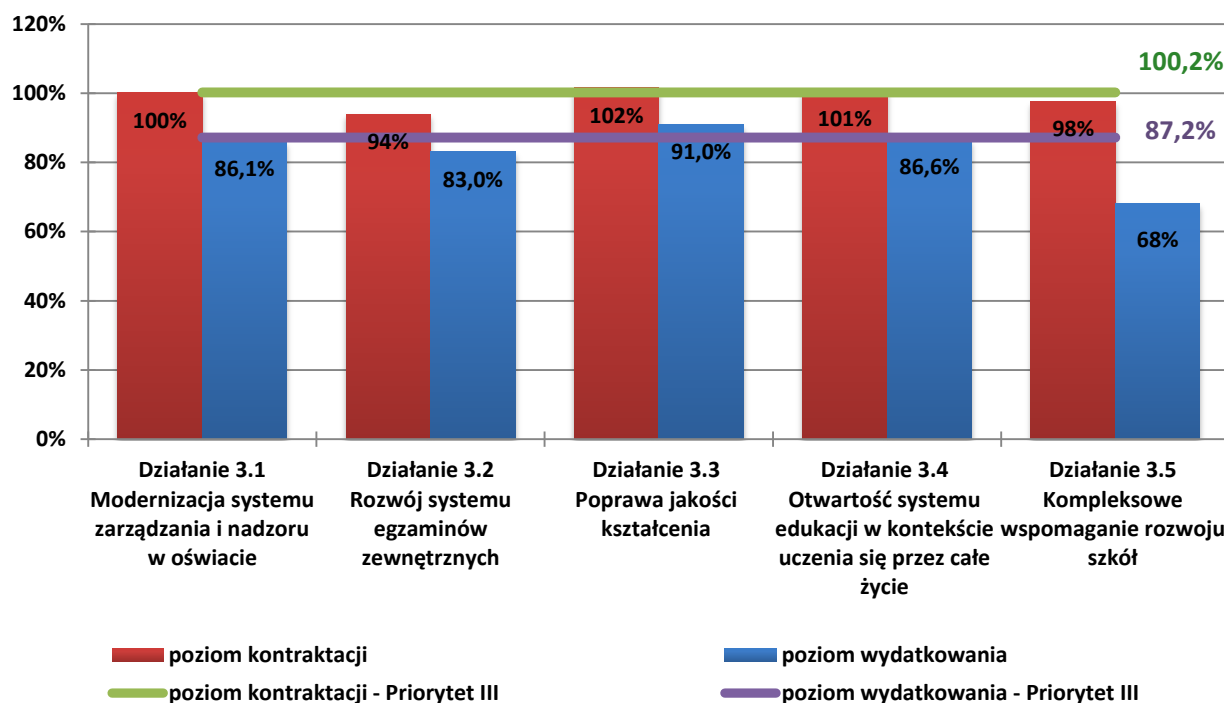
Priorytet III PO KL koncentruje się na podwyższaniu jakości edukacji poprzez jej lepsze powiązanie z gospodarką i rynkiem pracy. Służy temu realizacja komplementarnych działań ukierunkowanych na usprawnienie monitoringu i ewaluacji systemu oświaty, upowszechnianie kształcenia zorientowanego na efekty nauczania i uczenia się oraz stworzenie Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz upowszechnienie idei uczenia się przez całe życie. Od 2012 r. w Priorytecie uwzględniono również działania służące poprawie jakości doskonalenia nauczycieli, spójnego z rozwojem szkół w obszarach, które wymagają szczególnego wsparcia.

Alokacja finansowa przeznaczona na realizację Priorytetu III na lata 2007-2013 **wynosi ponad 714,9 mln EUR, tj. blisko 3 mld PLN (w tym wkład EFS ponad 607,7 mln EUR)**, co stanowi ok. 6% alokacji Programu. W kwietniu 2014 r. i styczniu 2015 r. KE zaakceptowała decyzję Komitetu Monitorującego PO KL zmniejszającą alokację Priorytetu III o 28,8 mln EUR. W grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja na Priorytet III zmniejszyła się o 9,4 mln EUR, natomiast w czerwcu 2015 r. Komitet uchwalił pomniejszenie alokacji o kolejne 23,9 mln EUR.

Do końca I półroczu 2015 r. podpisano **649 umów o dofinansowanie realizacji projektów o wartości blisko 3 mld PLN (w tym ponad 2,5 mld PLN dofinansowania z EFS), co stanowi już 100% alokacji na lata 2007-2013.**

Ponad 100% poziom zakontraktowania środków na poziomie Priorytetu przekłada się również na stopień wykorzystania alokacji w ramach poszczególnych Działań. Identycznie, jak w ubiegłym okresie sprawozdawczym, najwyższy poziom wykorzystania alokacji odnotowano w Działaniu 3.3. *Poprawa jakości kształcenia*, wykorzystując alokację w ponad 100%. Najniższy poziom kontraktacji odnotowano w Działaniu 3.2 *Rozwój systemu egzaminów zewnętrznych* (94%).

Rys. 33 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu III (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Tempo wydatkowania również uległo przyspieszeniu. Do końca czerwca 2015 r. zakończyła się realizacja 328 projektów. **Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność na koniec czerwca wyniosła blisko 2,6 mld PLN (w tym ponad 2,2 mld PLN EFS), co stanowi 87,2% alokacji 2007-2013.** Najsprawniej rozliczane są wydatki w Działaniu 3.3 *Poprawa jakości kształcenia* – 91% alokacji 2007-2013, co związane jest z wejściem większości projektów w końcową fazę realizacji, w tym tych o najwyższej wartości dofinansowania. Najniższy poziom rozliczenia środków w stosunku do alokacji wystąpił w Działaniu 3.5 *Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół* (68%). Opóźnienia wynikają z początkowego okresu realizacji projektów kontraktowanych w konkursach oraz z braku doświadczenia beneficjentów – powiatów w realizacji projektów finansowanych z EFS. Niemniej obecnie widoczny jest trend rosnący w zakresie wydatkowania. Na dzień 30 czerwca 2015 r. wydatkowanie w Działaniu 3.5 wyniosło 68%.

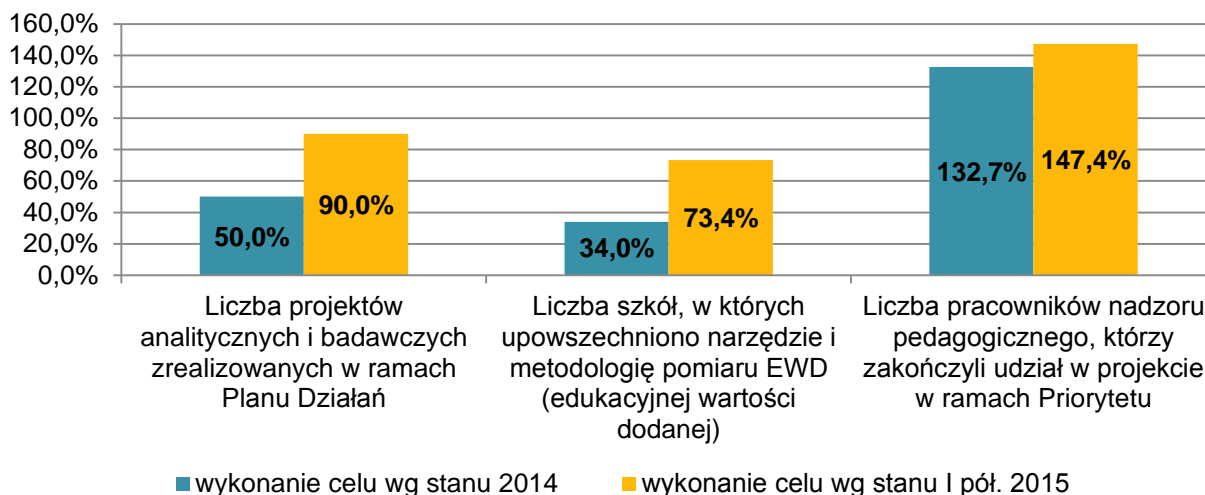
Informacja na temat postępu rzeczowego

W obszarze działań realizowanych na rzecz wysokiej jakości oświaty, występuje zróżnicowanie pomiędzy celami w zakresie osiągniętego postępu rzeczowego.

Cel 1. Wzmocnienie zdolności systemu edukacji w zakresie monitoringu, ewaluacji i badań edukacyjnych oraz ich wykorzystywanie w polityce edukacyjnej i zarządzaniu oświatą

Realizacja celu 1. **Wzmocnienie zdolności systemu edukacji w zakresie monitoringu, ewaluacji i badań edukacyjnych oraz ich wykorzystywanie w polityce edukacyjnej i zarządzaniu oświatą** uległa znacznemu przyspieszeniu.

Rys. 34 Stopień realizacji wskaźników produktu celu szczegółowego nr 1 w Priorytecie III PO KL

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z Priorytetu III (wg stanu na 30/06/15)

W ramach realizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) w Poddziałaniu 3.1.1 *Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty* projektu systemowego **Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego** wykonanie celu dotyczącego *liczby projektów analitycznych i badawczych zrealizowanych w ramach Planu Działań* pozostało na poziomie **90%**. Dotychczas zrealizowano 9 „dużych” projektów analityczno-badawczych, tj. m.in. *Koncepcja metodologiczna badań umożliwiających długookresową porównywalność wyników egzaminów zewnętrznych, Ocenianie i ewaluacja w polskim systemie edukacji, Opracowanie koncepcji badania nakładów na edukację i przeprowadzenie analiz danych zastanych oraz Raport o stanie badań, Perspektywy indywidualizacji kształcenia*. W bieżącym okresie sprawozdawczym zrealizowano aż 4 projekty: badania dotyczące podstaw programowych i rozwoju dydaktyk przedmiotowych ("Raport z realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego"), badania dotyczące psychologicznych i pedagogicznych podstaw osiągnięć szkolnych (raport: "Szkolne pytania. Wyniki badań nad efektywnością nauczania w klasach IV-VI"), badania w obszarze "Ekonomia edukacji: nakłady publiczne i prywatne oraz rynki okołoedukacyjne" (raporty, w tym raport "Koszty kształcenia na poziomie wyższym"), badania dotyczące edukacji i rynku pracy: ścieżki karier edukacyjnych i zawodowych w uczeniu się przez całe życie ("Raport: edukacja i rynek pracy").

Do końca I półrocza 2015 r. **Plan Działań dotyczący wzmocnienia zdolności do monitorowania, ewaluacji i badań zrealizowano w 96,5%**, z czego 12% w ubiegłym półroczu 2015 r. Plan Działań został dostosowany do faktycznych działań merytorycznych w projekcie, w ramach którego wyodrębniono 13 etapów opisanych poniżej (w nawiasach podano osiągniętą wartość danego etapu na koniec czerwca br.):

1. Trwają prace zespołów opiekunów naukowych i Rady Programowej projektu pod kątem wypracowywania wizji badań edukacyjnych do 2015 r.; opracowano plany badawcze na 2010 r. i 2011 r. wraz z rekomendacjami dla potrzeb polityki edukacyjnej. Przygotowywano raport badawczy na 2012 r. z wizją badań do 2015 r. Opracowano Plan badawczy na 2013 i 2014 r. Ponadto na bieżąco prowadzone są prace związane z nadzorowaniem realizacji badań i analizą uzyskanych danych (zrealizowano 9,3%);
2. Kontynuowane są prace w zakresie badań edukacyjnych w obszarze dydaktyk przedmiotowych mające na celu rozwój narzędzi i metod dydaktycznych dla nauczycieli, w tym badanie funkcjonowania podstawy programowej w szkołach, badanie dobrych praktyk, w tym zagranicznych,

analiza porównawcza wyników egzaminów zewnętrznych, badanie kompetencji w zakresie języków obcych. Przykładowe badania realizowane w ramach działania to „Porównywalne wyniki egzaminacyjne – egzamin maturalny (matematyka), egzamin gimnazjalny, sprawdzian w szkołach podstawowych”, „Efekt egzaminatora”, „Badanie umiejętności mówienia BUM II”, „Badanie umiejętności historycznych absolwentów gimnazjum”, „Badanie postaw młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wobec historii Polski XX wieku”, „Czytelnictwo dzieci i młodzieży”, „Badanie uczenia się i nauczania języków obcych w gimnazjum – BUNJO I, II i III”, „Badanie efektywności nauczania języka angielskiego w szkole podstawowej - BENJA”, „Laboratorium myślenia – diagnoza nauczania przedmiotów przyrodniczych w Polsce” (zrealizowano 18%);

3. Realizowane są prace w zakresie badań edukacyjnych dotyczące wzmocnienia zdolności ewaluacyjnych i badawczych systemu edukacji mające na celu kompleksową analizę systemu edukacji, jego jakości i efektywności, dynamiki przemian, powiązania edukacji z rynkiem pracy, problemu spójności społecznej i potencjału rozwojowego. Badania realizowane w ramach działania to: „Psychologiczne i pedagogiczne podstawy osiągnięć szkolnych”, „Przemiany sieci szkolnych oraz zarządzania siecią szkół przez jednostki samorządu terytorialnego”, badanie ewaluacyjne „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów szkół podstawowych w klasach I-III”, „Badanie jakościowe dotyczące organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach”, „Wczesna diagnoza specyficznych zaburzeń czytania i pisania”, „Badanie podłużne szkolnych uwarunkowań efektywności kształcenia”, „Indywidualne badania umiejętności na starcie szkolnym w celu uzyskania oszacowania szeregu charakterystyk psychologicznych i społecznych dzieci 6 letnich predysponowanych do ADHD”, „Rola szkoły w wiejskim środowisku lokalnym oraz uwarunkowania efektywnej komunikacji między nauczycielami a rodzicami uczniów”, „Badanie TALIS”, „Badanie ekonomicznych uwarunkowań celów i kierunków alokacji nakładów na edukację realizowanych przez podmioty publiczne i prywatne w Polsce”, „Społeczne i ekonomiczne uwarunkowania wyborów osób w wieku 19-30 lat dotyczących studiowania”, „Rynek pracy a kompetencje dorosłych – badanie post PIAAC”, „Mobilność i wybory edukacyjne absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w kontekście regionalnego zróżnicowania rozwoju”, „Decyzje edukacyjno-zawodowe uczniów szkół gimnazjalnych” (zrealizowano 20,85%);
4. Trwa analiza danych zastanych i tworzonych w trakcie realizacji projektu, ze szczególnym uwzględnieniem badań międzynarodowych i dużych baz danych, takich jak GUS, EUROSTAT, CKE/OKE, SIO, PISA, PIRLS, TIMSS, TEDS-M, ESLC. W ramach działania trwały prace analityczne na potrzeby raportu o stanie edukacji za lata 2011-2013, raporty zostały upublicznione (zrealizowano 10%);
5. Kontynuowana jest inwentaryzacja istniejących badań krajowych i zagranicznych w obszarze edukacji, stworzono bank informacji BIBE (Baza Informacji o Badaniach Edukacyjnych). Opracowano i wprowadzono do bazy 700 badań (zrealizowano 5%);
6. Opracowano koncepcję tworzenia zaplecza badawczego i informacyjnego systemu edukacji oraz jego instytucjonalizacji (zrealizowano 2%);
7. Opracowano ramowy program kształcenia wysoko wykwalifikowanych kadr badawczych i uruchomiono pierwsze studia podyplomowe oraz doktoranckie (uruchomienie studiów doktoranckich na KUL, UJ oraz SWPS, studia podyplomowe na Collegium Civitas, rozpoczęcie współpracy z Uniwersytetem Gdańskim i Dolnośląską Szkołą Wyższą w zakresie uruchomienia studiów doktoranckich) (zrealizowano 6%);
8. Nawiązano współpracę z 20 ośrodkami badawczymi oraz rozpoczęto rozmowy z SWPS na temat współpracy badawczej (zrealizowano 5%);

9. Przeprowadzono 63 interdyscyplinarne seminaria naukowe "Badania i polityka edukacyjna", które skupiły badaczy, praktyków i liderów edukacyjnych wokół najistotniejszych problemów edukacji (zrealizowano 7,8%);
10. Stworzono sieć 24 współpracowników terenowych na terenie całego kraju, którzy realizują i kontrolują badania terenowe (zrealizowano 2%); Upowszechniane są produkty projektu rozumiane, jako docieranie do środowisk edukacyjnych, rozpoznawanie ich potrzeb w zakresie badań edukacyjnych i narzędzi dydaktycznych, np. ewaluacja Działania 9.2 *Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego* PO KL, przygotowanie ewaluacji efektów pilotażu nowego modelu wspomagania nauczycieli w ramach Działania 3.5 PO KL (zrealizowano 4%);
12. Uruchomiono portal Baza Narzędzi Dydaktycznych oraz zmodernizowano stronę internetową projektu w języku polskim i angielskim. Dokonano także modernizacji profilu projektu na portalu Facebook oraz uruchomiono newsletter. W kolejnych kwartałach liczba odsłon portalu wynosi kilkadziesiąt tysięcy unikalnych użytkowników (zrealizowano 4,2%);
13. Realizowana jest promocja projektu i jego produktów poprzez kampanię PR w latach 2013-2015, na którą składają się między innymi: promocja konkursu na pracę magisterską, trzecia edycja konkursu „Lekcja dobrej historii”, organizacja konkursu dla nauczycieli „Moja lekcja a seksualność człowieka” na scenariusz lekcji poświęconej seksualności człowieka w kontekście jego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, organizacja krajowych i zagranicznych konferencji naukowych, monitorowanie mediów w zakresie zagadnień edukacyjnych (zrealizowano 5%).

W zakresie działań dotyczących jakości i efektywności systemu edukacji, do końca I półrocza 2015 r. **73,4% szkół, tj. blisko 22,4 tys. placówek oceniło jakość własnej pracy z wykorzystaniem wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej (EWD)**. Oznacza to, że w bieżącym okresie sprawozdawczym wykonanie wskaźnika wzrosło o 39%. Miernik liczony jest w odniesieniu do wszystkich szkół, natomiast biorąc pod uwagę wyniki prac nad metodologią EWD, zastosowanie wskaźnika będzie możliwe jedynie w odniesieniu do oceny efektywności nauczania w gimnazjach, w których liczba zdających egzamin gimnazjalny w ciągu 3 lat jest nie mniejsza niż 30 uczniów oraz szkół ponadgimnazjalnych kończących się egzaminem maturalnym.

Przechodząc do wsparcia na rzecz modernizacji nadzoru pedagogicznego, do końca czerwca 2015 r. blisko **1,9 tys. osób (ponad 100% celu) pracowników nadzoru pedagogicznego** zakończyło udział w projektach realizowanych w Prioryecie III. Wskaźnik został osiągnięty w ramach projektów systemowych realizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Poddziałaniu 3.1.2 *Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły* oraz kolejnych jego edycjach. Wsparciem objęci są pracownicy nadzoru, którzy przechodzą szkolenia i uzyskują kwalifikacje do prowadzenia ewaluacji zewnętrznej i kontroli w szkołach (zgodnie ze zmodernizowanym systemem nadzoru pedagogicznego). Szkolenia dla pracowników nadzoru pedagogicznego obejmują zagadnienia zarówno teoretyczne, jak i praktyczne dotyczące prowadzenia ewaluacji zewnętrznej, jako jednej z form nadzoru pedagogicznego.

Cel 2. Podniesienie jakości systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli

W ramach realizacji **celu 2. Podniesienie jakości systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli przedstawia się satysfakcjonująco, dotychczas osiągnięto dwa z trzech celów zdefiniowanych w Programie**. Do końca I półrocza 2015 r. **74 szkoły wyższe i kolegia nauczycielskie** zrealizowały *nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli*, m.in. w ramach studiów podyplomowych, studiów zawodowych lub praktyk studenckich (**ponad 100% celu**). Wskaźnik jest realizowany w ramach projektów konkursowych w Poddziałaniu 3.3.2 dotyczącym działań na rzecz efektywnego systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

W przypadku obszaru dotyczącego *jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które otrzymały wsparcie w ramach Priorytetu w celu uzyskania akredytacji*, do końca czerwca br. **154 placówki otrzymało wsparcie w ramach projektów PO KL, co oznacza wykonanie celu w ponad 100%**.

W ramach wprowadzonego podczas przeglądu śródkresowego w 2012 r. nowego obszaru wsparcia poświęconego stworzeniu programów kompleksowego wspomaganie szkół i przedszkoli, odnotowano dalszy postęp w realizacji celu. Do końca I półrocza 2015 r. **5,4 tys. placówek (blisko 92% celu), w tym ponad 4,6 tys. szkół i 737 przedszkoli objęto pilotażem w zakresie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli jako elementu wsparcia**. Zdaniem IP nie ma zagrożenia nieosiągnięcia wskaźnika. Wskaźnik monitorujący liczbę przedszkoli został zrealizowany znacznie powyżej 100% celu. Natomiast w sprawozdaniu za 2015 r. zostaną wykazane dodatkowe placówki objęte wsparciem w ramach 19 projektów, które zakończyły się wraz z końcem roku szkolnego 2014/2015.

Cel 3. Poprawa stopnia powiązania oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy, w szczególności poprzez dostosowanie programów i materiałów dydaktycznych oraz poprzez wprowadzenie nowych form doskonalenia nauczycieli w przedsiębiorstwach

Realizacja **celu 3.** odbywa się poprzez wdrażanie projektów w trzech obszarach. Na koniec I półrocza 2015 r. odnotowano ponad 100%-ową realizację we wszystkich trzech wskaźnikach. Poziom zaawansowania celu trzeciego w pełni realizuje założenia Programu.

Rys. 35 Stopień realizacji wskaźników celu szczegółowego nr 3 w Priorytecie III (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z Priorytetu III (wg stanu na 30/06/15)

W ramach pierwszego obszaru, którego efektem realizacji ma być weryfikacja podstaw programowych, **odsetek obowiązujących podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, które zostały zweryfikowane w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy w odniesieniu do wszystkich podstaw programowych na poziomie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych wyniósł ponad 100%. W wyniku zrealizowanych działań 207 podstaw programowych (ponad 100% celu) na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej objęto przeglądem w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy.**

Drugi obszar, w którym planowane jest doskonalenie zawodowe nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu we współpracy z przedsiębiorcami realizowany jest poprzez projekty konkursowe w Poddziałaniu 3.4.3 *Upowszechnienie uczenia się przez całe życie*. Do końca I półrocza 2015 r. **ponad 18 tys. nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu (ponad 100% celu) uczestniczyło w stażach i praktykach w przedsiębiorstwach, co**

stanowi ok. 37% nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu uczestniczących w trwającym co najmniej dwa tygodnie doskonaleniu zawodowym w przedsiębiorstwach, co przewyższa założenia ujęte w Programie (15%). Wskaźnik jest realizowany na podstawie projektów z trzeciej edycji konkursu *Opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego* w Poddziałaniu 3.4.3. Szacuje się, iż w ramach wszystkich realizowanych projektów docelowo ok. 18,3 tys. nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu odbędzie staże w przedsiębiorstwach, co daje szansę na zrealizowanie celu na poziomie ponad 120%.

Kolejny obszar celu 3, w ramach którego planowane jest opracowanie 100 innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych realizowany jest w Poddziałaniu 3.3.3 *Modernizacja treści i metod kształcenia* oraz w Poddziałaniu 3.3.4 *Modernizacja treści i metod kształcenia*. Do końca czerwca br. opracowano i upowszechniono **203 programy nauczania (ponad 100% celu)**, z czego 9 programów zostało wdrożonych tylko w I pół. 2015 r. Wskaźnik realizowany jest w ramach projektów konkursowych w Poddziałaniu 3.3.4, konkursów na projekty innowacyjne testujące ogłoszonego w ramach tematu *Działania służące zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy* oraz projektu systemowego w Poddziałaniu 3.3.3.

Cel 4. Opracowanie i wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji i Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz upowszechnienie uczenia się przez całe życie

Realizacja **celu 4. Opracowanie i wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji i Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz upowszechnienie uczenia się przez całe życie** odbywa się poprzez wdrażanie projektów systemowych, których efektem ma być wdrożenie 100% Planu Działań obejmującego opracowanie Krajowych Ram Kwalifikacji oraz opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji.

Do końca I półrocza 2015 r. *Plan Działań w zakresie opracowania Krajowych Ram Kwalifikacji, powiązany z Europejskimi Ramami Kwalifikacji i zapewnienia ich spójności z Krajowym Systemem Kwalifikacji oraz opracowania i wdrożenia Krajowego Systemu Kwalifikacji* zrealizowano w **92,2%**. Plan jest osiągnięty w ramach trzech projektów systemowych w Poddziałaniu 3.4.1 *Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji* dążących do opracowania i wdrożenia Krajowego Systemu Kwalifikacji. I etap realizowany był przez MEN do stycznia 2010 r. (zgodnie z zatwierdzonym w 2010 roku wnioskiem o płatność końcową, w projekcie osiągnięto zakładane 19%). II etap realizował od czerwca 2010 r. do czerwca 2015 r. Instytut Badań Edukacyjnych w ramach projektu „*Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie*”, którego zadaniem było wykonanie dalszych 61% planu w ramach 10 wyodrębnionych etapów:

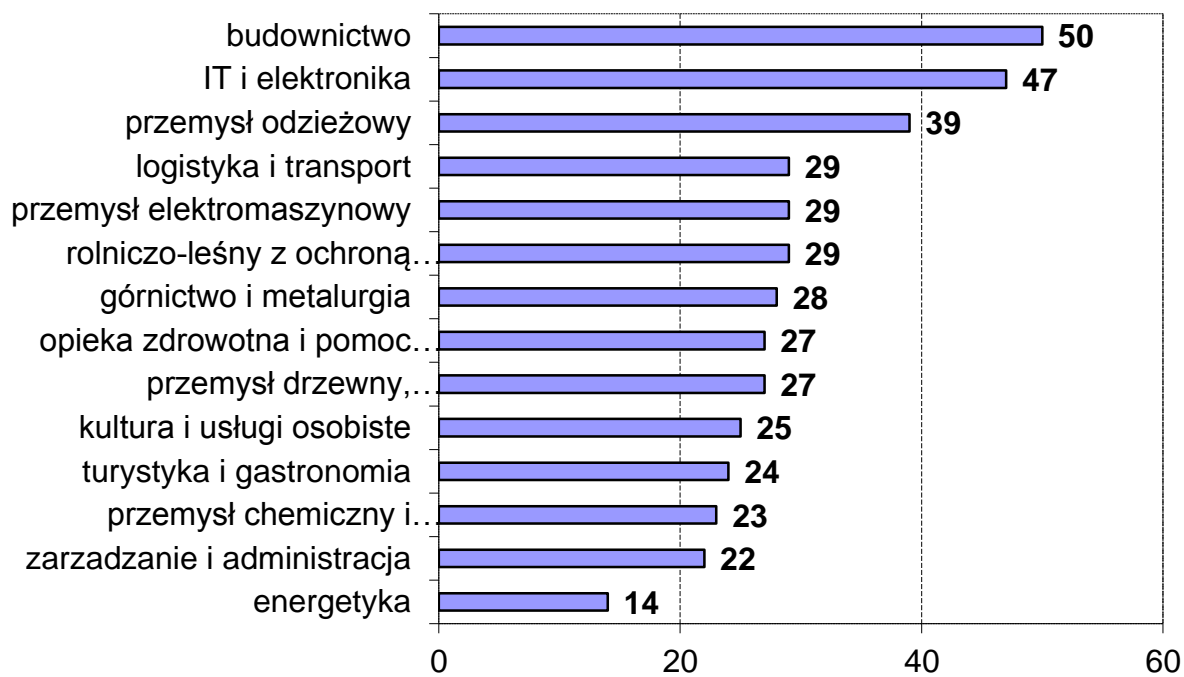
1. Kontynuowanie współpracy z partnerami społecznymi – „użytkownikami” systemu kwalifikacji. Organizacja różnych form konsultacji proponowanych rozwiązań w zakresie krajowego systemu kwalifikacji.
2. Zweryfikowanie w trakcie organizowanych seminariów, konferencji, warsztatów metodycznych oraz spotkań konsultacyjnych z grupami docelowymi projektu KRK, który powstał w pierwszym etapie.
3. Ustrukturyzowanie i opisanie zdiagnozowanych w pierwszym etapie kwalifikacji i kompetencji występujących na rynku pracy w Polsce w odniesieniu do PRK.
4. Opracowanie koncepcji wdrażania Krajowego Systemu Kwalifikacji obejmującej m. in. nowe rozwiązania organizacyjno-prawne.

5. Opracowanie ogólnych zasad oraz krajowych standardów w zakresie metodologii walidowania efektów uczenia się oraz projektu rozwiązań funkcjonalnych określających warunki i tryb potwierdzania kwalifikacji i kompetencji formalnych, pozaformalnych i nieformalnych w ramach Krajowego Systemu Kwalifikacji.
6. Przygotowanie projektu raportu referencyjnego w oparciu o wypracowany i skonsultowany projekt Polskiej Ramy Kwalifikacji, jego publikacja, ewaluacja i aktualizacja.
7. Opracowanie rozwiązań systemowych gwarantujących jakość Krajowego Systemu Kwalifikacji.
8. Współpraca ponadnarodowa i krajowa, celem gromadzenia doświadczeń w zakresie budowy i wdrażania krajowych systemów kwalifikacji i ich elementów, jak również przekazywania wiedzy i informacji dotyczącej KSK w Polsce do poszczególnych grup odbiorców.
9. Opracowanie założeń w formie specyfikacji istotnych warunków zamówienia systemu informatycznego obejmującego portal KSK, Krajowy Rejestr Kwalifikacji i wsparcie procesów związanych z funkcjonowaniem Rejestru.
10. Opracowanie metodologii monitorowania systemu kwalifikacji w Polsce oraz projektów rozwiązań wspierających jego użytkowników.

Zgodnie z założeniami w ramach realizowanego I etapu projektu zostało wykonane 19% Planu, w II etapie wykonano dalsze 61% Planu, natomiast pozostałe 20% będzie realizowane w dwóch projektach: „Budowa krajowego systemu kwalifikacji – pilotażowe wdrożenie krajowego systemu kwalifikacji oraz kampania informacyjna dotycząca jego funkcjonowania” i „Budowa krajowego systemu kwalifikacji – przygotowanie do wdrożenia Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie” (termin realizacji 30 listopada 2015 r.).

Jednocześnie do końca I półrocza 2015 r. wstępnie **przypisano 413 kwalifikacji do poziomów w Polskiej Ramie Kwalifikacji (ponad 100% celu)**. Pierwszy etap prac w ramach projektu rozpoczął się od powołania 4 zespołów eksperckich w 4 branżach (elektryczno-elektronicznej, budowlanej, pomocy społecznej oraz usług finansowych). Każdy z zespołów przygotował metodologię (w trakcie realizowanych seminariów), zgodnie z którą odniósł po 8 kwalifikacji do PRK. Następnie wyniki swoich prac każdy zespół zaprezentował ww. pozostałym grupom i po wspólnych konsultacjach opracowano jedną propozycję zasad odnoszenia kwalifikacji do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji. W drugim etapie prac kolejne, nowo powołane zespoły ekspertów weryfikowały opracowaną metodologię i zgodnie z nią określały poziom kwalifikacji funkcjonujących w 14 obszarach zawodowych: budownictwo (50 kwalifikacji), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (27), energetyka (14), IT i elektronika (47), turystyka i gastronomia (24), zarządzanie i administracja (22), przemysł drzewny, papierniczy i poligrafia (27), przemysł chemiczny i ceramiczny (23), rolniczo-leśna z ochroną środowiska (29), logistyka i transport (29), przemysł elektromaszynowy (29), kultura i usługi osobiste (25), przemysł odzieżowy (39), górnictwo i metalurgia (28). Przekroczenie liczby kwalifikacji wstępnie odniesionych do PRK (z 350 do 413) wynika z potrzeby uwzględnienia w pracach pilotażowych kwalifikacji poświadczających kompetencje z różnych obszarów zawodowych oraz nadawanych zarówno w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. Ponadto miało na celu zapewnienie uniwersalności metody określania poziomu kwalifikacji w krajowej ramie oraz wypełnienie rekomendacji Grupy Doradczej Komisji Europejskiej ds. Europejskiej Ramy Kwalifikacji.

Rys. 36 Liczba kwalifikacji w poszczególnych obszarach zawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania okresowego z Priorytetu III (wg stanu na 30/06/15)

Poniższa tabela przedstawia postęp fizyczny w ramach Priorytetu III.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
PRIORYTET III																				
Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie zdolności systemu edukacji w zakresie monitoringu, ewaluacji i badań edukacyjnych oraz ich wykorzystanie w polityce edukacyjnej i zarządzaniu oświatą																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba projektów analitycznych i badawczych zrealizowanych w ramach Planu Działań	projekt	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	4	4	4	4	4	5	9
		Wartość docelowa		10																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba szkół, w których upowszechniono narzędzie i metodologię pomiaru EWD (edukacyjnej wartości dodanej)	szkoła	Realizacja		0	0	0	0	0	6 030	6 030	6 030	6 030	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 359	10 359	22 378
		Wartość docelowa		30 499																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba pracowników nadzoru pedagogicznego, którzy zakończyli udział w projekcie w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	0	121	289	413	654	882	882	1 253	1 473	1 598	1 698	1 887
			K:	0	0	0	0	0	0	96	237	337	534	703	703	991	1 154	1 248	1 325	1 469
			M:	0	0	0	0	0	0	25	52	76	120	179	179	262	319	350	373	418
		Wartość docelowa		1 280																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Cel szczegółowy 2. Podniesienie jakości systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych oraz kolegiów)	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	1	18	20	37	48	56	62	65	70	74	74	74	74
		Wartość docelowa		71																

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
nauczycielskich), które zastosowały nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które otrzymały wsparcie w ramach Priorytetu w celu uzyskania akredytacji	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	50	86	114	143	154
		Wartość docelowa		76																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba szkół i przedszkoli objętych pilotażem w zakresie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli, jako elementu wsparcia, w podziale na:	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	30	381	5134	5354
		Wartość docelowa		5 840																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
a) szkoły	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	28	337	4409	4617
		Wartość docelowa		5 440																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
b) przedszkola	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	2	44	725	737
		Wartość docelowa		400																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
Cel szczegółowy 3. Poprawa stopnia powiązania oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy, w szczególności poprzez dostosowywanie programów nauczania i materiałów dydaktycznych (w tym podręczników) oraz wprowadzenie nowych form doskonalenia nauczycieli w przedsiębiorstwach																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej objętych przeglądem w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy	podstawa programowa	Realizacja		0	0	0	0	6	41	184	188	188	207	207	207	207	207	207	207	207
		Wartość docelowa		144																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych	program	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	9	10	11	32	64	66	128	187	194	203
		Wartość docelowa		100																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	71	279	470	568	1 758	3 277	5 910	8 310	11 835	14 068	16 956	18 039
			K:	0	0	0	0	0	60	0	332	379	1 199	2 202	3 986	5 485	7 563	8 732	10 560	11 226
			M:	0	0	0	0	0	11	0	138	189	559	1 075	1 924	2 825	4 272	5 336	6 396	6 813
		Wartość docelowa		14 500																
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		
Cel szczegółowy 4. Opracowanie i wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji i Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz upowszechnienie uczenia się przez całe życie																				
Wskaźniki produktu																				
Liczba kwalifikacji odniesionych do poziomów w Polskich Ramach Kwalifikacji	zawód	Realizacja		-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0	32	86	413	413	413	413
		Wartość docelowa		350																

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
		Półrocze																		
		Wartość bazowa		0																
		Szacowana realizacja																		n/d

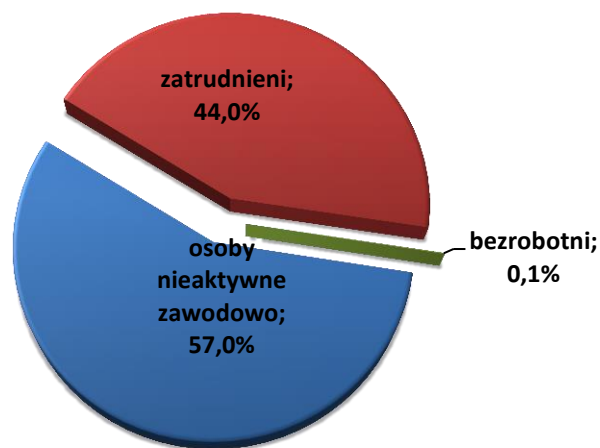

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca I półrocza 2015 r. udział w projektach realizowanych w trybie konkursowym i systemowym w Prioryecie III PO KL rozpoczęło **blisko 812 tys. osób (w tym ponad 522,1 kobiet)**. Większość (52%) osób objętych wsparciem wciąż (w odniesieniu do danych na koniec 2014 r.) stanowią uczestnicy projektów wyłonionych w konkursach *Ponadregionalne programy rozwijania umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych, technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), języków obcych, przedsiębiorczości - I edycja* i *Ponadregionalne programy rozwijania umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych, technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) – II edycja*. W ramach tych dwóch konkursów wsparciem (zajęciami różnego typu, które mają rozwijać poziom kompetencji kluczowych uczniów) objęto ponad 317 tys. osób. Wsparcie w ramach obu edycji konkursu polega m.in. na spotkaniach z nauczycielami akademickimi, organizacji kół zajęć młodych naukowców, grup wsparcia przedmiotowego z matematyki, fizyki, chemii i biologii, zajęciach z języka angielskiego, stosowaniu różnorodnych metod nauki (m.in. metody tradycyjne, obozy, metody e-learningowe), wzbogacaniu zajęć o elementy umiejętności psychospołecznych. Spośród osób, które przystąpiły do projektów blisko 616 tys. zakończyło (76%) swój udział, ponad 37 tys. osób przerwało (5%), a blisko 159 tys. osób (20%) kontynuuje uczestnictwo w projektach. Znaczący wzrost uczestników, którzy zakończyli udział w projektach, w odniesieniu do danych za poprzedni okres sprawozdawczy, wynika z wchodzenia większości projektów w końcową fazę.

Identycznie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, najliczniejszą kategorię stanowią osoby nieaktywne zawodowo, gdyż większość form wsparcia w ramach Priorytetu III PO KL kierowana jest do uczniów. Blisko 457,4 tys. osób spośród uczestników projektów to osoby, które jeszcze nie weszły na rynek pracy, co daje 57% osób, które rozpoczęły udział w projekcie. Osoby zatrudnione uczestniczące w projektach, głównie nauczyciele, w liczbie niemal 352,8 tys. osób, stanowią 44% uczestników projektów. Niemniej udział nauczycieli w strukturze uczestników projektów wzrasta (o ok. 10 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego), co związane jest z realizacją projektów w kolejnej edycji konkursu dotyczącego organizacji w przedsiębiorstwach staży dla nauczycieli oraz konkursu w Działaniu 3.5 *Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół* PO KL. Blisko 1,8 tys. osób bezrobotnych objętych wsparciem stanowi 0,1% osób, które rozpoczęły udział w projektach.

Rys. 37 Uczestnicy projektów realizowanych w Prioryecie III wg statusu na rynku pracy (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z Priorytetu III (wg stanu na 30/06/2015)

Niemal wszyscy uczestnicy nieaktywni zawodowo (99,2%) to osoby uczące się lub kształcące (blisko 453,5 tys. osób). Wśród osób zatrudnionych, najczęstszym miejscem pracy jest administracja publiczna. Dotyczy to blisko 53 tys. osób, które rozpoczęły udział w projektach, co stanowi ok. 15% osób pracujących. W przypadku najmniej licznej kategorii, tj. osób bezrobotnych, osoby długotrwale bezrobotne stanowią ok. 24% - 417 osób.

Osoby, które rozpoczęły udział w projektach to przede wszystkim osoby młode od 15 do 24 roku życia. Stanowią one ok. 38% uczestników (blisko 304,8 tys. osób). Liczba uczestników projektów w wieku 55-64 lata to ponad 38,9 tys. osób, co daje zaledwie 5% ogółu rozpoczynających udział w projektach. Wśród uczestników w tej grupie wiekowej zdecydowaną większość stanowią kobiety – 76%.

Analizując wykształcenie osób, które rozpoczęły udział w projektach większość posiada wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne niższe – ok. 54% (ponad 432 tys. osób), ok. 43% uczestników projektów posiada wykształcenie wyższe, w większości są to nauczyciele biorący udział w projektach. Najmniej osób wykazało wykształcenie ponadgimnazjalne – ok. 3% oraz pomaturalne – ok. 1%.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu III.

PRIORYTET IV Szkolnictwo wyższe i nauka

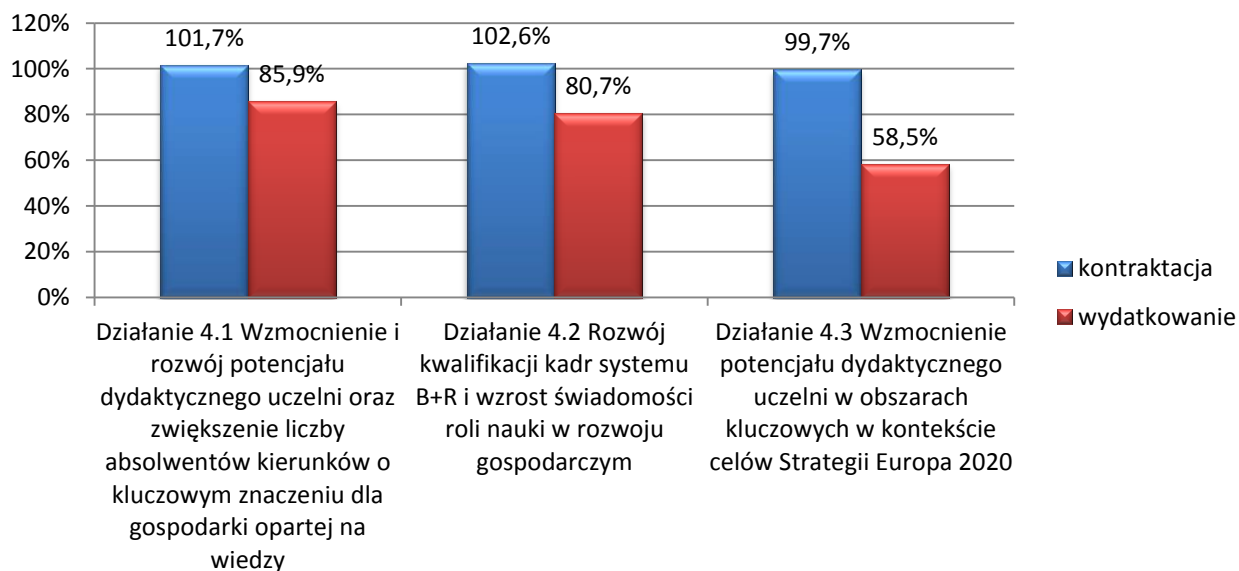
Działania podejmowane w Priorytecie IV koncentrują się na podwyższaniu jakości funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego, zarówno poprzez tworzenie korzystnych warunków dla efektywnego zarządzania szkolnictwem wyższym, jak i poprzez wpływ na dostępność i rozwój kierunków kształcenia o szczególnym znaczeniu dla gospodarki. Wsparcie w ramach Priorytetu ukierunkowane jest również na realizację projektów mających na celu powiązanie sektora nauki z gospodarką. Alokacja finansowa przeznaczona na realizację Priorytetu IV wynosi blisko 993,3 mln EUR, w tym dofinansowanie z EFS wynosi ok. 884,3 mln EUR. W styczniu 2015 r. KE zaakceptowała decyzję Komitetu Monitorującego PO KL zwiększającą alokację Priorytetu IV o 7,9 mln EUR. W grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął natomiast uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja na Priorytet IV została zmniejszona o ponad 5,7 mln EUR. Ponadto, w czerwcu 2015 r. decyzją Komitetu Monitorującego środki na realizację Priorytetu IV ponownie zostały pomniejszone o ponad 24,2 mln EUR.

Do końca I półrocza 2015 r. w ramach Priorytetu IV złożono blisko 3,7 tys. wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę ponad 15 mld PLN. Z projektodawcami zawarto **1038 umów o dofinansowanie** o wartości **blisko 4,2 mld PLN** (w tym blisko 3,6 mld PLN dofinansowania z EFS), **co oznacza wykorzystanie alokacji dostępnej dla Priorytetu IV PO KL na poziomie 101,6%**. W Działaniu 4.1 *Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy* wartość podpisanych umów na koniec I półrocza 2015 r. w stosunku do alokacji przeznaczonej na to działanie wyniosła 101,7%. Alokacja została wykorzystana również w Działaniu 4.2 *Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym* (na poziomie 102,6%) oraz niemalże w całości w Działaniu 4.3 *Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni w obszarach kluczowych w kontekście celów strategii Europa 2020* (99,7%).

Należy zauważyć również znaczący wzrost wydatkowania środków w ramach Priorytetu IV PO KL. Na koniec I półrocza 2015 r. **wartość zatwierdzonych wniosków o płatność wyniosła blisko 3,5 mld PLN** (w tym ponad 2,9 mld PLN dofinansowania z EFS), **co stanowi ponad 84% dostępnej alokacji**. W Działaniu 4.1 *Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy* poziom rozliczonych wydatków w stosunku do alokacji na to działanie wyniósł 85,9%, w Działaniu 4.2 *Rozwój kwalifikacji kadr*

systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym wydatkowano 80,7%, natomiast w uruchomionym w 2012 r. Działaniu 4.3 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni w obszarach kluczowych w kontekście celów Strategii Europa 2020 wartość zatwierdzonych wniosków o płatność wyniosła dotychczas 58,5% dostępnej alokacji.

Rys. 38 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu IV PO KL(%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych w obszarze szkolnictwa wyższego na uwagę zasługuje bardzo wysoki poziom realizacji celu dotyczącego udziału w studiach na kierunkach zamawianych, gdzie wsparciem objęto blisko 94,7 tys. studentów I roku. Choć dynamika wzrostu liczby studentów objętych tego typu wsparciem na tym etapie realizacji PO KL nie jest wysoka, osiągnięty dotychczas poziom realizacji celu wyniósł już ponad 450%. Jednocześnie studia na kierunkach matematyczno-przyrodniczych i technicznych zakończyło już ponad 31,1 tys. studentów, co również przekroczyło założenia dotyczące ich liczby pod koniec realizacji Programu (173%). Z drugiej strony należy wskazać na realizację celu związanego z poprawą jakości oferty edukacyjnej szkół wyższych, w którym zadania związane z wdrażaniem modelu zarządzania jakością i kontroli jakości przez instytucje szkolnictwa wyższego przebiegają mniej sprawnie (do końca czerwca 2015 r. osiągnięto zaledwie 48,3% celu). Problemy z osiągnięciem celu widoczne są również w przypadku dostosowania kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy, gdzie liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki wspierane ze środków EFS stanowi dotychczas 47,1% planowanej wartości.

Analizując jednak poziom realizacji celów Priorytetu IV, należy mieć na uwadze, iż projekty w nim realizowane są na ogół projektami wieloletnimi. Oznacza to, iż wyraźny wzrost wskaźników nastąpi pod koniec perspektywy. Większość wskaźników dotyczy bowiem końcowego etapu realizacji projektów lub jest mierzona na zakończenie ich realizacji.

Cel 1. Dostosowanie kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy

Realizacja projektów mających na celu **dostosowanie kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy** przyczyniła się do końca czerwca 2015 r. do zakończenia udziału w stażach lub praktykach wspieranych ze środków EFS przez ponad 66 tys. studentów (w tym ponad

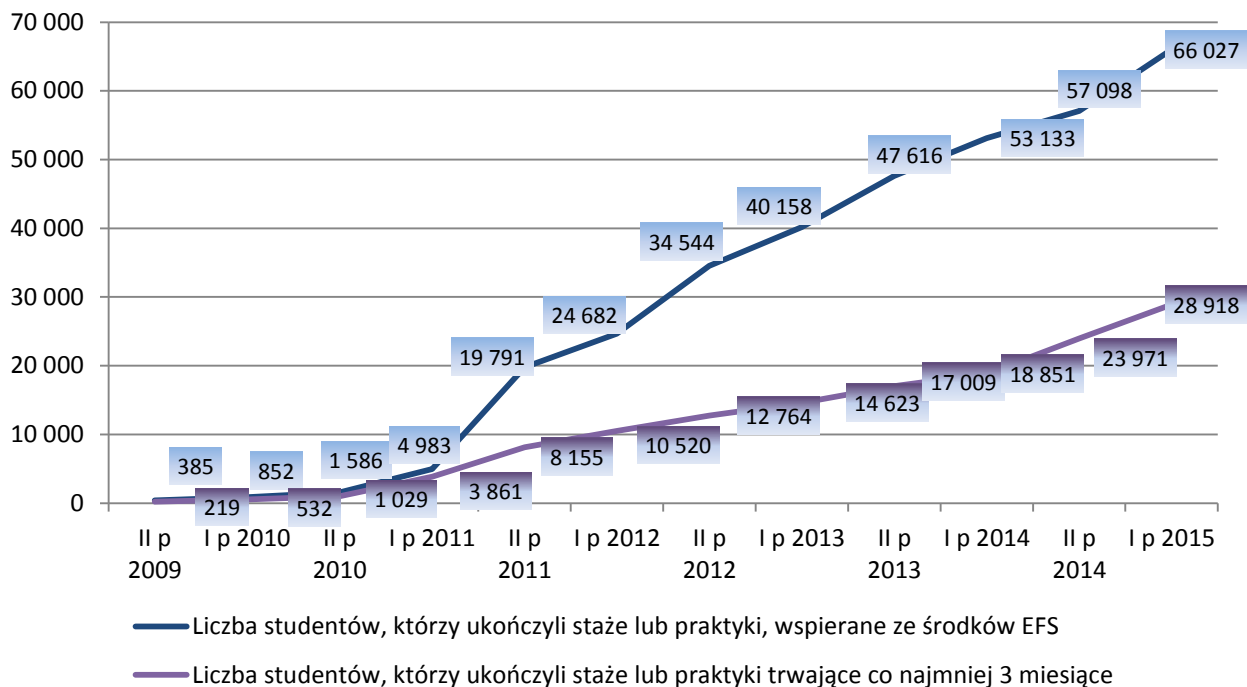
39 tys. kobiet), co stanowi nieco ponad 47% zakładanej wartości wskaźnika. W porównaniu z końcem 2014 r. wartość wskaźnika wzrosła jednak aż o ponad 8,9 tys. osób.

Przyczyny niskiej realizacji wskaźnika należy wiązać ze znacznym rozłożeniem w czasie realizacji projektów – związanym z długością i tokiem studiów – oraz faktem, iż staże realizowane są na końcowym etapie projektów. Z tego powodu – z jednej strony – wyraźny wzrost wskaźników następuje pod koniec ich realizacji, z drugiej natomiast – zwiększa ryzyko nieosiągnięcia celu z powodu zagrożenia odpływem studentów z projektu przed zakończeniem jego realizacji. W celu zwiększenia możliwości wsparcia zakładanej liczby studentów od 2012 roku stosowane są w części konkursów zapisy wskazujące na konieczność włączenia do projektu formy wsparcia w postaci stażu, co stopniowo przynosi oczekiwane efekty. Z szacunków Instytucji Pośredniczącej wynika, że udział studentów w stażach na koniec perspektywy wyniesie blisko 82,5 tys. osób, co nie gwarantuje jednak realizacji wskaźnika na określonym w PO KL poziomie docelowym, tj. 140 tys. studentów.

W przypadku liczby studentów, którzy brali udział w stażach trwających co najmniej 3 miesiące nie odnotowuje się wymienionych wyżej problemów. Do końca czerwca 2015 r. w dłuższych stażach wzięło udział ponad 28,9 tys. osób (o ponad 4,9 tys. więcej niż do końca 2014 r.), co już pozwoliło przekroczyć zakładaną wartość docelową (28 tys.).

Należy również dodać, że od drugiej połowy 2011 r. obserwuje się większy udział kobiet niż mężczyzn w grupie stażystów, w tym również wśród biorących udział w stażach trwających co najmniej 3 miesiące.

Rys. 39 Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, wspierane ze środków EFS oraz liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, trwające co najmniej 3 miesiące od II półrocza 2009 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu IV PO KL (wg stanu na 30/06/15)

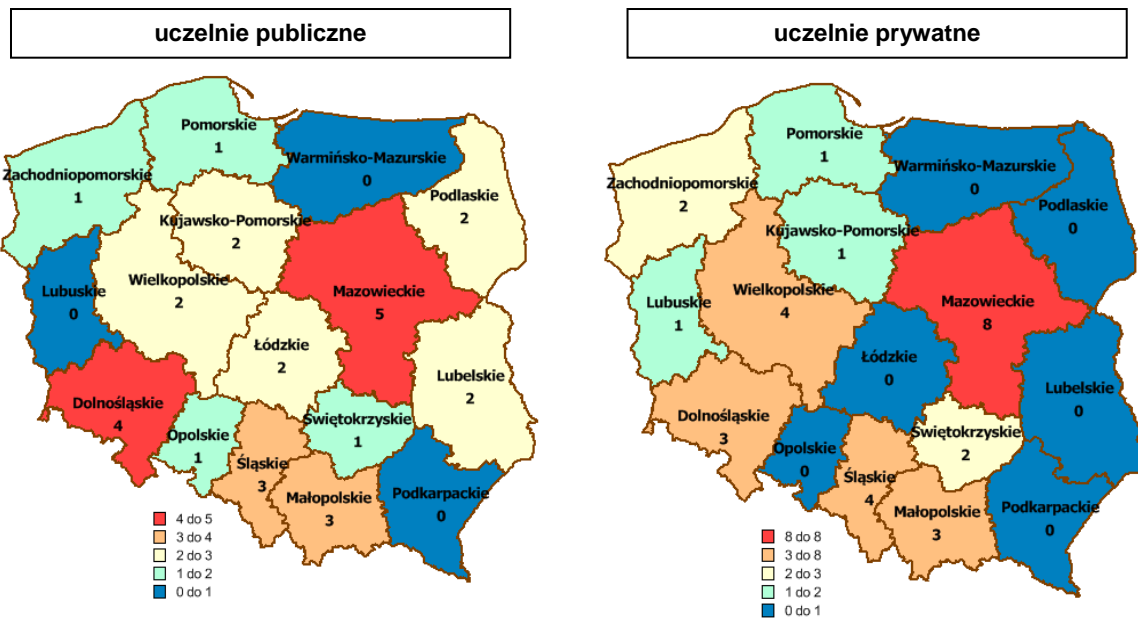
Cel 2. Poprawa jakości oferty edukacyjnej szkół wyższych

Poprawa jakości oferty edukacyjnej szkół wyższych (drugi cel szczegółowy Priorytetu IV PO KL) realizowana jest poprzez działania zmierzające do wdrożenia przez instytucje szkolnictwa wyższego (głównie uczelnie) modeli zarządzania jakością i kontroli jakości oraz programów rozwojowych.

W przypadku pierwszego typu interwencji należy podkreślić znaczący wzrost liczby instytucji szkolnictwa wyższego, które do 30 czerwca 2015 r. wdrożyły wspomniane modele – do 58 (w tym po 29 instytucji publicznych i niepublicznych) z 40 odnotowanych do końca 2014 r. Dzięki temu cel został zrealizowany na poziomie nieco ponad 48%, natomiast w przypadku uczelni publicznych został już osiągnięty i wyniósł 111,5%. Problem stanowi wdrażanie modeli w uczelniach prywatnych, w których realizacja celu wyniosła niespełna 31%. Instytucja Pośrednicząca szacuje, że pod koniec perspektywy liczba wszystkich uczelni, które wdrożyły modele wyniesie 67, co jest jednak dalekie od osiągnięcia celu jakim było objęcie wsparciem 120 uczelni. W związku z tym szacuje się, że w przypadku uczelni prywatnych cel również nie zostanie osiągnięty.

Analizując terytorialne rozłożenie uczelni, którym udzielono wsparcia, należy wskazać, że zarówno w przypadku uczelni publicznych, jak i prywatnych najwięcej miało swoją siedzibę w województwie mazowieckim. Należy to wiązać z ogólnie relatywnie wysoką liczbą instytucji szkolnictwa wyższego w województwie. W przypadku prywatnych instytucji widoczny jest natomiast brak zainteresowania realizacją projektów przez uczelnie z województw Polski Wschodniej.

Rys. 40 Liczba instytucji szkolnictwa wyższego, które wdrożyły modele zarządzania jakością i kontroli jakości w ramach projektu do końca I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu IV PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Z drugiej strony należy podkreślić znaczący wzrost liczby programów rozwojowych wdrożonych przez uczelnie w stosunku do liczby tego typu przedsięwzięć do końca 2014 r. Do końca pierwszej połowy 2015 r. uczelnie wdrożyły 457 programów rozwojowych, co oznacza, że cel został przekroczony i osiągnął ponad 114%. Efekt ten osiągnięty został dzięki zakończeniu realizacji części projektów z umów zawartych w latach wcześniejszych w ramach Poddziałania 4.1.1 *Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni*, a także w wyniku realizacji projektów z konkursu ogłoszonego w 2014 r. Tak wysoka realizacja celu przyczynia się do propagowania idei programów rozwojowych, które pozwalają przede wszystkim na ulepszanie systemów kształcenia, rozwijanie ich pod kątem wymogów stawianych przez sektor naukowy i rynek pracy. Wdrażając programy rozwojowe uczelnie reformują własne struktury i wzmacniają swoją pozycję nie tylko jako ośrodków kształcenia, lecz także silnych podmiotów na rynku badawczym i we współpracy z biznesem.

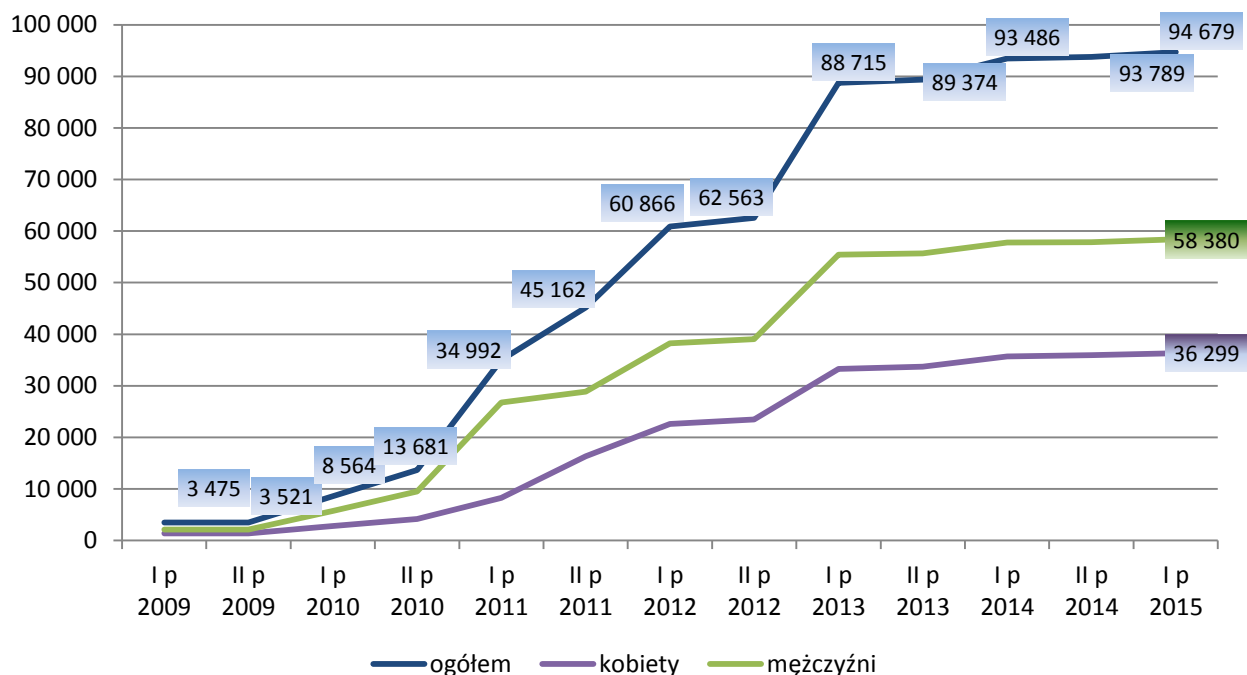
Cel 3. Podniesienie atrakcyjności kształcenia w obszarze nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych na poziomie wyższym

Mechanizm wsparcia dla tzw. kierunków zamawianych służyć ma podniesieniu atrakcyjności kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych, których absolwenci są najbardziej pożądanymi na rynku pracy, co jest związane z celem 3 Priorytetu IV PO KL, tj. **podniesieniem atrakcyjności kształcenia w obszarze nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych na poziomie wyższym**. Dla zwiększenia poziomu wiedzy studentów pierwszego roku kierunków ścisłych do końca 2014 r. 126 uczelni zaoferowało dodatkowe zajęcia wyrównawcze, a ich liczba nie uległa zmianie przez ostatnie półrocze. Realizacja wsparcia na takim poziomie oznacza ponad dwupółkrotne przekroczenie celu określonego w Programie. Wysoki poziom realizacji wskaźnika wynika z bardzo dużego zainteresowania i zapotrzebowania na tego typu zajęcia wśród studentów oraz z obligatoryjnego charakteru tej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Poddziałaniu 4.1.2 *Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki*. Dodatkowo, uczelnie realizujące projekty w Poddziałaniu 4.1.1 *Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni* oferują studentom zajęcia wyrównawcze, wpływając tym samym na zwiększenie liczby osób objętych tą formą wsparcia.

Z kolei udział w studiach na kierunkach zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego rozpoczęło blisko 94,7 tys. studentów I roku (w tym prawie 36,3 tys. kobiet), co stanowi 455% zakładanej wartości wskaźnika. Wysoki poziom wykonania celu wynika przede wszystkim z realizacji w Poddziałaniu 4.1.2 projektu systemowego pn. *Zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych – pilotaż* (dzięki któremu na I rok studiów przyjęto ponad 4,3 tys. studentów) oraz projektów z konkursów z lat 2009-2012.

W odróżnieniu od grupy stażystów wspartych w ramach celu 1 (*Dostosowanie kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy*), wśród studentów kierunków zamawianych od początku realizacji projektów w tym obszarze odnotowuje się znacznie niższy udział kobiet niż mężczyzn (38% kobiet wobec 62% mężczyzn). Należy to powiązać jednak z ogólnie niższym udziałem kobiet niż mężczyzn w studiach na kierunkach matematyczno-przyrodniczych i technicznych w Polsce.

Rys. 41 Liczba studentów I roku na kierunkach zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego od I półrocza 2009 r. do I półrocza 2015 r.

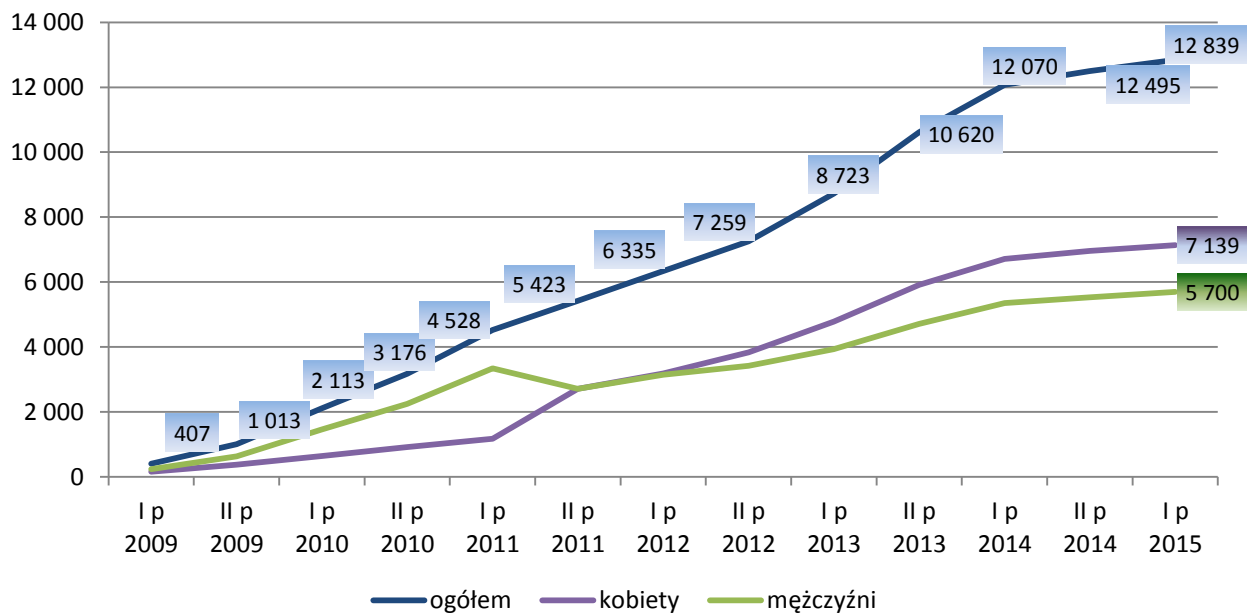
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu IV PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Analogicznie do wysokiej liczby studentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego widoczne jest przekroczenie oczekiwań związanych z liczbą ich absolwentów. Od ostatniego okresu sprawozdawczego wartość wskaźnika wzrosła o prawie 5,5 tys. osób i pod koniec czerwca 2015 r. wyniosła ponad 31,1 tys. osób, co stanowi ponad 173% celu. Udział kobiet w grupie absolwentów jest niższy niż udział mężczyzn, jednak różnica w proporcjach jest znacznie mniejsza niż w przypadku grupy studentów i wynosi 47% kobiet wobec 53% mężczyzn. Oznacza to, że mężczyźni znacznie częściej niż kobiety zaczynają studia na kierunkach zamawianych, jednak również częściej je przerywają.

Cel 4. Podniesienie kwalifikacji kadr sektora B+R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych

Dotychczasowa realizacja projektów z zakresu rozwoju kwalifikacji kadr sektora B+R przyczyniła się do znacznego przekroczenia celu określonego w Programie. Szkolenia z tematyki zarządzania badaniami naukowymi oraz komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych do końca czerwca 2015 r. zakończyło ponad 12,8 tys. pracowników sektora badawczo-rozwojowego (w tym zdecydowana większość to kobiety – ponad 7,1 tys.). Biorąc pod uwagę liczbę osób, którą zaplanowano wesprzeć poprzez tego typu działania, cel został osiągnięty na poziomie ponad 142%. Do wzrostu wskaźnika, a także zwiększenia jakości oferowanych szkoleń przyczyniła się zmiana trybu realizacji projektów (z konkursowego na systemowe). Warto dodać, że od pierwszej połowy 2012 r. – niezmiennie – kobiety przeważają w grupie pracowników sektora B+R, którzy zostali przeszkoleni w wyżej wymienionym zakresie.

Rys. 42 Liczba pracowników sektora B+R, którzy ukończyli szkolenie w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych od I półrocza 2009 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu IV PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Poniższa tabela przedstawia postęp rzeczowy w ramach Priorytetu IV.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
PRIORYTET IV																						
Cel szczegółowy 1. Dostosowanie kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb gospodarki i rynku pracy																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, wspierane ze środków EFS w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	385	852	1 586	4 983	19 791	24 682	34 544	40 158	47 616	53 133	57 098	66 027	-	
			K:	0	0	0	0	0	111	231	467	1 834	12 875	16 173	22 282	25 764	30 617	34 067	34 118	39 356	-	
			M:	0	0	0	0	0	274	621	1 119	3 149	6 916	8 509	12 262	14 394	16 999	19 066	22 980	26 671	-	
		Wartość docelowa	140 000																			
		Wartość bazowa	0																			
		Szacowana realizacja																			110 000	
Liczba studentów, którzy ukończyli staże lub praktyki, trwające co najmniej 3 miesiące	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	219	532	1 029	3 861	8 155	10 520	12 764	14 623	17 009	18 851	23 971	28 918	-	
			K:	0	0	0	0	0	101	199	375	1 105	4 759	6 171	7 586	8 745	10 191	11 294	14 319	17 166	-	
			M:	0	0	0	0	0	118	333	654	2 756	3 396	4 349	5 178	5 878	6 818	7 557	9 652	11 752	-	
		Wartość docelowa	28 000																			
		Wartość bazowa	0																			
		Szacowana realizacja																			34 000	
Cel szczegółowy 2. Poprawa jakości oferty edukacyjnej szkół wyższych																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba instytucji szkolnictwa wyższego, które wdrożyły modele zarządzania jakością i kontroli jakości w ramach Priorytetu, w tym:	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	5	9	9	18	22	40	58	-	
			a) publiczne instytucje szkolnictwa wyższego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	1	1	1	9	10	18	29	-
			b) prywatne instytucje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	8	8	9	12	22	29	-

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
szkolnictwa wyższego		Wartość docelowa		120																		
				a) 26																		
				b) 94																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				110
																						47
																						63
Liczba programów rozwojowych wdrożonych przez uczelnie w ramach Priorytetu	program	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	11	125	192	214	240	272	306	340	395	457	-	
		Wartość docelowa		400																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				brak danych
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności kształcenia w obszarze nauk matematyczno- przyrodniczych i technicznych na poziomie wyższym																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba uczelni oferujących dodatkowe zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku kierunków matematyczno- przyrodniczych i technicznych	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	46	59	59	67	71	78	128	128	128	128	126	126	126	-	
		Wartość docelowa		48																		
		Wartość bazowa		b/d																		
		Szacowana realizacja																				200
Liczba studentów I roku na kierunkach zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	3 475	3 521	8 564	13 681	34 992	45 162	60 866	62 563	88 715	89 374	93 486	93 789	94 679	-	
			K:	0	0	0	0	1 368	1 399	2 828	4 180	8 250	16 321	22 617	23 493	33 288	33 703	35 704	35 927	36 299	-	
			M:	0	0	0	0	2 107	2 122	5 736	9 501	26	28 841	38 249	39 070	55 427	55 671	57 782	57 862	58 380	-	
<i>w tym kobiety:</i>																						
<i>w tym mężczyźni:</i>																						

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
		Półrocze										742										
		Wartość docelowa		20 800																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				brak danych
Liczba absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych, zamawianych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	0	0	0	137	629	1 237	6 184	11 223	16 057	21 431	25 683	31 156	-	
			K:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	410	780	3 227	5 326	8 317	10 341	12 703	14 681	-	
			M:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	137	219	457	2 957	5 897	7 740	11 090	12 980	16 475	-
		Wartość docelowa		18 000																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				44 000
Cel szczegółowy 4. Podniesienie kwalifikacji kadr systemu B+R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba pracowników sektora B+R, którzy ukończyli szkolenie w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych w ramach Priorytetu (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	407	1 013	2 113	3 176	4 528	5 423	6 335	7 259	8 723	10 620	12 070	12 495	12 839	-	
			K:	0	0	0	0	162	375	649	923	1 179	2 710	3 191	3 834	4 785	5 911	6 711	6 965	7 139	-	
			M:	0	0	0	0	245	638	1 464	2 253	3 349	2 713	3 144	3 425	3 938	4 709	5 359	5 530	5 700	-	
		Wartość docelowa		O: 9 000																		
				K: 3 000																		
	M: 6 000																					
Wartość bazowa		0																				

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
		Półroczne																			
		Szacowana realizacja																		brak danych	

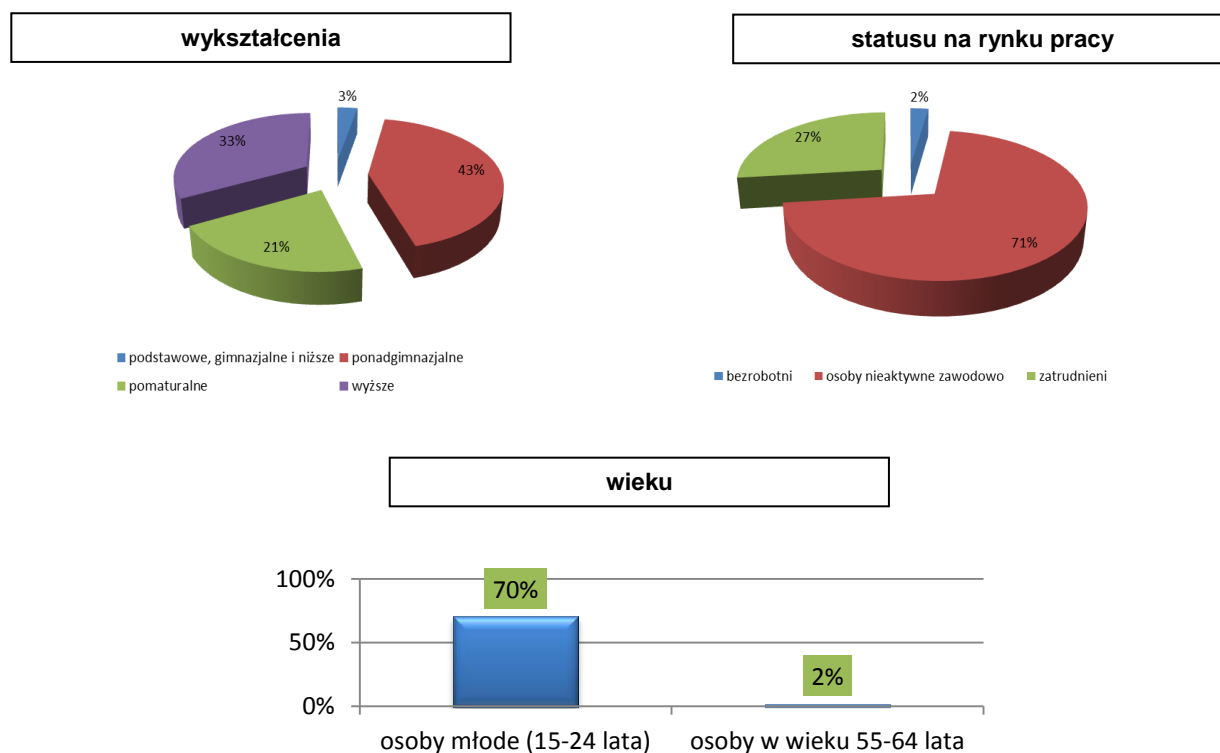
Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach w ramach Priorytetu IV **rozpoczęło ponad 666,7 tys. osób** (w tym ponad 358 tys. kobiet). Spośród osób, które przystąpiły do projektów 462,7 tys. (ponad 69%) zakończyło swój udział, blisko 62,6 tys. (9%) przerwało, a 141,4 tys. (ponad 21%) kontynuuje uczestnictwo.

Znaczną liczbę osób kontynuujących udział w projektach należy wiązać w ostatnim okresie przede wszystkim z dodatkowymi przedsięwzięciami realizowanymi w projektach dzięki wygenerowanym w nich oszczędnościom. Sytuacja ta powodowała powracanie do projektów osób, które uprzednio zakończyły lub przerwały w nich swój udział.

Biorąc pod uwagę strukturę uczestników projektów należy wskazać w szczególności na dwie wyróżniające się grupy. Pierwszą stanowią osoby w wieku 15-24 lata (468,8 tys., tj. 70% wszystkich uczestników), nieaktywne zawodowo (471,9 tys., tj. 71% wszystkich uczestników) oraz w większości z wykształceniem ponadgimnazjalnym (285,5 tys., tj. 43% uczestników) i pomaturalnym (141,7 tys., tj. 21% uczestników). Do tej grupy należy zaliczyć przede wszystkim studentów. Druga grupa to osoby zatrudnione (179,2 tys., tj. 27% uczestników) oraz z wykształceniem wyższym (220,3 tys., tj. 33% uczestników). Są to przede wszystkim pracownicy dydaktyczni i pracownicy sektora B+R oraz doktoranci. Z tą grupą (oprócz doktorantów) należy powiązać również uczestników projektów w wieku 55-64 lata (12,3 tys., tj. 2% uczestników).

Rys. 43 Struktura uczestników projektów realizowanych w Priorytecie IV według:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu IV.

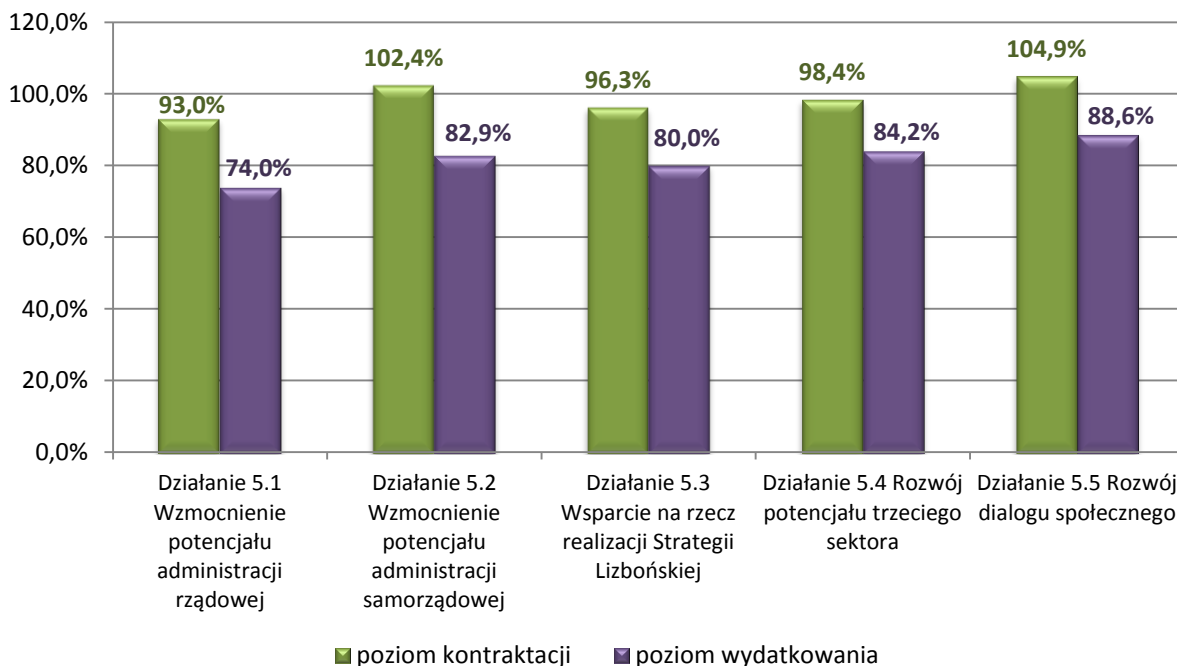
PRIORYTET V *Dobre rządzenie*

Główny celem Priorytetu V *Dobre rządzenie* jest zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości, dzięki m.in. modernizacji systemów zarządzania w administracji publicznej, podnoszeniu kompetencji kadr, wsparciu systemowemu dla trzeciego sektora oraz rozwojowi dialogu społecznego. Dostępna alokacja na Priorytet V PO KL wynosi ponad 441,2 mln EUR, w tym udział środków EFS – 375 mln EUR. Od początku wdrażania PO KL z Priorytetu V realokowano łącznie ok. 169,7 mln EUR na inne obszary wdrażania PO KL.

Do końca I półrocza 2015 r. w ramach Priorytetu V złożono ponad 3,4 tys. wniosków o dofinansowanie realizacji projektów o wartości wydatków ogółem ponad 6,1 mld PLN. Z projektodawcami zawarto dotychczas 1 059 umów o dofinansowanie o wartości dofinansowania ze środków publicznych **blisko 1,8 mld PLN** (w tym niespełna 1,6 mld PLN dofinansowania z EFS), **co stanowi 99,6% alokacji** na lata 2007-2013. Wartość dostępnej alokacji została wykorzystana w Działaniu 5.2 *Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej* i Działaniu 5.5 *Rozwój dialogu społecznego*. Najniższy poziom kontraktacji zaobserwować można z kolei w Działaniu 5.1 *Wzmocnienie potencjału administracji rządowej* (93%).

Do końca I połowy 2015 r. **na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność rozliczono wydatki w wysokości blisko 1,5 mld PLN dofinansowania ze środków publicznych** (w tym niespełna 1,3 mld PLN dofinansowania z EFS), **co stanowi 82% alokacji**. Najwyższy odsetek rozliczonych środków (88,6%) odnotowano w Działaniu 5.5, najniższy zaś w Działaniu 5.1 (74%).

Rys. 44 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu V (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Poddając analizie poziom realizacji celów Priorytetu V PO KL w bieżącym okresie sprawozdawczym można zauważyć, że w przypadku większości obszarów odnotowano wzrost wartości monitorujących je wskaźników.

Cel 1. Poprawa zdolności regulacyjnych administracji publicznej, w obszarach istotnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw

W ramach **celu 1.** do końca czerwca 2015 r. **przeszkolono ponad 3,1 tys. pracowników administracji publicznej oraz przedstawicieli partnerów społecznych z zakresu oceny wpływu i konsultacji online** (94,2% zakładanej wartości). Wskaźnik jest realizowany w dwóch projektach systemowych Ministerstwa Gospodarki w ramach Działania 5.3 *Wsparcie dla opracowania i wdrożenia systemu monitoringu prac legislacyjnych Ministerstwa Gospodarki (system konsultacji on-line)* i *Reforma procesu stanowienia prawa i uproszczenie obowiązujących przepisów* oraz projektu *Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej*, którego beneficjentem w ramach Działania 5.1 PO KL jest Departament Służby Cywilnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Natomiast w ramach projektu Rządowego Centrum Legislacji w ramach Działania 5.1 *Doskonalenie technik legislacyjnych w urzędach obsługujących organy władzy publicznej* **894 pracowników administracji publicznej zakończyło szkolenia w zakresie technik legislacyjnych i wdrażania prawa UE**, co stanowi 69% celu zakładanego w Programie. Wskaźnik ten miał być realizowany również w ramach projektu Ministerstwa Gospodarki *Ułatwienie transpozycji dyrektyw energetycznych i środowiskowych*, z którego jednak beneficjent wycofał się w III kwartale 2014 roku. W związku z tym przedmiotowy wskaźnik nie zostanie osiągnięty w 100%.

Do końca I półrocza 2015 r. **udział w projektach w zakresie poprawy jakości usług oraz polityk związanych z rejestracją działalności gospodarczej i funkcjonowaniem przedsiębiorstw ukończyło blisko 5,5 tysiąca pracowników administracji publicznej**. Wskaźnik jest monitorowany w ramach projektu Ministerstwa Gospodarki *Uproszczenie procedur związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej poprzez elektroniczną procedurę oraz wdrożenie idei jednego okienka*, w którym od 2011 r. prowadzone były szkolenia dla pracowników administracji publicznej z zakresu funkcjonowania Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), procedur elektronicznych, autoryzacji, bezpieczeństwa i e-podpisu. Niemniej, w związku z licznymi uchybieniami i nieprawidłowościami w realizacji projektu oraz brakiem rozliczonych wydatków, dane dotyczące liczby przeszkolonych osób są uwzględniane w sprawozdawczości od II kwartału 2014 roku.

W 2013 r. Ministerstwo Gospodarki wycofało się z realizacji zgłoszonego do Planu działania dla Priorytetu V PO KL projektu *Opracowanie i wdrożenie rozwiązań do przeprowadzania ekonomicznej analizy prawa, w szczególności w zakresie przeciwdziałania nakładaniu obciążeń regulacyjnych*, wskazując na braki kadrowe oraz niewystarczającą ilość czasu na wykonanie jego założeń w obecnej perspektywie finansowej. W konsekwencji oznacza to brak możliwości osiągnięcia rezultatów wypracowanych w ramach przeglądu śródkresowego Priorytetu V PO KL, w tym wskaźnika: **liczba nowych lub znowelizowanych aktów prawnych ze zmierzonymi kosztami administracyjnymi**.

Cel 2. Poprawa jakości usług poprzez zwiększenie efektywności procesów zarządzania w administracji rządowej

W ramach **celu 2.** wsparcie udzielane jest pracownikom administracji skarbowej oraz pracownikom państwowych jednostek organizacyjnych działających w sektorze ubezpieczeń społecznych w zakresie poprawy jakości oraz dostępności usług świadczonych przez ww. instytucje na rzecz przedsiębiorców.

Do końca I półrocza 2015 roku **blisko 5 tys. pracowników administracji rządowej objęto wsparciem szkoleniowym z zakresu poprawy jakości usług, w tym świadczonych drogą elektroniczną na rzecz klienta zewnętrznego**, w tym ponad tysiąc osób w bieżącym okresie sprawozdawczym. Wskaźnik został zatem wykonany niemal w 100%.

Jednocześnie kontynuowano **wsparcie w zakresie przygotowania i wdrożenia wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym** wśród 100% dysponentów środków budżetowych

I i II stopnia oraz 64% dysponentów III stopnia (co stanowi 160% zakładanej wartości wskaźnika w odniesieniu do dysponentów III stopnia).

W I półroczu 2015 r. nie prowadzono szkoleń dla pracowników administracji skarbowej oraz pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ramach Działania 5.1 *Wzmocnienie potencjału administracji rządowej*, co oznacza, że wykonanie wskaźnika pozostało na poziomie 18 495 osób.

Do końca czerwca 2015 r. w ramach projektów realizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów nie zmieniła się także liczba usprawnień zarządczych, które wdrożono dotychczas w 157 urzędach administracji rządowej realizujących zadania związane z obsługą przedsiębiorców (61% zakładanej wartości).

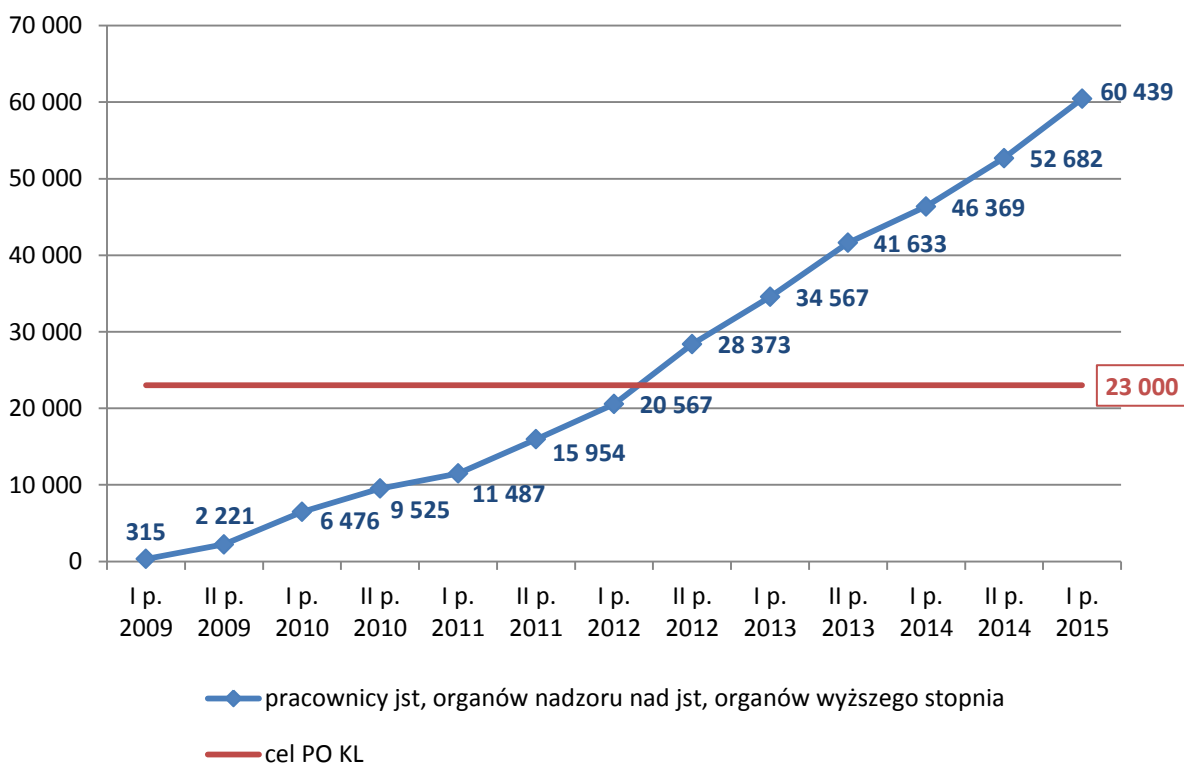
W okresie sprawozdawczym nie odnotowano również postępu w realizacji wskaźnika *liczba urzędów administracji rządowej z wyłączeniem administracji skarbowej, w których wdrożono zarządzanie przez cele oraz/lub zarządzanie przez kompetencje oraz/lub podejście procesowe*. Postęp w jego realizacji ma nastąpić w końcowej fazie realizacji projektu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pn. *Procesy, cele, kompetencje – zintegrowane zarządzanie w urzędzie*.

Cel 3. Sprawne państwo na poziomie lokalnym i regionalnym

W odniesieniu do założeń **celu 3.** należy zaznaczyć, że do końca czerwca 2015 r. **ponad 60,4 tys. pracowników jednostek samorządu terytorialnego**, pracowników organów nadzoru nad działalnością jst oraz pracowników organów wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA) ukończyło szkolenia z zakresu poprawy zdolności regulacyjnych. Stanowi to ponad **2,6-krotne wykonanie wartości docelowej** (odnotowano wzrost wartości wskaźnika w I połowie 2015 r. o blisko 7,8 tys. pracowników). Wysoki poziom wykonania wskaźnika wynika z zakończenia realizacji projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych w latach 2008-2011, ukierunkowanych na wsparcie pracowników administracji samorządowej w zakresie wzmocnienia zdolności regulacyjnych oraz poprawę standardów zarządzania w jst (konkursy te uwzględniały również możliwość realizacji zadań z zakresu wzmocnienia zdolności regulacyjnych). Ponadto w 2011 roku zdecydowano o kontynuowaniu świadczenia wsparcia w zakresie wzmocnienia zdolności regulacyjnych w ramach projektu systemowego *Dobre prawo – sprawne rządzenie*. Istotny wpływ na nadwykonanie wskaźnika miał fakt rozszerzenia grupy odbiorców wsparcia o pracowników organów nadzoru nad działalnością jst oraz pracowników organów wyższego stopnia w rozumieniu KPA.

Rys. 45 Liczba pracowników jednostek samorządu terytorialnego, pracowników organów nadzoru nad działalnością JST oraz pracowników organów wyższego stopnia w rozumieniu KPA, którzy ukończyli udział w szkoleniach z zakresu poprawy zdolności regulacyjnych od I półrocza 2009 r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu V PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Wsparciem szkoleniowym z zakresu monitorowania polityk publicznych w województwie objęto dotychczas jedenaście jst (w tym dwie w I poł. 2015 r.), co stanowi 138% zakładanej wartości. Nie odnotowano z kolei postępu z zakresie wsparcia szkoleniowego z zakresu zarządzania strategicznego rozwojem, w tym programowania, monitorowania i ewaluacji strategii opracowywanych na poziomie lokalnym i regionalnym dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego. W związku z zakończeniem realizowanego w Działaniu 5.3 projektu Zarządzanie strategiczne rozwojem - poprawa jakości rządzenia w Polsce zakładana wartość wskaźnika nie zostanie osiągnięta. Obecne wykonanie wskaźnika wynosi blisko 1,9 tys. jst, co stanowi 88% zakładanej wartości wskaźnika.

W okresie sprawozdawczym odnotowano znaczący postęp w realizacji wskaźnika *liczba jednostek samorządu terytorialnego oraz zespolonej wojewódzkiej administracji rządowej, których pracownicy ukończyli szkolenia z zakresu świadczenia elektronicznych usług publicznych*, który osiągnął wartość 232 jednostek (wzrost o 209 jst). Pełna realizacja przedmiotowego wskaźnika zaplanowana jest na II półrocze 2015 r., a stopień jego osiągnięcia uzależniony jest od postępu realizacji projektu systemowego Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji pn. *Powszechne e-usługi administracji publicznej na platformie e-PUAP*.

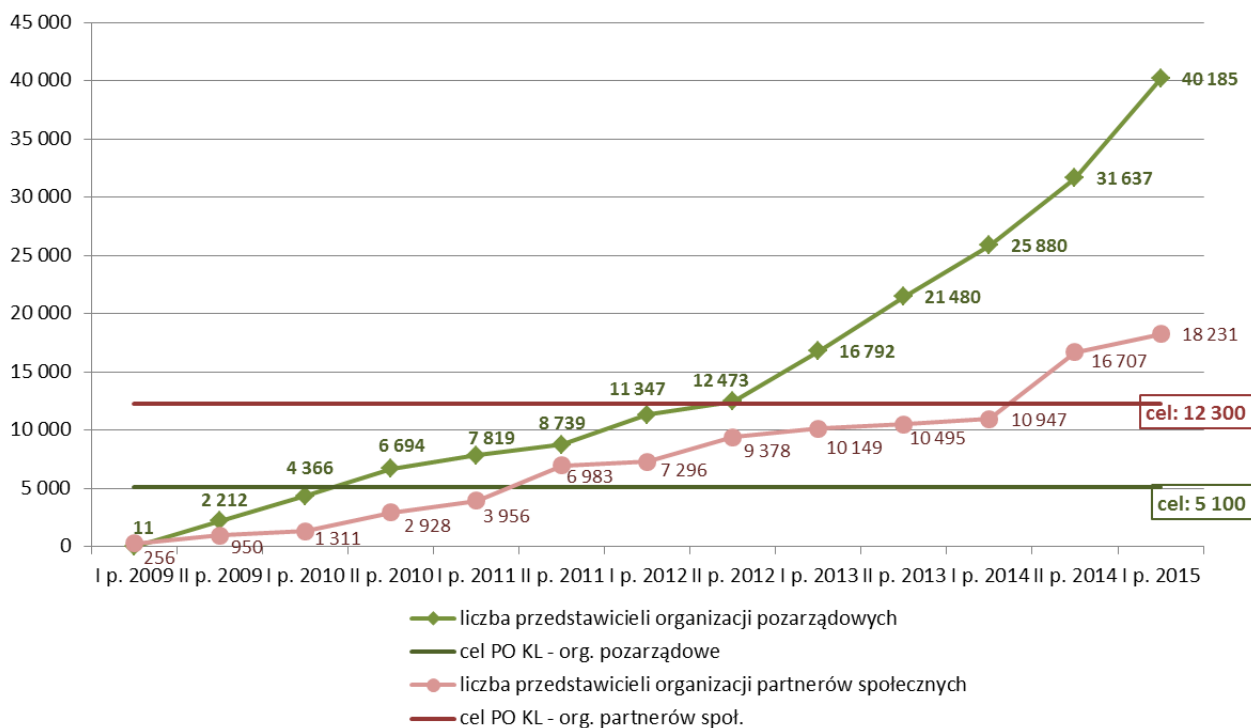
Do końca czerwca 2015 r. w ramach Działania 5.2 *Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej* nie zmieniły się w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego osiągnięte wartości wskaźników **w zakresie poprawy standardów zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego**. Dzięki projektom dofinansowanym z EFS pracownicy blisko 1,2 tys. jednostek zostali przeszkoleni z zakresu

zarządzania zasobami ludzkimi, 922 z zakresu zarządzania jakością, 775 z zakresu zarządzania satysfakcją klienta oraz 760 z zakresu poprawy dostępu do informacji publicznej.

Cel 4. Wzrost udziału organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w tworzeniu i realizacji polityk publicznych w celu poprawy jakości, trafności, skuteczności, użyteczności tych polityk

W ramach **celu 4.** do końca czerwca 2015 r. udział w projektach ukończyło blisko **40,2 tys. przedstawicieli organizacji pozarządowych** (wzrost o ponad 8,5 tys. osób w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego), **co stanowi niemal 8-krotność celu określonego w Programie.** Ukierunkowanie wsparcia zwłaszcza na wzmocnienie zasobów ludzkich organizacji pozarządowych (m.in. pracowników i wolontariuszy) poprzez podniesienie ich wiedzy i kompetencji ma istotny wpływ na wzmocnienie potencjału trzeciego sektora i jego profesjonalizację. Tym samym, podnosi się również jakość świadczonych przez pracowników tego sektora usług.

Rys. 46 Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych i organizacji partnerów społecznych, którzy ukończyli udział w projektach od I półrocza 2009r. do I półrocza 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Priorytetu V PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Do końca czerwca 2015 r. **ponad 18,2 tys. przedstawicieli organizacji partnerów społecznych** (148% zakładanej wartości), w tym ponad 14,8 tys. przedstawicieli związków zawodowych i ponad 3,4 tys. przedstawicieli organizacji pracodawców, **zostało objętych wsparciem w zakresie budowania potencjału eksperckiego.** W I połowie 2015 r. nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 1,5 tys. pracowników. Przedstawiciele partnerów społecznych uczestniczyli w szkoleniach z zakresu m.in. umiejętności interpersonalnych niezbędnych do prowadzenia dialogu społecznego, negocjacji, wprowadzenia do analizy finansowej przedsiębiorstwa, prawa pracy, komunikacji i kształtowania wizerunku oraz etyki biznesu. Jednocześnie **wsparciem w zakresie budowania potencjału instytucjonalnego objęto 65 organizacji partnerów społecznych** (217% zakładanej wartości).

Według stanu na koniec I półrocza 2015 r. **utworzono lub wsparto 163 centra wsparcia organizacji pozarządowych, co stanowi niemal trzykrotne wykonanie wartości docelowej** (wzrost wskaźnika

w I połowie 2015 r. o 20 jednostek). Jednocześnie **wsparciem EFS objęto 34 sieci organizacji pozarządowych**, co stanowi 136% zakładanego w Programie celu. Wsparcie NGO w postaci tworzenia sieci organizacji buduje społeczny potencjał tych organizacji i umacnia ich zdolność do realizacji zadań publicznych.

W pierwszej połowie 2015 r. **wsparto 77 Rad Działalności Pożytku Publicznego**, działających na poziomie województwa, powiatu i gminy, co od początku realizacji PO KL przekłada się na liczbę 112 wspartych Rad (160% wartości docelowej).

Do końca czerwca 2015 r. **przeprowadzono 327 konsultacji społecznych przy użyciu aktywnych narzędzi i technik**, co oznacza wzrost wartości wskaźnika o 158 konsultacji i wykonanie na poziomie ponad 300%.

Jednocześnie **standardy współpracy z organizacjami pozarządowymi wdrożyły dotychczas 32 jednostki samorządu terytorialnego** (w tym 9 w zakresie mechanizmów finansowych), z czego 16 (w tym 3) w I połowie 2015 r. Oznacza to wykonanie wskaźnika na poziomie 17%. Wskaźnik ten jest realizowany w ramach konkursów ogłoszonych w I półroczu 2013 r. Należy mieć na uwadze, iż wskaźniki dotyczące wdrożenia standardów współpracy są osiągnane zazwyczaj pod koniec realizacji projektu, a osiągnięta wartość wskaźnika wykazywana jest w końcowym wniosku o płatność, w związku z czym szacuje się znaczny wzrost wartości wskaźnika w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Programy z zakresu bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego wdrożono w 229 powiatach i liczba ta nie zmieniła się od 2013 roku. Wartość docelowa wskaźnika została przekroczona ze względu na duże zainteresowanie typem operacji, w ramach którego ww. wskaźnik jest realizowany, tj. konkursu pt. *Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu poradnictwa prawnego i obywatelskiego*, który był ogłaszany dwukrotnie (w roku 2009 i 2010).

Cel 5. Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura

W odniesieniu do założeń **celu 5.** należy zaznaczyć, że w I półroczu w ramach projektu Prokuratury Generalnej **Wdrożenie oceny okresowej prokuratorów przeszkolono ponad 1,4 tys. prokuratorów dokonujących ocen okresowych i podlegających ocenie**, co stanowi 60% wartości określonej w Programie. Szkolenia odbywały się metodą tradycyjną oraz w formie e-learningu.

Do końca I półroczu 2015 r. **wdrożono dwie usługi rejestrów sądowych, dostępnych drogą elektroniczną** (50% wartości docelowej określonej w Programie), w tym jedną w bieżącym okresie sprawozdawczym. Na początku 2015 r. weszła w życie nowelizacja Kodeksu spółek handlowych, która wprowadziła możliwość elektronicznej rejestracji spółki jawnej i komandytowej, obok wdrożonej już wcześniej elektronicznej rejestracji spółki z o.o. Rejestracja odbywa się w uproszczonym trybie (tzw. S-24) z wykorzystaniem wzorca umowy i jest dostępna dzięki systemowi opracowanemu w projekcie *Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości*.

Do końca czerwca 2015 r. w ramach projektu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (KSSiP) **Doskonalenie zawodowe pracowników wymiaru sprawiedliwości** przeszkolono blisko 8,5 tys. sędziów i prokuratorów, w tym **blisko 2,9 tys. sędziów orzekających w wydziałach gospodarczych i upadłościowo-naprawczych**, co stanowi 48% celu określonego w Programie. Wartość ta nie uległa zmianie od poprzedniego okresu sprawozdawczego. W ramach innego projektu KSSiP pn. *Edukacja w dziedzinie zarządzania czasem i kosztami postępowań sądowych – case management* ponad 7,6 tys. sędziów, prokuratorów, referendarzy oraz asystentów sędziów i prokuratorów wzięło udział w szkoleniach z zakresu prawa gospodarczego. Doskonalenie zawodowe pracowników wymiaru sprawiedliwości odbywa się poprzez prowadzenie szkoleń dwojakiego rodzaju. Z jednej strony szkolenia dotyczą wiedzy merytorycznej m.in. z zakresu ekonomii, finansów, prawa gospodarczego, prawa wspólnotowego, prawa upadłościowego czy prawa spółek handlowych. Z drugiej zaś strony mają rozwijać tzw. kwalifikacje

miękkie pracowników wymiaru sprawiedliwości z zakresu: komunikacji, mediacji, etyki i psychologii oraz w zakresie istotnym z punktu widzenia wdrażanych usprawnień zarządczych, tj. m.in.: zarządzania zasobami ludzkimi i organizacji czasu pracy w wymiarze sprawiedliwości.

W przypadku pozostałych dwóch wskaźników również nie odnotowano postępu w realizacji w bieżącym okresie sprawozdawczym. Do końca I półrocza 2015 r. wdrożone zostały **cztery rozwiązania nakierowane na poprawę zarządzania sprawą w wymiarze sprawiedliwości** (67% zakładanej wartości), tj.: Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (e-sąd); Zintegrowany System Rachunkowości i Kadr; platforma dostępu do analityki i statystyki oraz modele obciążenia pracą dla poszczególnych grup zawodowych w sądownictwie. Pozostałe dwa zaplanowane rozwiązania systemowe, tj. System Informatyczny Wspomagający Procesy Merytoryczne, jak również Elektroniczny Bankowy Tytuł Egzekucyjny (e-BTE) nie zostaną zrealizowane w obecnej perspektywie finansowej ze środków PO KL. Spowodowane jest to zmianą zakresu projektu Ministerstwa Sprawiedliwości *Zwiększenie efektywności realizacji zadań przez jednostki wymiaru sprawiedliwości*, obejmującą m.in. rezygnację z wdrożenia systemu ewidencjonowania spraw w formie elektronicznej oraz elektronicznego systemu wykazywania danych statystycznych.

W zakresie zarządzania zostało przeszkolonych 292 przedstawicieli kadry menadżerskiej sądów (97% celu). Uczestniczyli oni w szkoleniach w ramach projektów *Edukacja w dziedzinie zarządzania czasem i kosztami postępowań sądowych – case management* (KSSiP) oraz *Modernizacja sposobu świadczenia usług przez wymiar sprawiedliwości* Ministerstwa Sprawiedliwości).

Poniższa tabela przedstawia postęp rzeczowy w ramach Priorytetu V.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
PRIORYTET V																						
Cel szczegółowy 1. Poprawa zdolności regulacyjnych administracji publicznej, w obszarach istotnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba pracowników, którzy ukończyli udział w projektach (pracownicy administracji publicznej)	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 154	5 455	-	
			K:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 224	4 189	-
			M:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	930	1 266	-
		Wartość docelowa	12 500																			
		Wartość bazowa	0																			
		Szacowana realizacja																			5 569	
Liczba nowych lub znowelizowanych aktów prawnych ze zmierzonymi kosztami administracyjnymi	sztuka	Realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	-	
		Wartość docelowa	30																			
		Wartość bazowa	0																			
		Szacowana realizacja																			30	
Liczba pracowników administracji publicznej i przedstawicieli partnerów społecznych, którzy ukończyli udział w projektach w zakresie	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	221	3 086	3 086	3 109	-	
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	139	1 937	1 937	1 945	-	
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	1 149	1 149	1 164	-	
			O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	416	726	848	894	-	
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	258	458	526	553	-	
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	158	268	322	341	-	
		Wartość docelowa	a) 3 300																			
			b) 1 300																			
		Wartość bazowa	0																			
		a) oceny wpływu i konsultacji online																				
b) technik legislacyjnych i wdrażania prawa UE																						

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015				
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II			
		Szacowana realizacja																				a) 3448	b) 920	
Cel szczegółowy 2. Poprawa jakości usług poprzez zwiększenie efektywności procesów zarządzania w administracji rządowej																								
Wskaźniki produktu																								
Odsetek dysponentów środków budżetowych państwa, którzy byli objęci wsparciem w zakresie przygotowania i wdrożenia wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym w podziale na:	%	Realizacja																						
a) dysponentów I stopnia środków budżetowych państwa				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	-			
b) dysponentów II stopnia środków budżetowych państwa				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	-			
c) dysponentów III stopnia środków budżetowych państwa				-	-	-	-	-	-	-	-	-	22,6%	22,6%	46,8%	48,7%	49,9%	51,6%	51,6%	63,8%	-			
		Wartość docelowa																				a) 100%	b) 100%	c) 40%
		Wartość bazowa																				0%		
		Szacowana realizacja																				a) 100%	b) 100%	c) 50%
Liczba urzędów administracji rządowej, z wyłączeniem administracji skarbowej, w których wdrożono zarządzanie przez cele oraz/lub zarządzanie przez kompetencje oraz/lub podejście procesowe	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	-			
		Wartość docelowa																				169		
		Wartość bazowa																				0		
		Szacowana realizacja																				169		
Liczba urzędów administracji rządowej, na szczeblu powiatu lub województwa, realizujących zadania związane z obsługą	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	157	157	157	-				
		Wartość docelowa																				257		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015				
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II			
przedsiębiorców, w których wdrożono usprawnienia zarządcze		Wartość bazowa		0																				
		Szacowana realizacja																				257		
Liczba pracowników administracji rządowej, na szczeblu powiatu lub województwa, uczestniczących w szkoleniach z zakresu poprawy jakości usług, w tym świadczonych drogą elektroniczną na rzecz klienta zewnętrznego	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1 834	3 970	4 994	-			
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1 346	3 053	3 749				
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	488	917	1 245				
	Wartość docelowa		5 000																					
	Wartość bazowa		0																					
	Szacowana realizacja																				5000			
Liczba pracowników administracji publicznej, którzy ukończyli udział w projektach	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	2 201	2 642	2 642	4 221	8 060	9 349	14 485	15 591	17 606	18 277	18 490	18 495	18 495	-			
			K:	0	0	0	0	1 901	2 233	2 233	3 356	6 759	7 935	11 952	13 186	15 054	15 676	15 875	15 880	15 880				
			M:	0	0	0	0	300	409	409	862	1 301	1 414	2 533	2 405	2 552	2 601	2 615	2 615	2 615				
	Wartość docelowa		15 000																					
	Wartość bazowa		0																					
	Szacowana realizacja																				bd			
Cel szczegółowy 3. Sprawne państwo na poziomie lokalnym i regionalnym																								
Wskaźniki produktu																								
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, których pracownicy ukończyli udział w szkoleniach z zakresu	instytucja	Realizacja																						
				a) zarządzania satysfakcją klienta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	547	764	775	775	-	
				b) zarządzania jakością	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	850	914	922	922	-
				c) zarządzania zasobami ludzkimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	872	1 177	1 187	1 187	-
	d) poprawy dostępu do informacji publicznej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	320	744	760	760	-			
Wartość docelowa		a) 562																						
		b) 843																						

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
		Półrocze		c) 1 124																		
				d) 562																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				a) 784
																						b) 1180
																						c) bd
																						d) bd
Liczba pracowników jednostek samorządu terytorialnego, pracowników organów nadzoru nad działalnością jest oraz pracowników organów wyższego stopnia w rozumieniu KPA, którzy ukończyli udział w szkoleniach z zakresu poprawy zdolności regulacyjnych	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	315	2 221	6 476	9 525	11 487	15 954	20 567	28 373	34 567	41 633	46 369	52 682	60 439	-	
			K:	0	0	0	0	220	1 649	4 586	6 835	8 225	11 478	14 853	20 535	25 013	30 262	33 745	38 241	43 744	-	
			M:	0	0	0	0	95	572	1 890	2 690	3 262	4 476	5 714	7 838	9 554	11 371	12 624	14 441	16 695	-	
		Wartość docelowa		23 000																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				bd
Liczba jednostek samorządu terytorialnego oraz zespolonej wojewódzkiej administracji rządowej, których pracownicy ukończyli szkolenia z zakresu świadczenia elektronicznych usług publicznych	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	23	232	-		
		Wartość docelowa		800																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				800
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, których pracownicy ukończyli szkolenia z zakresu	instytucja	Realizacja																				
			a) monitorowania polityk publicznych w województwie		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	9	11	-	
			b) zarządzania strategicznego rozwojem, w tym programowania, monitorowania i ewaluacji strategii opracowywanych na poziomie lokalnym i regionalnym		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 853	1 853	1 853	1 853	-	
		Wartość		a) 8																		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
		Półroczne																				
		docelowa		b) 2 100																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				a) 11
																						b) 1 853
Cel szczegółowy 4. Wzrost udziału organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w tworzeniu i realizacji polityk publicznych w celu poprawy jakości, trafności, skuteczności, użyteczności tych polityk																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy ukończyli udział w projektach	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	11	2 212	4 366	6 694	7 819	8 739	11 347	12 473	16 792	21 480	25 880	31 637	40 185	-	
			K:	0	0	0	0	7	1 320	2 406	4 185	4 872	5 445	6 819	7 587	10 461	13 723	16 653	20 418	25 732	-	
			M:	0	0	0	0	4	892	1 960	2 509	2 947	3 294	4 528	4 886	6 331	7 757	9 227	11 219	14 453	-	
		Wartość docelowa		5 100																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				47 542
Liczba centrów wsparcia organizacji pozarządowych nowoutworzonych lub wspartych w ramach Priorytetu	instytucja	Realizacja	0	0	0	0	0	1	1	1	29	37	68	96	98	122	133	143	163	-		
		Wartość docelowa		60																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				180
Liczba powiatów, na terenie których wdrożono programy z zakresu bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego	sztuka	Realizacja	0	0	0	0	7	39	71	76	151	171	238	228	229	229	229	229	229	-		
		Wartość docelowa		112																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				229
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, które wdrożyły standardy współpracy z organizacjami pozarządowymi	instytucja	Realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	16	32	-		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
- w tym liczba jednostek samorządu terytorialnego, które wdrożyły standardy w zakresie mechanizmów finansowych		Półrocze		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6	9	-	-	
		Wartość docelowa		187																		
				- 20																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				187
Liczba konsultacji społecznych, przeprowadzonych przy użyciu aktywnych narzędzi/technik konsultacji	sztuka	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	17	169	327	-	-	
		Wartość docelowa		100																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				444
		Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	14	34	-	-
Liczba sieci objętych wsparciem, w tym liczba nowoutworzonych sieci	sztuka	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	14	34	-	-	
		Wartość docelowa		25																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				65
		Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	35	112	-	-
Liczba wspartych Rad Działalności Pożytku Publicznego działających na poziomie województwa, powiatu oraz gminy	sztuka	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	35	112	-	-	
		Wartość docelowa		70																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				152
		Realizacja	O:	0	0	0	0	256	950	1 311	2 928	3 956	6 983	7 296	9 378	10 149	10 495	10 947	16 707	18 231	-	-
	K:	0	0	0	0	82	378	530	1 191	1 644	3 104	3 277	4 334	4 592	4 757	4 986	8 025	8 843	-	-		
	M:	0	0	0	0	174	572	781	1 737	2 312	3 879	4 019	5 044	5 557	5 738	5 961	8 682	9 388	-	-		
a) w tym liczba przedstawicieli organizacji pracodawców		Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 028	2 055	3 192	3 412	-	-	
		K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	920	938	1 497	1 623	-	-	

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
b) w tym liczba przedstawicieli związków zawodowych		Półrocze	M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 108	1 117	1 695	1 789	-	
			O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8 467	8 892	13 515	14 819	-
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 837	4 048	6 528	7 220	-
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 630	4 844	6 987	7 599	-
		Wartość docelowa		12 300																		
				a) 2 800																		
				b) 9 500																		
Wartość bazowa		0																				
Szacowana realizacja																				bd		
																				a) bd		
																				b) bd		
Liczba organizacji partnerów społecznych, które zostały objęte wsparciem w zakresie budowania potencjału instytucjonalnego	instytucja	Realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	21	56	65	-	
		Wartość docelowa	30																			
		Wartość bazowa	0																			
		Szacowana realizacja																			73	
Cel szczegółowy 5. Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba pracowników sektora wymiaru sprawiedliwości, którzy ukończyli udział w projektach w zakresie poprawy efektywności sądownictwa gospodarczego w ramach projektu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 874	2 874	2 874	2 874	2 874	2 874	-	
			K:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 712	1 712	1 712	1 712	1 712	1 712	1 712	-
			M:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 162	1 162	1 162	1 162	1 162	1 162	1 162	-
		Wartość docelowa	6 000																			
		Wartość bazowa	0																			
Szacowana realizacja																			4 374			
Liczba wdrożonych rozwiązań nakierowanych na poprawę zarządzania sprawą	sztuka	Realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	4	4	-		
		Wartość docelowa	6																			

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				4
Liczba przedstawicieli kadry menadżerskiej sądów przeszkolonych w zakresie zarządzania	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	249	292	292	-	
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	138	168	168	-	
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	111	124	124	-	
		Wartość docelowa		300																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				300
Liczba wdrożonych usług rejestrów sądowych, dostępnych drogą elektroniczną	sztuka	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1	2	-		
		Wartość docelowa		4																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				4
Liczba przeszkolonych prokuratorów dokonujących ocen okresowych i podlegających ocenie	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	1 435	-		
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	688	-		
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	747	-		
		Wartość docelowa		2 400																		
		Wartość bazowa		0																		
		Szacowana realizacja																				2000

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Od początku realizacji Priorytetu V udział w projektach rozpoczęło blisko 410 tys. osób, spośród których blisko 69% (281,2 tys.) stanowiły kobiety. Jest to związane ze specyfiką większości realizowanych projektów, które skierowane są do pracowników administracji publicznej, gdzie zatrudnionych jest więcej kobiet. Do końca I półrocza 2015 r. spośród osób, które przystąpiły do projektów 337,7 tys. (82%) zakończyło swój udział, 67,9 tys. (17%) kontynuuje uczestnictwo w projektach, a blisko 4,3 tys. uczestników (ok. 1%) przerwało udział.

Zdecydowana większość uczestników projektów w ramach Priorytetu V (blisko 391,5 tys. osób, tj. 96%) to osoby zatrudnione, spośród których 79% stanowili pracownicy administracji publicznej, a 6% osoby zatrudnione w organizacjach pozarządowych.

Biorąc pod uwagę wykształcenie uczestników projektów należy zauważyć, że zdecydowaną większość – 74% (302 tys. osób) stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Około 14% (57,3 tys.) uczestników projektów miało wykształcenie pomaturalne, a 11% (46,1 tys.) wykształcenie ponadgimnazjalne. Zaledwie 1% uczestników (4,4 tys. osób) miał wykształcenie gimnazjalne lub niższe.

Warto ponadto zauważyć, iż spośród osób, które przystąpiły do projektów ponad 4% (18,2 tys.) stanowiły osoby w wieku 15-24 lata, zaś 12% (48,4 tys.) osoby w wieku 55-64 lata.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu.

PRIORYTET VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

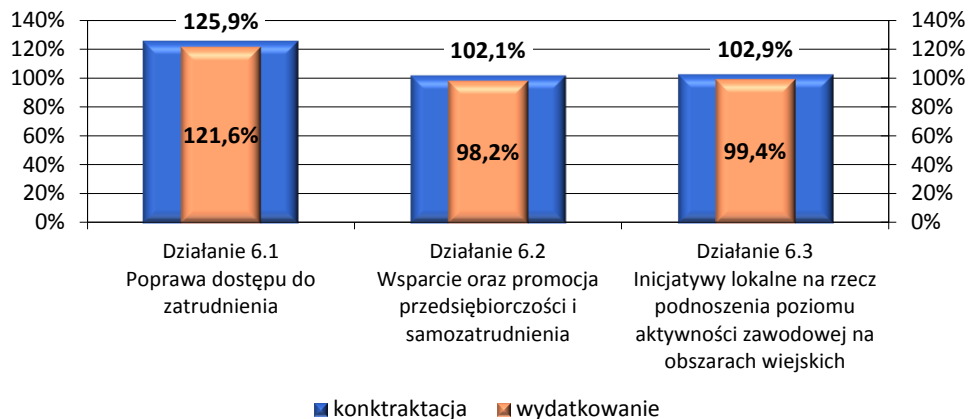
Realizacja Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* ukierunkowana jest na aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, w tym przede wszystkim bezrobotnych. Wsparcie realizowane w ramach Priorytetu kierowane jest przede wszystkim do osób mających największe trudności z wejściem lub utrzymaniem się na lokalnym rynku pracy, m.in. osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, mieszkańców obszarów wiejskich, osób młodych oraz powyżej 50. roku życia. W Priorytecie realizowane jest również wsparcie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia w postaci bezzwrotnych dotacji oraz preferencyjnych pożyczek. Ponadto, celem podniesienia jakości i skuteczności działań instytucji rynku pracy na rzecz osób pozostających bez pracy, realizowane jest wsparcie w postaci dofinansowania do zatrudnienia kluczowego personelu oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych (poprzez m.in. kursy, szkolenia, studia podyplomowe) pracowników publicznych i niepublicznych podmiotów świadczących usługi na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Alokacja finansowa przeznaczona na realizację Priorytetu VI wynosi ponad 2,7 mld EUR (w tym udział środków EFS 2,3 mld EUR), co stanowi ok. 23% alokacji przewidzianej na realizację całego Programu. Powyższa kwota uwzględnia realokacje zatwierdzone przez KE w kwietniu 2014 r. i styczniu 2015 r., zwiększające alokację Priorytetu VI o 80,3 mln EUR. Natomiast, w grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja przeznaczona na Priorytet VI zwiększyła się o blisko 79,2 mln EUR. Ponadto, w czerwcu 2015 r. decyzją Komitetu Monitorującego środki na realizację Priorytetu VI ponownie zostały zwiększone – o 249,2 mln EUR.

Poziom zakontraktowanych środków pozytywnie wyróżnia Priorytet VI na tle całego Programu. Do końca czerwca 2015 r. w ramach Priorytetu VI **podpisano blisko 6,1 tys. umów na realizację projektów o łącznej wartości blisko 13,5 mld PLN w części środków publicznych (w tym 11,7 mld PLN EFS), co w pełni realizuje cel wykorzystania alokacji** przeznaczanej na aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia. W stosunku do danych na koniec 2014 r., wartość zakontraktowanych środków wzrosła o 0,4%. Również wydatkowanie w Priorytecie VI przebiega najsprawniej w całym Programie. **Dotychczas rozliczono łącznie na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność**

wydatki w wysokości blisko 13 mld PLN w części środków publicznych (w tym 11,3 mld PLN EFS). Poziom wydatkowania na koniec I półrocza 2015 r. pozwolił na wykorzystanie w pełni alokacji przeznaczonej na realizację Priorytetu VI. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wartość zatwierdzonych wydatków w obszarze zatrudnienia wzrosła o 6%.

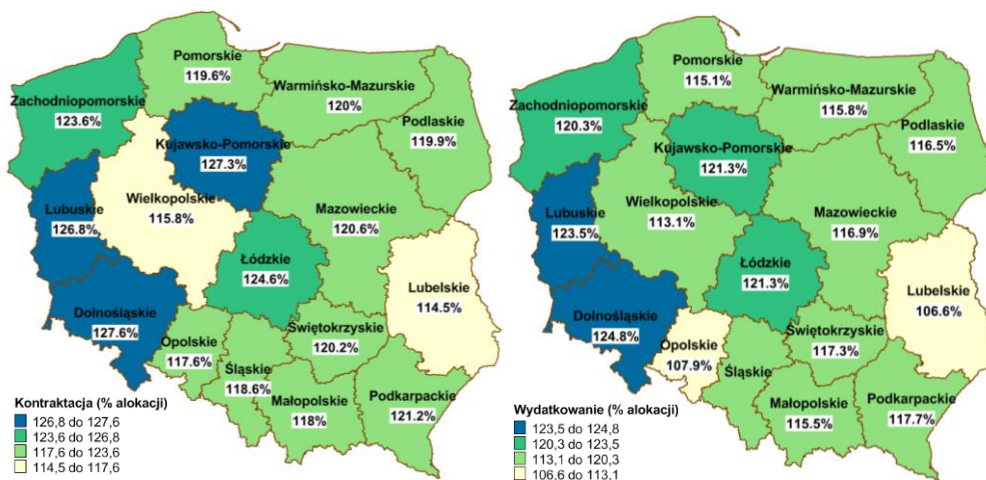
Rys. 47 Stopień wykorzystania alokacji według działań Priorytetu VI PO KL(%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Poziom wykorzystania środków w ramach poszczególnych Działań Priorytetu VI jest podobny. **Niemniej, najwyższą kontraktację zanotowano w Działaniu 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia (ponad 120%).** Należy podkreślić, że dzięki nadkontraktacji środków, przeprowadzonej w tym Działaniu za zgodą Ministra Finansów, możliwe było dodatkowe wsparcie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Zakontraktowanie dodatkowych środków na rzecz Działania 6.1 potwierdza niesłabnącą potrzebę realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy. **W tym działaniu zanotowano również najwyższy poziom wydatkowania (ponad 100%).** Wysoki poziom kontraktacji i wydatkowania charakteryzuje Działanie 6.3 **Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich**, niemniej w przypadku tego Działania, wysokie zaawansowanie postępu finansowego wynika z wygaszania jego realizacji od 2012 r. i tym samym, realokacji dotąd niewykorzystanych środków do innych Działań Priorytetu VI.

Rys. 48 Stopień wykorzystania alokacji w Priorytecie VI PO KL wg województw (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Biorąc pod uwagę proces kontraktacji w Priorytecie VI w poszczególnych regionach Polski należy zauważyć, iż cel dot. wykorzystania alokacji został zrealizowany. Najwyższy poziom

zakontraktowanych środków w stosunku do alokacji zaobserwowano w województwach: dolnośląskim, lubuskim i kujawsko-pomorskim. Jeśli chodzi o proces wydatkowania, tutaj również **cel dot. wykorzystania alokacji został zrealizowany**. Najwyższy poziom rozliczenia wydatków na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność zanotowano w województwach: lubuskim i dolnośląskim.

Informacja na temat postępu rzeczowego

Postęp realizacji Priorytetu VI przebiega najsprawniej ze wszystkich Priorytetów wdrażanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki. Należy podkreślić, że szczególnie dużym zainteresowaniem wśród potencjalnych uczestników cieszą się różne formy aktywizacji zawodowej wdrażane w Poddziałaniu 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* oraz środki na założenie działalności gospodarczej (w tym szczególnie bezzwrotne dotacje) realizowane w Działaniu 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*, co obrazuje poniższa analiza realizacji celów.

Najczęściej stosowanymi formami wsparcia w Priorytecie VI² były: poradnictwo zawodowe (46%), szkolenia (42%) i pośrednictwo pracy (41%), a także staże, praktyki lub przygotowanie zawodowe (39%) oraz indywidualne plany działania (37%). Częstotliwość stosowania poszczególnych form wsparcia była różna w poszczególnych działaniach/ poddziałaniach Priorytetu VI. Najczęściej stosowanymi formami wsparcia w projektach konkursowych (Poddziałanie 6.1.1.) były: szkolenia (88%), doradztwo (49%), IPD (43%) i poradnictwo zawodowe (39%). Podobnie kształtowało się wsparcie w konkursowych inicjatywach lokalnych (Działanie 6.3), w których także szkolenia były najczęstszą formą (76%). Z kolei, w projektach systemowych powiatowych urzędów pracy (Poddziałanie 6.1.3) najczęściej stosowane były: poradnictwo zawodowe (49%), pośrednictwo pracy (46%), a także staże, praktyki, przygotowanie zawodowe (46%) oraz indywidualne plany działania (36%). W Działaniu 6.2 ukierunkowanym na wspieranie samozatrudnienia prawie wszyscy uczestnicy brali udział w szkoleniach (96%), prawie ¾ objęto doradztwem (72%), a ponad połowa otrzymała środki na założenie firmy (57%). Niewiele mniej osób skorzystało ze wsparcia pomostowego, które było dostępne tylko w tym Działaniu (49%).

Jak pokazują wyniki badania ewaluacyjnego z 2015 r.³ wśród uczestników Priorytetu VI, objętych wsparciem jako niepracujący, po ok. pół roku od zakończenia udziału w Programie pracowało (poza rolnictwem, płatnym stażem i formami nieustalonymi) od 45% do 67% osób, w zależności od badanego okresu. Najniższy poziom zatrudnienia odnotowano wśród uczestników kończących wsparcie na przełomie 2012 i 2013 r., zaś najwyższy – w przypadku osób, które zakończyły udział w I połowie 2013 r. Poziomy zatrudnienia były wyższe w tych okresach, w których w ramach Priorytetu VI częścię przyznawano wsparcie dotacyjne na rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Z kolei, odsetek osób pracujących po zakończeniu udziału w projekcie jest znacznie wyższy przy zastosowaniu szerokiej definicji podjęcia pracy, tj. zaliczania do pracujących wszystkich osób, które zadeklarowały, że pracowały w momencie badania lub w ciągu ostatniego tygodnia wykonywały pracę, albo miały pracę, lecz czasowo jej nie wykonywały (np. z powodu urlopu lub zwolnienia lekarskiego). Przy takim założeniu, wśród uczestników, którzy zakończyli udział w Priorytecie pod koniec 2012 i na początku 2013 r. po ok. pół roku pracowało 58%, a po półtora roku 68%. Natomiast spośród uczestników, którzy zakończyli udział w projektach w połowie 2013 r., pracowało już 74% po ok. pół roku i 78% rok później.

Cel 1. Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy

W ramach **celu 1. Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy** uczestnictwo w projektach realizowanych w Priorytecie VI PO KL **zakończyło ponad 1,3 mln osób** (w tym 761,7 tys.

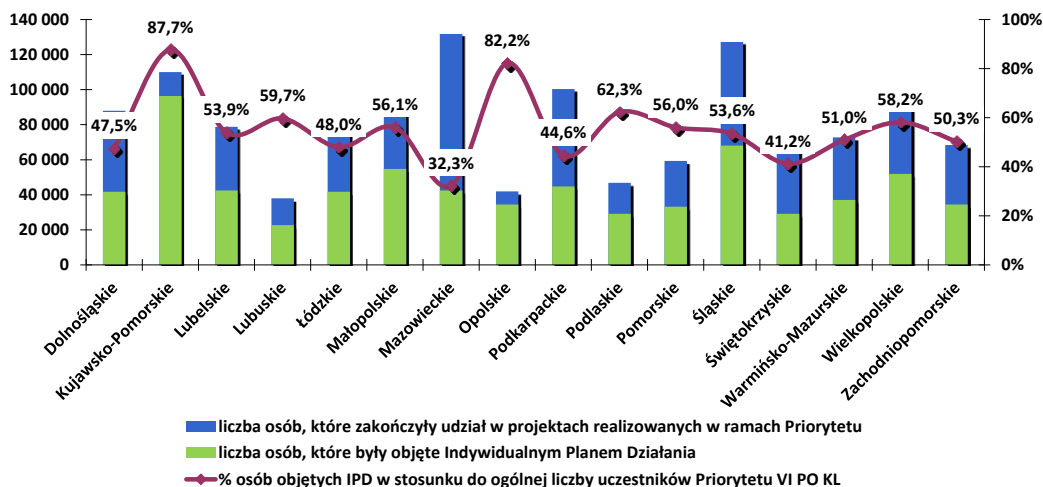
² *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013, raport końcowy*, PAG Uniconsult Sp. z o.o., 22.05.2015 r.

³ *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013, raport końcowy*, PAG Uniconsult Sp. z o.o., 22.05.2015 r.

kobiet), co pozwoliło na zrealizowanie celu określonego dla Priorytetu. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wartość miernika wzrosła o 9% (tj. o 102,7 tys. osób). Cel zrealizowano już we wszystkich województwach.

Indywidualne Plany Działania (IPD) stanowią jedną z kluczowych form aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. **Do końca czerwca 2015 r. tą formą wsparcia objęto blisko 704,9 tys. osób** (w tym 405,3 tys. kobiet), co stanowi **ponad 100% celu**. W stosunku do 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 13% (tj. o 83 tys. osób). Warto również podkreślić, iż osoby objęte IPD stanowiły 54% wszystkich uczestników, którzy dotychczas zakończyli udział w projektach realizowanych w obszarze zatrudnienia. Niemniej wskaźnik ten nadal charakteryzuje duże zróżnicowanie regionalne.

Rys. 49 Liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w projektach Priorytetu VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Najwyższy udział osób objętych Indywidualnym Planem Działania w ogóle uczestników, którzy dotychczas zakończyli udział w różnych formach aktywizacji zawodowej charakteryzuje województwa: kujawsko-pomorskie (88% uczestników) oraz opolskie (82% uczestników). Natomiast w województwach: mazowieckim (32% uczestników) i świętokrzyskim (41% uczestników) zanotowano najniższy odsetek uczestników objętych IPD. Niemniej, nie występuje zagrożenie niezrealizowania celu w tych województwach.

Do końca I półrocza 2015 r. środki na podjęcie działalności gospodarczej (tj. dotacje i pożyczki) otrzymało ponad 245,7 tys. osób (w tym 100,1 tys. kobiet), co pozwoliło na **zrealizowanie celu w ponad 100%**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 4% (tj. o 10 tys. osób). Cel został już zrealizowany we wszystkich województwach. Środki na podjęcie działalności gospodarczej są jedną z droższych, lecz najskuteczniejszych form aktywizacji zawodowej. To właśnie dotacje, w opinii uczestników⁴, są najbardziej pomocne i skuteczne. Specyfika wsparcia w postaci środków na założenie działalności gospodarczej polega na tym, że w porównaniu z pozostałymi formami wsparcia, w dużo bardziej bezpośredni i obserwowalny sposób prowadzą one do powstania nowego miejsca pracy.

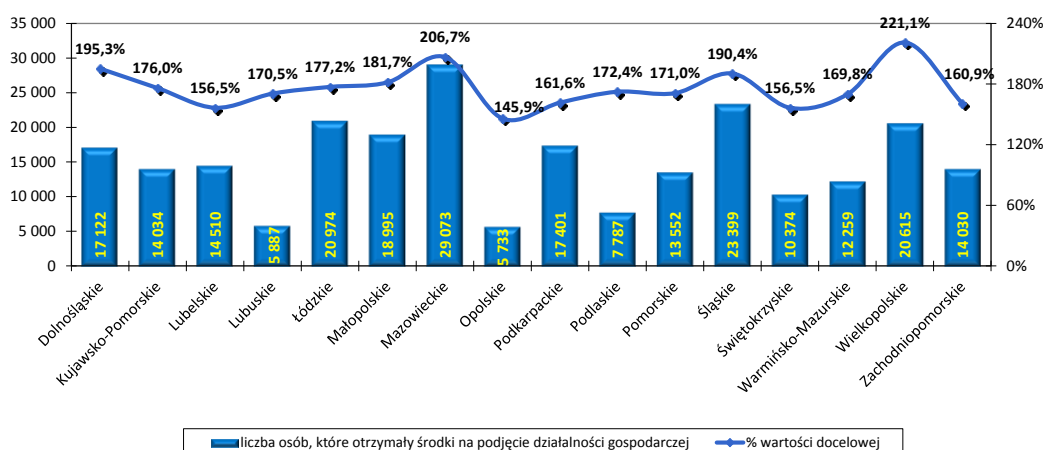
⁴ Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013, raport końcowy, PAG Uniconsult Sp. z o.o., 22.05.2015 r.

Jak pokazują wyniki badania ewaluacyjnego z 2015 r.⁵ dotacje cechuje stu procentowa skuteczność do roku od rejestracji firmy, tj. w okresie obowiązkowej trwałości. Po upływie tego okresu, firmy założone przy wsparciu z EFS cechują się trwałością podobną do ogółu firm w Polsce, ale niższą u osób, które w momencie wejścia do projektu były długotrwale bezrobotne. Jednak uczestnicy, którzy przestali prowadzić działalność, często pozostawali bez pracy. W przypadku Poddziałania 6.1.3 po średnio 36 miesiącach od rejestracji firmy, spośród osób, które zaprzestały prowadzenia firmy, tylko 41% miało pracę.

Warto podkreślić, że półtora roku od rejestracji nadal działa 68% firm, zaś po 3 latach - 56%. Są to wskaźniki zbliżone do wskaźników przeżywalności ogółu przedsiębiorstw osób fizycznych w Polsce, co zważywszy, że znaczna część wspartych pochodzi z grup o trudnej sytuacji na rynku pracy jest rezultatem zadowalającym. Podwyższone ryzyko zaprzestania działalności cechuje osoby długotrwale bezrobotne przed udziałem w projekcie, uczestników najmłodszych oraz najstarszych. Lepszą przeżywalność mają firmy prowadzone przez mężczyzn, osoby w środkowej grupie wiekowej oraz lepiej wykształcone.

Rys. 50 Realizacja wskaźnika dot. liczby osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Podczas przeglądu śródkresowego Programu, w Działaniu 6.2 wprowadzono nowy instrument wsparcia na rzecz samozatrudnienia, w postaci preferencyjnych pożyczek na założenie własnej działalności gospodarczej. Tym samym, osoby chcące założyć własną firmę mogą skorzystać z bezzwrotnych dotacji lub niskooprocentowanych pożyczek na założenie własnej działalności gospodarczej.

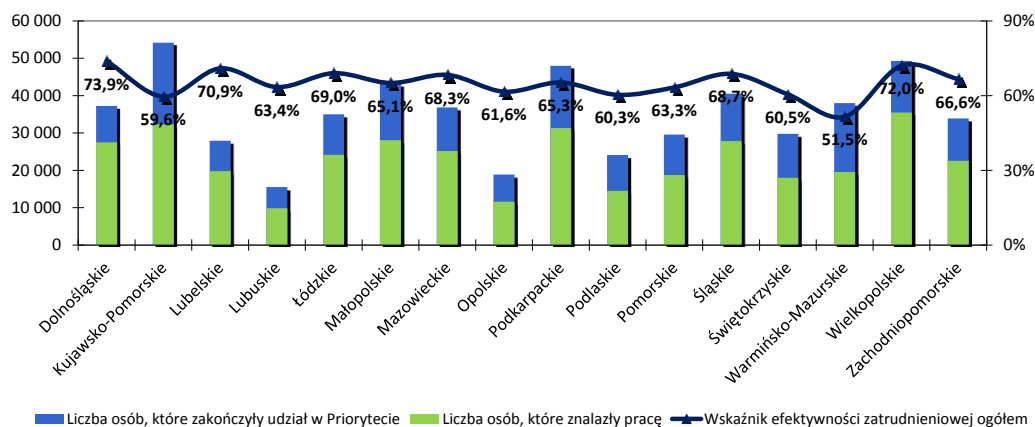
Cel określony dla wskaźnika, obrazującego liczbę udzielonych bezzwrotnych dotacji został już zrealizowany (dotychczas udzielono ponad 243,5 tys. dotacji). Natomiast w przypadku wskaźnika liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych monitorującego nowo wprowadzoną formę wsparcia zrealizowano dotychczas 86,7% celu. Do końca I półrocza 2015 r. udzielono ponad 2,2 tys. pożyczek w piętnastu województwach. W województwie opolskim, środki zaplanowane na udzielanie pożyczek zostały przesunięte na dotacje, z powodu braku możliwości wyłonienia pośrednika finansowego (pomimo trzykrotnego ogłoszenia konkursu na wybór podmiotu do obsługi instrumentów inżynierii finansowej) oraz z uwagi na krótki okres, jaki pozostał na możliwość realizacji wsparcia w ramach PO KL. Dotychczasowy stosunkowo niski, poziom realizacji celu na poziomie kraju wynika z późnego wprowadzenia tej formy wsparcia do Programu. Jednocześnie, na podstawie dotychczas

⁵ Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013, raport końcowy, PAG Uniconsult Sp. z o.o., 22.05.2015 r.

podpisanych umów szacuje się, że pożyczki na założenie firmy otrzyma blisko 3,2 tys. osób, co w pełni realizuje cel Programu.

Priorytet VI charakteryzuje wysoka efektywność zatrudnieniowa. Do końca I półrocza 2015 r., od momentu wprowadzenia obowiązkowego kryterium efektywności zatrudnieniowej mierzonej po zakończeniu udziału w projektach, **pracę podjęło ponad 366,7 tys. osób (w tym 196,2 tys. kobiet)**. Tym samym **wskaźnik efektywności zatrudnieniowej⁶ zanotowano na poziomie 65,2%**. Najwyższa efektywność zatrudnieniowa charakteryzuje województwa: dolnośląskie (74%), wielkopolskie (72%) i lubelskie (71%), a najniższa województwo warmińsko-mazurskie (52%). Obowiązek pomiaru wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wprowadzono w 2011 r., w postaci kryteriów wyboru projektów, zatem wskazane wartości odnoszą się wyłącznie do projektów realizowanych od 2011 r. i tym samym nie dotyczą wszystkich uczestników Priorytetu VI.

Rys. 51 Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej ogółem w Priorytecie VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Skuteczność wsparcia realizowanego w Priorytecie VI uzależniona jest w dużym stopniu od jakości usług świadczonych na rzecz osób bezrobotnych przez publiczne służby zatrudnienia. W tym celu, w Priorytecie VI przewidziano wsparcie obejmujące m.in. szkolenia kluczowych pracowników służb zatrudnienia. Do końca czerwca 2015 r. **blisko 9,3 tys. kluczowych pracowników publicznych służb zatrudnienia (PSZ)** (w tym 8,2 tys. kobiet) zakończyło uczestnictwo w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym w ramach Poddziałania 6.1.2 *Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie*, co pozwoliło na **zrealizowanie celu**. W stosunku do 2014 r. wartość wskaźnika wzrosła o ok. 5% (tj. o ok. 460 osób). Cel nie został osiągnięty tylko w jednym województwie – dolnośląskim (76,4%). Zgodnie z wyjaśnieniami IP woj. dolnośląskiego, większość projektów powiatowych urzędów pracy koncentrowała się przede wszystkim na wsparciu w postaci dofinansowania zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy, które nie jest uwzględniane we wskaźniku.

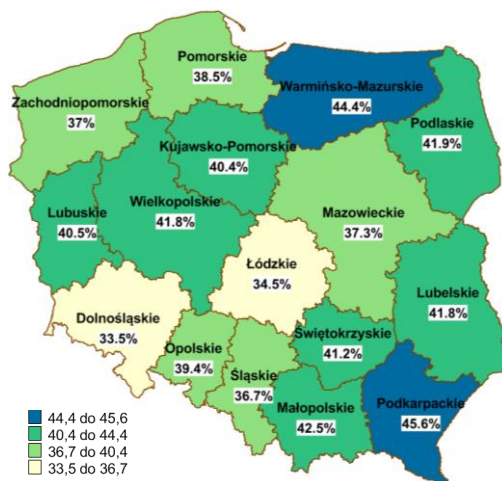
Cel 2. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych

Do końca I półrocza 2015 r. w **celu 2. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych** udział w różnych formach aktywizacji zawodowej **zakończyło blisko 518,4 tys. osób w wieku 15-24 lata** (w tym 306,3 tys. kobiet), co umożliwiło **zrealizowanie celu w ponad 100%**. W porównaniu do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 10% (tj. o 46,3 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

⁶ wskaźnik efektywności zatrudnieniowej mierzony jest w okresie do trzech miesięcy po zakończeniu przez uczestnika udziału w projekcie PO KL, dla którego stosuje się kryterium efektywności zatrudnieniowej

Spośród młodych uczestników projektów, blisko 267,4 tys. osób młodych, które zakończyły udział w projektach pochodziło z terenów wiejskich (w tym 160,3 tys. kobiet), co również pozwoliło na realizację celu na poziomie **ponad 100%**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło również o 10% (tj. o 24,7 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

Rys. 52 Udział osób w wieku 15-24 lata w liczbie osób, które zakończyły uczestnictwo w projektach Priorytetu VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

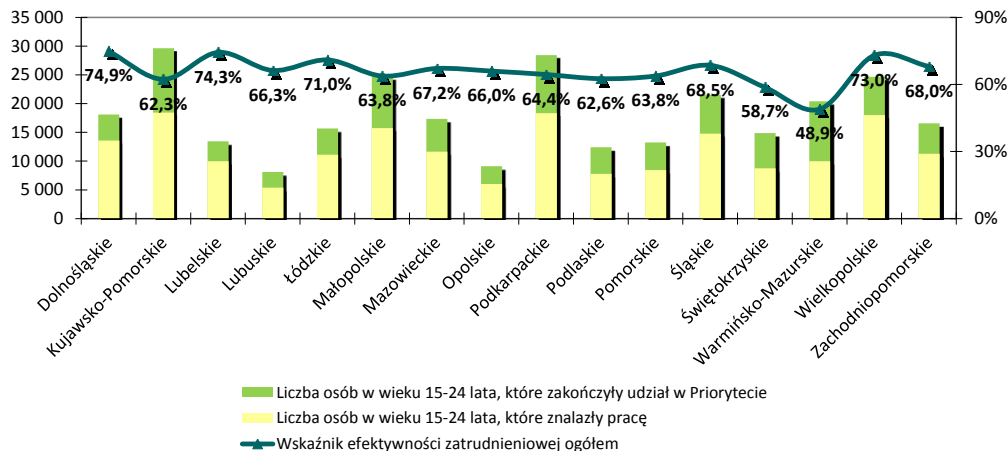
Według danych na koniec czerwca 2015 r., osoby młode stanowiły 40% uczestników Priorytetu VI, którzy dotychczas zakończyli udział w projektach ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy. Udział osób w wieku 15-24 lata w projektach Priorytetu VI w poszczególnych województwach jest zbliżony. Najwyższy odsetek osób młodych w ogóle osób, które zakończyły udział w projektach charakteryzuje województwo podkarpackie (46%), zaś najniższy – województwa: dolnośląskie (33%) i łódzkie (34%).

W wyniku realizacji wsparcia w Priorytecie VI na rzecz wzrostu poziomu samozatrudnienia wśród mieszkańców Polski, **ponad 47,4 tys. osób młodych uzyskało bezzwrotne dotacje na podjęcie działalności gospodarczej** (w tym 17,2 tys. kobiet), co stanowi **ponad 100% celu**. W porównaniu do 2014 r. wykonanie wskaźnika wzrosło o 4% (tj. o 1,9 tys. osób). Cel został już zrealizowany we wszystkich województwach.

Należy podkreślić, że najmłodszym uczestnikom projektów stosunkowo rzadko przyznawano dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej (dotacje przyznane osobom młodym stanowią ok. 19% ogółu bezzwrotnych środków na założenie działalności gospodarczej w Priorytecie VI). Jak wynika z badania ewaluacyjnego⁷, z dotacji korzystało początkowo tylko 3% osób do 24 r.ż., a w ostatnim badanym półroczu – 13%. Ostrożne przyznanie dofinansowania w tej grupie można uznać za trafne, ponieważ firmy założone przez młodych cechują się krótszą przeżywalnością.

⁷ Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013, raport końcowy, PAG Uniconsult Sp. z o.o., 22.05.2015 r.

Rys. 53 Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w grupie osób w wieku 15-24 lata w Priorytecie VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej⁸, mierzony wśród uczestników w wieku 15-24 lata, którzy do końca czerwca 2015 r. zakończyli udział w projektach realizowanych od 2011 r. wyniósł **65,6%**. Najwyższy odsetek osób podejmujących pracę zanotowano w województwach: dolnośląskim (75%), lubelskim (74%) i wielkopolskim (73%), natomiast najniższy – w województwie warmińsko-mazurskim (49%).

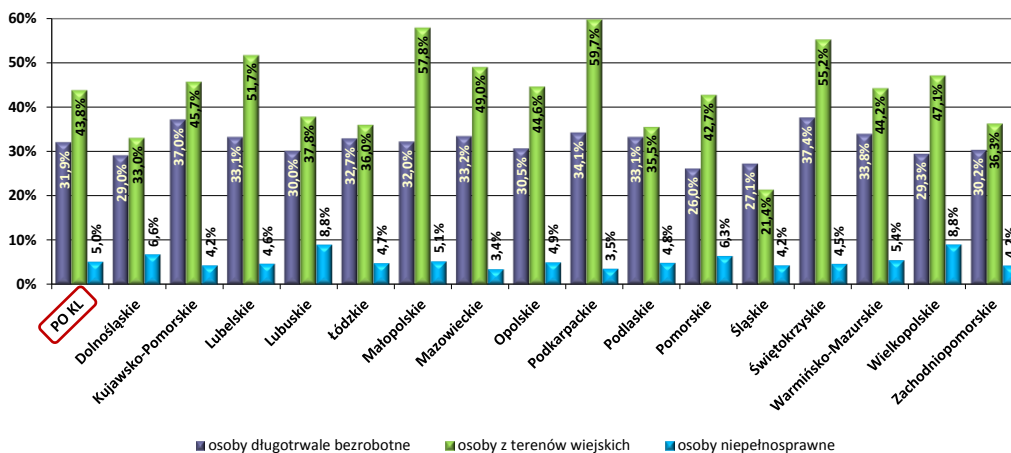
Cel 3. Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich)

Dotychczas udział w różnych formach aktywizacji zawodowej, realizowanych w **celu 3. Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich)** zakończyło **ponad 870,6 tys. osób** należących do tej grupy (w tym 513,9 tys. kobiet), co **pozwoiliło na zrealizowanie celu**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 9% (tj. o 70,2 tys. osób). Cel został osiągnięty we wszystkich województwach.

Do końca I półrocza 2015 r. udział w projektach ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia zakończyło **blisko 417,5 tys. osób długotrwale bezrobotnych** (w tym 259,6 tys. kobiet) **oraz ponad 572,4 tys. mieszkańców wsi** (w tym 331,8 tys. kobiet). **W wyniku koncentracji wsparcia na rzecz tych osób cele określone w Programie dla tych grup zostały już w pełni zrealizowane**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem wzrosła o 17% (tj. o 62 tys. osób), a osób z terenów wiejskich o 9% (tj. o 47 tys. osób). **Cele dot. osób długotrwale bezrobotnych oraz zamieszkujących na obszarach wiejskich zostały osiągnięte we wszystkich województwach**. Warto również dodać, że dotychczas udział w różnych formach aktywizacji zawodowej zakończyło **blisko 65,8 tys. osób z niepełnosprawnościami** (w tym 39,1 tys. kobiet), co umożliwiło **zrealizowanie celu w ponad 100%**. W stosunku do końca 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 13% (tj. o 7,4 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

⁸ wskaźnik efektywności zatrudnieniowej mierzony jest w okresie do trzech miesięcy po zakończeniu przez uczestnika udziału w projekcie PO KL

Rys. 54 Udział osób długotrwale bezrobotnych, z terenów wiejskich oraz niepełnosprawnych, w liczbie osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w Prioryecie VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Osoby mieszkające na obszarach wiejskich stanowiły 44% wszystkich uczestników Priorytetu VI, którzy dotychczas zakończyli udział w realizowanych projektach. Najwyższy udział tej grupy docelowej charakteryzuje województwa: podkarpackie (60%) i małopolskie (58%), a najniższy Śląsk (21%). Natomiast **osoby długotrwale bezrobotne stanowią 32% ogółu uczestników, którzy zakończyli udział w projektach realizowanych w Prioryecie VI.** Największy udział tej grupy zanotowano w województwach: świętokrzyskim (37%) i kujawsko-pomorskim (37%), zaś najniższy – w pomorskim (26%) i śląskim (27%). Z kolei **osoby niepełnosprawne stanowiły 5% wszystkich uczestników, którzy dotychczas zakończyli udział w projektach Priorytetu VI.** Najwyższy odsetek osób z tej grupy charakteryzuje województwa: lubuskie (9%) i wielkopolskie (9%), a najniższy – Mazowsze (3%) i Podkarpacie (3%).

Jeśli chodzi o wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, dotychczas **bezzwrotne dotacje na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało ponad 141,8 tys. osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym 54,4 tys. kobiet), co stanowi ponad 100% celu.** W stosunku do końca 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 26% (tj. o 29,4 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

Do końca czerwca 2015 r. bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało blisko 147,6 tys. osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym 56,9 tys. kobiet), co w pełni realizuje cel na koniec okresu programowania. W stosunku do 2014 r. wykonanie wskaźnika wzrosło o 4% (tj. o 5,7 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

Warto również dodać, że bezzwrotne dotacje na założenie własnej firmy otrzymało ponad 68,2 tys. osób długotrwale bezrobotnych (w tym 27,9 tys. kobiet). Z bezzwrotnego wsparcia finansowego na założenie działalności gospodarczej skorzystało również **blisko 99,1 tys. osób z terenów wiejskich (w tym 35,8 tys. kobiet).** W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło o: 4% zarówno wśród osób długotrwale bezrobotnych (tj. o 2,6 tys. osób), jak i mieszkańców obszarów wiejskich (tj. o 4,1 tys. osób). **Osobom niepełnosprawnym udzielono ponad 7,3 tys. dotacji (w tym 3,3 tys. kobiet).** W stosunku do danych na koniec 2014 r. zanotowano wzrost wykonania celu o 4% (tj. o 270 tys. osób). W przypadku wszystkich trzech ww. grup, **cel dot. liczby udzielonych dotacji został w pełni zrealizowany zarówno na poziomie Priorytetu, jak i w poszczególnych województwach.**

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej mierzony wśród uczestników Priorytetu VI należących do grupy **osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy** przedstawiał się

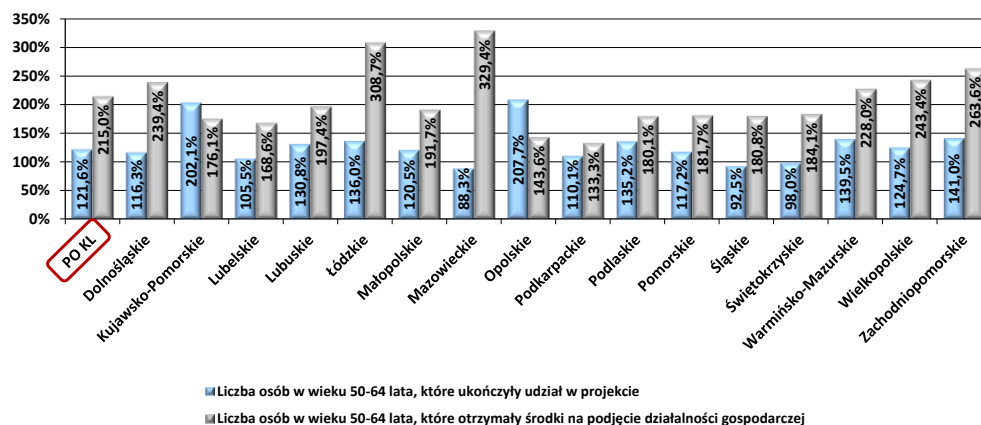
następująco: **niepełnosprawni – 52,4%**, **długotrwale bezrobotni – 60,7%**. Należy podkreślić, że przedstawione wartości odnoszą się do projektów wdrażanych od 2011 r., zatem poziom realizacji wskaźnika należy ocenić jako zadowalający.

Dotychczas zrealizowano **ponad 1,3 tys. projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych**, co pozwoliło na osiągnięcie celu na poziomie **ponad 100%**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu nie uległo zmianie. Od 2012 r. Działanie 6.3 jest wygaszane (w związku z ustaleniami poczynionymi podczas przeglądu śródkresowego Programu), zatem nie należy spodziewać się przyrostu wykonania celu w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Cel 4. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych

Udział w projektach służących realizacji celu 4. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych zakończyło dotychczas ponad 191,2 tys. osób w wieku 50-64 lata (w tym 100,9 tys. kobiet), co pozwoliło na zrealizowanie celu. W stosunku do 2014 r. wykonanie wskaźnika wzrosło o 10% (tj. o 17,6 tys. osób). Cel został osiągnięty w trzynastu województwach, natomiast w przypadku trzech regionów (mazowieckiego, śląskiego i świętokrzyskiego) wykonanie celu kształtuje się na poziomie od 88% do 98%. Osoby po 50 roku życia stanowią 15% ogółu uczestników, którzy zakończyli udział w projektach.

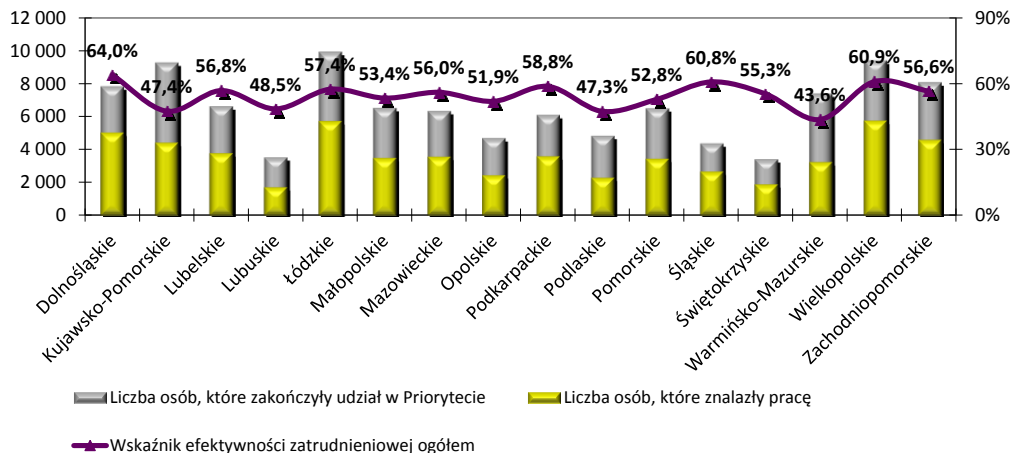
Rys. 55 Realizacja wskaźników dot. wsparcia na rzecz osób w wieku 50-64 lata w Priorytecie VI PO KL wg województw (% wartości docelowej)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Dotychczas **dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało blisko 24,2 tys. osób w wieku 50-64 lata** (w tym 8,5 tys. kobiet), co stanowi **ponad 100% celu**. W stosunku do danych na koniec 2014 r. wykonanie celu wzrosło o 4% (tj. o 950 tys. osób). Cel został zrealizowany we wszystkich województwach.

Rys. 56 Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w grupie osób w wieku 50-64 lata w Priorytecie VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Wg stanu na koniec czerwca 2015 r. odsetek osób w wieku 50-64 lata, które po zakończeniu udziału w Priorytecie VI podjęły zatrudnienie (mierzony wśród uczestników, którzy zakończyli udział w projektach wdrażanych od 2011 r.) wyniósł 54,8%. Najwyższy poziom efektywności zatrudnieniowej charakteryzuje województwa: dolnośląskie (64%), wielkopolskie (61%) i śląskie (61%), a najniższy warmińsko-mazurskie (44%).

Poniższa tabela przedstawia postęp rzeczowy w ramach Priorytetu VI.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015				
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II			
PRIORYTET VI																								
Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy																								
Wskaźniki produktu																								
Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:	0	0	4 222	91 337	187 871	314 123	388 962	538 929	626 122	707 990	764 321	829 300	883 879	981 163	1 064 767	1 205 395	1 308 113				
			K:	0	0	1 700	48 987	111 412	186 230	233 338	318 605	371 784	419 931	455 456	491 606	524 250	577 073	623 960	700 773	761 700				
			M:			2 522	42 350	76 459	127 893	155 624	220 324	254 338	288 059	308 865	337 694	359 629	404 090	440 807	504 622	546 413				
		- liczba osób, które były objęte Indywidualnym Planem Działania (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	358	8 806	24 566	52 378	76 732	137 438	173 594	223 388	266 244	319 945	363 427	441 095	508 153	621 879	704 876		
					K:	0	0	308	4 643	14 655	30 837	45 867	81 155	103 417	131 761	158 056	187 972	213 869	256 527	294 524	357 237	405 310		
					M:			50	4 163	9 911	21 541	30 865	56 283	70 177	91 627	108 188	131 973	149 558	184 568	213 629	264 642	299 566		
			Wartość docelowa				1 047 984																	
							► 293 279																	
			Wartość bazowa				0																	
			Szacowana realizacja																					brak danych
																						► 577 158		
Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:	0	0	1 767	21 660	31 536	54 882	63 356	96 892	107 085	124 503	132 143	148 603	160 593	187 248	205 359	235 719	245 745				
			K:	0	0	641	7 525	11 141	19 587	23 021	35 988	40 602	48 036	52 013	58 669	63 978	74 986	82 929	95 701	100 115				
			M:			1 126	14 135	20 395	35 295	40 335	60 904	66 483	76 467	80 130	89 934	96 615	112 262	122 430	140 018	145 630				
		a) liczba osób, które otrzymały bezzwrotne dotacje (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	-	-	-	-	-	-	124 503	132 143	148 603	160 552	186 897	204 404	234 148	243 539			
					K:	0	0	-	-	-	-	-	-	48 036	52 013	58 669	63 958	74 820	82 465	94 949	99 056			
					M:			-	-	-	-	-	-	76 467	80 130	89 934	96 594	112 077	121 939	139 199	144 483			
		b) liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0	0	41	351	955	1 571	2 206			
					K:	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0	0	20	166	464	752	1 059			
					M:			-	-	-	-	-	-	0	0	0	21	185	491	819	1 147			
			Wartość docelowa				137 150																	
					a) 133 031																			
					b) 4 119																			
	Wartość bazowa				0																			
	Szacowana realizacja																					brak danych		
																						a) brak danych		
																						b) 3 152		
Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	384	1 315	2 180	3 272	4 154	5 176	5 387	6 059	6 632	7 674	7 560	8 435	8 811	9 270				
			K:	0	0	0	342	1 176	1 949	2 915	3 679	4 533	4 740	5 334	5 827	6 725	6 659	7 435	7 761	8 172				

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy (O/K/M)		Półrocze	M:				42	139	231	357	475	643	647	725	805	949	901	1 000	1 050	1 098	
				Wartość docelowa	5 848																
				Wartość bazowa	0																
				Szacowana realizacja																	
Cel szczegółowy 2. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych																					
Wskaźniki produktu																					
Liczba osób w wieku 15-24 lata, które zakończyły udział w projekcie (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:	0	0	821	28 638	70 945	119 192	147 309	194 390	248 035	282 124	305 394	328 758	350 840	385 287	418 652	472 047	518 376	
			K:			264	15 932	47 066	74 420	92 325	118 888	151 746	171 571	185 790	198 684	211 786	230 589	249 435	278 742	306 273	
			M:			557	12 706	26 879	44 770	54 984	75 502	96 289	110 553	119 604	130 074	139 054	154 698	169 217	193 305	212 103	
- osoby z terenów wiejskich (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	381	13 476	37 133	59 774	76 278	101 243	126 397	143 515	155 592	167 953	179 636	197 820	214 959	242 734	267 384	
			K:			115	7 612	24 149	38 305	48 975	63 622	78 980	88 938	96 410	103 336	110 348	120 309	130 139	145 422	160 320	
			M:			266	6 164	13 284	21 469	27 303	37 621	47 417	54 577	59 182	64 617	69 288	77 511	84 820	97 312	107 064	
Wartość docelowa	339 806																				
Wartość bazowa	► 170 849																				
Szacowana realizacja	0																				
																		brak danych			
																		► brak danych			
Liczba osób w wieku 15-24 lata, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	247	3 223	4 840	8 058	9 407	13 674	17 280	21 314	22 628	26 455	29 450	35 240	39 391	45 493	47 439	
			K:			87	1 092	1 638	2 687	3 159	4 550	5 902	7 479	8 084	9 500	10 668	12 759	14 317	16 467	17 229	
			M:			160	2 131	3 202	5 371	6 248	9 124	11 378	13 835	14 544	16 955	18 782	22 481	25 074	29 026	30 210	
Wartość docelowa	26 733																				
Wartość bazowa	0																				
Szacowana realizacja																		brak danych			
Cel szczegółowy 3. Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich)																					
Wskaźniki produktu																					
Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	67 237	213 575	265 148	360 309	421 668	468 333	500 111	543 808	579 473	645 923	703 972	800 441	870 648	
			K:					42 593	128 281	162 053	217 192	257 165	283 391	303 172	327 621	349 414	385 912	418 828	472 230	513 886	

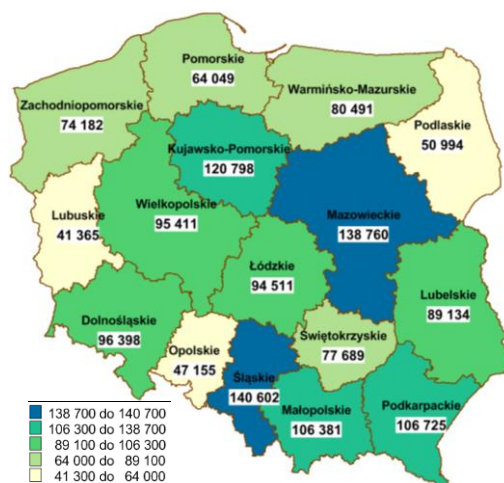
Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015				
				Półrocze		I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
			M:					24 644	85 294	103 095	143 117	164 503	184 942	196 939	216 187	230 059	260 011	285 144	328 211	356 762				
a) osoby niepełnosprawne (O/K/M)			O:			62	1 775	4 776	8 098	10 618	16 134	19 988	24 606	28 528	32 547	36 281	42 280	49 370	58 367	65 789				
			K:	0	0	30	1 037	2 868	4 776	6 284	9 591	12 022	14 739	17 162	19 505	21 778	25 238	29 391	34 622	39 078				
			M:			32	738	1 908	3 322	4 334	6 543	7 966	9 867	11 366	13 042	14 503	17 042	19 979	23 745	26 711				
b) osoby długotrwale bezrobotne (O/K/M)			O:			1 374	29 738	55 457	87 189	106 022	150 390	174 984	199 807	217 978	241 995	261 757	298 310	329 639	355 514	417 467				
			K:	0	0	712	18 605	36 545	58 015	71 165	99 334	115 988	130 726	142 390	156 148	168 584	189 840	208 233	219 546	259 639				
			M:			662	11 133	18 912	29 174	34 857	51 056	58 996	69 081	75 588	85 847	93 173	108 470	121 406	135 968	157 828				
c) osoby z terenów wiejskich (O/K/M)			O:			1 622	35 828	76 136	127 783	162 131	228 066	268 452	304 552	330 121	359 494	383 993	427 049	463 782	525 378	572 424				
			K:	0	0	583	18 666	44 890	75 837	97 423	134 904	160 212	180 998	196 967	213 276	227 746	250 754	271 075	304 200	331 803				
			M:			1 039	17 162	31 246	51 946	64 708	93 162	108 240	123 554	133 154	146 218	156 247	176 295	192 707	221 178	240 621				
		Wartość docelowa				413 013																		
						a) 31 598																		
						b) 104 447																		
						c) 168 479																		
		Wartość bazowa				0																		
		Szacowana realizacja				brak danych																		
						a) brak danych																		
						b) brak danych																		
						c) brak danych																		
Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:					7 787	33 636	38 872	57 938	62 785	73 684	78 260	88 951	96 132	112 391	123 250	141 820	147 560				
			K:	-	-	-	-	2 817	11 429	13 483	20 323	22 468	26 791	29 674	33 108	36 167	42 487	47 078	54 445	56 863				
			M:					4 970	22 207	25 389	37 615	40 317	46 893	48 586	55 843	59 965	69 904	76 172	87 375	90 697				
a) osoby niepełnosprawne (O/K/M)			O:			9	522	648	544	731	1 415	1 748	2 424	2 605	3 354	3 937	4 994	6 053	7 044	7 318				
			K:	0	0	4	205	247	235	312	621	760	1 032	1 118	1 433	1 705	2 185	2 722	3 142	3 270				
			M:			5	317	401	307	419	794	988	1 392	1 487	1 921	2 232	2 809	3 331	3 902	4 048				
b) osoby długotrwale bezrobotne (O/K/M)			O:			489	5 562	7 883	13 670	15 328	23 731	25 957	31 427	33 114	39 898	43 047	51 375	56 352	65 597	68 228				
			K:	0	0	204	2 134	3 116	5 417	6 122	9 452	10 374	12 571	13 327	15 980	17 305	20 778	22 908	26 737	27 858				
			M:			285	3 428	4 767	8 253	9 206	14 279	15 583	18 856	19 787	23 918	25 742	30 597	33 444	38 860	40 370				
c) osoby z terenów wiejskich (O/K/M)			O:			783	8 525	12 200	20 694	23 363	37 554	41 465	49 303	51 746	59 603	64 337	75 429	82 391	94 926	99 069				
			K:	0	0	236	2 478	3 627	6 253	7 263	11 938	13 558	16 542	17 667	20 610	22 539	26 600	29 374	34 116	35 768				
			M:			547	6 047	8 573	14 441	16 100	25 616	27 907	32 761	34 079	38 993	41 798	48 829	53 017	60 810	63 301				
		Wartość docelowa				41 457																		
						a) 3 133																		
						b) 10 587																		

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	
		Półroczne			c) 16 883																	
		Wartość bazowa			0																	
		Szacowana realizacja			brak danych																	
					a) brak danych																	
					b) brak danych																	
					c) brak danych																	
Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych.	projekt	Realizacja		0	0	7	156	366	458	729	938	1 059	1 195	1 341	1 343	1 338	1 341	1 340	1 340	1 340		
		Wartość docelowa			600																	
		Wartość bazowa			0																	
		Szacowana realizacja			brak danych																	
Cel szczegółowy 4. Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych																						
Wskaźniki produktu																						
Liczba osób w wieku 50-64 lata, które ukończyły udział w projekcie (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	306	7 565	14 756	27 067	34 485	53 682	64 037	77 044	88 013	99 304	109 728	129 775	149 320	173 654	191 234		
			K:			112	3 654	7 482	13 283	17 265	28 545	34 627	41 488	48 101	54 159	59 814	69 838	80 078	91 843	100 879		
			M:			194	3 911	7 274	12 659	15 686	25 137	29 410	35 556	39 912	45 145	49 914	59 937	69 242	81 811	90 355		
		Wartość docelowa			157 296																	
		Wartość bazowa			0																	
		Szacowana realizacja			brak danych																	
Liczba osób w wieku 50-64 lata, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	0	112	1 276	1 865	3 594	4 297	7 293	8 138	10 410	11 157	13 203	14 694	17 960	20 212	23 231	24 178		
			K:			43	383	549	1 075	1 306	2 259	2 618	3 433	3 731	4 491	5 077	6 195	7 109	8 164	8 509		
			M:			69	893	1 316	2 519	2 991	5 034	5 520	6 977	7 426	8 712	9 617	11 765	13 103	15 067	15 669		
		Wartość docelowa			11 245																	
		Wartość bazowa			0																	
		Szacowana realizacja			brak danych																	

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca I półrocza 2015 r. **wsparciem w Prioryecie VI zostało objętych ponad 1,4 mln osób** (w tym 829,1 tys. kobiet). Uczestnicy **projektów realizowanych w obszarze rynku pracy** stanowili ok. 15% wszystkich osób, które rozpoczęły udział w Programie. Priorytet VI jest drugim, po Prioryecie IX, obszarem pod względem liczebności uczestników. Najwięcej osób rozpoczęło udział w projektach realizowanych w województwach: śląskim (140,6 tys.) i mazowieckim (138,8 tys.), a najmniej – w lubuskim (41,4 tys.), opolskim (47,2 tys.) i podlaskim (51 tys.). Z kolei, uczestnictwo w projektach zakończyło dotychczas ponad 1,3 mln osób (w tym 770,5 tys. kobiet), co stanowi 92% wszystkich osób objętych wsparciem w Prioryecie VI.

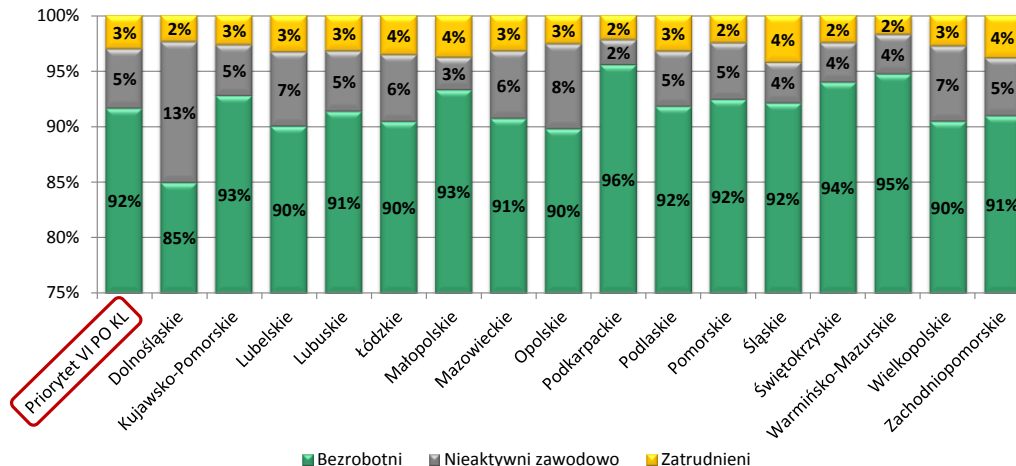
Rys. 57 Liczba osób, które otrzymały wsparcie w Prioryecie VI PO KL wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Z uwagi na specyfikę wsparcia udzielanego w Prioryecie VI, najliczniejszą grupę uczestników stanowią osoby bezrobotne, w tym długotrwale bezrobotne. Do końca I półrocza 2015 r. udział w projektach realizowanych w obszarze zatrudnienia rozpoczęło **ponad 1,3 mln osób bezrobotnych** (w tym 748,6 tys. kobiet). Populacja bezrobotnych stanowiła ok. 92% uczestników Priorytetu VI. Z kolei, **osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 34% bezrobotnych uczestników Priorytetu** (449 tys. osób, w tym 277,3 tys. kobiet). Najwyższy odsetek bezrobotnych uczestników projektów realizowanych w Prioryecie VI, charakteryzuje województwa: podkarpackie (96%) i warmińsko-mazurskie (95%), zaś najniższy – dolnośląskie (85%).

Rys. 58 Uczestnicy, którzy rozpoczęli udział w projektach w Priorytecie VI PO KL wg województw oraz statusu na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań IP z realizacji Priorytetów VI-IX PO KL (wg stanu na 30/06/15)

Liczną grupę uczestników Priorytetu VI stanowią również **osoby nieaktywne zawodowo**, które wg stanu na koniec czerwca 2015 r. stanowiły ok. 5% objętych wsparciem w tym Priorytecie. Dotychczas, w projektach **uczestniczyło ponad 76,4 tys. osób** z tej grupy docelowej (w tym 51 tys. kobiet), z czego 21% to osoby uczące lub kształcące się (16,1 tys. w tym 10,1 tys. kobiet).

Najmniej liczną grupę stanowiły osoby pracujące. Do końca I półrocza 2015 r. w projektach realizowanych w obszarze rynku pracy uczestniczyło blisko 42,8 tys. zatrudnionych (w tym 29,5 tys. kobiet), co stanowi ok. 3% uczestników Priorytetu VI. Należy podkreślić, że pracujący uczestnicy Priorytetu VI to przede wszystkim osoby zatrudnione w publicznych służbach zatrudnienia, a także w mniejszym stopniu - uczestnicy Działania 6.2 korzystający ze środków na założenie własnej działalności gospodarczej. Nieliczni są także rolnicy (4,3 tys. osób) oraz samozatrudnieni (niepełna 0,7 tys. osób). Wśród uczestników, którzy rozpoczęli udział w projektach realizowanych w Priorytecie VI, ponad 624,2 tys. osób (w tym 361,7 tys. kobiet) zamieszkiwało obszary wiejskie, co stanowi 44% wszystkich osób uczestniczących w obszarze zatrudnienia. W projektach uczestniczyło również blisko 74,8 tys. osób niepełnosprawnych (w tym 44,1 tys. kobiet). Natomiast nieliczną grupę stanowili migranci (blisko 240 osób, w tym 154 kobiety) oraz osoby należące do mniejszości narodowych i etnicznych (183 osoby, w tym 113 kobiet).

Ponadto, do końca czerwca 2015 r. **ze wsparcia w Priorytecie VI skorzystało blisko 573,4 tys. osób w wieku 15–24 lata** (w tym 336,8 tys. kobiet), co stanowi ok. 40% uczestników Priorytetu VI. Z kolei **osoby w wieku 55–64 lata stanowiły mniej liczną grupę – ok. 6% wszystkich uczestników Priorytetu** (ponad 87,7 tys. osób, w tym 37 tys. kobiet).

Jeśli chodzi o strukturę uczestników Priorytetu VI wg wykształcenia, najwięcej uczestników – 57%, posiadało wykształcenie ponadgimnazjalne (ponad 814,3 tys. osób, w tym 447,7 tys. kobiet) oraz wyższe – 22% (ponad 308,7 tys. osób, w tym 216,8 tys. kobiet). Pozostałą część osób uczestniczących w projektach stanowiła grupa posiadająca wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe (blisko 185,4 tys. osób, w tym 82,6 tys. kobiet – ok. 13% uczestników Priorytetu VI) oraz pomaturalne (ponad 116,2 tys. osób, w tym 82,1 tys. kobiet – ok. 8% uczestników).

W Priorytecie VI pośrednio wsparcie otrzymują również przedsiębiorstwa, m.in. w postaci subsydiowanego zatrudnienia, czy wyposażenia lub doposażenia miejsc pracy. **Do końca I półrocza 2015 r. wsparciem objęto ponad 16,1 tys. przedsiębiorstw**, przy czym najliczniejszą grupę stanowiły

mikroprzedsiębiorstwa (12,6 tys.). Ponadto, w projektach uczestniczyło 2,9 tys. małych przedsiębiorstw, 0,6 tys. średnich i 70 dużych firm.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu VI.

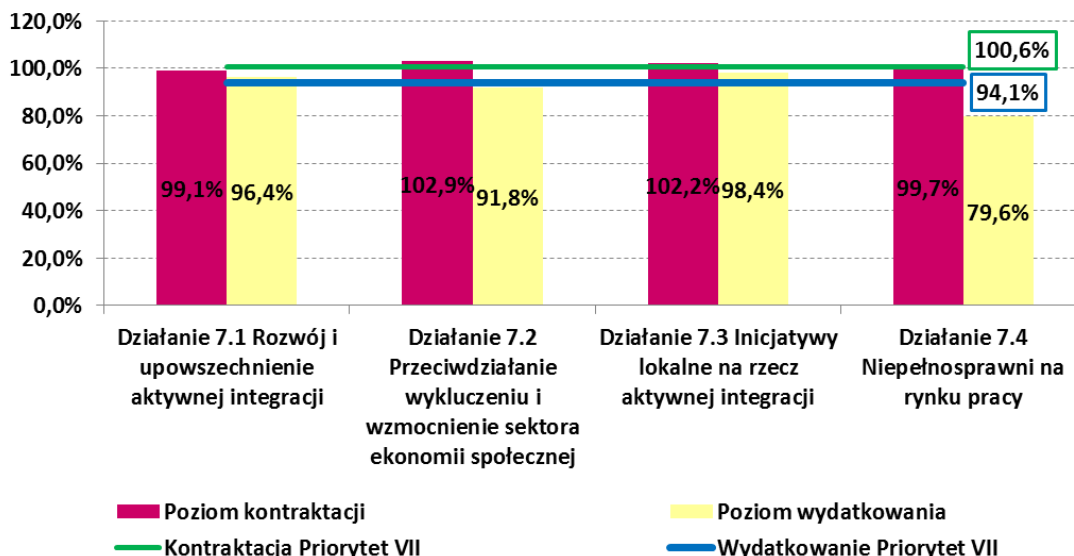
PRIORYTET VII Promocja integracji społecznej

Wsparcie w Priorytecie VII ma na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom wykluczonym społecznie oraz rozwój sektora ekonomii społecznej. W ramach Priorytetu przewidziano również małe granty finansowe na rozwój oddolnych inicjatyw społecznych (działanie wygaszane od 2012 r.), działania na rzecz wzmocnienia kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej. Na realizację Priorytetu VII zgodnie z alokacją na lata 2007-2013 określoną w PO KL przeznaczono środki w wysokości 1,6 mld EUR (w tym 1,4 mld EUR stanowi wkład EFS). W styczniu 2013 r. Komitet Monitorujący PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja na Priorytet VII zwiększyła się o 18,2 mln EUR. Od początku wdrażania PO KL do Priorytetu VII realokowano łącznie 69 mln EUR.

Poziom kontraktacji na koniec I półrocza 2015 r. wyniósł 100,6% dostępnej alokacji. Dotychczas w ramach Priorytetu VII podpisano blisko 8,6 tys. umów o wartości ponad 6,4 mld PLN, w tym ponad 5,8 mld PLN EFS. **Do końca I półrocza 2015 r. rozliczono wydatki w wysokości ponad 6 mld PLN (w tym ponad 5,4 mld PLN EFS), co pozwoliło na osiągnięcie 94,1% realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013.**

Analizując stopień zaawansowania wdrażania poszczególnych działań w Priorytecie VII należy podkreślić, iż stopień wykorzystania środków nie budzi zastrzeżeń. **Poziom wykorzystania kontraktacji jest wyrównany i wynosi blisko 100% we wszystkich działaniach.** Natomiast w zakresie wydatkowania uwagę zwraca wprowadzone w wyniku przeglądu śródkresowego Działanie 7.4 *Niepełnosprawni na rynku pracy*, gdzie rozliczono dotychczas 79,6% środków. Niemniej stan rozliczenia przedmiotowego działania nie budzi obaw IZ PO KL.

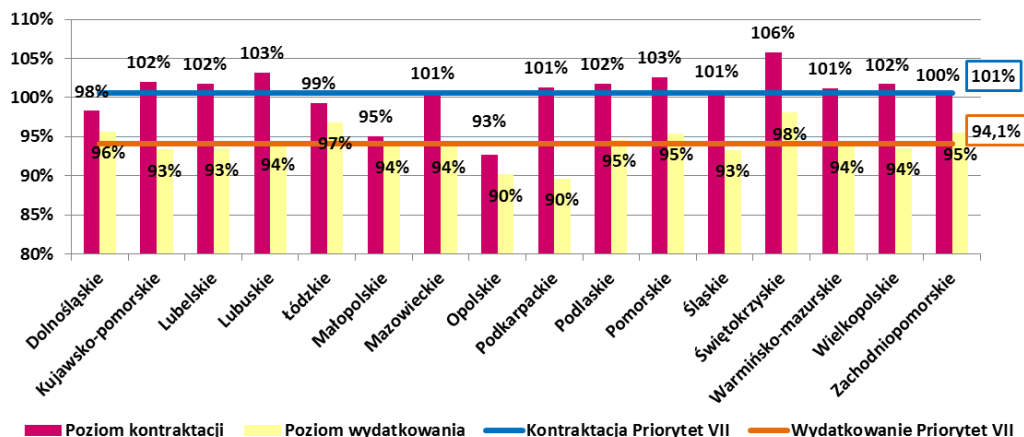
Rys. 59 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu VII PO KL (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Większość województw (12) zakontraktowało już całość środków finansowych, a w pozostałych regionach (dolnośląskim, łódzkim, małopolskim, opolskim) stopień kontraktacji oscyluje w przedziale 93-99%. Natomiast najszybsze tempo rozliczania wydatków występuje w regionie świętokrzyskim (98,1%) i łódzkim (96,9%). Najniższe wydatkowanie alokacji dotyczy Podkarpacia i Opolszczyzny, niemniej osiągnięty poziom rozliczenia projektów (po 90%) nie budzi zastrzeżeń IZ.

Rys. 60 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 w Prioryecie VII PO KL wg województw (%)

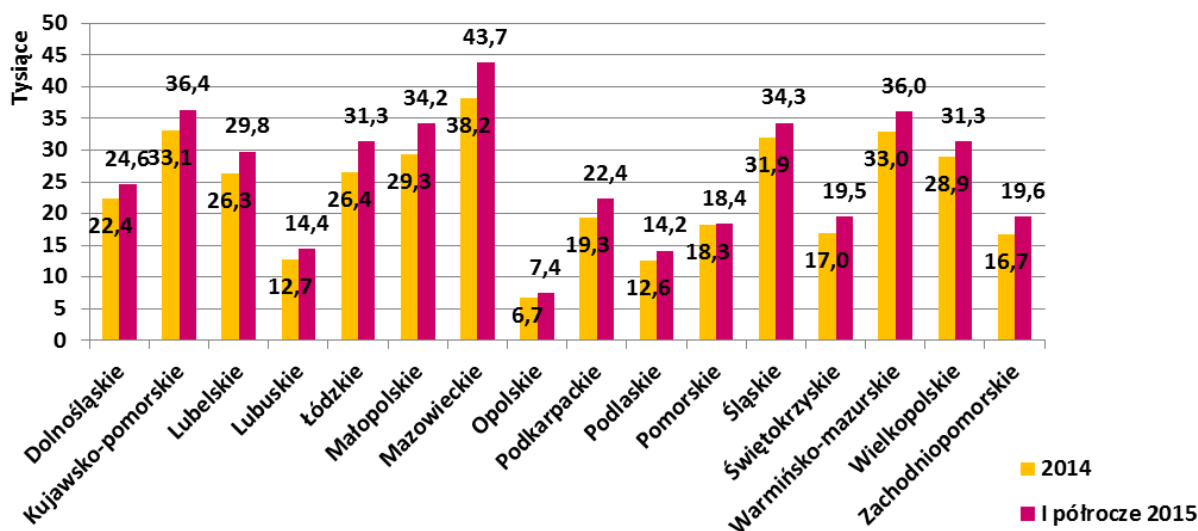
Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Cel 1. Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

W ramach celu 1. **Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym** udział w projektach z zakresu aktywnej integracji zakończyło ponad 417,5 tys. klientów pomocy społecznej, w tym 286,8 tys. kobiet, co pozwoliło na blisko 83% realizacji celu. Wśród tej grupy blisko 197 tys. osób pochodziło z terenów wiejskich, w tym 140,1 tys. kobiet, co realizuje cel na poziomie ponad 110%. Warto zwrócić uwagę, iż w ciągu ostatniego półrocza wartość wskaźnika wzrosła o 12%. Należy wskazać na długotrwały charakter wsparcia oraz specyfikę grupy docelowej, która jest szczególnie trudna w aktywizacji, co uwiadcza się w poziomie realizacji celu Programu. Analiza potencjału realizowanych projektów we wszystkich województwach wskazuje na możliwość zagrożenia realizacji wartości docelowej określonej w Programie.

Rys. 61 Klienci pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dot. aktywnej integracji

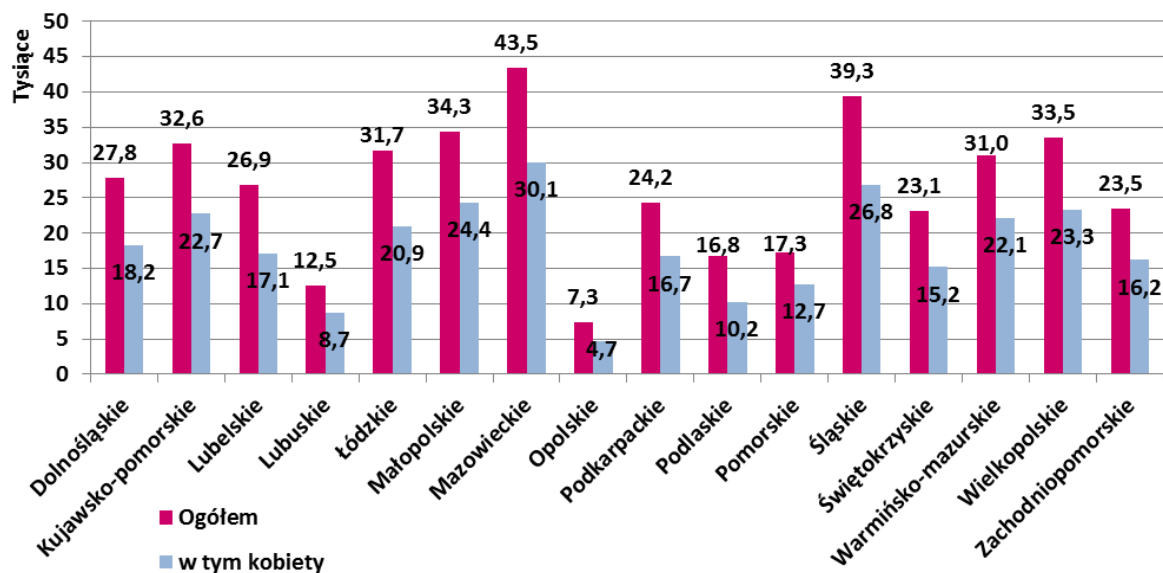
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP (wg stanu na 30/06/15)

Najwyższy postęp w realizacji wskaźnika w ostatnim półroczu odnotowano w województwie łódzkim (19%), małopolskim i zachodniopomorskim (po 17%). Regionalne cele zrealizowano w 3 województwach – kujawsko-pomorskim, lubuskim i warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach wykonanie wskaźnika oscyluje wokół średniego poziomu jego realizacji w kraju. Warto zwrócić uwagę, iż sprawna realizacja wsparcia na rzecz klientów pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim powiązana jest z wysokim poziomem bezrobocia oraz stosunkowo wysokim zaangażowaniem ośrodków pomocy społecznej w aplikowanie o środki EFS.

Realizacja wsparcia w zakresie korzystania z kontraktów socjalnych w ostatnim roku charakteryzowała się mniejszą dynamiką (3,3%-owy wzrost) niż w opisanym powyżej wskaźniku, niemniej wzrost ten okazał się wystarczający do zrealizowania celu określonego w Programie. Dzięki realizacji projektów w Priorytecie VII, **kontraktami socjalnymi objęto 425,4 tys. osób**, w tym 290 tys. kobiet. Poniżej przedstawiono liczbę osób wspieranych przy wykorzystaniu kontraktów socjalnych w poszczególnych regionach.

Rys. 62 Klienci instytucji pomocy społecznej objęci kontraktami socjalnymi

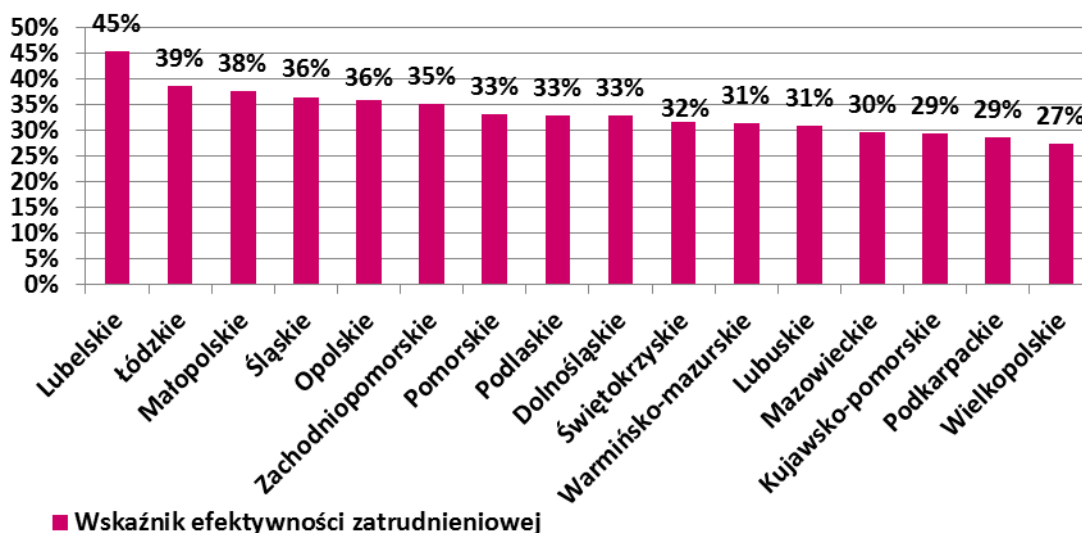

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP (wg stanu na 30/06/15)

W wyniku działań realizowanych w projektach konkursowych w Działaniu 7.2 na rzecz zmniejszenia obszaru wykluczenia społecznego w zakresie dostępu do rynku pracy, **udział w projektach zakończyło ponad 180,7 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (powyżej 100% celu)**. Fakt osiągnięcia wartości docelowej w przypadku tego wskaźnika należy wiązać z działaniami IP, które w związku z niewystarczającym zaangażowaniem ośrodków pomocy społecznej w realizację działań systemowych na rzecz walki z wykluczeniem, decydowały o przeniesieniu środków do działań konkursowych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nieco ponad ¼ osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektów konkursowych stanowiły osoby biorące udział w projektach w województwie śląskim i mazowieckim.

W Priorytecie VII odsetek osób, które podjęły zatrudnienie w okresie do 3 msc. po zakończeniu udziału w projekcie kształtuje się na poziomie 33%. Należy wyjaśnić, iż wskaźnik efektywności zatrudnieniowej mierzony jest od 2011 r. i tylko w projektach, dla których miernik ten został określony jako kryterium wyboru projektów w Planach działania. Tym samym wskaźnik nie odnosi się do wszystkich uczestników wsparcia w Priorytecie VII. Według stanu na koniec czerwca 2015 r. najwyższa efektywność zatrudnieniowa charakteryzowała woj. lubelskie, gdzie 45% uczestników kończących udział w projektach znalazło zatrudnienie w okresie do 3 miesięcy od momentu zakończenia udziału uczestnika w projekcie.

Rys. 63 Efektywność zatrudnieniowa w Priorytecie VII

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP (wg stanu na 30/06/15)

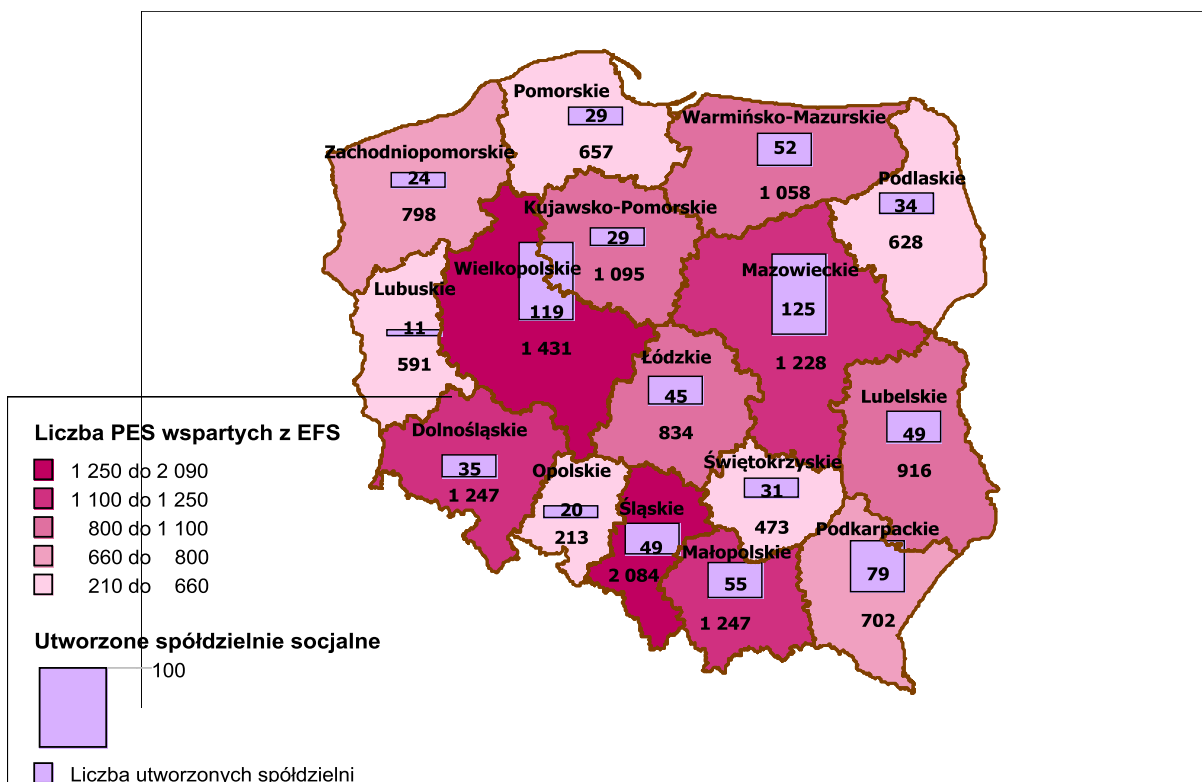
W ramach celu 1. **kwalifikacje podniosło blisko 23,9 tys. pracowników socjalnych (powyżej 100% celu)**, w tym 22,2 tys. kobiet. We wszystkich regionach wykonanie celu dot. podnoszenia kwalifikacji kadr instytucji pomocy społecznej jest bardzo wysokie i we wszystkich województwach osiągnięto stan docelowy. Tematyka szkoleń związana była z problemami społecznymi, jakie występują w regionie. Dla pracowników socjalnych organizowano szkolenia rozwijające umiejętność pracy socjalnej z rodziną (m.in. wielopropblemową, asystentura, piecza zastępcza). W odniesieniu do projektów realizowanych w Poddziałaniu 7.1.3 przez Regionalne Ośrodki Pomocy Społecznej, warto również wskazać na szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy z rodziną dotkniętą przemocą. Ponadto, organizowano zajęcia dot. socjoterapii dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, jak również szkolenia w zakresie pracy z trudnym klientem.

W Priorytecie VII **zrealizowano blisko 3 tys. projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych (ponad 100% wartości docelowej)**. W przypadku tego miernika, najwyższe wartości osiągnięto w województwie mazowieckim (529), zaś najniższe w opolskim (39). W związku ze zmianami wprowadzonymi w ramach przeglądu śródkresowego Programu i wygaszeniem od 2012 r. realizacji wsparcia przyczyniającego się do osiągnięcia przedmiotowego miernika, jego realizacja nie będzie wzrastać w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Cel 2. Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej

W celu 2. **Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej** do końca I półrocza 2015 r. **wsparcie za pośrednictwem instytucji wsparcia ekonomii społecznej otrzymało 15,2 tys. podmiotów ekonomii społecznej (powyżej 100%)**. We wszystkich województwach osiągnięto cele określone w Szczegółowym opisie priorytetów PO KL.

Rys. 64 Realizacja wskaźników dot. wsparcia podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP (wg stanu na 30/06/15)

Warto nadmienić, iż w związku z wprowadzeniem w czerwcu 2010 r. nowego typu operacji dotyczącego tworzenia spółdzielni socjalnych w Działaniu 7.2 *Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej* wprowadzono nowy wskaźnik odnoszący się do *liczby podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS*. **Do końca I półrocza 2015 r. utworzono 786 podmiotów ekonomii społecznej**, co pozwoliło na realizację celu założonego w PO KL (powyżej przedstawiono rozmieszczenie przestrzenne utworzonych spółdzielni socjalnych). Najwięcej podmiotów powstało na Mazowszu i Wielkopolsce.

W ramach instytucji ekonomii społecznej wsparcie otrzymało 191,4 tys. osób, w tym 124,3 tys. kobiet. Realizacja wskaźnika dla Priorytetu blisko 5-krotnie przekroczyła cel określony w Programie. Najwyższa skala udzielonego wsparcia w tym zakresie dotyczy woj. podlaskiego. We wszystkich regionach zrealizowano założone wartości docelowe.

Poniższa tabela przedstawia postęp fizyczny w ramach Priorytetu VII

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015
				Półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	
PRIORYTET VII																		
Cel szczegółowy 1. Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym																		
Wskaźniki produktu																		
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (O/K/M), w tym:	osoba	Realizacja	O:	0	3476	29771	45535	89239	105499	157691	164857	225168	228992	292 469	302 597	364 342	372 585	417 528
			K:		2075	22375	33722	65717	75128	112729	117333	158608	161119	203 942	210 521	251 782	256 939	286 771
			M:		1401	7396	11813	23522	31874	44962	47524	66560	67873	88 527	92 076	112 560	115 646	130 757
		- osoby z terenów wiejskich		0	1018	3275	19345	38320	43958	69837	73525	101827	104852	135 235	139 757	169 220	172 961	196 871
		Wartość docelowa		506 186														
				Ø 176 947														
		Wartość bazowa		0														
		Szacowana realizacja																421 973
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	18831	42116	70982	91816	139471	155327	197943	219149	271525	301 419	350 605	376 188	411 784	425 390
			K:		14338	31647	52635	67505	100040	111120	139852	153969	189126	209 395	241 330	258 384	281 099	289 985
			M:		4493	10469	18347	24311	39431	44207	58091	65180	82399	92 024	109 275	117 804	130 685	135 405
		Wartość docelowa		425 281														
Wartość bazowa		0																
Szacowana realizacja																brak danych		
Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	2517	6965	11293	14321	14427	15845	15707	16121	21410	21190	21 777	21 437	22 255	23 290	23 857
			K:	2320	6449	10458	13246	13388	14698	14657	15088	19829	19629	20 189	19 937	20 675	21 657	22 200
			M:	197	516	835	1075	1039	1147	1050	1033	1581	1561	1 588	1 500	1 580	1 633	1 657
		Wartość docelowa		17 000														
Wartość bazowa		0																
Szacowana realizacja																brak danych		
Liczba projektów	projekt	Realizacja		0	197	529	926	1454	1941	2364	2664	2934	2995	2 998	2 998	2 998	2 998	2 997

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I			
wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych.		Półrocze		2 200															
		Wartość docelowa		0															
		Szacowana realizacja																	brak danych
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończy udział w Priorytecie	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	84993	105089	115732	127563	141329	154 853	167 367	180 712	
			K:	-	-	-	-	-	-	-	52291	64855	71529	78936	87373	95 564	103 280	111 438	
			M:	-	-	-	-	-	-	-	32702	40234	44203	48627	53956	59 289	64 087	69 274	
		Wartość docelowa		151 914															
		Wartość bazowa		0															
		Szacowana realizacja																	181 537
Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej																			
Wskaźniki produktu																			
Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną	instytucja	Realizacja		0	12	180	1634	2561	4555	6286	5378	7158	7730	9 319	10 786	12 420	13 943	15 202	
		Wartość docelowa		6 801															
		Wartość bazowa		0															
		Szacowana realizacja																	brak danych
Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej (O/K/M)	osoba	Realizacja	O:	0	305	1958	913	21680	37020	53129	77340	100410	111738	127 897	144 456	160 822	177 725	191 400	
			K:		263	1331	677	13503	24401	34747	49626	64678	72477	82 982	93 915	104 394	115 516	124 268	
			M:		42	627	236	8177	12619	18382	27714	35732	39261	44 915	50 541	56 428	62 209	67 132	
		Wartość docelowa		33 216															
		Wartość bazowa		0															
		Szacowana realizacja																	brak danych
Liczba podmiotów ekonomii	instytucja	Realizacja		-	-	-	-	-	-	-	-	11	85	131	193	343	544	721	786

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I				
społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS		Półrocze																		
		Wartość docelowa																		300
		Wartość bazowa																		0
		Szacowana realizacja																	brak danych	

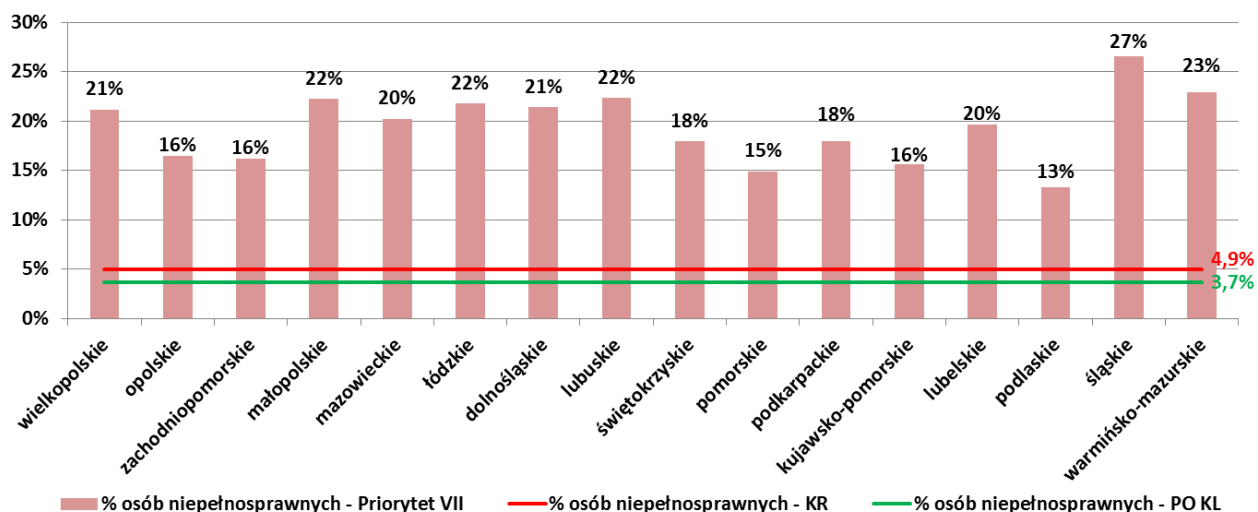
Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach Priorytetu VII rozpoczął ponad 1 mln osób, w tym blisko 680 tys. kobiet. Przeważająca część uczestników (85%) zakończyła udział zgodnie z zaplanowaną ścieżką uczestnictwa (853 tys., w tym 584,4 tys. kobiet). Natomiast udział w projektach przerwało 50,4 tys. osób, co stanowi 5% wszystkich uczestników. Odsetek ten, podobnie jak dla Priorytetu VI (5,6%) należy do wyższych w Programie (średnia dla PO KL wynosi 3,6%). Na powyższe przede wszystkim wpływa specyfika grupy docelowej, gdyż osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym są bardzo trudną grupą, wymagającą długiej pracy w celu aktywizacji. Pomimo rzetelnej i prawidłowej rekrutacji do projektów, część uczestników z powodu braku motywacji rezygnuje z dalszego udziału, czasami jednak powracając do projektu. Podobnie jak w latach poprzednich, znaczna liczba uczestników projektów w Priorytecie VII pochodzi z województwa śląskiego (12% uczestników) oraz mazowieckiego (11%).

Największą część uczestników projektów w Priorytecie VII stanowiły osoby bezrobotne (42%; 418,4 tys., w tym 290 tys. kobiet). Blisko połowę uczestników bezrobotnych stanowiły osoby dotknięte długotrwałym bezrobociem (197,5 tys. - 47%). Liczną grupą są również osoby nieaktywne zawodowo (34%; 344,7 tys., w tym 208,8 tys. kobiet). Wśród osób nieaktywnych zawodowo 38% (130,9 tys.) stanowiły osoby uczące lub kształcące się. Reszta uczestników projektów posiadała zatrudnienie - 24% (237,8 tys.; w tym 181,1 tys. kobiet). Warto zwrócić uwagę, iż 17% (39,6 tys.) osób pracujących było zatrudnionych w organizacjach pozarządowych. Stosunkowo niski udział osób zatrudnionych wynika ze specyfiki wsparcia, które dotyczy integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednym z powodów wykluczenia jest właśnie brak pracy i trudna sytuacja materialna.

Wśród uczestników projektów Priorytetu VII 43% osób pochodziło z terenów wiejskich (430 tys., w tym 302,9 tys. kobiet). Znaczną grupę reprezentują również osoby niepełnosprawne – 19,2% (192,7 tys., w tym 108 tys. kobiet). Udział osób niepełnosprawnych jest najwyższy w projektach realizowanych na terenie Wielkopolski, gdzie co czwarta osoba biorąca udział w projekcie należy do grupy osób dotkniętych niepełnosprawnością.

Rys. 65 Osoby niepełnosprawne w projektach Priorytetu VII (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/14)

Jeśli chodzi o wiek uczestników należy wskazać, iż 25% stanowiły osoby w wieku 15-24 lata (250,5 tys.), natomiast udział osób w wieku 55-64 lata wyniósł 10% (96,4 tys.). Jednocześnie, wśród uczestników

projektów było 20,2 tys. pracowników w wieku 55-64 lata. Większa część uczestników projektów realizowanych w obszarze integracji społecznej posiadała wykształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym i niższym (71% - 707,5 tys.). Wynika to przede wszystkim z charakteru grupy docelowej, w skład której wchodzi m.in. świadczeniobiorcy pomocy społecznej oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, które nie są objęte systemem pomocy społecznej. Pozostałą część osób uczestniczących w projektach stanowiła grupa posiadająca wykształcenie pomaturalne (11% - 110,5 tys.) oraz wyższe (18% - 182,9 tys.). Można domniemywać, iż znaczną część osób z wykształceniem powyżej średniego poziomu stanowili pracownicy instytucji pomocy i integracji społecznej.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu VII.

PRIORYTET VIII Regionalne kadry gospodarki

Działania realizowane w Priorytecie VIII PO KL mają na celu zapewnienie szerokiego wsparcia dla przedsiębiorstw i osób objętych procesami przemian gospodarczych zachodzących w regionie. Projekty w Priorytecie VIII służą podniesieniu oraz dostosowaniu kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki oraz zwiększeniu transferu wiedzy i wzmocnieniu powiązań pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych w sektorach o strategicznym znaczeniu dla regionu. Ponadto, projekty przyczyniają się do podnoszenia i aktualizacji umiejętności zawodowych przez osoby pracujące, zwłaszcza starsze i o niskich kwalifikacjach.

Alokacja finansowa przeznaczona na realizację Priorytetu VIII PO KL wynosi blisko 1,64 mld EUR, w tym dofinansowanie z EFS ponad 1,39 mld EUR. Powyższa kwota uwzględnia realokacje zatwierdzone przez KE w kwietniu 2014 r. i styczniu 2015 r., zwiększające alokację Priorytetu VIII o ok. 16 mln EUR. Natomiast, w grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja przeznaczona na Priorytet VIII zmniejszyła się o 16,6 mln EUR. Ponadto, w czerwcu 2015 r. decyzją Komitetu Monitorującego środki na realizację Priorytetu VIII ponownie zostały zmniejszone – o 40,7 mln EUR.

Do końca czerwca 2015 r. w Priorytecie VIII złożono ponad 43 tys. wniosków o dofinansowanie realizacji projektów na łączną wartość blisko 39 mld PLN (w tym wnioskowane dofinansowanie – 37,3 mld PLN). Jednocześnie, zostało podpisanych blisko 8,3 tys. umów. **Wartość środków publicznych w ramach zawartych umów wyniosła blisko 7 mld PLN** (w tym dofinansowanie EFS – 6 mld PLN), **co przekracza już 100% realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013.**

Analizując poziom wydatkowania w Priorytecie VIII, **wartość środków publicznych w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność wyniosła blisko 6,3 mld PLN** (w tym dofinansowanie EFS – 5,4 mln PLN). **Wydatkowane środki stanowiły tym samym 92,8% alokacji przeznaczonej na lata 2007-2013.** W porównaniu do końca grudnia 2014 r. nastąpił wzrost wykorzystania alokacji 2007-2013 w zakresie rozliczonych środków o 6,6 pkt. proc. Biorąc pod uwagę proces wydatkowania w pozostałych priorytetach w Programie, stopień wykorzystania alokacji na lata 2007-2013 w Priorytecie VIII osiągnął jeden z najwyższych poziomów. Wyższym poziomem wykorzystania alokacji cechuje się tylko Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* i Priorytet VII *Promocja integracji społecznej*.

Biorąc pod uwagę zakontraktowanie środków w projektach służących podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności osób pracujących (Działanie 8.1 *Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie*) i w projektach dotyczących wzmocnienia powiązań między sferą nauki a przedsiębiorstwami (Działanie 8.2 *Transfer wiedzy*) do końca czerwca 2015 r. alokacja na oba typy działań została już w całości wykorzystana. W zakresie zatwierdzonych wniosków o płatność stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 w Działaniu 8.1 wyniósł 93,2%, natomiast w Działaniu 8.2 – 90,8%. W porównaniu do końca grudnia

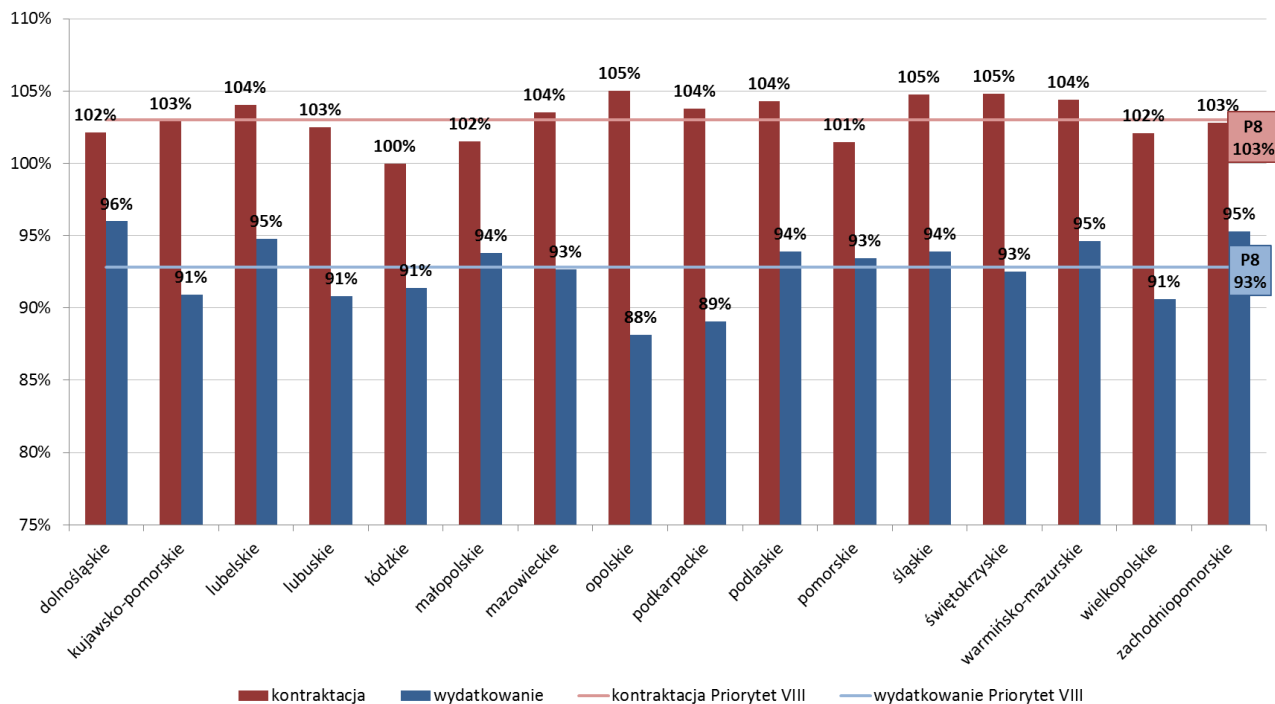

2014 r. odnotowano wzrost stopnia wykorzystania alokacji w procesie wydatkowania, odpowiednio o 6 pkt. proc. i 8 pkt. proc.

Analizując poziom zakontraktowanych środków na szczeblu regionalnym wszystkie województwa zrealizowały już 100% zobowiązań UE na lata 2007-2013. Najwyższym wzrostem wykorzystania środków w odniesieniu do końca 2014 r. charakteryzują się województwa: opolskie (wzrost o 3 pkt. proc.), podkarpackie i warmińsko-mazurskie (wzrost o 1,5 pkt. proc.).

Najwyższy poziom rozliczenia wydatków we wnioskach o płatność na szczeblu regionalnym odnotowano w województwach: dolnośląskim (96%), lubelskim (95%), warmińsko-mazurskim (95%) i zachodniopomorskim (95%). Najniższy poziom wydatkowania, poniżej średniej dla Priorytetu VIII (93%), wystąpił w województwach: opolskim (88%) i podkarpackim (89%).

Rys. 66 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 w Priorytecie VIII PO KL wg województw (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Analizując postęp rzeczowy, do końca czerwca 2015 r. zrealizowano wszystkie cele wyznaczone w Priorytecie VIII w zakresie rozwoju wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej (cel szczegółowy 1), jak i poprawy funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą (cel szczegółowy 2).

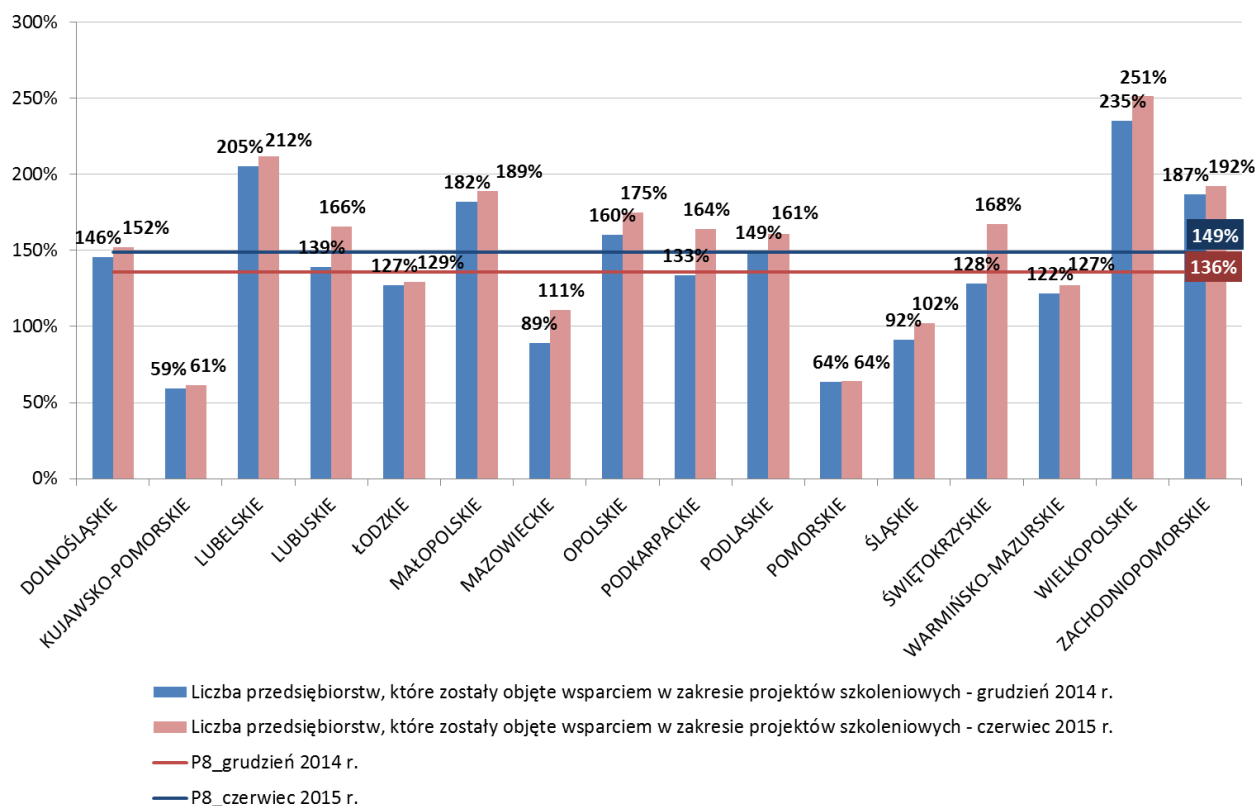
Cel 1. Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej

Do końca czerwca 2015 r. **wsparciem w zakresie szkoleń pracowników objętych zostało blisko 215,5 tys. przedsiębiorstw, co stanowi blisko 150% realizacji celu.** W pierwszym półroczu 2015 r. wsparcie uzyskało dodatkowo blisko 17,5 tys. firm (wzrost o 9%).

Biorąc pod uwagę realizowane projekty szkoleniowe dla firm w regionach najwięcej przedsiębiorstw zostało wspartych w Wielkopolsce (33,2 tys.), Małopolsce (22,9 tys.), na Mazowszu (22,8 tys.) oraz w województwie lubelskim (19,4 tys.). Najmniej firm uzyskało wsparcie w województwie kujawsko-pomorskim (4,5 tys.), pomorskim (5,6 tys.) oraz lubuskim (6 tys.). W pierwszych dwóch regionach niska

liczba wspartych przedsiębiorstw ma również przełożenie na wykonanie celu. W województwie lubuskim natomiast plan dotyczący liczby firm, które zakończą udział w projektach został już zrealizowany.

Rys. 67 Realizacja wartości docelowej wskaźnika liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych wg regionów na koniec grudnia 2014 r. i koniec czerwca 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 31/12/14 i 30/06/15)

Analizując powyższy wykres, należy zauważyć, że cel dotyczący wsparcia przedsiębiorstw nie został jeszcze osiągnięty tylko w dwóch województwach: kujawsko-pomorskim (61%) i pomorskim (64%). W województwie pomorskim odnotowano minimalny wzrost zaledwie o 0,2 pkt. proc., natomiast w województwie kujawsko-pomorskim – o 2 pkt. proc. – co stanowi wzrost na poziomie odpowiednio 22 i 156 przedsiębiorstw. Pomimo ogłaszanych konkursów w tych regionach, które miały generować wzrost liczby wspartych firm oraz biorąc pod uwagę Plany działania na lata 2014-2015 można stwierdzić, że województwa te nie zrealizują wyznaczonych celów do końca trwania Programu.

Liczba wspartych firm w pozostałych regionach przyczyniła się natomiast do znacznego przekroczenia zaplanowanych wartości. Na tle wszystkich regionów w szczególności wyróżniają się województwa: wielkopolskie i lubelskie, w których cel został już ponad dwukrotnie przekroczony.

Biorąc pod uwagę działania skierowane do pracujących osób dorosłych, szkolenia dla pracowników zgłaszających się do udziału w projektach z własnej inicjatywy cieszyły się ogromnym zainteresowaniem wśród uczestników szkoleń. Świadczy o tym wysoki poziom realizacji wskaźników dotyczących pracujących osób dorosłych, w tym osób w wieku powyżej 50 roku życia. Wszystkie regiony osiągnęły już cele określone na koniec realizacji Programu. Działaniami szkoleniowymi realizowanymi w Priorytecie VIII zostało objętych już **ponad 1,06 mln pracujących osób dorosłych (w tym 540 tys. kobiet), co znacząco przekracza cel wyznaczony w Programie.** W porównaniu do końca poprzedniego roku

nastąpił wzrost liczby osób pracujących, które zakończyły udział w projektach o blisko 29 tys. (wzrost o 9%).

Analizując wsparcie szkoleniowe **pracowników w wieku powyżej 50 roku życia**, do końca czerwca 2015 r. **udział w projektach zakończyło blisko 170 tys. osób** (w tym 92,1 tys. kobiet), **co stanowi 16% wszystkich pracowników objętych wsparciem w Priorytecie VIII**. Cel określony na koniec realizacji Programu został już osiągnięty we wszystkich województwach.

Bardzo korzystnie sytuacja przedstawia się również w odniesieniu do wsparcia pracowników o niskich kwalifikacjach w Priorytecie VIII, tzn. osób posiadających wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe oraz wykształcenie ponadgimnazjalne (średnie lub zasadnicze zawodowe). Został osiągnięty już cel określony na poziomie Programu oraz na poziomie poszczególnych województw. **Do końca I półrocza 2015 r. wsparcie w ramach projektów szkoleniowych uzyskało blisko 377,6 tys. pracowników o niskich kwalifikacjach** (w tym 143,2 tys. kobiet), co przekracza już cel określony w Programie. Wysoki poziom wsparcia tej grupy pracowników wynika przede wszystkim z premiowania w ogłaszanych konkursach udziału osób z wykształceniem co najwyżej średnim. W porównaniu do końca 2014 r. nastąpił wzrost liczby osób pracujących o niskich kwalifikacjach o 32,6 tys., co stanowi przyrost na poziomie 9%. Udział pracowników o niskich kwalifikacjach w ogóle pracowników objętych wsparciem w Priorytecie VIII ukształtował się na poziomie 36%.

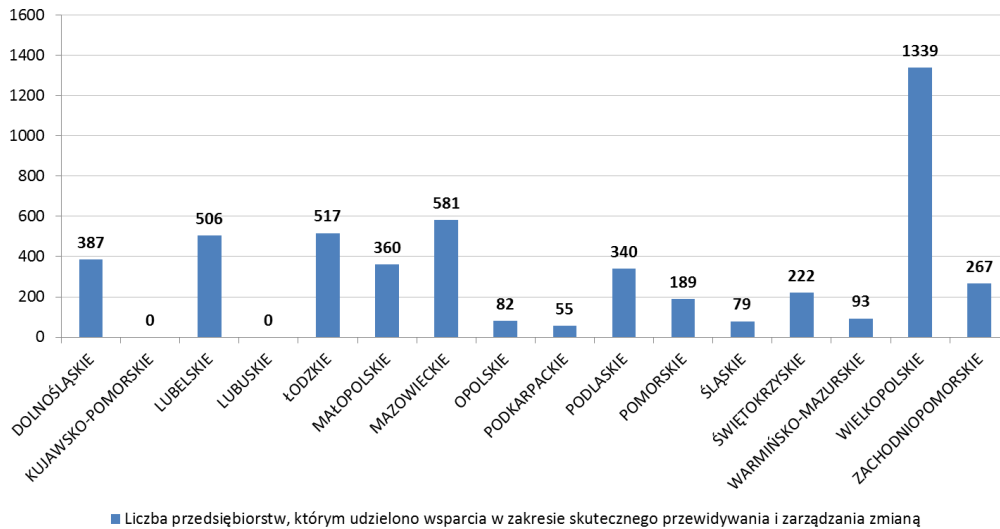
Wysoki udział osób pracujących, w tym powyżej 50 roku życia i osób o niskich kwalifikacjach w projektach szkoleniowych wynika przede wszystkim z dużego zainteresowania wsparciem oferowanym w Priorytecie VIII zarówno przez wnioskodawców, jak i potencjalnych uczestników projektów. Zmiany występujące w gospodarce wymuszają ciągłą aktualizację i zmianę kwalifikacji, co przekłada się na realizację szkoleń, gdyż kluczową kwestią jest dostosowanie kwalifikacji osób aktywnych zawodowo do potrzeb rynku pracy. Poprzez uczestnictwo w projektach w ramach Priorytetu VIII PO KL osoby pracujące o zdezaktualizowanych kwalifikacjach czy też bez doświadczenia zawodowego zdobyły kwalifikacje wymagane przez pracodawców na rynku pracy.

Cel 2. Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą

Biorąc pod uwagę realizację celu 2 *Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą* do końca czerwca 2015 r. **wsparciem w zakresie przewidywania i zarządzania zmianami zachodzącymi w gospodarce zostało objętych ponad 5 tys. przedsiębiorstw**. Zważywszy na fakt, że cel został określony na poziomie 530 firm, poziom wykonania osiągnął ponad 9-krotność planowanej wartości.

Tak samo jak w poprzednich okresach sprawozdawczych uwagę zwraca fakt dużego zróżnicowania regionalnego w ramach wsparcia udzielanego przedsiębiorstwom w zakresie przewidywania i zarządzania zmianą.

Rys. 68 Realizacja wskaźnika liczba przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą wg regionów na koniec czerwca 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 31/12/14 i 30/06/15)

Na tle kraju zdecydowanie wyróżnia się województwo wielkopolskie, gdzie wsparcie w ramach projektów uzyskało ponad 1,3 tys. przedsiębiorstw, mazowieckie – 581 przedsiębiorstw, łódzkie – 517 przedsiębiorstw oraz lubelskie – 506 przedsiębiorstw. Wpływ na wysokie wykonanie celu w tych regionach ma duże zainteresowanie projektodawców realizacją tego typu projektów. Niemniej, należy zwrócić uwagę na dwa województwa (kujawsko-pomorskie i lubuskie), w których w dalszym ciągu ani jedno przedsiębiorstwo nie uzyskało wsparcia w zakresie przewidywania i zarządzania zmianą. W pozostałych regionach znacznie przekroczono już zaplanowany stopień realizacji celu.

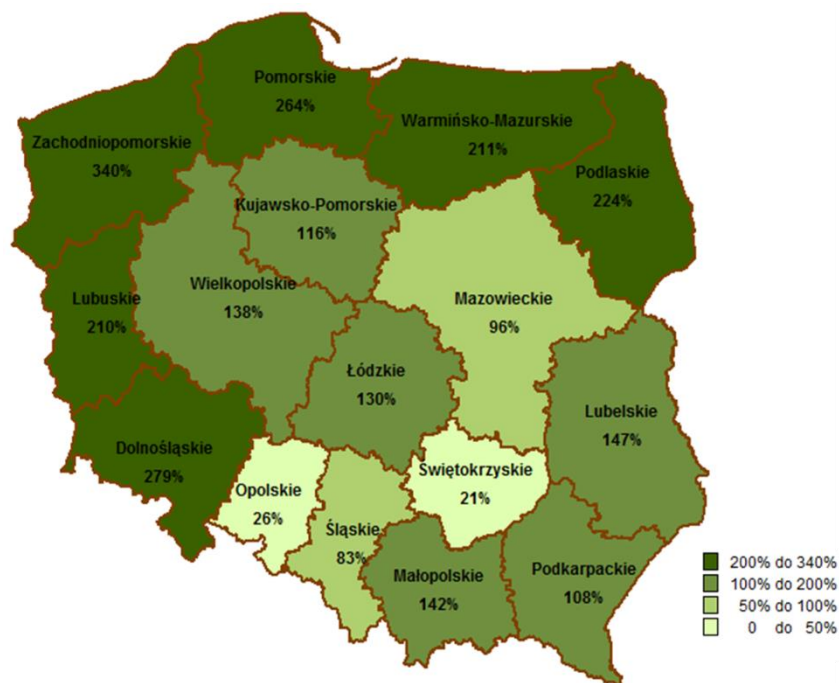
Instytucja Pośrednicząca w województwie lubuskim wskazała, że brak wsparcia firm w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą jest konsekwencją braku zainteresowania ze strony wnioskodawców realizowaniem takiego typu projektów w ramach Poddziałania 8.1.2. Instytucja wskazała również, że wskaźnik ten nie będzie już realizowany w ramach projektów dofinansowanych w województwie lubuskim.

Podobnie Instytucja Pośrednicząca w województwie kujawsko-pomorskim wskazuje, że wskaźnik nie zostanie osiągnięty do końca realizacji Programu. Wnioski złożone w ramach konkursów, które realizowałyby wsparcie tego typu charakteryzowały się niską jakością merytoryczną i nie otrzymały wystarczającej liczby punktów. Działania w województwie zostały skupione na projektach outplacementowych (w tym projektach dla zwalnianych nauczycieli i pracowników oświaty), których realizacja ma według Instytucji Pośredniczącej większe znaczenie dla regionu i przynosi wymierne efekty.

Do końca czerwca 2015 r. **działaniami szybkiego reagowania zostało objętych blisko 18,2 tys. pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach** (w tym 8,3 tys. kobiet) oraz **blisko 17,9 tys. osób zwolnionych w przedsiębiorstwach** (w tym 9,4 tys. kobiet).

Cel wsparcia w przypadku pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach na poziomie Priorytetu VIII został już zrealizowany (149%). W I półroczu wsparcie otrzymało 2,4 tys. pracowników, co stanowi wzrost w porównaniu do końca 2014 r. na poziomie 15%.

Rys. 69 Realizacja wskaźnika liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania wg województw (% celu)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Wsparcie pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach jest bardzo zróżnicowane regionalnie, co widać na powyższej mapie. Do końca czerwca 2015 r. cel osiągnęło już dwanaście województw. Najwyższą, ponad 3-krotną realizację celu odnotowano w województwie zachodniopomorskim (1,8 tys. osób). Ponad dwukrotność celu osiągnięto już w województwie dolnośląskim (1,9 tys. osób), pomorskim (2,8 tys. osób), podlaskim (0,6 tys. osób), warmińsko-mazurskim (0,7 tys. osób) i lubuskim (0,6 tys. osób).

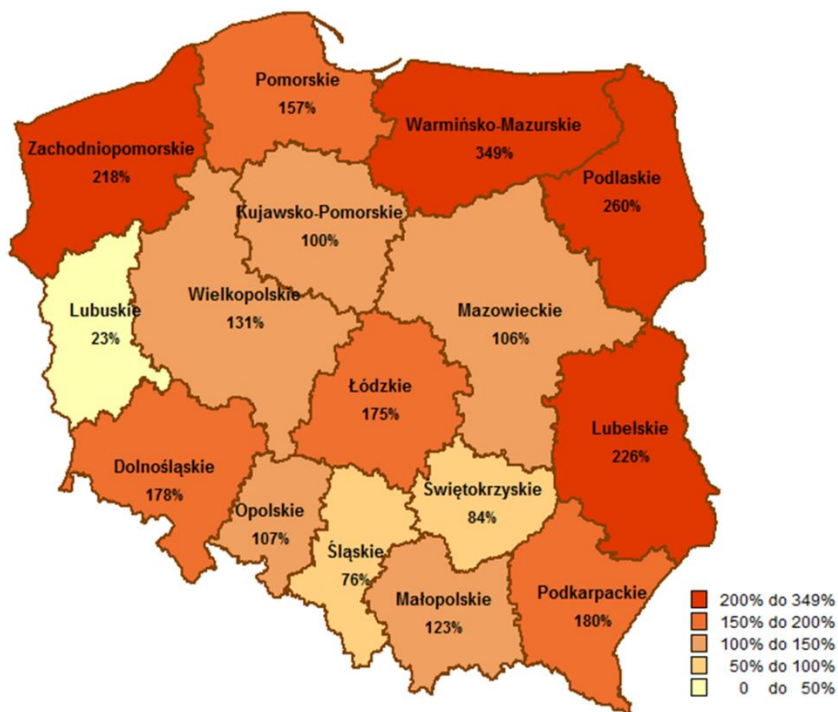
Do województw, które nie zrealizowały jeszcze zakładanych wartości należą: świętokrzyskie (21%, 72 osoby), opolskie (26%, 65 osób), śląskie (83%, 1 tys. osób) i mazowieckie (96%, 2,3 tys. osób).

Ponadto, w okresie sprawozdawczym nie odnotowano wzrostu wartości wskaźnika w stosunku do danych wykazanych za 2014 rok w województwie świętokrzyskim i opolskim. Zgodnie z wyjaśnieniem Instytucji Pośredniczącej z województwa opolskiego spowodowane jest to małym zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów realizowaniem projektów na działania outplacementowe ogłaszane w województwie opolskim w ramach Poddziałania 8.1.2. W Planie działania na lata 2014-2015 Instytucja podtrzymała praktykę organizacji osobnego konkursu skierowanego wyłącznie na działania o charakterze outplacementowym.

Analizując postęp w realizacji wskaźnika na Mazowszu region szacuje, że do końca realizacji Programu cel zostanie osiągnięty (120%). Natomiast w przypadku Śląska, należy podkreślić dużą dynamikę przyrostu tego wskaźnika w I połowie 2015 r. – o ponad 23 pkt. proc. Zgodnie z przewidywaniem Instytucji Pośredniczącej wartość docelowa zostanie osiągnięta w następnym okresie sprawozdawczym.

W przypadku osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania również można zauważyć duże zróżnicowanie regionalne w wykonaniu celu na koniec okresu programowania.

Rys. 70 Realizacja wskaźnika liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania wg województw (% celu)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Do końca czerwca 2015 r. cel został już osiągnięty w trzynastu województwach. Najwyższe wykonane występuje w województwie warmińsko-mazurskim (1,4 tys. osób), podlaskim (0,8 tys. osób), lubelskim (1,5 tys. osób) i zachodniopomorskim (1,3 tys. osób).

Cel nie został natomiast zrealizowany w następujących województwach: lubuskim (23%, 66 osób), śląskim (76%, 1 tys. osób) i świętokrzyskim (84%, 0,4 tys. osób). Niemniej zagrożenie realizacji występuje tylko w przypadku województwa lubuskiego. Województwo śląskie i świętokrzyskie prognozuje, że uwzględniając dane własne instytucji oraz dane wprowadzone do KSI SIMIK 07-13 w następnych okresach sprawozdawczych należy się spodziewać wzrostu poziomu osiągnięcia wskaźnika do ok. 100% celu. Również działania zaradcze podjęte w województwie świętokrzyskim przynoszą pożądane efekty i przyczyniły się do znacznego wzrostu wykonania celu – o 32 pkt. proc. w porównaniu do końca 2014 r.

Biorąc pod uwagę wsparcie w zakresie outplacementu w Priorytecie VIII w większości regionów realizacja projektów tego typu przebiega bardzo sprawnie. Zgodnie z wynikami badania ewaluacyjnego⁹ przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego do zmian sytuacji społeczno-gospodarczej na Dolnym Śląsku przyczyniają się działania podejmowane w ramach Priorytetu VIII. Jest to efekt przede wszystkim podejmowanych działań szybkiego reagowania, które miały na celu szybkie przywrócenie na rynek pracy osób pozbawionych dotychczasowego zatrudnienia, lub płynną zmianę aktywności zawodowej bez utraty źródła utrzymania. Tego rodzaju wsparciem objęto znacznie większą liczbę osób, aniżeli zakładano pierwotnie. Z jednej strony, może to świadczyć o potrzebie intensyfikacji wspomnianych działań na skutek nieprzewidywanych przekształceń na dolnośląskim rynku pracy. Z drugiej strony natomiast, osiągnięte wartości wskaźników dobrze obrazują elastyczność PO KL i zdolność odpowiedzi na zmieniające się warunki. Ogółem, w ramach wszystkich

⁹ „Ocena realizacji założonych celów komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku w kontekście osiągania celów rozwojowych i rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych w Regionie” - ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o., Kutno, listopad-grudzień 2014

działań podjętych w ramach Priorytetu VIII, udało się przywrócić lub umieścić na rynku pracy ponad połowę osób biorących udział w realizowanych projektach PO KL.

W odniesieniu do celu 2. do końca czerwca 2015 r. na szczeblu lokalnym i regionalnym **zawiązano 360 partnerstw (sieci lokalnych), co stanowi ponad 100% celu określonego w PO KL.** Powstawanie sieci lokalnych miało na celu nawiązanie współpracy w zakresie wzmocnienia dialogu społecznego i inicjatyw podejmowanych wspólnie przez organizacje pracodawców i związki zawodowe na poziomie lokalnym i regionalnym w zakresie opracowania i wdrażania strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą. Najwięcej inicjatyw zrealizowano w województwach: dolnośląskim (71), wielkopolskim (53) oraz zachodniopomorskim (44). Jednocześnie, warto zwrócić uwagę, iż w toku uzgodnień podczas przeglądu śródkresowego PO KL zrezygnowano z realizacji wsparcia w tym obszarze od stycznia 2012 r.

Efektywność zatrudnieniowa wsparcia w Priorytecie VIII (do trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie) szacowana jest wyłącznie w odniesieniu do projektów outplacementowych i szkoleń przekwalifikowujących w Poddziałaniu 8.1.2 *Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie*. **Do końca czerwca 2015 r. 7 977 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie po zakończeniu udziału w projektach, co stanowi 58,1% osób, które zakończyły udział.** Najwyższą efektywnością zatrudnieniową charakteryzują się województwa śląskie i warmińsko-mazurskie, w których odpowiednio 77% i 68% uczestników kończących udział w projektach posiadało zatrudnienie w okresie do 3 miesięcy od momentu zakończenia udziału uczestnika w projekcie. Wysoka efektywność zatrudnieniowa na poziomie ok. 65% występuje również w województwie podlaskim i lubelskim. W województwie lubuskim dotychczas żadna z 16 osób, które zakończyły udział w projekcie nie znalazła lub nie kontynuowała zatrudnienia. Niską efektywnością zatrudnienia charakteryzuje się również województwo świętokrzyskie (32%) i opolskie (33%).

Poniższa tabela przedstawia postęp fizyczny w ramach Priorytetu VIII.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015			
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II		
PRIORYTET VIII																							
Cel szczegółowy 1. Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej																							
Wskaźniki produktu																							
Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych	przedsiębiorstwo	Realizacja		0	0	0	0	169	2 257	8 960	21 293	32 027	40 693	55 957	76 071	102 522	134 081	171 051	197 733	215 484			
		Wartość docelowa		144 877																			
		Wartość bazowa		0																			
		Szacowana realizacja																					brak danych
Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych, w tym:	osoba	Realizacja	O:					3 690	24 249	72 824	143 870	250 670	337 904	451 774	559 278	665 897	752 559	850 237	951 272	1 032 375	1 061 197		
			K:	0	0	0	0	1 987	13 991	42 507	81 595	139 121	186 143	247 219	303 736	360 340	401 771	446 628	491 987	527 704	540 046		
			M:					1 703	10 258	30 347	62 275	111 549	151 761	204 555	255 542	305 557	350 788	403 609	459 285	504 671	521 151		
		O:	0	0	0	0	694	5 183	13 479	24 091	37 144	51 550	68 304	86 438	103 160	117 904	133 811	149 009	161 026	169 953			
		K:	0	0	0	0	373	2 964	8 399	14 707	21 629	29 710	39 810	50 219	60 133	67 693	75 723	82 716	88 148	92 088			
		M:					321	2 219	5 080	9 384	15 515	21 840	28 494	36 219	43 027	50 211	58 088	66 293	72 878	77 865			
- liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia	osoba	Wartość docelowa		227 239																			
		Wartość bazowa		0																			
		Szacowana realizacja																					1 062 840
																							brak danych
Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145 941	183 651	211 273	252 185	281 794	317 960	344 942	377 573			
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61 834	78 306	88 586	102 014	111 246	123 255	131 059	143 192			
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84 107	105 345	122 687	150 171	170 548	194 705	213 883	234 381			
		Wartość docelowa		191 046																			
		Wartość bazowa		0																			
		Szacowana realizacja																					brak danych
Cel szczegółowy 2. Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą																							
Wskaźniki produktu																							
Liczba przedsiębiorstw,	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	99	102	85	2 273	3 362	2 346	2 742	3 032	4 156	4 161	4 308	4 609	5 017			

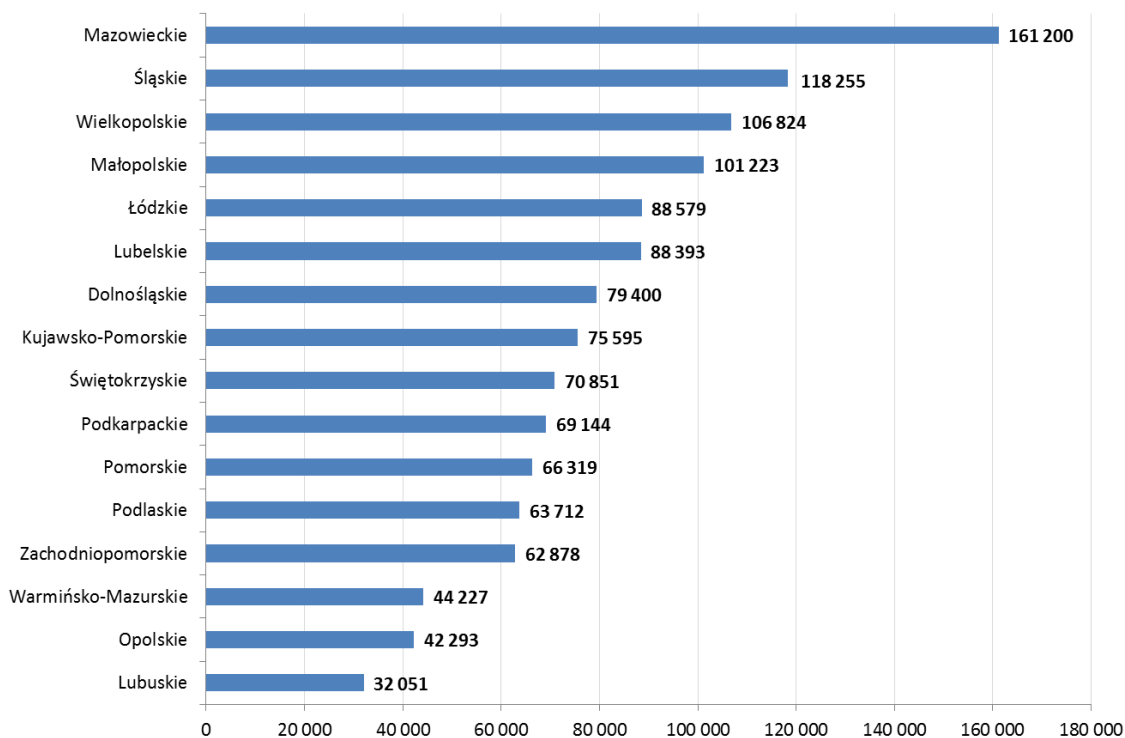

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą		Wartość docelowa		530																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																			
Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	osoba	Realizacja	O:					16	165	1 596	3 781	5 340	7 416	10 703	10 169	12 073	13 111	14 461	15 769	18 198	
			K:	0	0	0	0	4	78	766	1 798	2 588	3 527	5 112	4 770	5 489	5 934	6 510	7 050	8 335	
			M:					12	87	830	1 983	2 752	3 889	5 591	5 399	6 584	7 177	7 951	8 719	9 863	
		Wartość docelowa		12 221																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																			
Liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	osoba	Realizacja	O:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 427	6 537	8 203	9 639	12 005	13 556	15 688	17 867	
			K:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 247	3 291	4 240	4 995	6 203	7 087	8 318	9 419	
			M:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 180	3 246	3 963	4 644	5 802	6 469	7 370	8 448	
		Wartość docelowa		12 204																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																			
Liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym	partnerstwo	Realizacja		0	0	0	4	13	19	46	82	105	195	245	281	321	348	357	357	360	
		Wartość docelowa		200																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																			

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach realizowanych w Priorytecie VIII rozpoczęło blisko 1,3 mln osób, w tym 646 tys. kobiet. Uczestnicy projektów w Priorytecie VIII stanowili tym samym 13% wszystkich osób, które rozpoczęły udział w projektach w ramach całego Programu. Blisko 94% (1,2 mln osób) uczestników zakończyło udział w projektach zgodnie z zaplanowaną ścieżką uczestnictwa. Kontynuuje udział w projektach 48,2 tys. osób (4% wszystkich osób), natomiast 28,5 tys. (2% wszystkich osób) uczestników przerwało swój udział.

Rys. 71 Uczestnicy, którzy rozpoczęli udział w projektach w Priorytecie VIII do końca czerwca 2015 r. wg województw

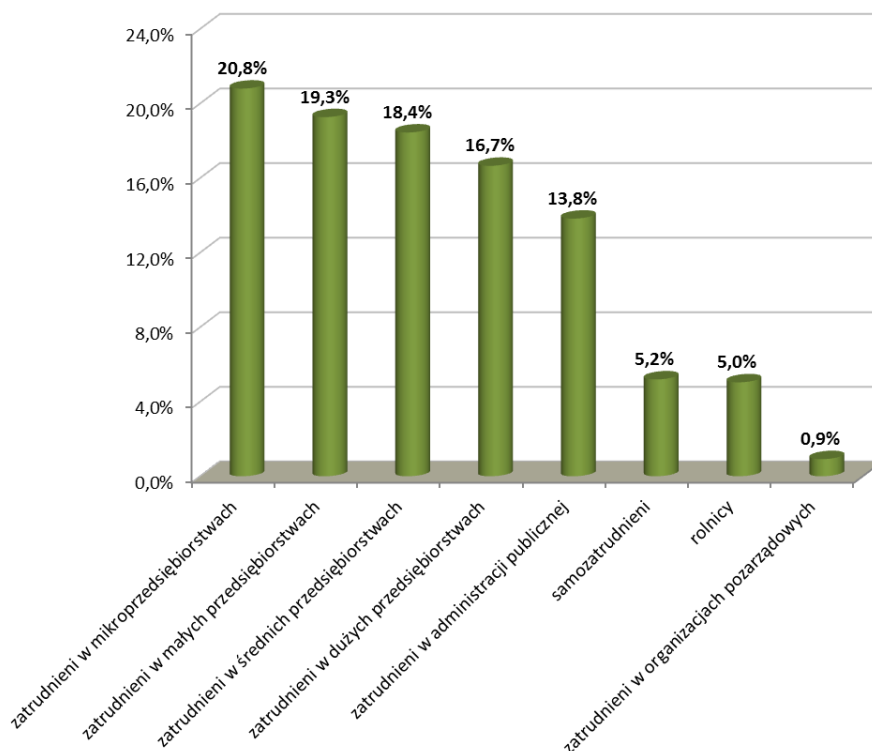
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Analizując liczbę uczestników projektów najwięcej osób rozpoczęło udział w projektach w województwie mazowieckim (161,2 tys. osób), śląskim (118,3 tys. osób) i wielkopolskim (106,8 tys. osób). Najmniej osób rozpoczęło udział w projektach w województwie lubuskim (32,1 tys. osób), opolskim (42,3 tys. osób) i warmińsko-mazurskim (44,2 tys. osób). Największe tempo wzrostu liczby uczestników w odniesieniu do końca grudnia 2014 r. odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (9%), podkarpackim (8%) i świętokrzyskim (7%).

Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach rozpoczęło ponad 1,2 mln osób zatrudnionych (w tym 608,7 tys. kobiet), co stanowi blisko 95% wszystkich uczestników oraz 32% wszystkich osób zatrudnionych, które rozpoczęły udział w Programie. Ponadto, swój udział w projektach rozpoczęło 40,2 tys. osób nieaktywnych zawodowo, które stanowiły 3% wszystkich uczestników projektów Priorytetu VIII. Wśród osób nieaktywnych zawodowo rozpoczęło udział w projektach 34,8 tys. osób uczących lub kształcących się. Wsparcie w Priorytecie VIII uzyskało również 24,6 tys. osób bezrobotnych, głównie były to osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy objęte wsparciem w ramach programów typu outplacement.

Biorąc pod uwagę strukturę osób zatrudnionych uczestniczących w projektach należy zauważyć, że największą liczbę stanowią osoby pracujące w mikroprzedsiębiorstwach (20,8%; 240,6 tys. osób, w tym 113,5 tys. kobiet) oraz zatrudnieni w małych przedsiębiorstwach (19,3%; 222,9 tys. osób, w tym 107,2 tys. kobiet). Duży udział stanowią również osoby zatrudnione w dużych przedsiębiorstwach (18,4%; 213,4 tys. osób, w tym 99,7 tys. kobiet) oraz pracownicy średnich firm (16,7%; 192,7 tys. osób, w tym 92 tys. kobiet).

Rys. 72 Struktura osób pracujących uczestniczących w projektach w Priorytecie VIII PO KL (%)

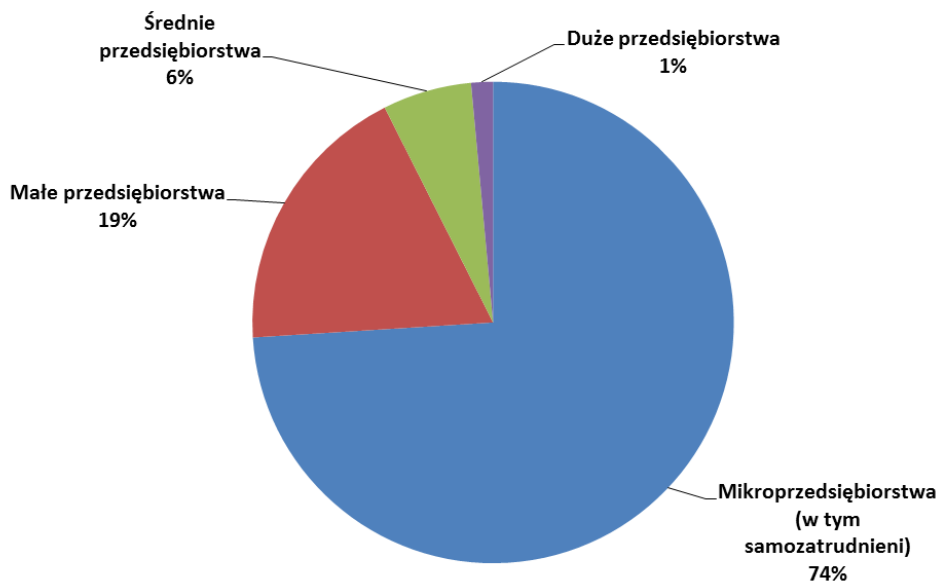
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Dużą grupę osób wspartych w Priorytecie VIII stanowiły również osoby zatrudnione w administracji publicznej (13,8%, 160 tys. osób). Za grupy nielicznie reprezentowane należy uznać osoby zatrudnione w organizacjach pozarządowych (10,7 tys. osób; 0,9%), których aktywność w ramach Programu skupiona jest na pozostałych Priorytetach oraz rolników (58,3 tys. osób; 5%) i samozatrudnionych (60,1 tys. osób; 5,2%).

W ramach Priorytetu VIII od początku wdrażania Programu dużą grupę osób uczestniczących w projektach stanowią osoby młode w wieku 15-24 lata (149,3 tys. osób) - 12% wszystkich uczestników projektów. Wynika to z większej aktywności osób młodych i niewielkim zainteresowaniem podnoszenia kwalifikacji zawodowych w grupie osób starszych. Udział osób w wieku 55-64 lata w ogólnej liczbie osób uczestniczących w projektach w okresie sprawozdawczym wyniósł 7% (89,8 tys. osób). Wśród grupy uczestników w wieku 55-64 lata 96% stanowiły osoby zatrudnione (86,5 tys. osób).

Do końca czerwca 2015 r. wsparciem w Priorytecie VIII objęto 230,8 tys. przedsiębiorstw, co stanowi 46% wszystkich przedsiębiorstw wspartych w Programie. Przeważający udział stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (170,8 tys., 74%). Ponadto, wsparciem zostało objętych 42,8 tys. małych przedsiębiorstw (19%), 13,8 tys. średnich przedsiębiorstw (6%) oraz 3,4 tys. dużych przedsiębiorstw (1%).

Rys. 73 Struktura przedsiębiorstw objętych wsparciem w Prioryecie VIII PO KL (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Analizując strukturę uczestników ze względu na wykształcenie prawie co drugi uczestnik projektu w Prioryecie VIII posiadał wykształcenie wyższe (47%; 595,7 tys. osób, w tym 351,8 tys. kobiet). Dużą grupę uczestników stanowiły również osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym (33%; 418,8 tys. osób, w tym 162,7 tys. kobiet). Pozostałą część osób uczestniczących w projektach stanowiły osoby z wykształceniem pomaturalnym (216,5 tys. osób; 17% wszystkich uczestników) oraz podstawowym, gimnazjalnym i niższym (39,9 tys. osób; 3% wszystkich uczestników).

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu Priorytetu VIII.

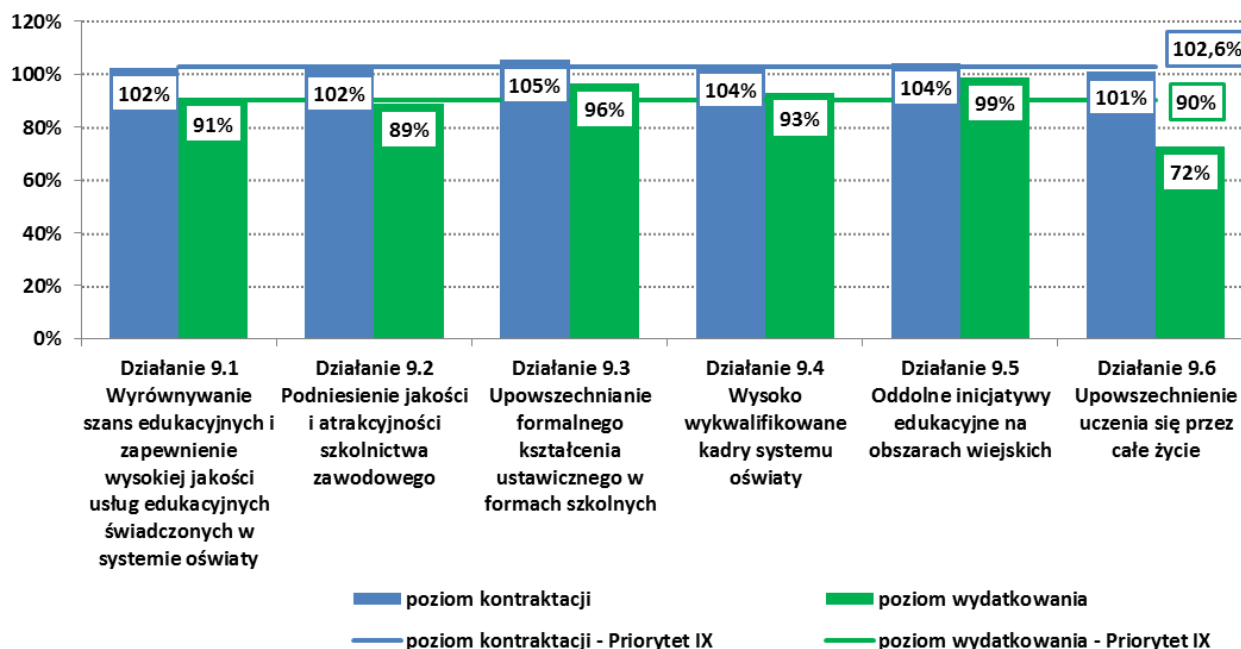
PRIORYTET IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Projekty realizowane w Prioryecie IX PO KL przyczyniają się do wyrównywania szans edukacyjnych, podniesienia atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego, podniesienia kwalifikacji kadr systemu oświaty oraz upowszechnienia idei uczenia się przez całe życie. Alokacja finansowa przeznaczona na realizację Priorytetu IX PO KL wynosi **ponad 2 mld EUR (w tym wkład EFS ponad 1,7 mld EUR)**. Powyższa kwota uwzględnia realokacje zatwierdzone przez KE w kwietniu 2014 r. i styczniu 2015 r., zwiększające alokację Priorytetu IX o ok. 10,8 mln EUR. Z kolei, w grudniu 2014 r. KM PO KL przyjął uchwałę zatwierdzającą realokację w ramach Programu, zgodnie z którą alokacja przeznaczona na Priorytet IX zmniejszyła się o blisko 11,8 mln EUR. Ponadto, w czerwcu 2015 r. decyzją Komitetu Monitorującego środki na realizację Priorytetu IX ponownie zostały zmniejszone – o 49,1 mln EUR.

Tempo wdrażania Priorytetu IX pod względem finansowym w stosunku do danych za 2014 r. uległo dalszemu przyspieszeniu. Do końca czerwca 2015 r. w ramach Priorytetu podpisano **blisko 20,4 tys. umów z projektodawcami o wartości środków publicznych ponad 8,1 mld PLN, w tym blisko 7,3 mld PLN EFS, co stanowi ok. 102,6% alokacji na lata 2007-2013**, w porównaniu z poziomem wykorzystania alokacji w ramach całego PO KL wynoszącym 106,8%. Analizując poziom realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013 na poziomie poszczególnych Działań warto podkreślić, iż dla każdego działania kontraktacja osiągnęła poziom 100%. Najwyższą kontraktację (105% dostępnej alokacji) osiągnięto w Działaniu 9.3 *Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego* (366,5 mln PLN, w tym

wkład EFS 311,5 mln EUR), co jest efektem wygaszania realizacji tego obszaru od 2012 r. Niemal równie wysoki poziom zakontraktowania środków (104 % dostępnej alokacji) zanotowano w przypadku Działania 9.4 *Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty* (499 mln PLN w tym wkład EFS 424,2 mln PLN) oraz Działania 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich* (299,5 mln PLN w tym wkład 254,6 mln PLN EFS). Wysoki poziom zakontraktowania i wydatkowania środków w Działaniu 9.5 wiąże się ze specyfiką realizacji oddolnych inicjatyw lokalnych – projektów z niewielkim budżetem (do 50 tys. PLN) i zazwyczaj jednorocznych.

Rys. 74 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 według Działań Priorytetu IX PO KL (%)

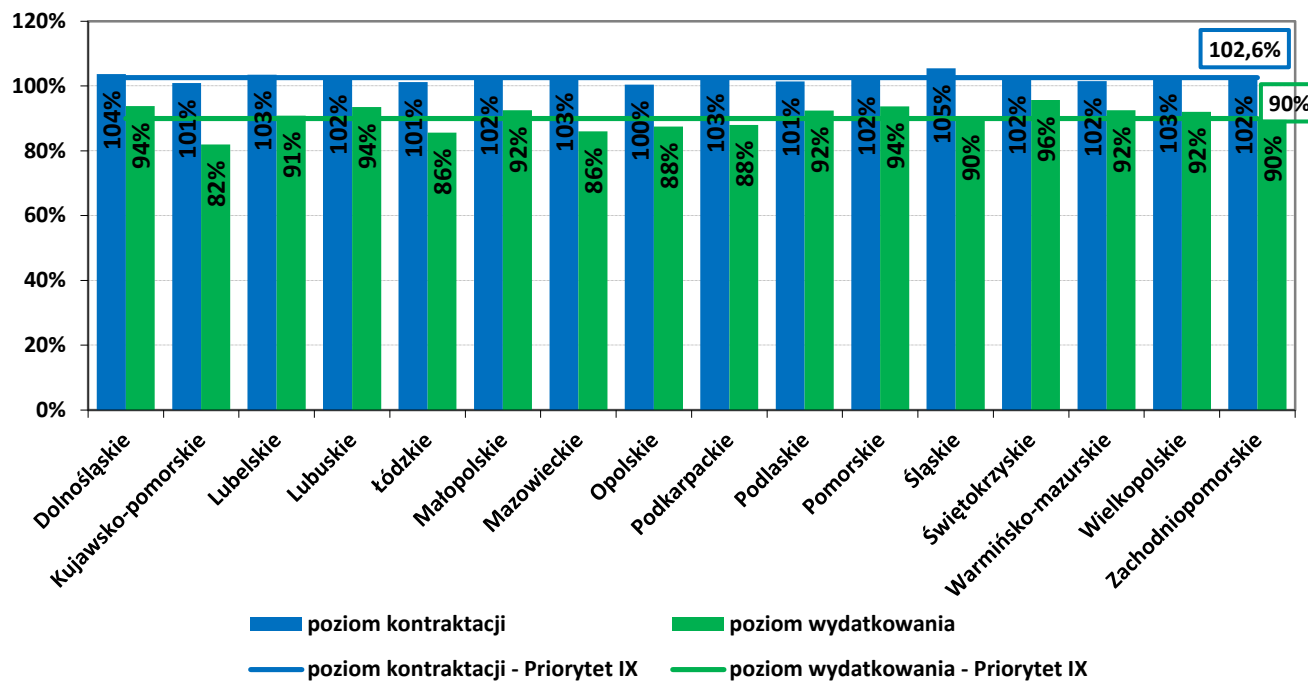

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Jeśli chodzi o proces rozliczania środków w Priorytecie IX PO KL, do końca I półrocza 2015 r. wartość wydatkowanych środków wyniosła **ponad 7,1 mld PLN, w tym ponad 6 mld PLN EFS, co stanowi blisko 90% alokacji 2007-2013**. Najwyższy poziom wydatkowania wystąpił w ramach wyżej wspomnianego Działania 9.3 i Działania 9.5. W I półroczu 2015 r. nastąpił również dalszy wzrost wydatków w ramach kontraktowanych od 2012 r. projektów w Działaniu 9.6 *Upowszechnienie uczenia się przez całe życie*. Dotychczas w zakresie działań, których celem jest objęcie wsparciem osób dorosłych zainteresowanych zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem wiedzy, umiejętności i kwalifikacji realizowanych jest ok. 811 projektów o wartości ponad 427,9 mln PLN, w ramach których rozliczono do końca czerwca r. wydatki w wysokości ok. 312,4 mln PLN (72%).

Jak widać na wykresie poniżej, w ujęciu regionalnym, najbardziej zaawansowane pod względem wykorzystania dostępnej alokacji w odniesieniu do zawartych umów było województwo śląskie (105% dostępnej alokacji) oraz dolnośląskie (104%), a także wielkopolskie, podkarpackie i lubelskie (103%). Najszybsze tempo rozliczania wydatków odnotowano w województwie świętokrzyskim (96% dostępnej alokacji) oraz na Dolnym Śląsku, w województwie lubuskim, pomorskim (94% alokacji). Najniższy poziom wykorzystania alokacji (dotyczy wydatkowania) odnotowano w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego (82%). Wśród przyczyn dość niskiego stopnia wykorzystania środków Priorytetu IX PO KL, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego wskazuje na długi okres oceny wniosków beneficjenta o płatność z uwagi na liczne błędy.

Rys. 75 Stopień wykorzystania alokacji 2007-2013 w Priorytecie IX PO KL wg województw (%)

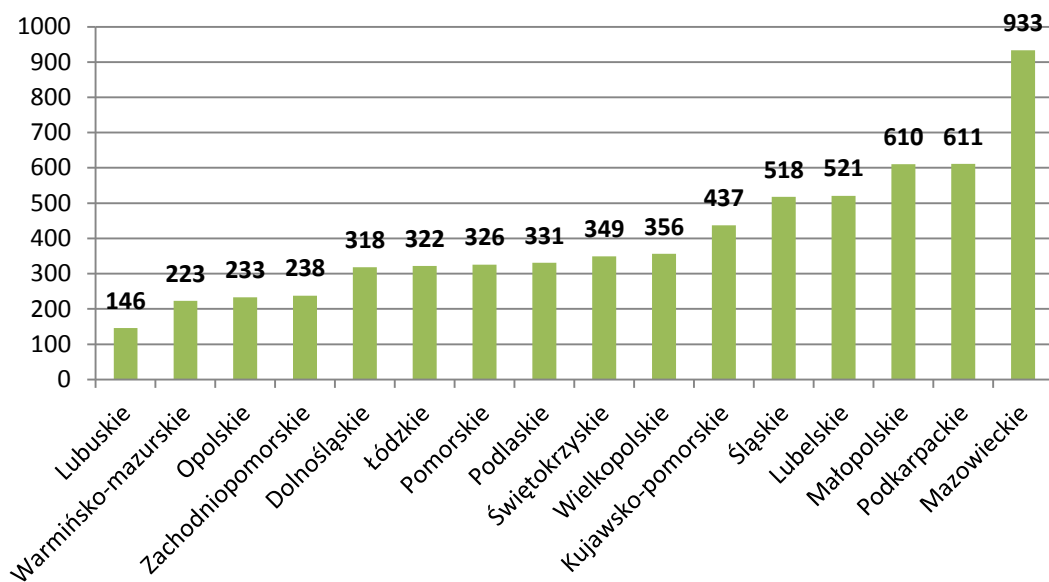
Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/15)

Informacja na temat postępu rzeczowego

Cel 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi

Dzięki projektom wdrażanym w Priorytecie IX w obszarze wychowania przedszkolnego rozwinięta została opieka i edukacja przedszkolna, co przyczyniło się do wzrostu poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. W ramach projektów przyczyniających się do realizacji **celu 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi** do końca I półrocza 2015 r. wsparciem objęto **niemal 6,5 tys. ośrodków wychowania przedszkolnego**. Dane te świadczą o ogromnym zainteresowaniu tą formą wsparcia i jednoczesnej potrzebie kontynuacji wsparcia edukacji przedszkolnej w regionalnych programach operacyjnych w latach 2014-2020. Największą liczbę ośrodków wychowania przedszkolnego objęto dotychczas wsparciem w województwie mazowieckim (933), podkarpackim (611), małopolskim (610), lubelskim (521) i śląskim (518).

Rys. 76 Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach PO KL wg województw

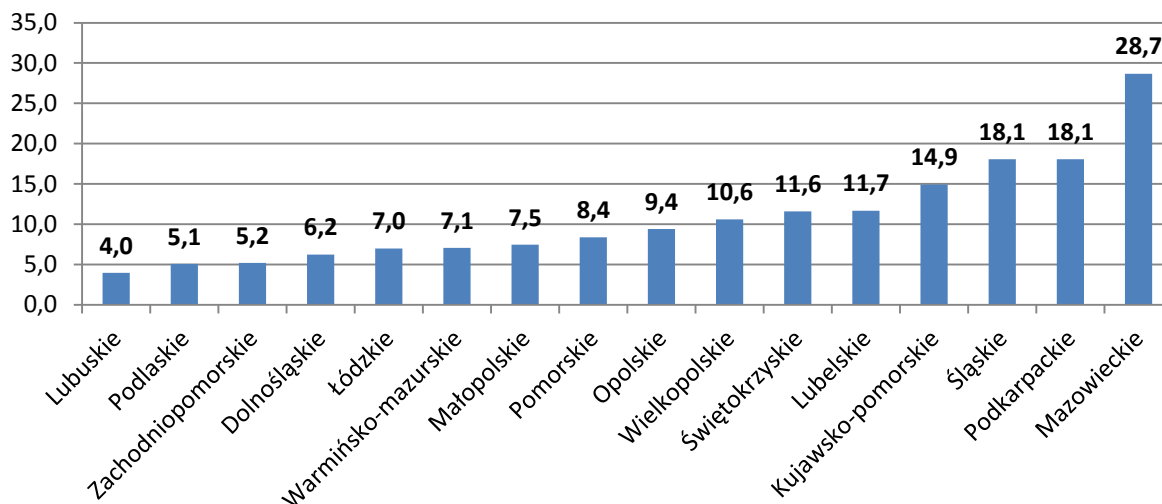

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Niemniej cel w powyższym zakresie został dotychczas zrealizowany w dziewięciu województwach (lubuskim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, pomorskim, śląskim i świętokrzyskim). W większości pozostałych województw wykonanie planu określonego w Programie oscyluje wokół 80%-95%, przy czym najniższy poziom realizacji dotyczy województw: warmińsko-mazurskiego (66% celu), łódzkiego (77,4% celu) oraz kujawsko-pomorskiego (77,6%).

Jak wskazano w sprawozdaniu z realizacji PO KL w województwie warmińsko-mazurskim, wsparciem objęto 223 ośrodki wychowania przedszkolnego, przy celu wynoszącym 338 placówek. Niemniej przyjmuje się, że interwencja PO KL – dzięki której do tej pory już ponad 7 tys. dzieci uzyskało wsparcie – była jedną z przyczyn wzrostu wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej w województwie warmińsko-mazurskim z 43,5% (w 2008 r.) do 64,7% (w 2013 r.). IP niską realizację wskaźnika tłumaczy spadkiem zainteresowania potencjalnych beneficjentów po wprowadzeniu kryterium dostępu, mówiącego o konieczności zachowania przez beneficjentów trwałości przez okres równy co najmniej okresowi realizacji projektu.

Rys. 77 Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich w ramach PO KL wg województw (tys.)

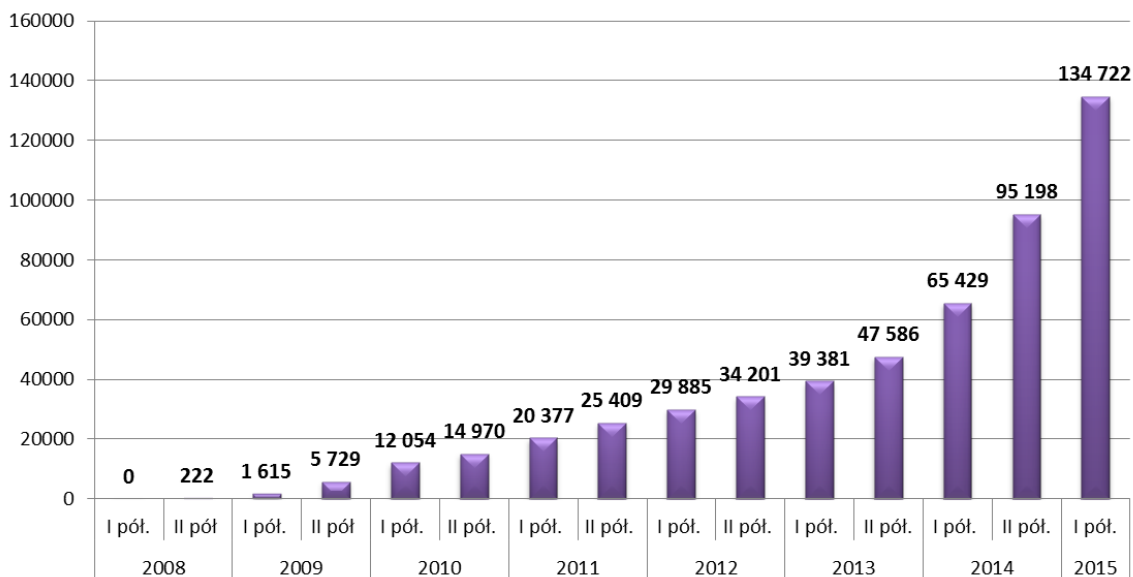
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

W ramach realizowanych projektów, do końca I półrocza 2015 r. wsparciem objęto **blisko 173,5 tys. dzieci w wieku 3-5 lat na obszarach wiejskich, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej**, co świadczy o utrzymującym się ogromnym zainteresowaniu i zapotrzebowaniu na realizację tej formy wsparcia. Najwięcej dzieci w wieku 3-5 lat na obszarach wiejskich objęto wsparciem na Mazowszu (blisko 28,7 tys.) oraz na Śląsku i Podkarpaciu (ok. 18,1 tys.).

Projekty dedykowane formalnemu kształceniu ustawicznemu były realizowane w Działaniu 9.3 *Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych*, natomiast od 2012 r. jest ono kontynuowane w ramach Poddziałania 9.6.1 *Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych* i Poddziałania 9.6.2 *Podwyższenie kompetencji osób dorosłych w zakresie znajomości ICT i języków obcych*. Do końca czerwca 2015 r. w projektach poświęconych **kształceniu ustawicznemu udział wzięło ponad 134,7 tys. osób (w tym ponad 87 tys. kobiet) w wieku 25-64 lata, co stanowi ponad 96% celu określonego w Programie**. W stosunku do danych za 2014 r. oznacza to wzrost o ok. 28%. Warto zauważyć, iż pomimo niesatysfakcjonującego poziomu realizacji wskaźnika w poprzednich okresach sprawozdawczych, wykonanie systematycznie rośnie.

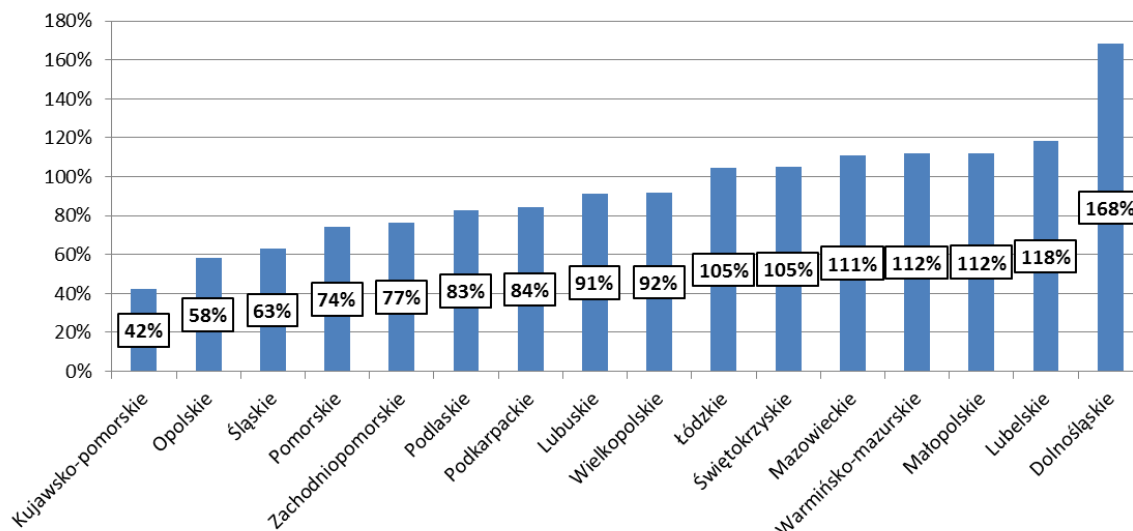
Rys. 78 Realizacja wskaźnika liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu IX wg województw w I. 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Od początku realizacji PO KL wsparcie na rzecz uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej w Działaniu 9.3 *Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych* nie cieszyło się dużym zainteresowaniem ze względu na specyfikę polskiego systemu oświaty. Istotną trudność dla projektodawców stanowił również wybór atrakcyjnych i interesujących form kształcenia dla potencjalnych uczestników. Obserwując zmiany wskaźnika od początku okresu wdrażania (patrz wykres powyżej) można zauważyć szczególne spowolnienie przyrostu jego wartości od I półrocza 2011 r., a następnie w I półroczu 2012 r., co w przypadku tego ostatniego okresu było z pewnością związane z wygaszaniem Działania 9.3 PO KL. W efekcie zmian wprowadzonych podczas przeglądu śródk okresowego w 2012 r. dotyczących koncentracji wszystkich form uczenia się osób dorosłych w Działaniu 9.6 *Upowszechnienie uczenia się dorosłych* (formy szkolne, formalne kursy zawodowe i nieformalne szkolenia) w Priorytecie IX PO KL, konkursy ogłaszane w poszczególnych województwach, szczególnie w zakresie podnoszenia kompetencji w obszarze ICT i języków obcych, cieszą się zainteresowaniem. Jednocześnie opierając się na obserwacjach IP jakość wniosków o dofinansowanie realizacji projektów w tym obszarze jest często bardzo niska. Znaczne przyspieszenie w realizacji wskaźnika nastąpiło w I pół. 2014 r. Jednocześnie od początku 2014 r. do końca czerwca 2015 r. wsparciem objęto ponad 87 tys. osób, co daje ok. 63% wszystkich przeszkolonych do tej pory osób. Osiągnięty dotychczas poziom realizacji wskaźnika daje duże prawdopodobieństwo, iż cel w Programie ustanowiony na poziomie 140 tys. osób zostanie osiągnięty.

Rys. 79 Realizacja wskaźnika liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu IX wg województw (% wartości docelowej)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Do końca czerwca 2015 r. najwięcej osób skorzystało ze wsparcia na Mazowszu (20,7 tys.), na Dolnym Śląsku (17,2 tys.) oraz Małopolsce (13,2 tys.). Najwyższy stopień realizacji celu regionalnego odnotowano na Dolnym Śląsku (168% celu). Ponadto cel na poziomie ponad 100% zrealizowało również 6 województw: lubelskie, małopolskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, świętokrzyskie i łódzkie. Tak wysoki stopień osiągnięcia wskaźnika w województwie dolnośląskim jest zasługą ogłoszonego w 2014 r. konkursu ukierunkowanego na podwyższanie kompetencji osób dorosłych w zakresie ICT i języków obcych, który cieszył się dużym zainteresowaniem. Najniższy stopień realizacji celu regionalnego odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (42%), opolskim (58%) i śląskim (63%).

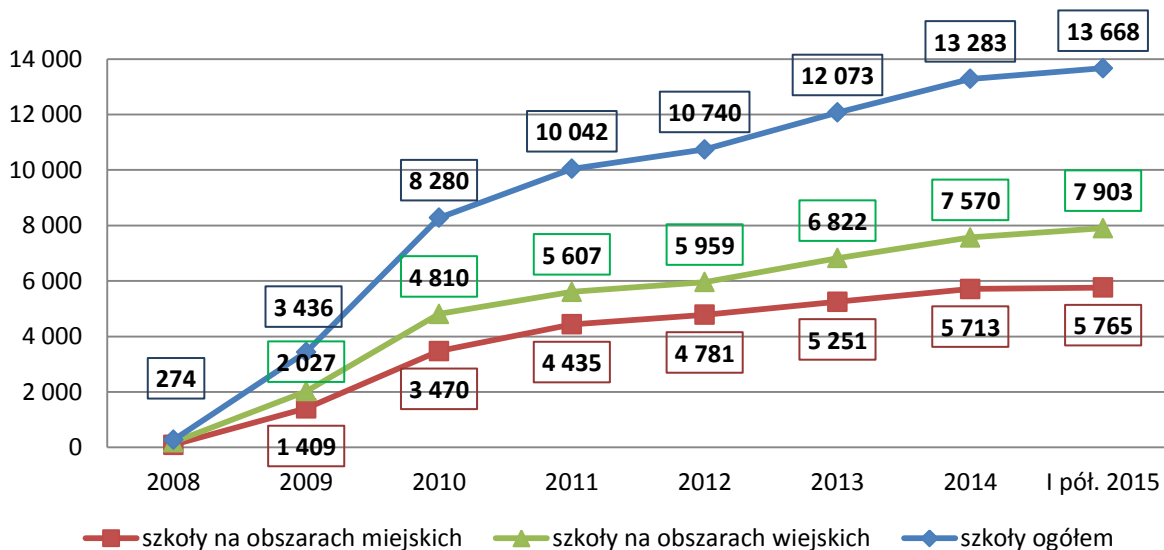
W I półroczu 2015 r. odnotowano dalsze efekty projektów z zakresu języków obcych i ICT w kolejnych województwach, w ramach uruchomionego od 2012 r. Działania 9.6. W przypadku języków obcych już niemal **32,2 tys. osób uczestniczyło w szkoleniach językowych, przy czym najwięcej, bo blisko 6 tys. – w województwie mazowieckim.** Z kolei w zakresie ICT, ze wsparcia skorzystało aż **56,8 tys. osób.** Ponadto w I połowie 2015 r. kolejne osoby **uczestniczyły w kwalifikacyjnych kursach zawodowych**, z których skorzystało 1,3 tys. osób z siedmiu województw (dolnośląskie, mazowieckie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie). **W przypadku wszystkich województw odnotowano wzrost liczby osób dorosłych, które skorzystały z usług doradztwa edukacyjno-szkoleniowego w ramach wprowadzonego podczas przeglądu śródkresowego Poddziałania 9.6.3 Doradztwo dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru kierunków i formy podnoszenia swoich kompetencji i podwyższania kwalifikacji.** Łącznie **wsparciem objęto blisko 12,2 tys. osób.**

W obszarze działań na rzecz pobudzenia aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia oddolnych projektów, od początku wdrażania Programu **rozpoczęto realizację blisko 6,2 tys. projektów o charakterze oddolnych inicjatyw społecznych, co stanowi ponad 100% celu** określonego w PO KL. Najwięcej inicjatyw oddolnych było realizowanych w województwie mazowieckim (ponad 1 tys.) oraz na Śląsku (738) i w Małopolsce (673), najmniej w województwie opolskim (107) i lubelskim (151).

Cel 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)

Do realizacji celu 2. **Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)** przyczynia się w szczególności realizacja projektów rozwojowych szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne). Do końca czerwca 2015 r. zrealizowano **ok. 86% planowanego celu (blisko 13,7 tys. szkół)**, w tym **powyżej 100% (blisko 5,8 tys.)** w przypadku szkół zlokalizowanych na obszarach miejskich oraz **ponad 71% (ponad 7,9 tys.)** w odniesieniu do szkół na wsi.

Rys. 80 Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na: obszary miejskie i wiejskie w l.2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

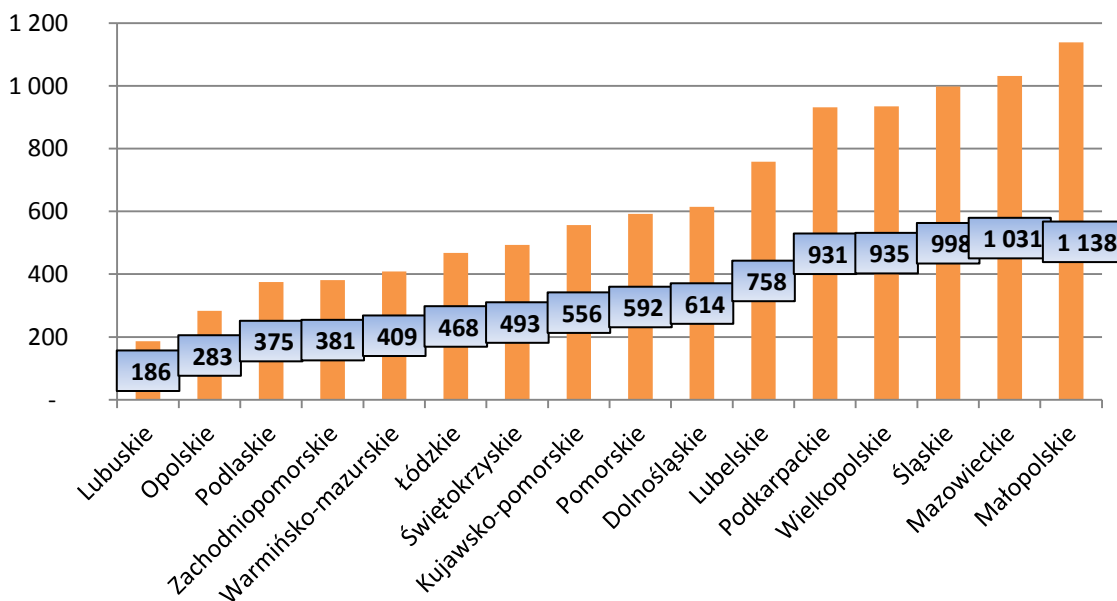
Najwięcej szkół zrealizowało projekty rozwojowe w województwie mazowieckim (blisko 2 tys.), małopolskim i śląskim (ok.1,3 tys.) , wielkopolskim i kujawsko-pomorskim (ok.1,2 tys.), najmniej w województwie podlaskim (393) i lubuskim (330). Z kolei cel w tym zakresie został dotychczas zrealizowany jedynie w trzech województwach (kujawsko-pomorskim, pomorskim i opolskim), w czterech kolejnych regionach poziom wykonania celów sięga ok. 90%. Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku szkół zlokalizowanych na obszarach wiejskich, gdzie cel także został zrealizowany w trzech ww. regionach. Zdecydowanie lepiej prezentuje się wykonanie celu określonego w Programie dla obszarów miejskich, gdzie 13 województw zrealizowało ponad 100% docelowej wartości wskaźnika.

W celu przyspieszenia realizacji celów, IP województwa podkarpackiego w Planach Działania na lata 2012-2013, wprowadziła kryteria dostępu preferujące szkoły zlokalizowane wyłącznie na terenie gmin wiejskich, części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców oraz szkoły, które dotychczas nie realizowały programów rozwojowych w ramach Poddziałania 9.1.2 *Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych*. Ponadto ograniczono wartość wsparcia w przeliczeniu na jedną szkołę/placówkę do 200 tys. Dodatkowo nabór wniosków prowadzono w trybie otwartym. Założone kryteria miały na celu umożliwienie skorzystania ze środków jak największej liczbie szkół w województwie. Powyższe

spowodowało w efekcie dynamiczny wzrost wskaźnika dot. szkół z obszarów wiejskich – na koniec 2011 r. osiągnięta wartość wynosiła 375 szkół, co daje do końca I półrocza 2015 r. wzrost wskaźnika na podstawie konkursów z lat 2012-2013 aż o 240 szkoły. Analizując osiągnięte wartości wskaźników, należy zauważyć, iż proporcja wsparcia kierowanego do szkół wiejskich i miejskich jest korzystna (objęcie wsparciem 615 szkół wiejskich i 200 szkół miejskich). IP szacuje możliwość osiągnięcia wskaźnika na poziomie 55%.

W I półroczu 2015 r. odnotowano wzrost liczby szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dot. indywidualizacji nauczania do poziomu **ponad 10,1 tys. szkół, co stanowi ponad 100% celu**. Dotychczas cel został zrealizowany w 11 regionach. Natomiast w 5 województwach realizacja wskaźnika waha się w przedziale 73-98%. Najniższy stopień realizacji wskaźnika zanotowano w województwie lubuskim (ok. 73%), w którym zaledwie 186 szkół na 255 zaplanowanych, zrealizowały projekty w zakresie procesu indywidualizacji nauczania, co związane jest z momentem pomiaru wskaźnika – zakończeniem przez szkołę wszystkich działań w projekcie.

Rys. 81 Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania w Priorytecie IX PO KL w I. 2011-2015 wg województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

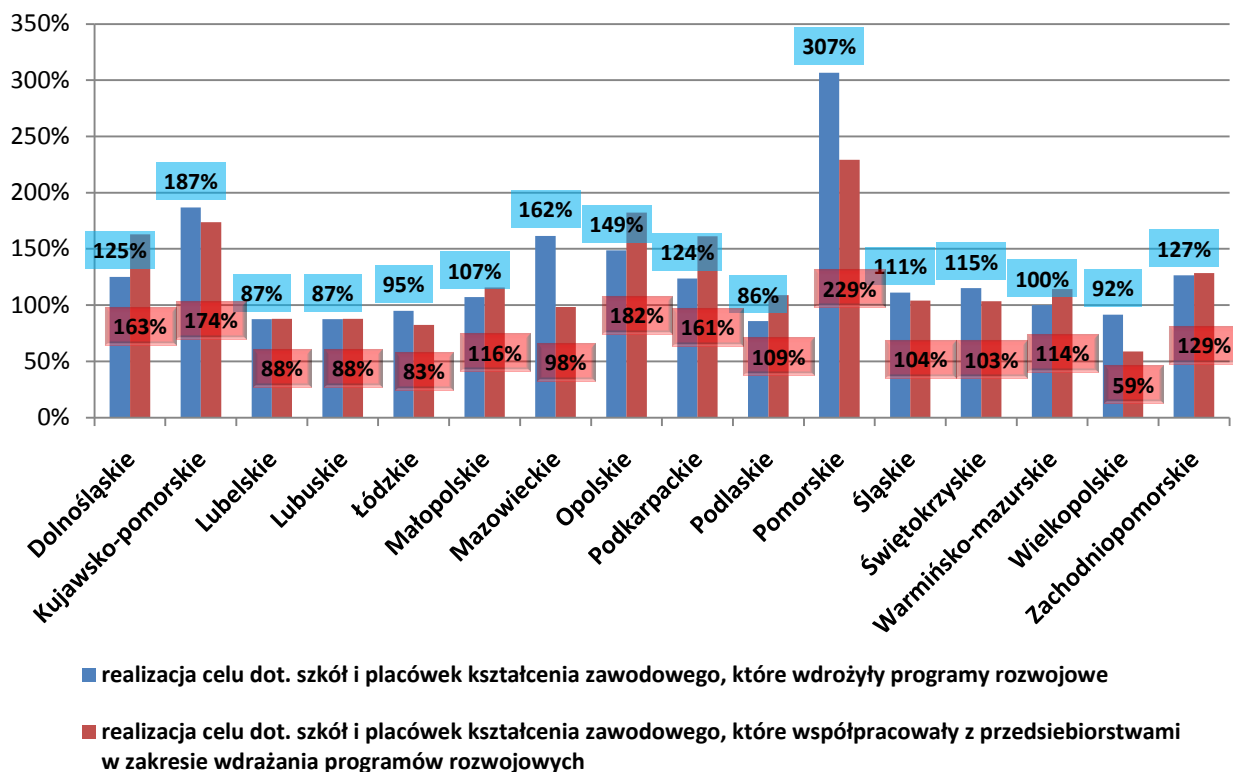
Cel 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego

W ramach realizacji **celu 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego** na koniec I półrocza 2015 r. **ponad 3,9 tys. szkół i placówek kształcenia zawodowego (pow. 100% celu) wdrożyło programy rozwojowe ukierunkowane na zmniejszenie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia zawodowego** (np. dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne). Najwięcej szkół skorzystało ze wsparcia w województwach: mazowieckim (564), pomorskim (515) i śląskim (368). Docelową wartość osiągnęło 11 województw, poza województwem lubelskim, lubuskim, łódzkim, podlaskim i wielkopolskim.

Spśród realizowanych programów rozwojowych szkół zawodowych ponad 2,7 tys. wdrażano we współpracy z przedsiębiorstwami, co stanowi ponad 100% celu określonego w Programie. Najwięcej szkół współpracowało z firmami na Pomorzu (289), na Dolnym Śląsku (272) oraz

w województwie mazowieckim i śląskim (258). Najniższy stopień realizacji celu odnotowano w województwie wielkopolskim (55,8%). Zdaniem IP niski poziom realizacji celu wiąże się z niewielkim zainteresowaniem ze strony przedsiębiorców współpracą ze szkołami (brak oferty edukacyjnej związanej z branżą, współpraca z uczelniami/ studentami, potrzeba wykwalifikowanych pracowników, współpraca z PUP, brak możliwości zapewnienia takiej współpracy), co zostało potwierdzone w badaniu ewaluacyjnym¹⁰ realizowanym na zlecenie Wojewodzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu. W opinii IP cel dla województwa wielkopolskiego nie zostanie zrealizowany. Cel został dotychczas zrealizowany w 11 województwach. Niemniej, na poziomie Programu udało się zrealizować wskaźnik w liczbie 2,7 tys. szkół (wartość zakładana to 2,3 tys.)

Rys. 82 Realizacja wskaźnika liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP (wg stanu na 30/06/15)

Cel 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich

W odniesieniu do **celu 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich** do końca I półrocza 2015 r. **ponad 141,2 tys. nauczycieli (ponad 100% celu) uczestniczyło w projektach poświęconych doskonaleniu zawodowemu w krótkich formach, w tym niemal 72,3 tys. (ponad 100% celu) pochodziło z obszarów wiejskich, a ponad 13,9 tys. to nauczyciele kształcenia zawodowego (ponad 100% celu).**

Najwięcej nauczycieli skorzystało ze wsparcia w województwie mazowieckim (ponad 22,1 tys.), śląskim (17,8 tys.). Cel dot. wsparcia nauczycieli został zrealizowany w ponad 100% we wszystkich

¹⁰ Wpływ dofinansowania z EFS w ramach Priorytetu IX PO KL na rozwój oferty edukacyjnej szkół i upowszechnienie edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich i w gminach miejsko-wiejskich oraz miastach do 25 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, Zespół Badań i Analiz ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku, Kutno, 2010 r.

16 województwach. Mniej satysfakcjonująco przedstawia się natomiast realizacja wskaźników dot. wsparcia nauczycieli z obszarów wiejskich i kształcenia zawodowego. W zakresie uczestnictwa nauczycieli kształcenia zawodowego w doskonaleniu zawodowym, na poziomie poszczególnych województw cel został zrealizowany w dwunastu z nich. Jak wynika z informacji przekazanych przez IP województwa podkarpackiego poziom realizacji celu dot. nauczycieli kształcenia zawodowego (66%) ulegnie dalszej poprawie, dzięki zatwierdzeniu wniosków o płatność dot. I pół. 2015 r. w projekcie systemowym pt. Edukacja skuteczna, przyjazna, nowoczesna – rozwój kompetencji kadry zarządzającej i pedagogicznej szkół i placówek oświatowych w województwie podkarpackim. W projekcie tym docelowo założono objęcie wsparciem 300 nauczycieli kształcenia zawodowego, natomiast do końca okresu sprawozdawczego w zatwierdzonych wnioskach o płatność wykazano, iż 141 nauczycieli zakończyło udział w projekcie, co pozwala wnioskować, iż cel dla Podkarpacia w tym zakresie zostanie osiągnięty.

Mniej korzystnie przedstawia się realizacja wskaźników dot. wsparcia nauczycieli z obszarów wiejskich. Jak wskazują IP, krótkie formy szkoleń na obszarach wiejskich nie są atrakcyjne dla nauczycieli, gdyż nie dają szansy na przekwalifikowanie. Dotychczas cel został zrealizowany jedynie w przypadku dziesięciu województw. W opinii IP niski poziom realizacji wskaźnika jest spowodowany m.in. problemami z dojazdem z obszarów wiejskich na szkolenia, które odbywają się w większych miastach oraz faktem, iż projekty na obszarach wiejskich są „szyte na miarę” – są to przedsięwzięcia o mniejszej wartości, w ramach których wsparciem objęta jest mniej liczna grupa docelowa. Nauczyciele pochodzący z obszarów wiejskich wykazują również niższe zainteresowanie dokończaniem w stosunku do nauczycieli z obszarów miejskich, sądząc, że ich kwalifikacje są wystarczające na danym terenie.

Należy wskazać, iż IP podejmują działania mające na celu zwiększenie wykonalności wskaźnika. W województwie opolskim jako środek zaradczy mający na celu wzrost wartości wskaźnika w ramach Planów działania na 2011 r. i 2012 r. wprowadzono kryterium dostępu obligujące Projektodawców do realizacji projektów skierowanych do nauczycieli szkół i placówek oświatowych na obszarach wiejskich i/lub nauczycieli kształcenia zawodowego, przewidujących w całości realizację doskonalenia zawodowego w krótkich formach. Jednocześnie w 2013 r. rozpoczęto realizację projektu systemowego Samorządu Województwa Opolskiego/ Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu pn. *Neurony na rzecz ucznia i szkoły – przygotowanie nauczyciela do funkcjonowania w szkole XXI wieku*, gdzie zaplanowano objąć wsparciem, co najmniej 3 100 nauczycieli pracujących w szkołach i placówkach oświatowych na terenie województwa opolskiego, w tym 1 500 z obszarów wiejskich.

W województwie łódzkim do końca czerwca 2015 r. trwał konkurs skierowany do nauczycieli. Zastosowano w nim kryterium strategiczne: „Realizacja krótkich form doskonalenia zawodowego ukierunkowanych na podniesienie kwalifikacji nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe i/lub nauczycieli z obszarów wiejskich, zmierzających do podniesienia jakości ich pracy”. Pozwoliło to na zwiększenie realizacji wskaźnika dot. wsparcia nauczycieli na obszarach wiejskich do 63% oraz dot. nauczycieli kształcenia zawodowego do 99%. Należy podkreślić, iż na poziomie kraju cel dot. wsparcia dla nauczycieli z terenów wiejskich, którzy uczestniczyli w kształceniu zawodowym został zrealizowany w ponad 100%.

Poniższa tabela przedstawia postęp fizyczny w ramach Priorytetu IX.

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				Półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I
Cel szczegółowy 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi																					
Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu	ośrodek wychowania przedszkolnego	Realizacja		0	0	0	142	712	1 443	2 024	2 589	2 986	3 166	3 566	3 849	4 164	4 363	4 896	5 788	6 472	-
		Wartość docelowa		4 741																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		7 791	
Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	222	1 615	5 729	12 054	14 970	20 377	25 409	29 885	34 201	39 381	47 586	65 429	95 198	134 722	-
			K:				159	890	3 297	6 379	8 138	11 289	14 647	16 958	19 336	22 095	27 134	39 086	59 806	87 336	
			M:				63	725	2 432	5 616	6 832	9 088	10 762	12 927	14 865	17 286	20 452	26 343	35 392	47 386	
		Wartość docelowa		140 000																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		143 286	
Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu	inicjatywa	Realizacja		0	0	0	313	980	1 686	2 317	2 909	3 763	4 361	4 815	5 384	5 659	5 848	6 112	6 150	6 157	-
		Wartość docelowa		6 036																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		n/d	
Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarach wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)																					
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach	instytucja	Realizacja		0	0	0	311	2 507	3 436	5 697	8 280	10 289	10 042	10 595	10 740	11 594	12 073	12 803	13 283	13 668	-

Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
		Półrocze																			
a) obszary miejskie			a)	0	0	0	101	813	1 409	2 371	3 470	4 401	4 435	4 722	4 781	5 085	5 251	5 501	5 713	5 765	-
b) obszary wiejskie			b)	0	0	0	184	1 694	2 027	3 326	4 810	5 888	5 607	5 873	5 959	6 509	6 822	7 302	7 570	7 903	-
		Wartość docelowa		15 898																	
				a) 4 820																	
				b) 11 078																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		14 051	
																				6 041	
																				8 001	
Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	instytucja	Realizacja		0	0	0	0	0	0	0	0	0	178	1 153	3 153	4 487	8 100	9 121	10 237	10 148	-
		Wartość docelowa		9 880																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		10 438	
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego																					
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	instytucja	Realizacja		0	0	0	78	494	1 172	1 622	2 231	2 585	2 583	3 145	3 295	3 312	3 612	3 837	3 891	3 932	-
		Wartość docelowa		3 000																	
		Wartość bazowa		0																	
		Szacowana realizacja																		4 076	
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie	instytucja	Realizacja		0	0	0	9	140	373	440	842	1 045	1 321	1 639	1 991	2 334	2 476	2 783	2836	2724	-
		Wartość docelowa		2250																	
		Wartość bazowa		0																	

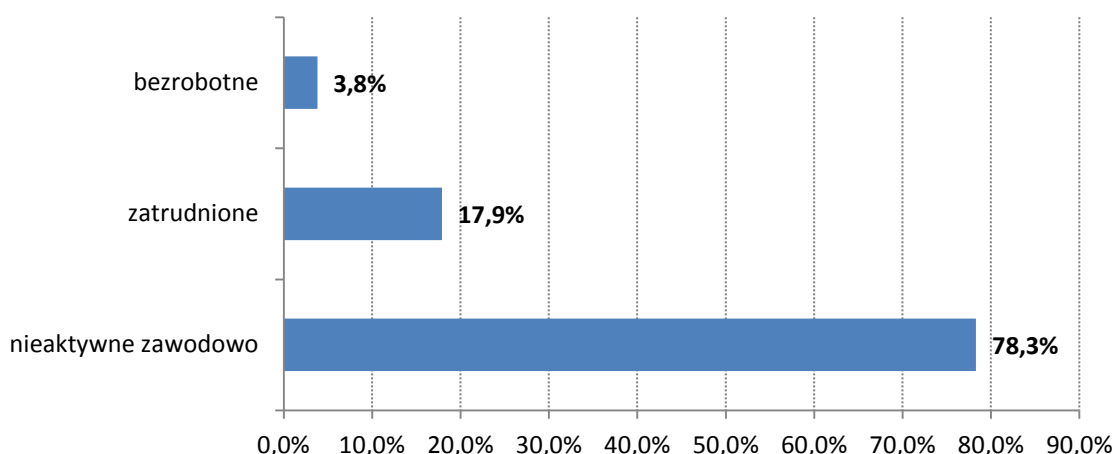
Wskaźniki	Jednostka miary	Rok	Płeć	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015				
				I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II			
wdrażania programów rozwojowych		Szacowana realizacja																		2 787				
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli na obszarach wiejskich																								
Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach	osoba	Realizacja	O:	0	0	0	360	2 462	9 205	16 936	29 128	40 022	50 117	61 864	74 510	88 444	102 986	118 427	129 462	141 151	-			
			K:				313	2 124	7 973	0	25 425	34 810	43 436	53 255	63 692	75 685	88 162	100 968	110 556	120 364				
			M:				47	338	1 232	0	3 703	5 212	6 681	8 609	10 818	12 759	14 824	17 459	18 906	20 787				
			O:	0	0	0	154	700	4 049	0	11 650	14 984	18 234	23 887	29 879	37 450	46 776	57 655	65 275	72 269	-			
			K:				133	594	3 571	0	10 227	13 180	16 038	20 815	25 987	32 589	40 726	50 111	56 822	62 997				
			M:				21	106	478	0	1 423	1 804	2 196	3 072	3 892	4 861	6 050	7 544	8 453	9 272				
			O:	0	0	0	0	137	485	0	1 477	2 383	3 442	4 949	6 028	7 146	8 721	11 426	12 708	13 936	-			
			K:					76	330	0	969	1 515	2 119	3 029	3 741	4 391	5 430	7 146	8 036	8 743				
			M:					61	155	0	508	868	1 323	1 920	2 287	2 755	3 291	4 280	4 672	5 193				
			Wartość docelowa				80 700																	
							a) 65 000																	
							b) 7 700																	
Wartość bazowa				0																				
Szacowana realizacja																				bd				
																				a) bd				
																				b) 13 950				

Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia

Dane dotyczące uczestników projektów potwierdzają ogromne zainteresowanie realizacją projektów w Priorytecie IX PO KL, w którym zarejestrowano dotychczas największą liczbę uczestników (28,7% wszystkich uczestników Programu). Do końca czerwca 2015 r. udział w projektach Priorytetu IX **rozpoczęło ponad 2,7 mln osób (54% stanowiły kobiety)**, z których **blisko 1,3 mln (86,6%) zakończyło** udział zgodnie z planowaną ścieżką uczestnictwa. Udział w projektach przerwało zaledwie 2,5% wszystkich uczestników. Warto zauważyć, iż odsetek uczestników, którzy przegrali udział we wsparciu jest jednym z niższych w Programie (średnia dla PO KL wynosi 3,6%). Z pewnością wpływ na powyższe ma specyfika grupy docelowej (realizacja projektów skierowanych do przedszkoli, szkół), ale również adekwatność kierowanego wsparcia.

Wśród uczestników projektów Priorytetu IX PO KL, ze wsparcia korzystają głównie osoby nieaktywne zawodowo uczące się lub kształcące (78% ogółu uczestników). Do końca I półrocza 2015 r. objęto wsparciem blisko 2,2 mln osób nieaktywnych zawodowo (1,1 mln kobiet), w tym 2,1 mln osób uczących się lub kształcących, co związane jest ze specyfiką Priorytetu, którego główną grupą docelową są uczniowie. Drugą co do wielkości grupę stanowiły osoby zatrudnione (492,1 tys. – 18%, w tym 354,9 tys. kobiet). Pozostała część uczestników to osoby bezrobotne – 105,1 tys. (3,8%), ze zdecydowaną przewagą kobiet (76,8 tys.).

Rys. 83 Struktura uczestników projektów Priorytetu IX PO KL wg statusu na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 07-13 (wg stanu na 30/06/14)

Struktura wiekowa uczestników projektów nie uległa zmianie w stosunku do danych za 2014 r. Należy wskazać, iż 53% (blisko 1,5 mln) uczestników projektów stanowiły osoby młode w wieku 15-24 lata. W przedziale wiekowym 55-64 lata znalazło się blisko 64,4 tys. uczestników projektów (2,3%), a wśród osób starszych objętych wsparciem przeważały kobiety (ok. 43,1 tys. osób, tj. 67% osób w grupie 55-64).

Zdecydowanie największa część uczestników projektów w obszarze edukacji posiadała wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe (2,1 mln osób, tj. 76,2% uczestników), co jak już wielokrotnie podkreślano wynika ze specyfiki wsparcia, z którego głównie korzystają uczniowie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne. Ponad 243 tys. osób posiadało wykształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym (8,8%), pomaturalnym 88,3 tys. osób (3,2%), a wyższe wykształcenie 322,2 tys. osób (11,7%, w tym blisko 81,2% kobiet).

Ok. 54% uczestników projektów Priorytetu IX pochodziło z terenów wiejskich (ok. 1,5 mln) i jest to najwyższy odsetek odnotowany wśród wszystkich Priorytetów Programu. Najwyższy udział osób z obszarów wiejskich, podobnie jak w latach ubiegłych, odnotowano w regionie podkarpackim, małopolskim i świętokrzyskim, co jest związane z odsetkiem ludności zamieszkałej na wsi w tych województwach.

Uwagę zwraca również niedoreprezentowanie osób niepełnosprawnych wśród uczestników projektów Priorytetu IX – tj. zaledwie 1,5% (ok. 40 tys., w tym 19 tys. kobiet). Podobnie udział członków mniejszości narodowych i etnicznych w grupie uczestników był znikomy, wynosząc ok. 0,1%.

Zidentyfikowane problemy i podjęte środki zaradcze

W I półroczu 2015 r. nie zidentyfikowano problemów we wdrażaniu priorytetu IX.

PRIORYTET X Pomoc techniczna

Celem działań podejmowanych w ramach Priorytetu X *Pomoc techniczna* jest zapewnienie organizacyjnego, administracyjnego i finansowego wsparcia procesu zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli oraz informacji i promocji, służącego sprawnemu wdrażaniu PO KL oraz efektywnemu wykorzystaniu środków EFS.

Zgodnie z zapisami PO KL wskaźniki w ramach Priorytetu X monitorowane są w ujęciu rocznym, stąd osiągnięte wartości wskaźników oraz stopień realizacji zakładanych celów zostaną wykazane w sprawozdaniu rocznym z realizacji Programu.

Postęp w realizacji Priorytetu X *Pomoc techniczna* opisano w części 5 sprawozdania *Informacja nt. wykorzystania pomocy technicznej*.

1.5. Zmiany w dokumentach programowych PO KL

Zmiany Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

PO KL 3 sierpnia 2015 r.

Podstawą dla dokonania zmian była konieczność dokonania realokacji wynikających ze szczegółowej analizy wdrażania poszczególnych osi priorytetowych PO KL, na podstawie której zidentyfikowane zostały generujące się oszczędności. Proponując zmiany alokacji, IZ PO KL miała na uwadze wsparcie grup i obszarów, które w obecnej sytuacji wymagają wzmocnienia interwencji EFS. Stąd też większość środków została przeniesiona do Priorytetu VI PO KL *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* w celu wsparcia osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy poprzez pomoc w zdobyciu i utrzymaniu stałego zatrudnienia.

Tabela 1: Zmiana alokacji pomiędzy Priorytetami w ramach PO KL (w EUR)

Priorytet	Alokacja przed zmianą	Zmiana	Alokacja po zmianie
1	2	3	4=2+3
I. Zatrudnienie i integracja społeczna	437 665 326	-8 933 521	428 731 805
II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących	732 340 859	-13 005 436	719 335 423
III. Wysoka jakość systemu oświaty	714 922 473	-9 362 285	705 560 188
IV. Szkolnictwo wyższe i nauka	993 276 839	-5 716 599	987 560 240
V. Dobre rządzenie	441 206 719	-11 937 367	429 269 352
VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	2 722 196 369	79 183 473	2 801 379 842
VII. Promocja integracji społecznej	1 638 362 656	-1 911 671	1 636 450 985
VIII. Regionalne kadry gospodarki	1 637 556 157	-16 560 724	1 620 995 433

IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	2 007 313 533	-11 755 870	1 995 557 663
X. Pomoc techniczna	448 568 407	0	448 568 407
OGÓLEM PO KL:	11 773 409 338	0	11 773 409 338

Proces zmian Programu rozpoczął się w 2014 r. Przedstawiona wersja PO KL została zatwierdzona w dniu **10 grudnia 2014 r. przez Komitet Monitorujący PO KL**. Przed skierowaniem do KE projekt zmiany PO KL został – na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – **przyjęty w drodze uchwały Nr 63/2015 Rady Ministrów z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie przyjęcia projektu zmiany Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**.

W dniu 29 maja 2014 r. PO KL został przekazany do KE. Dnia 31 lipca 2015 r. Komisja Europejska podjęła decyzję KE nr C(2015) 5530 zmieniającą decyzję Komisji C(2007) 4547 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Społecznego objętego celem „konwergencja” w Polsce CCI 2007 PL 051 PO 001.

PO KL – w trakcie zmian

Zmiana PO KL jest działaniem zmierzającym do końcowego rozliczenia PO KL oraz konieczności zapewnienia certyfikacji wszystkich zakontraktowanych środków. Ponadto, przeprowadzona przez IZ PO KL analiza wdrażania poszczególnych osi priorytetowych PO KL umożliwiła zidentyfikowanie generujących się oszczędności. W okresie od 1 listopada 2014 r. do 31 maja 2015 r. w ramach Programu powstało 277 023 852 EUR oszczędności. Są to środki niewykorzystane przez beneficjentów, uwolnione na etapie realizacji projektów bądź po zakończeniu i rozliczeniu projektu. Poniższa tabela prezentuje zmiany alokacji pomiędzy Priorytetami PO KL.

Tabela 2: Zmiana alokacji pomiędzy Priorytetami w ramach PO KL (w EUR)

Priorytet	Alokacja przed zmianą	Zmiana	Alokacja po zmianie
1	2	3	4=2+3
I. Zatrudnienie i integracja społeczna	428 731 805	-25 783 265	402 948 540
II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących	719 335 423	-21 816 216	697 519 207
III. Wysoka jakość systemu oświaty	705 560 188	-23 922 951	681 637 237
IV. Szkolnictwo wyższe i nauka	987 560 240	-24 212 460	963 347 780
V. Dobre rządzenie	429 269 352	-15 801 293	413 468 059
VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	2 801 379 842	249 233 179	3 050 613 021
VII. Promocja integracji społecznej	1 636 450 985	-47 478 830	1 588 972 155
VIII. Regionalne kadry gospodarki	1 620 995 433	-40 655 450	1 580 339 983
IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	1 995 557 663	-49 146 963	1 946 410 700
X. Pomoc techniczna	448 568 407	-415 751	448 152 656
OGÓLEM PO KL:	11 773 409 338	0	11 773 409 338

Przedstawiona wersja PO KL została zatwierdzona w dniu **12 czerwca 2015 r. przez Komitet Monitorujący PO KL**. Aktualnie prowadzone są prace zmierzające do zakończenia procesu legislacyjnego i przekazania zmienionego Programu do zatwierdzenia przez KE.

Zmiana Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL

Zakres zmian wprowadzony w SzOP stanowi dostosowanie dokumentu do zmian wprowadzonych w PO KL i zatwierdzonych decyzją Komisji Europejskiej z 13 stycznia 2015 r. W ramach PO KL zidentyfikowane zostały oszczędności w ramach projektów realizowanych w poszczególnych priorytetach komponentu centralnego PO KL. Środki te przeznaczono na dodatkowe wsparcie działań z zakresu aktywizacji zawodowej osób młodych.

Zmiana Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy i Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach PO KL z 19 lutego 2015 r. oraz Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL w zakresie przygotowania oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym z 19 lutego 2015 r.

Zmiany w obydwu dokumentach polegają **wyłącznie na wprowadzeniu możliwości realizacji projektów do 31 grudnia 2015 r., tj. do końca okresu kwalifikowalności**. Zmiany mają na celu zapewnienie efektywnego wykorzystania całej pozostającej jeszcze do zagospodarowania alokacji PO KL w ramach Priorytetu VII i IX PO KL.

1.6. Komitet Monitorujący PO KL

W pierwszej połowie 2015 r. odbyło się jedno posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki (KM PO KL). Posiedzenie odbyło się dnia 12 czerwca 2015 r. w Jachrance.

Głównymi tematami poruszonymi podczas XXXIII posiedzenia KM PO KL były zmiany alokacji w PO KL, przedstawienie sprawozdania rocznego z realizacji PO KL za rok 2014 oraz wyników badań ewaluacyjnych dotyczących skuteczności działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Efektom obrad było przyjęcie przez Komitet czterech uchwał dotyczących kolejno:

- przyjęcia sprawozdania z realizacji PO KL za rok 2014,
- przyjęcia zmian alokacji pomiędzy priorytetami w ramach PO KL,
- przyjęcia zmian alokacji między województwami realizującymi projekty w komponentie regionalnym PO KL (Priorytety VI-IX),
- zatwierdzenia zmian w Planie Działania na lata 2014-2015 dla priorytetu VII PO KL w województwie Małopolskim (zmieniono fiszkę projektu systemowego pt. „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej”).

W ramach funkcjonujących przy Komitecie Monitorującym PO KL sześciu Grup roboczych w pierwszym półroczu 2015 r. odbyło się jedno spotkanie. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w tabeli poniżej.

Grupa robocza	Data spotkania	Omawiane tematy
Grupa robocza ds. horyzontalnych	Brak posiedzeń w pierwszej połowie 2015 r.	

Grupa robocza	Data spotkania	Omawiane tematy
Grupa robocza ds. komponentu regionalnego	Brak posiedzeń w pierwszej połowie 2015 r.	
Grupa robocza ds. zatrudnienia i integracji społecznej	Brak posiedzeń w pierwszej połowie 2015 r.	
Grupa robocza ds. edukacji	16.06 2015 r.	<p>Tematem spotkania było upowszechnianie efektów projektów innowacyjnych realizowanych w ramach Priorytetu III i IV POKL oraz informacje nt. projektu RPD POWER dla MEN.</p> <p>W trakcie spotkania zaprezentowano założenia, kryteria wyboru oraz wskaźniki projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty pozaszkolnych form kształcenia i uczenia się dorosłych, poprzez opracowanie modelowych programów nauczania dla kursów zawodowych (projekt konkursowy), • Rozwój banków zadań do egzaminu zawodowego (projekt pozakonkursowy), • Kształcenie zawodowe dla potrzeb gospodarki (projekt pozakonkursowy). <p>Prezentowane produkty finalne powstały w ramach projektów:</p> <p>Priorytet III PO KL</p> <ul style="list-style-type: none"> • „INTERBLOK” (Społeczne Towarzystwo Oświatowe w Krakowie), • „Wspomaganie rozwoju uczniów niepełnosprawnych intelektualnie z wykorzystaniem innowacyjnych metod oddziaływania” (Zespół Szkół Specjalnych im. Janiny Porazińskiej w Ignacowie), • „Archipelag Matematyki” (Politechnika Warszawska). <p>Priorytet IV PO KL</p> <p>Produkty finalne innowacyjnych projektów konkursowych wdrożonych w ramach Priorytetu IV PO KL „Szkolnictwo wyższe i nauka”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Partycypacyjny Model Kształcenia Ustawicznego” (Collegium Civitas), • CZAS NA ZMIANĘ – e-platforma jako narzędzie pozwalające na dostosowanie wyższym uczelniom swojej oferty edukacyjnej do oczekiwań rynku pracy” (Wyższa Szkoła Zarządzania Personelem),

Grupa robocza	Data spotkania	Omawiane tematy
		<ul style="list-style-type: none"> „Knowledge@Work” – zintegrowany model kształcenia przez całe życie na uczelniach wyższych” (Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie).
Grupa robocza ds. adaptacyjności i transferu wiedzy		Brak posiedzeń w pierwszej połowie 2015 r.
Grupa robocza ds. dobrego rządzenia		Brak posiedzeń w pierwszej połowie 2015 r.

2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych

Pełne wykorzystanie środków w ramach Programu jest ściśle związane z poziomem kursu euro. Ze względu na duże wahania kursowe w ostatnich miesiącach, IZ PO KL na bieżąco monitoruje poziom dostępnych środków.

W I kwartale 2015 r. IZ PO KL zwróciła się do wszystkich IP i IP2 z prośbą o kontakt z beneficjentami, celem oszacowania oszczędności w ramach realizowanych projektów. Na podstawie przekazanych danych IZ PO KL wystąpiła do Ministra Finansów z prośbą o zgodę na dodatkową nadkontraktację środków w łącznej kwocie 83 mln PLN. MF pozytywnie odniósł się do prośby IZ PO KL. Pod koniec maja br. IZ PO KL przekazała IP zgodę na nadkontraktację. Jednakże, część beneficjentów, którzy wcześniej deklarowali możliwość realizacji dodatkowych działań wycofała się z chęci zwiększenia wartości projektu. Należy przewidywać, że uzyskana nadkontraktacja nie zostanie w pełni wykorzystana.

W ramach Programu wstrzymanych do certyfikacji jest wiele projektów. Jest to skutek działań kontrolnych lub audytowych przeprowadzonych głównie przez KE, ETO, UKS. Zakończenie tych działań i ostateczne ustalenie wydatków niekwalifikowalnych jest procesem długotrwałym. W związku z tym istnieje ryzyko, że w momencie składania ostatniego poświadczenia wydatki te nie będą mogły zostać przedstawione do poświadczenia.

3. Oświadczenie instytucji zarządzającej o przestrzeganiu prawa wspólnotowego podczas realizacji programu

<p>Oświadczam, iż informacje zawarte w sprawozdaniu są prawdziwe oraz, że zgodnie z moją wiedzą, program realizowany jest w zgodzie z przepisami prawa wspólnotowego, w tym w następujących obszarach:</p> <p>1) polityka konkurencji;</p> <p>2) polityka zamówień publicznych;</p> <p>3) polityka ochrony środowiska;</p> <p>4) polityka równych szans.</p>	Data i miejsce:
	Warszawa,
	Imię i nazwisko osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania i wydania oświadczenia w ramach instytucji zarządzającej:
	Aleksandra Dmitruk
	Podpis osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania:

3.1. Zgodność realizowanego programu z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych

Beneficjenci środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego będący organami państwowymi, samorządowymi lub innymi instytucjami prawa publicznego przy dokonywaniu zakupów w realizowanych projektach są związani przepisami ustawy *Prawo zamówień publicznych*. W wyniku audytów Komisji Europejskiej stwierdzono w niektórych przypadkach naruszenie przepisów ww. ustawy przez beneficjentów, głównie w zakresie stosowania trybu z wolnej ręki. W związku z powyższym, w celu wzmocnienia mechanizmów kontrolnych w przedmiotowym zakresie IZ PO KL włączyła dokument pn. *Zasady dotyczące przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego do zaktualizowanych Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r. Włączenie Zasad w skład Systemu Realizacji PO KL ma na celu zminimalizowanie ryzyka występowania nieprawidłowości związanych z udzielaniem zamówień publicznych w projektach realizowanych w ramach PO KL.

3.2. Zgodność programu z zasadami pomocy publicznej

Realizacja Programu odbywa się zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej. Wszystkie podmioty biorące udział we wdrażaniu PO KL w zakresie realizacji form wsparcia objętych zasadami pomocy publicznej są zobowiązane stosować obowiązujące akty prawne stanowiące podstawę dla udzielania pomocy publicznej. Warunki oraz formy udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL wynikają bezpośrednio z uregulowań wspólnotowych oraz z trzech typów krajowych programów pomocowych, do których należą:

- a) rozporządzenie wydane na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, tj.: Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 grudnia 2010 r. *w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*;
- b) rozporządzenie wydane na podstawie art. 6b ust 10 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. *o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*, tj.: Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 czerwca 2008 r. *w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*.

c) odpowiednie rozporządzenia wykonawcze wydane do:

- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* – w przypadku projektów współfinansowanych ze środków Funduszu Pracy,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* – w przypadku projektów współfinansowanych ze środków PFRON;

Należy zaznaczyć, iż na potrzeby PO KL Instytucja Zarządzająca opracowała specjalny dokument dla beneficjentów realizujących projekty pt. *Zasady udzielania pomocy publicznej w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki*, który ma wspierać realizację projektów z poszanowaniem obowiązującego prawa.

Wartość zakontraktowanej i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* do końca okresu sprawozdawczego przedstawia poniższa tabela:

Wielkość zakontraktowanej (umowy/decyzje) i przekazanej (wyplaconej) pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* od uruchomienia programu operacyjnego w podziale ze względu na działania i podstawę udzielenia pomocy

Priorytet	Program pomocowy/ inna podstawa udzielenia pomocy	Liczba projektów objętych pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>		Wartość projektów objętych pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>		Wielkość wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy <i>de minimis</i>				
		wg podpisanych umów/ wydanych decyzji	wg zrealizowanych wniosków o płatność	wg podpisanych umów/ wydanych decyzji	wg zrealizowanych wniosków o płatność	kwota ogółem	dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE		dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom krajowym	
							kwota	%	kwota	%
ogółem komponent centralny		906	905	2 723 314 945	2 314 332 856	1 201 751 797	1 021 489 028	85%	180 262 770	15%
Priorytet I	Rozporządzenie MRR z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL (Dz.U. 2010 nr 239 poz. 1598 z późn. zm.)	1	1	30 000 000	29 801 750	2 833 650	2 408 602	85%	425 047	15%
Priorytet II	Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach POKL (Dz. U. Nr 111, poz. 710 z późn. zm.)	905	904	2 693 314 945	2 284 531 106	1 198 918 147	1 019 080 425	85%	179 837 722	15%
Priorytet III	nie dotyczy									
Priorytet IV	nie dotyczy									
Priorytet V	nie dotyczy									
ogółem komponent regionalny		5 711	5 697	15 260 984 237	14 331 214 821	7 788 728 900	6 620 419 565	85%	1 168 309 335	15%
Priorytet VI	Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL	1 373	1 373	11 192 077 201	10 839 731 776	5 553 717 484	4 720 659 861	85%	833 057 623	15%
Priorytet VII	Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL	202	200	440 423 112	376 011 725	139 393 747	118 484 685	85%	20 909 062	15%
Priorytet VIII	Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL	4 115	4 102	3 616 687 178	3 105 339 482	2 094 662 700	1 780 463 295	85%	314 199 405	15%
Priorytet IX	Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL	21	22	11 796 746	10 131 839	954 970	811 724	85%	143 245	15%
Ogółem PO KL		6 617	6 602	17 984 299 182	16 645 547 677	8 990 480 697	7 641 908 593	85%	1 348 572 105	15%

Priorytet	Liczba projektów MŚP objętych pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>		Wartość projektów MŚP objętych pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>		Wielkość wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy <i>de minimis</i>							
	wg podpisanych umów/ wydanych decyzji	wg zrealizowanych wniosków o płatność	wg podpisanych umów/ wydanych decyzji	wg zrealizowanych wniosków o płatność	ogółem MŚP		w tym wg wielkości przedsiębiorstwa					
					kwota	%	mikro		małe		średnie	
							kwota	%	kwota	%	kwota	%
ogółem komponent centralny	176	176	342 015 588	297 386 962	86 494 401	7%	14 690 667	17%	36 818 883	43%	34 984 850	40%
Priorytet I	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Priorytet II	176	176	342 015 588	297 386 962	86 494 401	7%	14 690 667	17%	36 818 883	43%	34 984 850	40%
Priorytet III	nie dotyczy											
Priorytet IV	nie dotyczy											
Priorytet V	nie dotyczy											
ogółem komponent regionalny	593	588	262 960 103	218 343 021	158 609 875	2%	17 634 142	11%	47 344 719	30%	93 631 014	59%
Priorytet VI	1	1	1 638 672	1 614 768	869 277	0,02%	0	0%	0	0%	869 277	100%
Priorytet VII	2	2	1 700 315	1 041 995	4 708	0,00%	4 708	100%	0	0%	0	0%
Priorytet VIII	589	584	259 321 576	215 387 119	157 735 890	8%	17 629 434	11%	47 344 719	30%	92 761 737	59%
Priorytet IX	1	1	299 540	299 138	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem PO KL	769	764	604 975 691	515 729 982	245 104 276	3%	32 324 809	13%	84 163 602	34%	128 615 865	52%

4. Informacja o realizacji dużych projektów

Nie dotyczy PO KL.

5. Informacja nt. wykorzystania pomocy technicznej

Wdrażanie *Pomocy technicznej PO KL* na lata 2007-2013 następuje poprzez realizację *Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej PO KL* (RPD PT PO KL). Co do zasady, okres realizacji *RPD PT PO KL* jest zgodny z okresem roku budżetowego, na który został zatwierdzony, jednak w związku z końcowym okresem wdrażania Pomocy technicznej PO KL, Instytucja Zarządzająca PO KL podjęła decyzję o przygotowaniu RPD PT PO KL na dwa ostatnie lata wdrażania łącznie. Tym samym, RPD PT PO KL 2014-2015, podobnie jak RPD realizowany na początku wdrażania PO KL (lata 2007-2008), obejmuje okres dwóch lat budżetowych. Rozwiązanie to pozwala na lepsze monitorowanie zakontraktowania i wykorzystania alokacji PT, a także jest realizacją rekomendacji wynikającej z badania ewaluacyjnego dotyczącego oceny systemu zarządzania i wdrażania PT PO KL, zrealizowanego w 2013 r. na zlecenie IZ PO KL.

Roczny Plan Działania PT PO KL jest dokumentem Instytucji Pośredniczącej i obejmuje działania planowane do realizacji przez IP i podległe jej Instytucje Pośredniczące II stopnia, ROEFS i/lub beneficjentów systemowych. O podziale środków i zadań w zakresie *Pomocy technicznej PO KL* decyduje Instytucja Pośrednicząca.

Instytucja Zarządzająca przygotowuje, a następnie realizuje *Roczny Plan Działania Pomocy Technicznej dla Instytucji Zarządzającej*.

W 2015 r. wdrażane są 22 zatwierdzone RPD PT PO KL (złożone przez 16 IP regionalnych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Departament EFS w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju).

Okres wdrażania RPD PT PO KL dotyczy realizacji wszystkich zadań określonych w Rocznym Planie Działania Pomocy Technicznej, w tym wydatkowania środków.

Roczny Plan Działania Pomocy Technicznej składa się z następujących elementów, przygotowywanych dla Instytucji Pośredniczących, Instytucji Pośredniczących II stopnia i beneficjentów systemowych w ramach danego województwa/ Priorytetu w komponencie centralnym:

- Plan Kontroli;
- Plan Szkoleń;
- Plan Kosztów Instytucji;
- Plan Działań Ewaluacyjnych;
- Plan Działań Informacyjno-Promocyjnych;
- Plan Kosztów Wdrażania.

Wartość zakontraktowanych środków w ramach Pomocy Technicznej PO KL od początku wdrażania Programu to blisko 1,9 mld PLN (w tym dofinansowanie UE 1,6 mld PLN).

Łączna wartość wydatków wykazanych w zatwierdzonych wnioskach o płatność i umieszczonych w KSI od początku realizacji Pomocy Technicznej do końca czerwca 2015 r. wyniosła blisko 1,7 mld PLN (w tym 1,4 mld PLN w ramach dofinansowania UE).

Stopień rozliczenia Pomocy technicznej w stosunku do kontraktacji wynosi **90,05%** (wydatkowanie w stosunku do kontraktacji w zakresie dofinansowania UE) i nie zagraża prawidłowej realizacji Priorytetu X. Większość wniosków o płatność z wydatkami za II kwartał 2015 r. nie została wprowadzona do KSI SIMIK przed 30 czerwca 2015 r., więc nie została uwzględniona w tym sprawozdaniu.

Stopień kontraktacji w stosunku do środków przeznaczonych na Priorytet X w Programie to **101,8%**. Natomiast stopień rozliczenia Pomocy technicznej w stosunku do środków przeznaczonych na Priorytet X w Programie to **91,7%** (wydatkowanie w stosunku do alokacji Priorytetu X w PO KL).

Wsparcie wdrażania i zarządzania PO KL w okresie sprawozdawczym ze środków pomocy technicznej Programu realizowane było poprzez następujące działania:

- **Roczny Plan Kontroli**

W I półroczu 2015 r. sfinansowane zostały kontrole systemowe w IP i IP II stopnia oraz kontrole na miejscu realizacji projektów, przeprowadzone też zostały wizyty monitoringowe.

- **Roczny Plan Szkoleń**

W ramach Planu Szkoleń przeprowadzono szereg szkoleń krajowych, dotyczących obszarów związanych z interwencją EFS oraz tematyką niezbędną z punktu widzenia prawidłowego wdrażania PO KL oraz programów nowej perspektywy, w tym z zakresu zamówień publicznych, finansów publicznych, postępowania administracyjnego czy ochrony danych osobowych. Ponadto, realizowane były szkolenia językowe (jęz. angielski, francuski, niemiecki). Szkolenia realizowane były zarówno w kraju, jak i za granicą, w formie tradycyjnych szkoleń, warsztatów, seminariów, a także studiów podyplomowych. Przykładowe tematy szkoleń zrealizowanych w okresie sprawozdawczym to m.in.:

- Prawo zamówień publicznych;
- Stosowanie prawa upadłościowego i naprawczego podczas windykacji środków od beneficjenta realizującego projekt dofinansowany środkami UE;
- Księgowość projektowa, rozliczanie projektów dofinansowanych ze środków UE;
- Praktyka zarządzania, wdrażania, kontroli i audytu projektów UE;
- Ustawa o finansach publicznych, Dyscyplina finansów publicznych, Planowanie i budżetowanie;
- Pomoc publiczna i pomoc *de minimis* w ramach PO nowej perspektywy finansowej 2014-2020;
- Organizacja Pomocy Społecznej;
- Zmiany w prawie oświatowym oraz zagadnienia z zakresu oświaty w kontekście wdrażania Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 na projekty związane z edukacją;
- Równe traktowanie w zatrudnieniu oraz przeciwdziałanie mobbingowi w środowisku pracy;
- Szkolenia informatyczne (arkusz kalkulacyjny, przygotowanie prezentacji);
- Studia podyplomowe pn. Zarządzanie w Ochronie Zdrowia;

- **Roczny Plan Kosztów Instytucji**

W zakresie Planu Kosztów Instytucji poniesiono koszty na utrzymanie stanu zatrudnienia w IP i IP II stopnia. Na bieżąco realizowane były zakupy materiałów biurowych, sprzętu komputerowego, konserwacji i utrzymania sprzętu, zakupu oprogramowania i licencji, opłaty za wynajem powierzchni biurowych i usługi telekomunikacyjne. Poniesione zostały wydatki na wynajem samochodów lub opłacenie rat leasingowych w ramach leasingu operacyjnego samochodów osobowych na potrzeby instytucji wdrażających PO KL. Ponadto, ponoszone były wydatki na usługi pocztowe i kurierskie. Sfinansowano także wydatki związane z utrzymaniem i modernizacją systemów informatycznych wykorzystywanych na potrzeby PO KL.

- **Roczny Plan Działań Ewaluacyjnych**

Realizacja działań ewaluacyjnych przeprowadzona została poprzez zlecenie m. in. następujących badań ewaluacyjnych:

- *Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia EFS w latach 2014-2020 w województwie śląskim;*
- *Ocena wsparcia kierowanego w ramach PO KL do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy (woj. zachodniopomorskie);*
- *Ocena realizacji założonych celów komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku w kontekście osiągnięcia celów rozwojowych i rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych w Regionie;*
- *Ocena wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL na rzecz osób niepełnosprawnych (woj. lubelskie);*
- *Ocena potrzeb realizacji projektów dotyczących profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych i zawodowych w kontekście wydłużenia wieku aktywności zawodowej (woj. łódzkie);*
- *Ewaluacja efektów działań zrealizowanych w ramach Priorytetu III POKL "Wysoka jakość systemu oświaty" (Ministerstwo Edukacji Narodowej);*
- *Analiza sytuacji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia ubóstwem w województwie podkarpackim w kontekście doboru właściwych instrumentów wsparcia w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.*

- **Roczny Plan Działań Informacyjno–Promocyjnych**

W zakresie Planu Działań Informacyjno-Promocyjnych poniesiono wydatki na promocję Programu w Internecie, serię audycji radiowych i telewizyjnych oraz artykułów prasowych, promujących EFS. Sfinansowane zostały też konkursy dot. PO KL, kampanie billboardowe oraz konferencje promujące Program. Przeprowadzono spotkania z beneficjentami PO KL oraz poniesiono koszty na utrzymanie infolinii, stron internetowych oraz na zakup gadżetów promocyjnych.

Do końca 2014 r. Regionalne Ośrodki EFS realizowały usługi szkoleniowe, doradcze i informacyjno-promocyjne oraz animacyjne, skierowane do środowisk lokalnych.

- **Roczny Plan Kosztów Wdrażania**

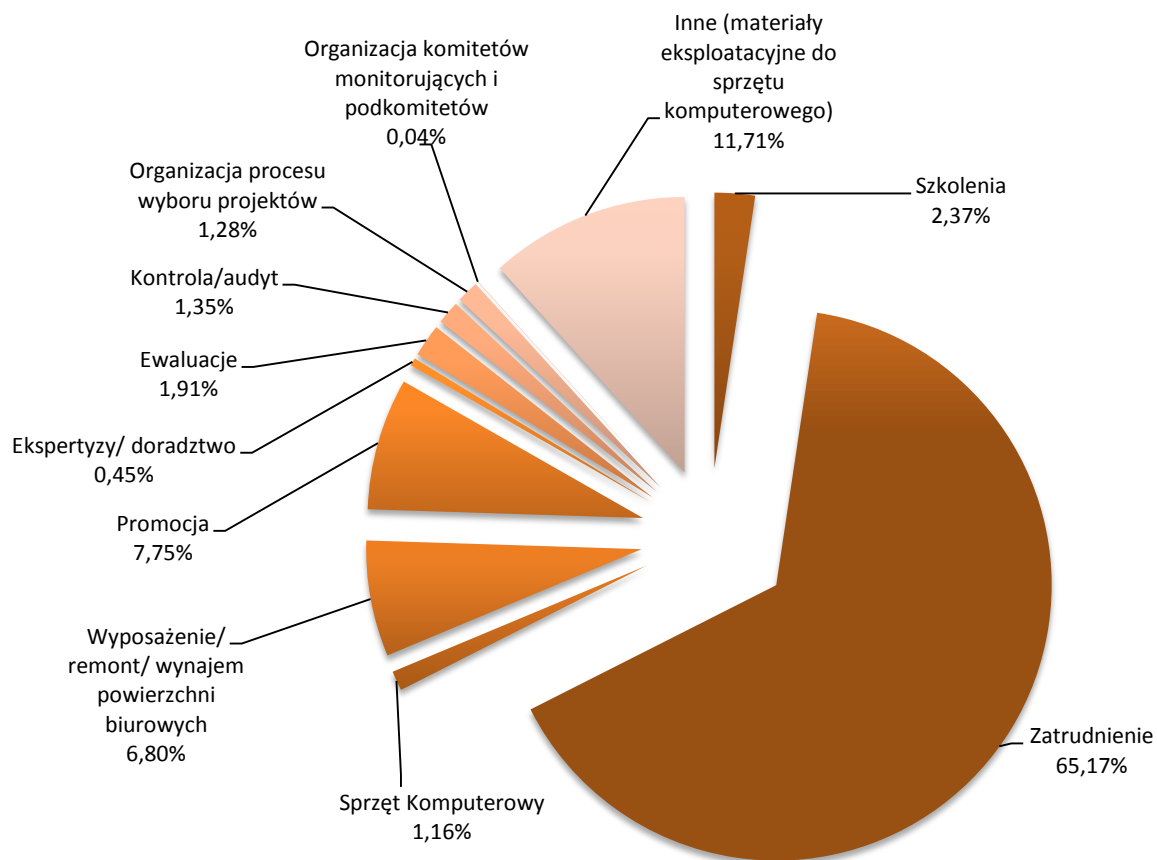
W ramach realizacji Planu Kosztów Wdrażania finansowano koszty uczestnictwa pracowników IP w grupach roboczych, spotkaniach i konferencjach. Poniesiono koszty na doradztwo prawne, usługi wykonania opinii i analiz oraz audytu RPD PT PO KL. Dodatkowo, Instytucja Zarządzająca PO KL poniosła wydatki na funkcjonowanie Krajowej Instytucji Wspomagającej oraz Krajowego Ośrodka Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 3. Liczba i wartość wszystkich projektów / planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)¹¹

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od uruchomienia programu
1.	Szkolenia	155	38 015 254 zł
2.	Promocja i informacja	155	124 202 464 zł
3.	Zatrudnienie	155	1 044 832 160 zł
4.	Sprzęt komputerowy	155	18 522 726 zł
5.	Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych	155	109 086 493 zł
6.	Ekspertyzy/ doradztwo	155	7 257 956 zł
7.	Ewaluacje	155	30 570 108 zł
8.	Kontrola/ audyt	155	21 666 411 zł
9.	Organizacja procesu wyboru projektów	155	20 573 971 zł
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów	155	682 180 zł
11.	Inne	155	187 728 297 zł
12.	Razem	155	1 603 138 020 zł

¹¹ Dane prezentowane w tabeli są zgodne z danymi prezentowanymi w Załączniku 2b. Niemniej, W załączniku 2b do Sprawozdania w kolumnie „Zawarte umowy/decyzje o dofinansowaniu” ujęto informację na temat liczby umów oraz decyzji podpisanych w ramach Priorytetu X *Pomoc techniczna*. Natomiast w tabeli w kolumnie „Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia programu” dane dotyczą projektów, czyli Rocznych Planów Działania Pomocy technicznej PO KL, realizowanych w ramach umów, o których mowa w załączniku (154 RPD, w ramach jednej umowy realizowanych było kilka projektów, stąd różnica pomiędzy wartościami).

Rys. 84 Struktura wydatków w projektach / planach działania w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)

6. Wypełnianie zobowiązań w zakresie promocji i informacji

Informacje zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

7. Oświadczenie Instytucji Zarządzającej

Dane osoby sporządzającej sprawozdanie	Imię i nazwisko osoby sporządzającej sprawozdanie:
	Anna Żelazko-Kątna
	Dane kontaktowe osoby sporządzającej sprawozdanie (telefon, adres e-mail, fax):
	tel. 022 273 79 89 fax 022 273 89 19 Anna.Zelazko@mir.gov.pl
Oświadczam, iż informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są zgodne z prawdą	Data i miejsce:
	Warszawa,
	Imię i nazwisko osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania:
	Aleksandra Dmitruk
	Dane kontaktowe osoby upoważnionej do zatwierdzania sprawozdania (telefon, adres e-mail, fax):
	tel. 022 273 80 55 fax 022 273 89 19 Aleksandra.Dmitruk@mir.gov.pl
	Podpis osoby upoważnionej do zatwierdzania sprawozdania: